

Régine Deforges

MODRÝ BICYKL / 2 V Paříži

KNIŽNÍ KLUB / IKAR

Régine Deforges

MODRÝ BICYKL/2
V Paříži

KNIŽNÍ KLUB

PŘELOŽIL HUGO SOCHOR

101, AVENUE HENRI-MARTIN, LA BICYCLETTE
BLEUE (1942-1944) de Régine Deforges

Copyright © LIBRAIRIE ARTHÈME FAYARD 1993

Translation © Hugo Sochor, 2001

Copyright českého vydání © Euromedia Group k. s., 2001

ISBN 80-242-0494-0

Autorka chce poděkovat za spolupráci, nejčastěji
nedobrovolnou, následujícím osobám: Paulu Allardovi,
Henrimu Amourouxovi, Pierru Becampsovi, M. R.

Bordesovi, Richardu Chaponovi, Colette, E. H. Cookridgeovi, Jean-Louisovi Crémieux-Brilhac, Jacquesovi Deb-Bridelovi, Jacquesovi De-larue, Jacquesovi Delperrié de Bayac, Davidu Diamantovi, Claudu Duclouxovi, Georgette Elgeyové, Jacky Frayovi, Henrimu Frenayovi, Jeanu Galtier-Boissiére, Alici Giroudo-vé, Richardu Grossmannovi, Jeanu Guéhenno, Georgesi Gui-ngouinovi, Philippu Henriotovi, Josephu Kesselovi, Jeanu Lafourcadovi, Claudu Mauriakovi, Francoisi Mauriakovi, Henrimu Michelovi, Jeanu Moulinovi, Robertovi O. Paxtonovi, Gillesi Perraultovi, Erikovi Picquet-Wicksovi, Edouardu de Pomiane, plukovníku Rémymu, Maurici Sachsovi, Georgesi Sadoulovi, Régine Sauxové, Simone Savariaudové, Mi-chelu Slitinskému, Lucienu Steinbergovi, Genevieve Thieuleu-ové, Pierrovi Uteauovi, Pierrovi Veilletetovi, Dominique Ven-nerové, Pierru Wiazemskymu.

Mé dceři Camille

Resumé prvního dílu

Počátkem onoho podzimu 1939 žijí Pierre a Isabelle Delmasovi šťastně na svých bordeauxských vinicích v Montillaku, obklopeni třemi dcerami, Francoise, Leou a Laurou, a jejich věrnou guvernantkou Ruth. Lea, sedmnáctiletá, velmi krásná dívka, zdědila po otci lásku k půdě a k vinicím, na nichž vyrostla vedle Mathiase Fayarda, syna správce vinného skladu, svého společníka při hrách, jenž je do ní tajně zamilován.

1. září 1939. Na statku Roches Blanches, patřícím d'Argilatům, Delmasovým přátelům, se slaví zasnuby Laurenta d'Argilat s jeho něžnou sestřenkou Camillou. Je zde i Leina teta a dva strýci se svými dětmi: Bernadette Bouchardeauová a její syn Lucien, advokát Luc Delmas s Philippem, Corinne a Pierrem, a Adrien Delmas, dominikán, který je v rodině pokládán za revolucionáře. Jsou zde také Leini obdivovatelé Jean a Raoul Lefèvrovi. Jen Lea se ten den neraduje: je zamilovaná do Laurenta a nemůže se s jeho zasnubami smířit. Z trucu se zasnoubí s Claudem d'Argilat, Camilliným bratrem. Ten den se Lea seznámí i s elegantním a cynickým, dvojsmyslným a sebejistým Francoisem Tavernierem. A téhož dne vypukne válka; je vyhlášena generální mobilizace.

Zoufalá Lea na svatbě Camilly a Laurenta onemocní a na radu rodinného lékaře doktora Blancharda odloží datum své svatby. Její snoubenec zahyne v prvních bojích. Lea odjede do Paříže ke svým pratetám Lise a Albertině de Montpleynet.

Shledá se zde s Camillou a Francoisem Tavernierem, který ji zároveň přitahuje i odpuzuje. A náhodou se seznámí s Raphaëlem Mahlem, homosexuálním, výstředním židovským spisovatelem, stejně jako se Sárou Mülsteinovou, mladou německou Židovkou, jež uprchla před nacisty.

Laurent odjíždí na frontu a Lea mu slíbí, že se bude starat o křehkou Camillu, jež čeká dítě. Nakonec ale obě po silnicích plných utečenců, za bombardování a v dramatických podmínkách prchají před okupací Paříže domů. Cestou vyčerpaná Lea narazí na Mathiasa Fayarda, jenž jí pomůže z obtížné situace, a na Francoise Taverniera, jenž jí odhalí tělesnou rozkoš. Podepsání příměří umožní oběma mladým ženám návrat do Bordeaux, kde se s pomocí německého důstojníka Frederika Hankeho narodí malý Charles.

Den návratu je i dnem smutku: Isabela, milovaná Leina matka, zahynula při bombardování. Otec se z toho duševně zhroutí a na zrekvírovaném statku nastává nejistý život plný nedostatku a potíží. Lea s Camillou a malým Charlesem se u přátel setkají s Lamentem, jenž uprchl z Německa: je nucen odejít do ilegality. Vesnice i jednotlivé rodiny se začínají dělit na přesvědčené pétainisty a zastánce boje za svobodu. Lea se instinktivně zařadí mezi ty druhé. Neuvědomuje si nebezpečí a slouží tajným odbojářům jako spojka. Zatímco se její sestra Francoise zamiluje do německého důstojníka, poručíka Kramera, Lea udržuje poměr s Mathiasem Fayardem, jehož otec baží po statku, v němž je správcem. Když Lea posléze Mathiasa odvrhne, chlapec odjede pracovat do Německa.

Lea, drcená tíhou zodpovědnosti, se vrací do Paříže k Lise a Albertině de Montpleynet. Svůj čas dělí mezi předávání vzkazů pro odboj a návštěvy společenských událostí okupované Paříže. S Francoisem Tavernierem se pokouší zapomenout na válku U Maxima nebo U přítele Louise či v malé ilegální restauraci rodiny Andrieuových. Vídá se také se Sárou Mülsteinovou, jež jí odhaluje pravdu o koncentračních táborech, a s Raphaëlem Mahlem, jenž se snížil k té nejpodlejší kolaboraci. V náručí Francoise Taverniera ukájí

svou touhu po životě. Avšak v Montillaku ji potřebují: nedostatek peněz, nenasytlost starého Fayarda, vratký rozum Leina otce i nebezpečí, hrozící rodině d'Argilat, to vše ji nutí, aby se vrátila domů. V toulouském podzemí se díky otci Adrienu Delmasovi setká s Lamentem a svede ho. Je předvolána k výsledku k poručíku Dohsemu a komisaři Poinsovovi. Za svou záchranu pak vděčí pouze kolaborujícímu strýci Lukovi. Francoise prchne, neboť její otec odmítá myšlenku na její svatbu s poručíkem Kramerem. To je víc, než může Pierre Delmas snést; raní ho mrtvice. Otec Adrien, strýc Luc, Lament a Francois Tavernier se nakrátko setkávají na pohřbu. Po posledním objetí uprostřed půvabů montillackého statku se ocitne Lea sama s Camillou, Charlesem a starou Ruth v očekávání svého nejistého osudu.

ÚVOD

V noci z 20. na 21. září se až dosud velmi teplé počasí změnilo na déšť, a na toto období chladný vítr zadul přes zátoku, do níž ústí Gironde, a vanul proti proudu Garonny.

Po celé léto znepokojovaly vinaře prudké bouřky, občas doprovázené krupobitím. Vypadalo to na průměrný rok.

Hodiny na katedrále Saint-André odbily čtyři.

V cele pevnosti Há Prospera Gouilloua a jeho syna Jeana probudily rány na dveře. Šli si ve tmě jeden po druhém ulevit a pak usedli na prýčny a očekávali rozbřesk a čtvrt litru zakalené vody, kterou dostávali místo kávy. Jean myslel na svou ženu Yvette, internovanou v kasárnách v Boudet, o níž neměl zprávy od onoho červencového dne, kdy gestapo a

policie v pět ráno vtrhly na jeho statek v Tborsu. V duchu znovu viděl zatčení svých rodičů a páru komunistických odbojářů, Alberta a Elizabety Dupeyronových, kteří si přišli pro zbraně určené skupině F. T. P. v Bordeaux.

Gabriel Fleureau, nábytkářský dělník, vykřikl a s trhnutím se probudil. Tak to bylo každou noc, od výsledků, jimž ho podrobili ti syčáci z brigády komisaře Poinsota. Zlámali mu všechny prsty na pravé ruce. Nepromluvil. Odvahu čerpal ze své lásky k Auroře, dívce, jež donášela pravidelně na Solné nábřeží do skladu nábytku pana Cadoua letáky, které potom roznášeli spolu s Berguou. Nevěděl, že jeho přítel byl také zatčen. Opatrně pohnul zmrtvělými prsty.

Na sousední pryčně se s mručením nadzdvihl René Antoine. Pronásledoval ho obraz jeho malého desetiletého Michela, jak k němu natahuje ruce a křičí: „Táto!“ ve chvíli, kdy byl René odveden a uvězněn i s Helenou, Michelovou matkou, v kasárnách v Boudetu. Určitě je někdo udal a Němci objevili sklad zbraní ukrytých na jeho zahradě v Bègles.

Totéž si myslel i René Castéra. Jeho otec, jeho matka a jeho bratr Gabriel byli zatčeni osmého července, on čtrnáctého. Jeho rodina už dva roky ukrývala Židy a osoby z podzemí a pomáhala rodinám zatčených. Stejně jako René Antoine, ani on neměl žádné zprávy o své rodině.

V další cele v přízemí utěšoval Albert Dupeyron Camilla Perdriaua, kterému bylo teprve dvacet let. Vyhýbal se tím myšlenkám na svou mladou ženu Elisabeth, zatčenou zároveň s ním.

Alexandre Pateau svíral pěsti při vzpomínce na to, jak zacházeli s jeho ženou Yvonně před malým čtyřletým Stéphanem. Byli oba v odboji: dopadli je v jejich domě v Saint-An-dré-de-Cognac a odvezli do Cognaku a pak do pevnosti Há.

Raymond Bierge si říkal, který lump jeho ženu Félicienne a jeho asi udal, že u sebe skrývají tiskařský materiál. Jen aby se babička o malého postarala!

Jean Vignaux z Langonu byl překvapený, jak si přesně pamatuje dívku, do které byli zamilovaní jeho nejlepší přátelé, Raoul a Jean Lefěvrovi, kouzelnou Leu Delmasovou. Když ji naposledy viděl, šlapala s vlajícími vlasy na kole po silnici vedoucí ke statku Montillac.

V celách se jedno po druhém rozsvěcela světla. Vězni mžourali a pomalu vstávali.

Věděli o tom už od včerejška.

Poryvy větru celou noc pronikaly pode dveřmi a skrz rozeschlá prkna do baráků v táboře Mérignac, a mužům, nataženým na nepohodlných kovových drátěnkách, jen taktak pokrytých bídými zatuchlými slamníky, přinášely aspoň trochu čerstvého vzduchu. Bylo pět ráno, vězni nespali.

Lucien Valina z Cognaku myslel na své tři děti, zvláště na malého Serge, kterému bylo právě sedm a kterého Margot příliš rozmazlovala. Němci je tak brutálně hodili do dodávky! Kde asi teď jsou?

Gabriel Castéra myslel na svého otce Alberta, kterého objal před několika hodinami, když ho přišli odvést do baráku, stojícího trochu stranou od ostatních. Vzpomínka na slzy na starcových tvářích pro něj byla nesnesitelná. Naštěstí tu byl René, jeho starší bratr.

Jean Lapeyrade měl stažené hrdlo, když pohlížel na Reného de Oliveira a na toho mladého chlapce, jehož jméno neznal, a který po část noci hrál na harmoniku, aby zakryl svůj strach. Byli tak mladí! „Berto, kde jsi?“

„Nevychovávejte malého v duchu odplaty a nenávisti,“ napsal Franc Sanson své ženě.

V táboře vládl neobvyklý shon. Dveře se prudce otevřely a Raymond Rabeaux zahlédl nákladňáky wehrmachtu, obklopené desítkami pěšáků v khaki uniformách. Chladný a vlhký vzduch je zaskočil. Bylo ještě šero. Vichruvzdorné lucerny v rukou strážných osvětlovaly veliké louže. Němci stavěli přede dveře kulomet do palebného postavení. Harmonika zmlkla.

Věděli to od včerejška.

Zástupce ředitele Rousseaua hovořil s nějakým německým důstojníkem a kráčel směrem k baráku.

„Jde se, vycházejte, až zazní vaše jméno, nenechte ty pány čekat, pospěšte si. Espagnet, Jougourd, Castéra, Noutari, Portier, Valina, Chardin, Meiller, Voignet, Eloi...“

Jeden po druhém vycházeli vězni ven, a postrkování vojáky se stavěli do řady, vyhrnovali si límce saka a nasazovali si barety nebo čepice.

„Postupujte, nastupte na nákladňáky. Jonet, Brouillon, Meunier, Puech, Moulias...“

Franc Sanson s pružností svých dvaceti dvou let naskočil první.

V táboře sílil podivný hluk. Za okny každého baráku stáli záhadně upozornění vězni. Jeden, pak dva, pak deset, pak sto, a potom tisíc jich začalo broukat *Intemacionálu*. Temné mručení nadýmalo hrudi a linulo se za těmi, kteří odjížděli, aby v nich posílilo odvalu a důstojnost. Bláto, déšť, štěkání strážných, a dokonce i strach, to všechno bylo přehlušeno nádherným nápěvem, nesoucím naději.

Bylo sedm hodin ráno. Nákladňáky vyjížděly od kasáren Boudet, z pevnosti Ha i z tábora Mérignac a jely po silnici na Souges. Při setkání s konvojem se ženy křížovaly, muži

smekali. Vězni uvnitř byli ztraceni ve svých myšlenkách, lhostejní ke čtyřem vojákům, mířícím na ně zbraněmi. Výmoly na rozbité cestě jimi smýkaly jedním o druhého.

Nákladáky zastavily. Vojáci rozhrnuli plachty, sklonili po-stranice a vyskočili do písku.

„Schnell. Schnell. Aussteigen.“

Vězni shromáždění v koutě na sebe pohlíželi a mechanicky se počítali. Sedmdesát... Bylo jich sedmdesát. Sedmdesát mužů, kteří od včerejška věděli, že zemřou.

Po atentátu spáchaném v Paříži na německého důstojníka Karla Oberga si vyžádali šéfové SS a policie s Helmutem Knochenem od vlády ve Vichy seznam sto dvaceti rukojmí. Šestačtyřicet vězňů z táborů v Compiègne a z Romainville splňovalo požadované podmínky. Wilhelm Dohse z gestapa v Bordeaux seznam doplnil.

„Gabrieli!“

„René!“

Oba bratři Castéroví se vrhli jeden druhému do náručí. Oba tolik doufali, že z nich má zemřít pouze on...

Před rukojmí se postavil baculatý důstojník a něco přečetl; nepochybně rozsudek. Co jim na tom záleží. Náhle nějaký mladý hlas Němce přehlušil:

„Allons enfants de la patric..

...le jour de gloire est arrivé...

...contre nous de la tyrannie...

...l'étendard sanglant est levé...“

Zprvu plachý zpěv zabouří do tváří nepřátel. Oni těm strašným slovům nerozumějí, ale vědí, že díky nim se ze zimomři-vého stáda rodí tlupa, volající po pomstě.

„...Entendez-vous dans les campagnes, rugir ces féroces soldats...“

Po pěti metrech stojí kůly. Je jich deset před písečným náspem a před ně se jde postavit deset mužů. Přivážou je ke kůlům, odmítnou si nechat zavázat oči. Starý roztřesený kněz jim požehná. Nastoupí popravčí četa. Vyštěkne povel... třeskne prvá salva... Těla sebou pod kulkami škubnou a pomalu ochabnou...

Hlasy se neznatelně zarazily, pak navázaly v deštivém ránu ještě silněji.

„Aux armes, citoyens...”

Sedmdesátkrát zazní rána.

Těla popravených jsou hozena do širokého příkopu vyhloubeného za náspem.

Děšť ustal. Bledé slunce ozařuje svými paprsky pískovnu. Do pachu střelného prachu se mísí vůně hub a borovic. Pod kůly se leskne krev smíšená s vodou v loužích a pomalu se vsakuje do písku.

Vojáci po ukončení úkolu odjíždějí. Je devět hodin ráno, v Sougeském vřesovišti u Bordeaux, 21. září 1942.

1. KAPITOLA

Po smrti Pierra Delmase se jeho sestra Bernadette Bouchardeauová pokusila ujmout vedení domu. Bylo zřejmé, že ta statečná žena má dobrou vůli, stejně tak jako že není schopna spravovat statek, jako je Montillac.

Seděla za psacím stolem svého bratra, probírala se papíry a naříkala na adresu Camilly d'Argilat, jež se nabídla, že jí pomůže:

„Pane bože, co s námi bude? Já těm číslům vůbec nerozumím. Musíme se zeptat správce Fayarda.“

„Jděte si odpočinout, já se pokusím se v tom vyznat.“

„Děkuju, Camillo, jste moc hodná,“ řekla paní Bouchardeauová a vstala... „Lea by se měla vzchopit,“ dodala a sundala si brýle, „já se taky trápím, ale snažím se.“

Camille skrývala úsměv.

„Vy jste určitě silnější.“

„To určitě,“ přisvědčila Bernadette Bouchardeauová.

To je ale hloupá ženská, pomyslela si Camille.

„Dobrou noc, děťátko. Nechoďte spát moc pozdě.“

Dveře se bezhlučně zavřely. Těžké kroky na schodišti, zaskřípání druhého schodu, a pak znovu ticho spícího domu, přerušované občasným poryvem chladného listopadového větru, opírajícího se do stěn a rozechvívajícího plamínky v krbu. Camille, stojící uprostřed vytopené místnosti, pohlížela do ohně, aniž ho viděla. Náhle přehořelo jedno poleno a odlétly od něho jiskry a řeřavé uhlíky na koberec. Mladá žena sebou trhla a spěšně krbovými kleštičkami sbírala oharky. Využila toho a přihodila do krbu větev, což vyvolalo sílíci radostný praskot.

Přitáhla si pásek županu a sedla si zpátky za psací stůl Pierra Delmase.

Camille pracovala dlouho do noci a zdvihala hlavu, jen když si třela bolavý zátylek.

Na pendlovkách odbily tři hodiny.

„Ty sis ještě nešla lehnout!“ zvolala Lea, vstupující do pracovny.

„A ty, jak je vidět, taky ne,“ usmála se na ni Camille něžně.

„Já si sem jdu pro nějakou knihu, nemohu usnout.“

„Vzala sis ty prášky od doktora Blancharda?“

„Vzala, ale výsledek je, že jsem z nich přes den jako praštěná.“

„Řekni mu, ať ti dá nějaké jiné. Musíš spát.“

„Ráda bych, ale zároveň mám z toho strach. Jakmile usnu, objeví se ten chlap z Orleansu se zakrváceným obličejem. Blíží se ke mně, snaží se mě chytit a říká: ‚Proč jsi mě zabila,

ty malá svině, ty malá děvko? Pojd', krásko, pojd', já ti ukážu, jak je krásné milování s mrtvolou. Určitě se ti to bude líbit. Vid'?... Ty mrcho, tobě se to líbí...’“

„Přestaň,“ zakřičela Camille a zatřásla jí rameny, „přestaň!“

Lea si vyděšeně přejela rukou po čele, udělala pár kroků a sesula se na starou koženou pohovku.

„Ty nevíš... Je to tak strašné, především když mi řekne: ‚Dost legrace. Teď půjdeme za tvým otcem. Čeká na nás ve společnosti svých přátel červů...’“

„Mlč...“

„...a tvé drahé matky.’ A pak za ním jdu a volám mámu.“

Camille si klekla, vzala Leu do náručí a chovala ji, jako chová malého Charlese, když ho k ní zažene nějaký zlý sen, při němž křičí v posteli.

„No tak, uklidni se. Už na to nemysli. Zabily jsme ho obě dvě. Jen si vzpomeň, já na něj vystřelila první. Myslela jsem, že je mrtvý.“

„To je pravda, ale zabila jsem ho já.“

„Nemělas na vybranou, tenkrát to bylo buď on, anebo my. Tvůj strýc Adrien ti přece řekl, že na tvém místě by byl udělal totéž.“

„To řekl, aby mi udělal radost. Ty si ho umíš představit?... Jeho, dominikána?... Jak zabije nějakého člověka?“

„Umím, kdyby to bylo třeba.“

„To mi řekli i Laurent a Francois Tavernier. Ale já jsem přesvědčená, že Adrien něčeho takového není schopen.“

„Tak už dost o tom. Skončila jsem s prohlídkou účtů tvého otce. Situace není nijak skvělá. Vůbec nechápu, jak vlastně Fayard pracuje. Kdybychom se uskrovnily, měly bychom se nějak protlouct.“

„A jak chceš, abychom se ještě více uskrovněly?“ zvolala a vstala. „Maso už máme jen jednou týdně, a ještě

jaké maso! Kdyby nás bylo méně, tak se nám to možná podaří, ale takhle...“

Camille sklopila hlavu.

„Já dobře vím, že jsme pro tebe velká přítěž. Později ti nahradím všechno, co jsi za nás tři utratila.“

„Ty ses zbláznila, takhle jsem to nemyslela!“

„Já vím,“ řekla Camille smutně.

„Ale ne! Netvař se tak. Tobě se nedá nic říct.“

„Promiň.“

„Nemám ti co promíjet, svou práci si uděláš... a teď dokonce i tu moji.“

Lea roztáhla záclony. Dláždění na dvoře bylo osvětleno chladným měsíčním svitem a víchř se pokoušel servat poslední listy z velké lípy.

„Myslíš, že válka potrvá ještě dlouho?“ zeptala se. „Jako by se všem zdálo normální, že naše vláda ve Vichy kolaboruje s Německem...“

„Ne! Všem ne, Leo. Podívej se kolem sebe. Znáš nejméně deset lidí, kteří pokračují v boji...“

„Co je to deset lidí proti stovkám tisíc, kteří denně volají ‚At' žije Pétain'?“

„Brzy nás budou stovky a pak tisíce, kdo budou říkat ne.“

„Já už tomu nevěřím... nikdo nemyslí na nic jiného, než jak se dosyta najíst a zatopit si.“

„Jak to můžeš říct?! Francouzi jsou ještě pod vlivem porážky, ale jejich důvěra v Pétaina upadá. I Fayard mi tuhle říkal: ‚Paní Camillo, nemyslíte si, že ten starý už zachází trochu daleko?' a přitom Fayard...“

„Chtěl si tě jen vyzkoušet. Já ho znám, ten má za ušima. Chce se dozvědět, co si myslíš, aby toho mohl někdy použít, až bude třeba. PRÁCE, RODINA, VLAST, to je to, co pro něj platí.“

„Pro mě taky, ale to vůbec není totéž.“

„Dej si pozor. Jeho jediný cíl je vzít nám Montillac. Ten necouvne před ničím. A navíc je přesvědčený, že jeho syn Mathias odejel kvůli mně.“

„A taky to tak trochu bylo, ne?“

„To není pravda,“ vykřikla Lea rozzlobeně. „Já se ho naopak snažila zadržet. To není moje chyba, že nechtěl nic slyšet a radši odejel do Německa vydělávat peníze, než by pracoval na Montillaku.“

„Nepřeháněj, má milá, dobře víš, proč odejel...“

„Ne!“

„...Protože tě miluje.“

„To je tedy pěkné! Jestli mě miluje, jak říkáš, tak měl zůstat tady, aby mi pomohl a zabránil svému otci, aby nás okrádal.“

„Taky se mohl přidat ke generálu de Gaullovi, ale já ho chápu.“

„Ty jsi moc shovívavá.“

„To si nemysli. Já ho chápu, protože vím, co je to láska... Nevím, co bych udělala na místě Mathiase nebo Francoise... Možná bych jednala stejně.“

„Mluvíš hlouposti. Ty by ses nikdy nenechala přivést do jiného stavu nějakým Němcem jako ta chudák Francoise.“

„Nemluv takhle o své sestře.“

„Už není moje sestra. To kvůli ní táta umřel.“

„To není pravda, doktor Blanchard říkal, že měl už léta slabé srdce a že se přes prosby tvé matky odmítal léčit.“

„Já o tom nechci nic vědět. Kdyby nebyla odjela, ještě by žil,“ vykřikla Lea, přikryla si obličej dlaněmi a ramena se jí otřásala vzlyky.

Camille potlačila nutkání něžně Leu obejmout. Jak jen může Lea takhle ignorovat city druhých lidí?

„V tom je její síla,“ říkával Laurent. „Ji zajímá jen přítomný okamžik. Jde si za svým a otázky si klade až pak. Ne z nedostatku inteligence, ale z přemíry životní síly.“

Lea se přemohla, aby nezapadla nohama jako malé dítě. Otočila se ke Camille.

„Přestaň se na mě takhle dívat. Jdi si lehnout, copak nevidíš, jak vypadáš?“

„Máš pravdu, jsem unavená. Ty bys taky měla jít spát. Dobrou noc.“

Camille k ní přistoupila, aby ji objala. Lea si lhostejně nechala dát polibek a nevrátila ho. Mladá žena neřekla nic a odešla z místnosti.

Lea, navztekaná na Camillu i na sebe samu, přiložila do krbu další poleno, vyndala si z police pod knihovnou skotský pléd, do něhož se rád balil její otec, zhasla lampu a natáhla se na pohovku.

Netrvalo dlouho a pohled do míhajících se plamenů ji uspal. Od otcovy smrti Lea často trávila noc v tomto milovaném prostředí, jediném, kde ji neobtěžovaly rodinné přízraky.

Lea se probudila chladem. Musím si sem přinést peřinu, řekla si. Roztáhla záclony a měla zvláštní dojem, že se ocitla v oblacích, taková byla venku hustá mlha. Za její hradbou bylo nicméně možno tušit sluneční světlo. Asi bude krásně, pomyslela si. Přesnými a jistými pohyby zapálila oheň a chvíli u něj zůstala, aby se ohřála. Mechanicky počítala dunivé údery hodin. Jedenáct. Jedenáct!... Bylo jedenáct hodin!... Proč ji nechali tak dlouho vyspávat!

Vysoký oheň z révových šlahounů ve velkém kuchyňském ohništi ozařoval teplými záblesky rozlehlou místnost potemnělou venkovní mlhou, jež se dosud nezvedla. Na stole, pokrytém naškrobeným modrým ubrusem, byla její prázdná miska a její ubrousek, v němž byl zabalený kus briošky. Labužnickým pohybem Lea zabořila nos do vonící střídky. Tu jistě upekla Sidonie, pomyslela si. Na kraji sporáku stála staříčká modrá smaltovaná kávová konvice. Lea si nalila kávu, jež měla z kávy jen jméno. Mléko její chuť naštěstí překrylo.

Při jídle ji napadlo, co je vlastně za den, že se pekla brioška. Odpovědi se jí dostalo, když zdvihla oči a spatřila velkou jedenáctku. 11. listopadu... Sidonie chtěla po svém

oslatit konec války 1918. Lea s neveselým úsměvem pokrčila rameny. Kdy se dočkáme konce téhle války? Už to trvá přes dva roky!... Dnes, 11. listopadu 1942, je Francie stále rozdělená na dvě půlky; mladí lidé čím dál častěji odmítají odjíždět na práci do Německa, schovávají se v horách a po lesích, kde tvoří nejrůznější bandy, hledají nějakého šéfa a žijí nejčastěji z velkodušnosti vesničanů a někdy i z lupu. Laurent d'Argilat byl ve svém sektoru pověřen shromažďováním těchto odmítačů pracovní povinnosti: začleňoval je do odbojových sítí, jež se v kraji tvořily. Laurent... Od otcova pohřbu ho neviděla. Jeho žena Camille za ním jednou jela do Toulouse a nechala tu Leu nemocnou žárlivostí. A co Tavernier, co s tím je? Mohl by o sobě alespoň dát vědět. Byl přece její milenec, ne? Kvůli němu měla nejkrásnější strach svého života: že otěhotněla. Ten falešný poplach jí pomohl lépe pochopit zmatek její sestry Francoise, jejíž dítě se mělo již brzy narodit. Francoise jí napsala dopis a úpěnlivě ji žádala, aby přijela k porodu jejího dítěte. Lea, uzavřená ve svém smutku a ve své nenávisti, jí neodpověděla.

„Camillo, Ruth, Leo, tetičko Bernadetto,“ volala Laura, jež vešla do kuchyně.

„Co se děje?“ zeptala se Lea a vstala.

„Co tady tak křičíš, Lauro?“ zeptala se Ruth, která vešla za ní. Leina mladší sestra lapala po dechu a nemohla promluvit.

Dveřmi vedoucími na dvorek vstoupil Fayard a za ním jeho žena.

„Slyšely jste o tom?...“

„O čem jsme měly slyšet? Mluvte,“ řekla Ruth.

„Skopčáci...“

„Co skopčáci?“ zvolala Lea.

„Obsadili svobodnou zónu,“ vyhrkla Laura jedním dechem.

Lea dopadla na židli. Naproti ní Camille, kterou neviděla vejít, k sobě tiskla své dítě, jež si myslelo, že je to nějaká hra a výskalo smíchem.

„Slyšeli jsme to v rádiu,“ řekl Fayard.

„Na Rádiu Paříž říkali, že denní poplatek za okupaci byl určen na pět milionů. Kde tolik peněz seženou?“ dodala jeho žena.

2. KAPITOLA

Dům slečen de Montpleynet se od posledního Leina pobytu v Paříži hodně změnil. Oba byty, spojené průchozími dveřmi a nacházející se na stejném poschodí, v nichž dříve kypěl život, byly nyní ponechány napospas chladu. Obě sestry i se služebnou obývaly čtyři místnosti; jediné, které mohly alespoň trochu vytopit. Tři pokoje na konci chodby a celý byt tetičky Albertiny zůstávaly opuštěné, nábytek přikrytý potahy, okenice zavřené, krby ledové. Slečny se na tom uskrovnění shodly. Všechny prostory, které nemohly vytápnout, pokrtily „chladný trakt“ a už do nich nikdy nevkráčely.

„Chápej nás, nemohly jsme ji nechat samotnou a nemocnou v tom hotelu, to by nám tvoje matka nikdy neodpustila,“ řekla Lisa de Montpleynet a utřela si oči mokrým kapesníkem.

„Je zbytečné se k tomu vracet, splnily jsme svou povinnost příbuzných a křesťanů,“ dodala suše její sestra Albertině.

Lea stála v pařížském salonku svých tet a stěží zadržovala vztek.

Po vyděšeném Albertinině dopise – což u ní nebylo běžné – odjela Lea po asi půldenním čekání v návalu na nádraží

Svatého Jana v Bordeaux spěšně prvním vlakem do Paříže. Když přišla do Univerzitní ulice, stiskla ji s očividnou úlevou do náručí Estelle, guvernantka a děvče pro všechno slečen Montpleynetových, a neustále opakovala, jako by se o tom chtěla lépe přesvědčit:

„Konečně jste tu, slečno Leo, konečně jste tu...“

„Co se děje, Estelle, kde jsou tetičky? Nejsou nemocné?“

„Slečno Leo, kdybyste věděla...“

„Leo, konečně jsi tady,“ zvolala Lisa v kožichu přehozeném přes župan.

O chvíli později se objevila Albertině a za ní v patách nějaký muž s lékařskou brašnou. Teta ho vyprovodila až ke dveřím se slovy:

„Na shledanou, pane doktore, tak zítra.“ Lea překvapeně pohlédla na všechny tři ženy. „Tak řeknete mi konečně, kdo je tu nemocný?“

„Tvá sestra Francoise,“ odpověděla tetička Albertině. Po této odpovědi Lea oněměla. Pak vystřídala překvapení zlost. Při jejích tvrdých slovech se citlivá Lisa rozplakala.

„Leo, Leo, to jsi ty,“ řekl slabý hlásek za dveřmi, jež se pomalu otevřely.

Ve dveřích stála Francoise, špatně skrývající své vyduté břicho pod plédem.

Albertině k ní přiskočila.

„Co děláš venku z postele? Doktor ti zakázal vstávat.“

Francoise, aniž poslouchala tetu, postoupila s napřaženýma rukama ke své sestře. Pléd jí sklouzl z ramen a odhalil její ohromné břicho, zvýrazněné příliš těsnou noční košilí a pohublým obličejem.

Padly si navzájem do náručí.

„Leo! Děkuju, že jsi přijela...“

Lea ji odvedla do jejího pokoje, v němž bylo sotva o něco tepleji než v salonku.

Jakmile byla Francoise uložena v posteli, uchopila sestru za ruku, přiložila si ji k ústům a zašeptala:

„Tak tys přijela.“

„Uklidni se, drahoušku, nebo si ublížíš,“ řekla Albertině a urovnala jí polštáře.

„Ne, tetičko, štěstí mi nemůže ublížit. Leo, vyprávěj mi všechno. Všechno, co se stalo na Montillaku.“

O dvě hodiny později obě sestry ještě stále klevetily.

Lea se nemohla odhodlat opustit teplou a měkounkou postel, v níž se rozvalovala od svého probuzení. Pomyšlení na to, že by měla vstát a v chladu se obléknout, bylo nesnesitelné. Ach! Zůstat tak v posteli, pěkně v teple, až do konce zimy... až do konce války...

S překvapením si vzpomínala, jak včera večer připomínala sestře šťastné okamžiky jejich dětství. Na několik okamžiků v sobě objevily spojenectví, jaké dřív nikdy nepoznaly. Rozešly se s pocitem, že se znovu našly, ale pečlivě se vyhnuly problému, jenž je obě zaměstnával: narození Franc,oisina dítěte.

Ozvalo se zaklepání. Byla to Estelle s tácem se snídání.

„Cože! Čaj, a opravdový cukr!“ vykřikla Lea a sedla si. „Jak to děláte?“

„To je poprvé za tři měsíce. Na tvou počest! Dostaly jsme ho díky příteli paní Mülsteinové... myslím, že je spisovatel.“

„Raphaël Mahl?“

„Ano, tak se jmenuje. Nějaký pán dost špatné pověsti. Tuhle jsem ho zahlédla na terase U dvou Magotů s nějakým mladým německým oficírem, kterého držel kolem pasu a něco mu šeptal do ucha. Všichni se od nich s hanbou odvraceli.“

Lea se snažila skrýt úsměv, kterému stará posluhovačka nemohla rozumět.

„Vyprávěla jsem to slečnám a řekla jsem jim, že už by se s tím pánem neměly stýkat,“ pokračovala Estelle. „Slečna Lisa mi odpověděla, že vidím všude samé zlo, že pan Mahl je dokonalý gentleman a že díky němu aspoň úplně neumřeme

hlady. A slečna Albertině mi řekla, že člověk nemá věřit všemu, co vidí. Co vy si o tom myslíte, slečno?“

„Já moc pana Mahla neznám, Estelle. Ale stejně řeknu tetičkám, aby s tím člověkem byly opatrné.“

„Dala jsem do koupelny konvici s teplou vodou a zapnula jsem tam elektrický ohřívač. Moc netopí, ale aspoň to trochu rozmrazí vzduch.“

„Děkuju, Estelle, já bych si koupel docela dala.“

„Koupel!... Vanu už jsme nenapustily celé měsíce. Slečny chodí jednou týdně do veřejných lázní.“

„Ach! To bych je ráda viděla, ty se jistě neodvážíš se svléknout, než jdou do vody.“

„To od vás není hezké, že si děláte legraci, slečno Leo. Tady je život těžký. Je nám zima, máme hlad, a taky máme strach.“

„Z čeho máte strach? Vám se nic strašného stát nemůže.“

„Kdo ví, slečno? Vzpomínáte si na tu dámu z prvního patra, kterou vaše tety občas zvaly na čaj?“

„Paní Lévyová?“

„Ano. Tak tu přišli Němci zatknout. Byla nemocná, oni ji vytáhli z postele a odvezli ji v noční košili. Slečna Albertině o tom řekla panu Tavernierovi...“

„Tavernierovi?...“

„...a poprosila ho, aby se informoval, co s paní Lévyovou je.“

„No a?“

„Když se po několika dnech vrátil, byl celý bledý a vypadal strašně.“

„A co řekl?“

„Ze ji odvezli do Drancy a odtud do nějakého tábora v Německu s tisíci dalšími osobami, hlavně ženami a dětmi. Od té doby, co tu paní Lévyová není, bydlí v jejím bytě nějaká herečka, která žije na vysoké noze a zve k sobě německé oficíry. Dělají tam ďábelský kravál. A nikdo se neodvážá si stěžovat ze strachu před represáliemi.“

„A kdy sem přišel pan Tavernier poprvé?“

„Asi před třemi týdny. To on přesvědčil vaše tety, aby u sebe nechaly Francoise.“

Lea pocítila, jak jí srdce buší rychleji. Francois se staral o její tety i o její sestru.

Francoise seděla v posteli, obklopená odkládacími stolky a růžovými přehozy, zdůrazňujícími její pleť, a s odpočatým obličejem a pečlivě učesaná se s úsměvem dívala na Leu.

„Dobrý den, jak ses vyspala?“ zeptala se.

„Já takhle dobře nespala už celé měsíce. To díky tobě.“ Lea ji místo odpovědi objala.

„To je dobře, že jsi tady... Já se rychle zotavím. Nechci zmeškat premiéru *Mrtvé královny* od Henryho Montherlanta.“

„A kdy to má být?“

„8. prosince v Comédie Française.“

„8. prosince! Ale to je přece pozítří!“

„No a? Porod má být za víc než měsíc, a já se cítím moc dobře. Být těhotná není žádná nemoc. Uvidíš, až na tebe taky dojde.“

„Doufám, že ne.“

„A proč? Je nádherné čekat dítě od muže, kterého miluješ!“

Když uviděla Francoise Lein nepřístupný výraz, pochopila, že zašla příliš daleko. Zčervenala a sklopila hlavu. Pak sebrala všechnu svou odvahu, zdvihla oči a řekla třesoucím se hlasem:

„Já vím, co si myslíš. Já jsem se zkoušela přesvědčit, že bych neměla Ottu milovat. Nepodařilo se mi to. Všechno se mi na něm líbí: jeho добрota, jeho láska k hudbě, jeho nadání, jeho odvaha, a dokonce i to, že je Němec. Jediné, co si přeju, je, aby válka skončila. Chápeš to? Zkus to pochopit.“

Lea se marně snažila myslet na tu situaci s klidem a nestranně. Hluboko v ní se cosi bouřilo proti té lásce, která ji pohoršovala. Zároveň ale moc dobře chápala, co mají Otto a Francoise společného. Kdyby to nebyl Němec, byl by z něj

úplně kouzelný švagr.

„A co chceš dělat?“ zeptala se.

„Vzít si ho, jakmile se vrátí z Berlína a dostane od svých velitelů povolení. Slib mi, že mi přijdeš na svatbu. Prosím tě, slib mi to.“

„Všechno bude záležet na tom, kdy to bude. Když to bude při vinobraní nebo na jaře, nebudu moct.“

„Ty si to zařídíš,“ řekla Francoise s úsměvem, šťastná, že nedostala přímé odmítnutí. „Otto je úžasný, každý den mi píše, hrozně se bojí o mě i o dítě. Nechal mě na starost Frederikovi Hankemu. Vzpomínáš si na něj? Pomáhal ti při Camillině porodu.“

„No jo, když je nějaký zádrhel, může klidně posloužit jako porodní bába.“

Bylo to řečeno s takovou zlomyslnou ironií, že Francoise nemohla zadržet slzy. Lea se za svou surovost zastyděla. Byla by snad sestru požádala o odpuštění, kdyby v tom okamžiku nevstoupila teta Albertině.

„Leo, máš jít k telefonu... Francoise?... Co je ti?“

„Nic, tetičko... Jen jsem trochu unavená.“

„Haló, kdo je tam?“

„Lea Delmasová?“

„Ano, to jsem já. Kdo jste vy?“

„Vy mě nepoznáváte? Copak nemáte sluch?“

„Ne. Řekněte mi, kdo jste, nebo zavěším.“

„Jak vidím, jste pořád stejná. No tak, má krásná přítelkyně, snažte se trochu.“

„Já se nechci snažit, a tohle žertování mi připadá hloupé.“

„Nezavěšujete! Vzpomeňte si na Chapona, na třešně od Mandela, *La Petite Gironde*, kostel svaté Eulálie, rue Saint-Gens...“

„Raphaëli!...“

„Vy jste si ale dala na čas!“

„Promiňte mi, já mám z těchhle telefonických záhad hrůzu. Jak jste se dozvěděl, že jsem v Paříži?“

„Já jsem vždycky moc dobře informovaný, co se týče mých přátel. Kdy se uvidíme?“

„Já nevím. Sotva jsem přijela.“

„Zajdu v pět na čaj. O nic se nestarejte, přinesu všechno, co je třeba. Jen dejte vařit vodu.“

„Ale...“

„Jak se má vaše kouzelná sestra a vaše tetičky? Vyřídíte jim, že je pozdravuji. Tak brzy na shledanou, má milá. Těším se, že vás zase uvidím.“

Mahl zavěsil a nechal Leu, jako když ji opalí. Jak se to dozvěděl? Zachvěla se od hlavy k patě, zaplavil ji pocit nevolnosti.

„Nestůj tady takhle v té ledové chodbě, ještě se nastydneš, drahoušku.“

Při Lisině hlasu sebou trhla.

„Je to dlouho, co jste viděly Raphaëla Mahla?“

„Já nevím. Asi čtrnáct dní.“

„A viděl tehdy Françoise?“

„Neviděl, ta přišla na druhý den po jeho návštěvě, a od té doby se odsud nehnula. Ale proč se mě na to ptáš?“

„Právě mi telefonoval Raphaël Mahl a já si říkám, jak mohl vědět, že jsem v Paříži.“

„To je náhoda.“

„U někoho, jako je on, na náhody nevěřím.“ Lisa pokrčila rameny.

„Jo, málem jsem zapomněla! Přijde na čaj.“

„Ale my nic nemáme!“

„Řekl, že kromě vody všechno přinese.“

Když se rozezněl zvonek u dveří, na hodinách v salonu právě odbíjely poslední údery, oznamující pět hodin. Estelle, jež si přes všední blůzu uvázala běloskvoucí zástěru ozdobenou volánky, otevřela dveře. Vstoupil Raphaël Mahl, napůl schovaný za horou balíčků převázaných stuhami.

„Rychle, má dobrá Estelle, pomozte mi, nebo všechny ty dobroty spadnou na koberec.“

Estelle mu s bručením odebrala balíčky.

„Raphaëli, vypadáte skvěle!“

„Leo!“

Dlouze na sebe pohlédli, jako by jejich oči chtěly v jednom okamžiku zachytit všechny podrobnosti, a pak k sobě přikročili.

Ve všem byli jeden opakem druhého: stylem života i lásky, přesto však k sobě cítili přátelství, jemuž se nebránili. Právě

Raphaël si kladl nejvíc otázek o tom, čemu říkal „část sebe samého, nezasažená hnilobou“. On, podvodník, lhář, zloděj, policejní donašeč, spolupracovník gestapa, Žid, příležitostný kronikář do časopisů a novin jako *Je suis partout* nebo *Pilori* a *Nouveaux Temps*! Jeho antisemitismus téměř urážel význačné ředitele i redaktory těchto tiskovin, jež nicméně plnily svou profesi, „žrát Žida“. Vedle Ley se cítil jako starší bratr, který chce uchránit sestřičku před špínou života.

„Má krásko, jak to děláte, že pokaždé, když vás vidím, okouzlíte můj pohled i mou duši?“

Zasmála se oním poněkud chraplavým smíchem, jaký vzrušoval muže a popouzel ženy, a políbila ho na obě tváře.

„Jsem si jistá, že je to chyba, ale mám radost, že vás zase vidím.“

„Proč musíte říct v jedné větě něco příjemného a něco, co je příjemné mnohem méně? Jenže já jsem velkorysý, vyberu si z toho jen to dobré. Říkala jste, když jsem vešel, že vypadám skvěle? Jsem elegant, vidíte?... Nejpyšnější jsem na své boty. Nejsou špatné, co myslíte? Stály mě celé jmění. Nechal jsem si je ušít na míru u Hermèse.“

„Kde jste přišel k penězům? Oloupil jste nějakou starou dámu, prodal své tělo nějakému růžovému tlustému německému kapitánovi, nebo zprostituoval nějakého vojína s jemnou pletí?“

„Nejste daleko od pravdy. Ale to víte, drahá přítelkyně, člověk si vytváří štěstí podle svého gusta, a jeho gusta, to

jsou nejčastěji peníze. A já usoudil, že štěstí bez peněz, tedy to ubohé štěstíčko, jaké by mě mohlo potkat, je pro mě nedosažitelné, a tak jsem se rozhodl, že si je podle svého gusta opatřím. V současné době není nic snadnějšího. Všechno je na prodej: tělo i svědomí. A já podle okolností prodávám jedno, nebo druhé, anebo oboje, když je kupec velmi velkorysý.“

„Vy jste ohavný.“

„Dobro je tak nedokonalé, že mě nezajímá. Myslet si, že člověk je rozumná bytost, je velký omyl, má kouzelná přítelkyně... Schopnost myslet ještě není patent na rozum. Já byl vždycky přesvědčený, že pociťovat radost z rozumných věcí je principem prostřednosti. Jednou budu muset napsat *Chválu prostřednosti*. To pak bude poprask v literárním světě. Ale než to mistrovské dílo vytvořím, dovolu, abych šel složit poklonu vašim slečnám tetám a vaší paní sestře.“

Ve Francoisině pokoji byl na kulatém stole, přikrytém vyšívaným ubrusem, prostřený sváteční čajový servis.

„Vy jste snad vyloupil všechny cukrárny i pekařství v celé Paříži,“ zvolala Lea při pohledu na talíře plné čokolády, čajového pečiva, dortů a kandovaného ovoce.

„Ani netušíte, jak jste to vystihla, dalo mi šílenou práci tohle všechno shromáždit. Ty koláčky s polevou jsou od Lamoureux z ulice Saint-Sulpice, ty se šlehačkou od Guerboise z rue de Sèvres, ten čokoládový dort je pochopitelně od Bourdaloueho, sypané věnečky od Galpina z rue du Bac, a ostatní jsem dostal u Debauva a Gallise na rue des Saints-Pères, bývalých dodavatelů francouzských králů!“

„My jsme u nich před válkou také nakupovaly,“ vzdychla Lisa se zálibným pohledem na ty hory laskomin.

„Pokud jde o čaj,“ pokračoval Raphaël a vytáhl z kapsy krabičku, „ten mi poslal jeden přítel z Ruska. Je lahodný, silný a voňavý. Jsem zvědavý, co mu řeknete.“

„Pane Mahle, vy nás rozmazlujete... to je od vás moc milé. Jak vám budem moci poděkovat za tolik dobrot?“

„Tím, že je sníte, dámy.“

Na několik minut se všichni odmlčeli. První prohlásila Francoise, že není schopná spolknout jediné sousto navíc, a po ní pak rychle Albertině a Raphaël. Jedině Lisa s Leou se ládovaly dál. Jejich ruce se s úžasnou rychlostí pohybovaly mezi stolem a ústy. Z tety i z neteře se staly dvě nevychované holky, jejichž upatlané prsty i tváře svědčily o hltavé nenasytnosti... Z hodování je vytrhl až halasný výbuch smíchu Raphaëla Mahla. Znepokojeně se rozhlédly kolem sebe, jako by se bály, aby jim neodnesli zbytek koláčků.

„To se nestydíš, Liso?“ zdvihla Albertině s falešnou přísností obočí.

Lisa zrudlá hanbou sklopila hlavu.

„Kdybychom tě nechali, ani by sis nevzpomněla na tu chudinku Estelle,“ pokračovala její sestra nemilosrdně.

„Já měla takový hlad. Promiň mi to. Máš pravdu, odnesu jí talířek. Nesmíš mi to mít za zlé, ono je to tak dobré,“ dodala s tak žalostným pohledem, že vyprskli všichni, dokonce i Albertině.

Když se Raphaël Mahl rozloučil, byla dávno noc. Lea ho doprovodila ke dveřím.

„Musím s vámi mluvit o samotě. Mohli bychom jít spolu zítra na oběd?“

„Nevím. Mám z vás strach... Nemůžu uvěřit, že byste byl tak špatný, jak říkáte, a přitom mi nějaký zvláštní instinkt říká, že bych si na vás měla dát pozor.“

„Ani nevíte, jakou máte pravdu, drahoušku. Na mě si nikdy nebudete moci dát dost pozor. Myslím, že už jsem vám to říkal, zradit se dá jen to, co má člověk opravdu rád. Já, který jsem tak honěný v Písmu svatém, vás asi nepřekvapím, když vám řeknu, že mou oblíbenou osobností je Jidáš, můj bratr, můj přítel, můj dvojník. Ten, jímž mělo přijít všechno zlo, ten, jenž neměl na vybranou, jestliže se mělo naplnit to, co bylo psáno. On... nejinteligentnější, intelektuál celé skupiny, měl zradit toho, jež miloval skutečnou láskou. A

tím činem, za nějž byl navěky poznamenán, je uředník Jidáš, zrádce Jidáš prokletý až do konce věků. To je nespravedlivé, nezdá se vám?”

„Já nevím, mě Jidáš nikdy zvlášť nezajímal.“

„To je chyba, je z těch dvanácti jediný opravdu zajímavý, kromě toho milého Jana s jeho andělským kukučem, Ježíšova nejmilejšího hošana, myslím tím milence,“ dodal, když uviděl Lein tázavý pohled. „Protože jestli to nevíte, všechno to byli přímo šílení buzíci.“

„To vy jste šílený...”

„...a buzík.“

„Kdyby tetičky slyšely, jak se tady rouháte, měl byste sem zakázaný vstup.“

„Tak to budu radši zticha. Zbožňuju společnost starých panen. Ty jsou z celého ženského plemene jediné snesitelné. Kromě vás, samozřejmě, a mé krásné přítelkyně Sáry Mülsteinové. A když o ní mluvím, nevíte o ní něco? Už jsem o ní celé dny neslyšel.“

Tak o tohle mu tedy šlo... Lea se zachvěla, v ústech pocítila odpornou pachut'. Odpověděla rychle a stroze: „Já taky ne.“

„Ale vám je zima! Jsem já to hrubec, že vás zdržuju v téhle chladné chodbě. Jděte se ohřát k vaší kouzelné sestře. Znáte jejího budoucího manžela? Je to muž vysoké kultury, kterému kyne skvělá budoucnost. Takovýhle sňatek je v dnešních dobách to vůbec nejužitečnější. Požehná jim váš strýc dominikán?“

Leu zachvátil odporný strach.

„Ale srdíčko, vám cvakají zuby... a jste celá bledá... To je moje chyba, kvůli mně jste nastydla. Jistě máte horečku.“

Raphaël ji starostlivě uchopil za zápěstí.

„Nesahejte na mě, nic mi není,“ vykřikla a prudce vytrhla svou ruku z ruky toho mluvky.

„Tak zítra, má milá, zavolám vám před polednem. Zatím si odpočiňte, potřebujete to, jinak se nervově zhroutíte.“

3. KAPITOLA

Příští den odešla Lea z Univerzitní ulice velmi brzy, aby tam nebyla, až bude volat Raphaël Mahl.

Strávila špatnou noc, pořád se jí vracela Raphaëlova slova, v nichž cítila hrozbu pro své přátele i pro svou rodinu. Nutně musí varovat Sáru Mülsteinovou a strýčka Adriena. Horečnou úzkost v ní vzbuzovalo vědomí, že neví, kde by je mohla nalézt, a strach, že provede nějakou nepředloženost. Kdo mohl vědět, kde se skrývají Sára a dominikán? Francois. Francois Tavernier, no samozřejmě!

Po pohřbu jejího otce ji přece učil nazpaměť adresu, kde ho může zastihnout nebo mu v případě nutnosti nechat vzkaz. Tenkrát si myslela, že může vždycky počkat, až přijede do Paříže, a hned na tu adresu zapomněla. Co to vlastně říkal?... Za náměstím Étoile. Avenue... avenue... kruci, měla to na jazyku. Nějaký generál z doby císařství, nebo nějaký maršál: Hoche, Marceau, Kléber... Kléber, to bylo ono: avenue Kléber 32. Vstala, aby si to poznamenala, ze strachu, že to zase zapomene, a hned zase usnula, přičemž si říkala: Musím tu adresu zítra spálit.

Bylo krásně, ale chladno. Na bulváru Raspail kráčela Lea rychlým krokem ke křižovatce Sèvres-Babylone. Byla teple zachumlaná do přepychového norkového kožichu, který jí půjčila Françoise, vlasy měla vecpané do baretu ze stejné kožešiny a na nohou měla kožešinové botky, jež jí byly trochu velké.

Několik nepočetných chodců, většinou bídne oblečených, se ohlíželo za tou elegantní ženou, pro niž jako by žádná omezení ani zima neplatily. Lea se slastně otírala tváří o hedvábnou kožešinu, a tak si těch nepřátelských a podezřívavých pohledů nevšimla. Před Gallimardovým

knihkupectvím zvolnila krok. Mladík, který měl rád romány Marcela Aymého, urovnával knihy ve výloze. Jejich pohledy se setkaly, poznal ji, usmál se na ni a ukázal jí knihu, kterou právě držel v ruce. Její autor byl Raphaël Mahl. Gide, přečetla si velká písmena na obálce. Toto „setkání“ ještě znásobilo její úzkost. Zrychlila krok. Když procházela kolem bytu Camilly a Laurenta, opuštěného v panice v červnu ve čtyřicátém roce, věnovala známému domu pouze lhostejný pohled.

Na průčelí hotelu Lutétia vlály nacistické korouhve a vlajky, působící v tom krásném slunečném ránu jako pochmurná a pohoršující dekorace. Na schodišti před vchodem se bavilo několik osob se dvěma německými důstojníky. A mezi nimi, ne, to není možné. Aby v tom měla jasno, přešla Lea přes ulici a vedle skupiny zvolnila krok. Ne, nemýlila se. Byl to opravdu Francois Tavernier a zdálo se, že je s Němci jedna ruka. Lee podklesly nohy a cítila, jak ji zaplavuje bolest. Slzy jí stékaly po tvářích, aniž tomu mohla nějak zabránit. To byl vrchol ponížení: plakat před tím syčákem a jeho neblahými kumpány.

„Podívejme, taková hezká mladá dáma, a vypadá, že ji něco moc trápí,“ ukázal na ni jeden z důstojníků, když ji spatřil.

Francois Tavernier sledoval důstojníkův pohled. To snad není pravda. Je to skutečně ona; jediná žena, co zná, jež je schopná zůstat krásná i při pláči.

„Omluvte mě, pánové, to je má sestra. Ztratil se jí pejsek. Je strašně citlivá.“

„Ty komediantě,“ poklepal ho jeden z civilů po rameni. „Zase jedna z vašich trofejí. Bravo, příteli, máte velmi dobrý vkus. Taková fešanda. Měl byste se stydět, že si takovou krásu necháváte pro sebe. Vezměte ji někdy s sebou na některou z našich večerí.“

„To jistě udělám. Pánové, omluvte mě. Brzy na shledanou.“ Seběhl po schodech, vzal Leu pod paží a vedl ji pryč.

„Prosím vás, tvařte se přirozeně, dívají se na nás.“ Po nějakou chvíli kráčeli potichu, přešli ulici Cherche-Midi a pokračovali po Assasově ulici.

„Pusťte mě, mohu jít sama.“ Francois poslechl.

„Pořád tatáž milá povaha. Jsem rád, že vidím, že vás nic nezměnilo, a s radostí konstatuji, že se vaše materiální situace, jak se zdá, zlepšila. Ten přepychový kožich vám úžasně sluší.“

Lea místo odpovědi jen pokrčila rameny.

„Ale není to oděv pro slušnou dívku. Takhle se troulají oblékat jen ženy a milenky kšeftařů na černém trhu, některé herečky a pár kokot, které se nechávají vydržovat od Němců.“

Lea se začervenala a napadla ji jen ubohá odpověď, kterou si hned vyčítala.

„Není můj, vypůjčila jsem si ho od sestry.“

Francois se pousmál.

„Co děláte v Paříži?... Proč jste plakala?“

„Co na tom záleží?“

Zastavil se, vzal ji za paži a přinutil ji, aby na něj pohlédla. „Copak nevíte, blázínku, že všechno, co se vás týká, je pro mě důležité?“

Jak to, že ta slova utišila její bolest? Jemně se vymanila a znovu vykročila po chodníku. Přicházeli ke mřížím Lucemburské zahrady.

„Pojďte, tam si můžeme v klidu promluvit.“

Kolem bazénku se honily děti ve vlněných čepicích a šálkách a pronikavě vykřikovaly pod dohledem žen, podupávajících a plácajících rukama, aby se zahřály.

„A teď mi řekněte, proč jste vlastně v Paříži?“

„Kvůli mé sestře Francoise. Není na tom zdravotně nejlep.“

„To je v jejím stavu normální.“

„To jistě. Tetičky si však dělaly takovou starost, že jsem přijela prvním vlakem. Ale nemyslím, že tu zůstanu dlouho.“

Jakmile odjedu z Montillaku, mám strach, že se tam něco stane.“

„Víte něco o Laurentovi d'Argilat?“

„Nevím nic od té popravy rukojmích v Souges 21. září.“

„Já se s ním viděl krátce potom. Nemohl si prominout, že se mu nepodařilo je zachránit,“ řekl Tavernier a vzal Leu znovu za paži.

„Co mohl dělat?“

„Znal dokonale tábor v Mérignaku, odkud Němci rukojmí odváželi.“

„Jak ho mohl znát?“

„Krátce po pohřbu vašeho otce ho dostali při jedné staře v ulici Svaté Kateřiny v Bordeaux. Jeho falešné papíry byly v pořádku. Bezdůvodně ho internovali v táboře v Mérignaku. Za tři dny odtud utekl a odnesl si přesný plán tábora a několik kontaktů, které se mohly hodit. Když se dozvěděl, že má být sedmdesát náhodně pozatýkaných osob postříleno odvetou za atentáty spáchané v Paříži, pokusil se zorganizovat akci s abbém Lasserrem a několika kamarády z jeho sítě. Měli se pokusit přepadnout kamiony, převážející rukojmí, postřílet strážu a osvobodit vězně. Na poslední chvíli dostali rozkaz, aby nic nepodnikali.“

„Kdo ten rozkaz vydal?“

„To já nevím. Asi Londýn.“

„To je absurdní.“

„V politice platí za zákony často věci, které se zdají absurdní.“ Pohlédl jí do očí a prudce dodal: „Mám chuť vás políbit.“

„Až se dozvím pravdu o vašich vztazích s vašimi ,přáteli' z hotelu Lutétia.“

„O tom s vámi nemohu mluvit. To jsou věci, které když nebudete znát, bude to pro vás i pro všechny lepší.“

„Měla jsem z toho šok, když jsem vás před chvílí viděla v jejich společnosti. Právě jsem vás šla hledat na adresu, kterou jste mi dal.“

„Na avenue Kléber 32?“

„Ano.“

„Tak poděkujte mým ‚německým přátelům‘, jak jim říkáte; nebýt té schůzky a toho, že jste se tam objevila, byla byste se vrhla rovnou do vlčí tlamy. A není jisté, že by se mi podařilo vás odtud dostat, i přes přátelské styky, které se mnou udržuje Otto Abetz.“

„Německý velvyslanec?“

„Ano. Vzpomínáte, jak jsme se tam potkali a tančili spolu? Zapomněla jste na ten náš valčík?“

Opírali se o zábradlí nad pečlivě shrabanými trávničky a bazénkem, zády k hudebnímu pavilonku. Palác Senátu, obložený pytli s pískem, vypadal v tom zimním světle jako spící zámek, hlídáný černými stromy, jejichž vychrtlé větve se vzpínaly k nebi, jako by hrozily, nebo žalovaly. Za nimi tlačil zahradník kárku plnou mrkve, celeru a pórků. Otočili se za skřípotem koleček.

„Co tady dělá s tou zeleninou?“ zeptala se Lea překvapeně.

„Vy nevíte, že z Lucemburské zahrady udělali zeleninovou zahradu?“

„To není špatný nápad,“ přikývla s tak vážnou tváří, že se Francois rozesmál.

„Ne, to není špatný nápad, i když si říkám, komu ty všechny zelinářské záhony vlastně prospívají. Pořád jste mi ještě neřekla, proč jste za mnou chtěla jít.“

„Jsem z toho všeho zmatená. Kdo vlastně jste? Patříte k Němcům, nebo k Francouzům? Jste přítel Otty Abetze, nebo Sára Mülsteinové?“

„Teď je ještě moc brzy na to, abych vám odpověděl. Jen jednu věc: ode mě vám nikdy nehrozí žádné nebezpečí. Můžete mi všechno říct.“

„Víte něco o Sáře?“

„Jestli víte něco vy, řekněte mi to. Je v neustálém nebezpečí,“ řekl a uchopil ji za ruku.

Lein pohled se marně snažil proniknout do tajemství, skrývajících se ve Francoisových očích. I přes svůj kožich se zachvěla.

Přitáhl ji k sobě a zasypal jí ledový obličej drobnými polibky. Lea měla dojem, že na ten okamžik čekala od chvíle, kdy ho spatřila na schodišti hotelu Lutétia. Když se konečně jejich rty spojily, pocítila, jak jí celé tělo zaplavuje teplé štěstí, a přitiskla se k němu.

„Zvířátko, samičko, vůbec ses nezměnila. Copak můžeme dlouho žít jeden bez druhého?“

Ta ruka, jež jí zajela pod svetr a chopila se jejích řader... byla zároveň chladná i žhavá, když jí hnětla vztyčené bradavky.

„Philippe! Marianne! Nedívejte se tam... To je odporné... před dětmi! To se nestydíte?“ zvolala žena v šatech ošetřovatelky, tlačící před sebou ohromný kočárek a cloumající dvěma čtyř- až pětiletými dětmi.

Když konečně zaznamenali její přítomnost, jejich pohledy a jejich úsměv ji přiměly sklopit hlavu, odvrátit se a zrychlit krok.

„Ta dáma má pravdu, tohle není vhodné prostředí. Pojďme na oběd k Martě Andrieuové, to je odsud blízko.“

„K jaké Martě Andrieuové?“

„K té, co má tajnou restauraci v ulici Saint-Jacques.“

U východu ze zahrady je požádali francouzští policisté v civilu o papíry. Nepochybně běžná kontrola. Pustili je bez jediné otázky.

„Co hledají?“ zeptala se Lea, když přecházeli přes bulvár Saint-Michel.

„Teroristy, Židy, komunisty, gaullisty...“

„A když je zatknou, co s nimi dělají?“

„To záleží na nich, ale obvykle se jich radši zbaví. Odevzdají je gestapu a to je buď mučí, deportuje, nebo zabije.“

„A kdyžby zatkli Sáru, co by s ní udělali?“

„Když jsem s ní naposledy mluvil, patřila k jedné odbojové skupině, která se specializovala na převádění Židů do svobodné zóny.“

„A teď?“

„Teď o ni mám strach víc než dřív. Kdyby se dozvěděli, že patří k odboji, budou ji mučit. A jak ji znám, ona nepromluví a zemře.“

Francois Tavernier zrychlil krok, šel se sklopenou hlavou a stisknutými čelistmi. Lea, křečovitě se ho držící za paži, musela dvakrát poskočit, aby s ním vyrovnala krok. Tušila, v jakém je napětí, a to ji znepokojovalo.

Před nimi se tyčil Pantheon proti nebi, jež bylo stále zamračenější, a poryvy chladného větru vířily oblaka prachu na Soufflotově ulici.

Se smíchem do nich vrazila skupinka nalehko oblečených studentek, většinou ve skládaných skotských sukních, tříčtvrtečních kožíšcích nebo v balonáčkách, bez čepic a s holýma nohama obutýma do silných bot, z nichž vyčuhovaly podkolenky živých barev z angorské vlny.

„Musíme ji najít.“

„Koho?“

„Sáru. Já se o ni taky bojím. Včera přišel k tetičkám Raphaël Mahl. Ptal se mě, jestli o ní něco nevím.“

„Na tom nevidím nic znepokojivého. Zná se se Sárou už dlouho a víte přece, jakou ona pro něj má slabost.“

„Já mám pro něj taky slabost. Ať chci, nebo ne, baví mě a vždycky mě rozesměje. Jenže teď... nějak cítím... jak to mám říct... on je jako... jako by se nekontroloval. To je ono. On už nekontroluje tu špatnou stránku, která v něm je. Já to cítím, chápete, já to cítím... Neumím to jinak říct.“

„A už neřekl nic, co by vás znepokojilo?“

Lea sklopila hlavu, protože si uvědomovala, že není schopna sdělit svou úzkost. Byla si jistá, že kvůli Raphaělovi Mahlovi se Sáře něco strašlivého stane...

„Zeptal se mě, jestli strýc Adrien požehná svatbě Francoise a... a...“

Tavernier jí pomohl.

„...a sturmbannführera Kramera. Za jiných okolností by ta svatba byla pro vaši sestru skvělá. Co může být harmoničtější než manželství dvou milovníků hudby! Jenže poručík Kramer není naneštěstí jen hudebník, ale také důstojník SS. Mohu vám dokonce říct, že si ho nadřízení velmi cení, i když ho vždycky podezřívají, že vstoupil k SS jako dobrovolník jen proto, aby nezklamal svého nemocného otce, velkého přítele šéfa SS Heinricha Himmlera. Je taky chráněncem jiného přítele svého otce, toho známého Paula Haussera, zakladatele důstojnické školy SS, a tak mohl díky němu věnovat několik hodin denně hudbě. Překvapilo mě, když jsem se dozvěděl, že si chce vzít vaši sestru. Starý Kramer k té svatbě nikdy nedá souhlas.“

„No ale co bude s Françoise?“

Právě došli před dům v ulici Svatého Jakuba, kde byl tajný restaurant Marty Andrieuové, a tím se François vyhnul odpovědi.

Privítání bylo stejně vřelé jako naposledy, ale paní hostinská měla zarudlé oči.

„Co se děje, Marto? To pláčete nad cibulí?“

„Ne, pane Françoisi,“ řekla a utřela si oči, z nichž tryskaly slzy, „to je kvůli Renému.“

„Co je s ním? Vypadá, že se mu daří moc dobře.“

„Chtěl ho poslat do Německa.“

Přistoupil k nim René s talířem v ruce.

„Mami, uklidni se, zákazníci si pomyslí, že se něco děje.“

„Mně je jedno, co si pomyslí zákazníci, já nechci, abys odejel.“

François Tavernier vzal paní Andrieuovou za ramena. „Pojďte mi to všechno říct do kuchyně. Omluvte mě, Leo.“

„Pojďte za mnou, slečno, vyberu vám nějaký stůl,“ řekl René a odváděl ji do sálu.

Lea srkala skleničku sauterneského, rozhlížela se kolem sebe a uvažovala, kdo mohou být všichni ti lidé, kteří si

mohou dovolit luxus jíst v takovém prostředí. Od té doby, co tu byla, ceny strmě stouply. Muži byli pohodlně oblečení, už ne příliš mladí, spíš obtlouští. Všechny ženy měly klobouky a stavěly na odívání naprosto nesnesitelný výraz spokojené marnivosti. Přes opěradlo židle měly přehozený kabátek nebo kožich. Lea si uvědomila, že se jim v kožichu své sestry podobá. To pro ni bylo děsné pomýšlení. Už by snad byla odešla, kdyby se v tom okamžiku nevrátil Francois s ustaranou tváří...

„Něco se stalo?“

„Slyšela jste to. René musí odejet do totálního nasazení. Poradil jsem mu, aby tam jel.“

„To myslíte vážně?“

„Velmi vážně. Jestli se nedostaví, přijde si pro něj policie sem a jeho rodiče z toho budou mít oplátačky.“

„Ale neuděláte pro něj něco?“

„Pokusím se. Jenže je to čím dál tím těžší. Němci si vyžádali pro tenhle trimestr dvě stě padesát tisíc mužů, a stejně tolik chtějí pro první čtyři měsíce roku 1943.“

Francois Tavernier vrhl kolem sebe rychlý pohled a pokračoval tišším hlasem.

„Pojďme mluvit o něčem jiném. Jak se má Camille?“

„Dobře, hodně mi pomáhá s hospodařením na Montillaku.“

„A co ten správce sklepů Fayard, pořád naléhá? Pořád si dělá na ten statek chutě?“

„Už o tom nemluví, ale já mu nevěřím. Mám dojem, že špehuje každý náš pohyb. Když se ho zeptám, jestli má zprávy od Mathiase, jen se na mě tak divně podívá a s mručením mi ukáže záda. Nemůže mi odpustit, že jeho syn odejel do Německa.“

Míchaná vajíčka s lanýži, která jim přinesla Marta, byla hotový zázrak.

Do sálu vstoupil jakýsi podivný pár. On, středně veliký, upjatý v převlečníku s kožešinovým límcem, zapnutým nakřivo, avšak z obhroublého obličeje svítila tvrdá a

inteligentní očka, a ona, velmi elegantní, v přepychovém kožichu z pantera a s ohromným vysokým turbanem z černého sametu na hlavě.

Marcel s Martou si k nim ihned pospíšili a s mnoha okolky je zavedli ke stolu. Žena poděkovala přehnaně povýšeným pokývnutím hlavy a nechala ze sebe nonšalantně sklouznout svou kožešinu, čímž odhalila náhrdelník o několika řadách nádherných perel na dokonalém černém kostýmu. Lea nemohla odtrhnout oči od té pohádkové nádhery.

„Leo... Leo...“

„Ano?“ odpověděla a vytrhla se ze své meditace.

„Neprohlížejte si tak ty lidi... Marto!“

Kuchařka, procházející kolem jejich stolu, se zastavila.

„Chcete něco, pane Francois?“

„Ano, účet, rychle.“

„Ale vždyť jsme ještě neskončili,“ zvolala Lea.

„Něco není v pořádku, pane Francois?“

„Právě jsem si vzpomněl, že mám nějakou důležitou schůzku, která může být užitečná vašemu synovi,“ dodal a když viděl její bolestný výraz, ztlumil hlas.

„No tak to potom...,“ rozhodila rukama a běžela do kuchyně.

„Tak Francois, vysvětlíte mi to konečně?“

„Pozdě.“

Muž, který právě přišel, vstal a s napřaženou rukou se hnul k Francoisovi.

„Mně se zdálo, že to musí být pan Tavernier, Helena měla pravdu. Vidím, že vy taky znáte dobré adresy. Musíte si do svého adresáře připsat ještě jednu, tu mou. Aniž bych se chtěl chválit, mám nejlepšího kuchaře v Paříži. Každý den ke mně chodí asi dvacet přátel, doufám, že se k nám přidáte. Slečna bude samozřejmě také vítána.“

Uklonil se před Leou, jež mu odpověděla prostým pokývnutím.

Marta položila na stůl účet. „Vy už odcházíte, drahý příteli?“

„Mám důležitou schůzku,“ odvětil Francois a vytáhl z portmonky bankovky.

Muž zalovil v kapse saka.

„Tady je má navštívenka. Chodí ke mně všichni, kdo zrovna v Paříži něco znamenají... Potkáte tam jen samou smetánku. Pojd'te se pozdravit s mou ženou, než odejdete, jinak vám to neodpustí, a vy víte, že ji není radno rozzlobit.“

„Jak byste si, drahý příteli, mohl jen na okamžik myslet, že bych nešel složit poklonu k nohám nejkouzelnější ženy v Paříži?“

Francois Tavernier položil ruku Lee na paži a řekl jí potichu:

„Počkejte na mě, za minutku jsem zpátky.“ Lea si rozladěně znovu sedla.

„Tumáte, ochutnejte zatím tohle,“ řekla Marta a položila před ni dílek jablkového koláče.

Tavernier mezitím oslňoval tu dámičku. Ten byl ale směšný, jak se kroutil a brebentil! Nemohla se z toho vzpamatovat, on, spíš zdrženlivý a ironický... a najednou z něj byl hotový patolízal. Konečně se odhodlal se s nimi rozloučit a uráčil si znovu uvědomit, že je tu s ním ona.

„Vidím, že jste neztrácela čas,“ usmál se nad drobečky, které zbyly po koláči.

„To Marta...“

„Já vám nic nevyčítám.“

„To by tak ještě hrálo! Kdybyste se byl viděl, jak se dvoříte té staré koketě...“

„Ne tak nahlas! Jste k té dámě velmi nespravedlivá. Pojd'te.“

U dveří se setkali s Martou a s Reném, který se snažil matku utěšit.

„René, mohu s vámi na chvíli mluvit?“

„Samozřejmě, pane Francoisi.“

Vešli do pokoje, kde mezi šunkami, salámy, konzervami a lískami se zeleninou, naskládanými až po strop, spal Reného a Jeannettin chlapeček.

„Byl byste tak laskavý a odnesl vzkaz těm lidem v malé místnosti, kterou rezervujete přátelům?“

„Posadil jsem je tam, protože se odvolali na vás.“

„To jste dobře udělal. Zeptejte se na Jacquesa Martela. Odpoví vám tmavovlasý muž s pravidelným obličejem. Řekněte mu, že nastaly potíže. Nechal jste opravit ty dveře do malé místnosti, které vedou na schodiště pro služebnictvo, a postavil jste před ně tu velkou čínskou tabuli, co patří k paravánu?“

„Ano, udělal jsem všechno sám, aby se mě nikdo na nic nevyptával.“

„Schodiště se nepoužívá. Uvolnil jste ten vstup vedle sklepa?“

„Všechno je na svém místě, dokonce i prach a špína, které jsem se ani nedotkl. Nikdo ze sousedů si nevšiml, že by se něco změnilo.“

„To je skvělé. Děkuji, René. Teď poprvé ten východ poslouží. Jsou čtyři, vidíte?“

„Ano.“

„Ať odcházejí po dvou minutách. Jděte tam teď hned, hlavně ať vás nevidí nikdo ze zákazníků. Jde tady o bezpečnost všech. A ještě něco. Buďte moc opatrný ve společnosti pana Michela a jeho přátel. Ať ho ani na okamžik nenapadne, co se tu občas děje.“

„Nemějte starost, ani mí rodiče o ničem nevědí. Jediná Jeannette něco tuší.“

„U ní se nebojím. Ale stejně, jen pro jistotu byste měl poslat malého do Lotu.“

„Už jsem na to myslel, odjede, jak to bude možné.“

„Tak jděte, René, a pamatujte si: Jacques Martel by měl odejít jako druhý.“

„Člověk by mýsl, že mluví se samotným de Gaullem.“

Francois Tavernier neřekl nic, v jeho pohledu se však mihl záblesk pobaveného spiklenectví...

První odešel ze špižírny René. Po něm odešel i Francois, když předtím pohladil po hlavičce spící dítě, jež bylo jeho kmotřencem.

Marta s Leou si mezitím v kuchyni zlepšovaly náladu kostkami cukru namočenými do slivovice, vyrobené příbuznými od Limoges. Podle jejich lesklých očí musely jistě namočit do malých skleniček kostek povícero.

Tavernier se zastavil na prahu dveří.

Lea s živou gestikulací hovořila o skandálních významných pohledech, které vrhala Hélène na Francoise.

Došel k ní a vzal ji za paži. Aniž poslouchal její protesty, odtáhl ji k malým vchodovým dveřím a pak na podestu.

„Pusťte mě, já si chci promluvit s tou ženou. Viděl jste, s jakou nestydatostí se na vás dívala? Byla to až hanba. A přitom dobře viděla, že tu s někým jste! To je drzost!“

S jistými potížemi došli do vchodové haly. Francois se nedokázal tvářit vážně, když viděl Lein obličej pod nakřivo posazeným baretem, stažený zlostnou opilostí.

„Ale na mou duši, vy mi tu děláte scénu! Vy žárlíte!“

„Žárlím! Já! A na koho? Na koho?“

„Na mě, jak se zdá.“

„Na vás!... Vy jste se úplně zbláznil! Na vás!... To je k smíchu! Vy si pletete své přání se skutečností... pletete si mě s ženami, se kterými se obvykle stýkáte. Žárlím!... Já!... Dovolte, abych se zasmála...“

Prudce ji přitáhl k sobě.

„Radši mlč, nebo řekneš nějakou hloupost... Člověk toho namluví... Co mi na tom záleží, jestli žárlíš, nebo ne. Po pravdě řečeno bych byl radši, kdybys nežárlila.“

S tvrdohlavým výrazem se houpala z jedné nohy na druhou a zkoušela, jak mu uniknout. Přejela si jazykem přes vyschlé rty. Ten drobný pohyb zapůsobil jako signál, Francois pocítil, jak jeho pohlaví ožilo, a Lea se k němu vášnivě přitiskla.

Jejich rty se spojily s tou vyhladovělostí, jakou působí velká láska, nebo velká abstinence. To druhé byl případ Ley. Od otcova pohřbu se jí kromě Francoise žádný muž nedotkl.

Těžce supěla, křečovitě k němu přimknutá, a své polibky doprovázela drobnými výkřiky. Kdyby byla noc, byl by si ji Francois vzal přímo na místě, opřenou o stěnu vstupní haly do budovy, jejíž vysoké vchodové dveře byly naštěstí zavřené. Ted' ale mohl každým okamžikem někdo vejít, nebo mohli odcházet hosté tajné restaurace.

S nemalým úsilím se vymanil z dívčina objetí.

„Pojďte, nezůstávejme tu. Pojďte ke mně.“

„Ne... Ted'...“

Hlas, jež se ozvaly na schodišti, ji navrátily k realitě. Už neodporovala a nechala se odvést.

Lea se probudila a s broukáním se dlouze protahovala. Přes bolest hlavy, jež jí bušila ve spáncích, se cítila nádherně. Vstala, rozhlédla se kolem sebe a přes nahá ramena si přehodila deku z vikuní srsti z velké postele se zmuchlanými prostěradly. Když uviděla nepořádek kolem, musela se krátce zasmát. To tedy byl pokoj! Něco mezi stodolou, jeskyní a stanem pouštních nomádů. Po obou stranách postele, nejširší, jakou Lea kdy viděla, visely až k zemi těžké závěsy z krásně rudého sametu, zavěšené na stropních trámech. Naproti tomu rozkošnickému lůžku plál v krbu z hrubě otesaného dřeva vysoký oheň. Před ohništěm ležel krásný koberec, po němž byly rozhozeny polštáře a části oděvu. Plameny vytvářely pohyblivé stíny, táhnoucí se od trámů. Mimo tento osvětlený prostor všechno tonulo v temnotě. Stěny místnosti byly kdesi ve tmě.

„To je, jako bych se ocitla někde mimo prostor a čas,“ řekla nahlas.

V tom tichu, narušovaném jen praskáním ohně, Leu zvuk vlastního hlasu zaskočil, a to ji přivedlo zpět do skutečnosti. Tohle musí být hřích, pomyslela si. Ta myšlenka ji rozesmála, protože pojem hříchu pro ni patřil k těm

nejproměnlivějším, a to už od jejího dětství, navzdory katechismu, který musela matce denně přeříkávat, i kázáním strýce Adriena, která slýchávala v krásné katedrále v Bordeaux.

„Jste tak krásná...“, ozval se hlas z temnoty.

„Francoisi, kde se schováváte? Nevidím vás.“

Rozsvítila se lampička se zeleným opálovým stínidlem. Před ní, u velikého psacího stolu zavaleného knihami a papíry, seděl Francois Tavernier. Vstal a přistoupil k posteli. Měl na sobě jakýsi dlouhý vyšíváný plášť, zdůrazňující jeho drsné rysy a v němž vypadal jako jakýsi mongolský barbar.

„Co tu děláte takhle převlečený?“

„Ach, Leo...! Myslel jsem, že vás v tomhle dekadentním převleku svedu. Nevyšlo to.“

„Odkud to je? Je to krásné.“

„Přivezl jsem si to před pár lety z cesty do Kábulu. Daroval mi to jeden afghánský kníže. Je to slavnostní róba, kterou dříve nosili ministři. Je teplá, chránila je před drsným klimatem. Od začátku války to v zimě nosím doma.“

„A ty závěsy kolem postele jste si tu rozvěsil taky na ochranu proti zimě?“

„Ano. Sotva to bylo hotovo, uvědomil jsem si, že jsem si v dospělosti jaksi zrekonstruoval svůj nejmilejší svět z dětství: stůl v jídelně mého dědečka a babičky, který mi tenkrát připadal ohromný se svým červeným přehozem, spadajícím až na zem, pod kterým jsem často snil, že jsem beduín, Hun, veliký válečník nebo obchodník s otroky.“

Lea na něj hleděla s takovým překvapením, že se rozesmál.

„Byl jsem kluk jako ostatní.“

„Ano, nepochybně“, řekla také se smíchem. „Jenže si vás hrozně těžko umím představit jako dítě.“

„To je další věc, ve které se vy a já lišíme; já si vás klidně umím představit jako malou holku, kterou jste ještě nedávno byla, když jste si v klidu žila na vašem statku.“

Posadil se k ní a podíval se na ni s něhou, která ji dojala.

Spontánně se k němu přitulila a třela se svému milenci nosem o krk.

„Mám ráda vaši vůni.“

Něžně ji stiskl a vychutnával její prvá něžná slova, jež pro něj měla cenu vyznání lásky. V tom „mám ráda vaši vůni“, proneseném citlivou ženou, slyšel „miluji vás“ vyslovené zamilovanou ženou. Prostě jí propadl. A jelikož si to uvědomoval, ani neměl chuť na své obvyklé žerty. Protože věděl, jak je ten okamžik křehký i jak je Lea vrtkavá, vychutnával si ten okamžik štěstí a mlčel: bál se, aby nezlomil to kouzlo, jež je spojovalo.

Zazvonil telefon.

Lea sebou trhla a vykřikla:

„Proboha, vždyť už je noc!... Tetičky budou mít starosti.“

„Nebudou, já jim zavolal, že jste se mnou.“

„V pořádku,“ uklidnila se Lea a vstala, aniž se starala o to, že je nahá. „Vy to nezvednete?“

„Ne, dneska nejsem pro nikoho doma.“

„Možná že je to důležité. Prosím vás, zvedněte to.“

Uposlechl ji kvůli úzkosti, zaznívající v jejím hlase. Ale když zdvihl sluchátko, na drátě už nikdo nebyl.

„Vy jste ale bledá, nesmíte se takhle vzrušovat.“

„Ano, máte pravdu, jsem pitomá.“

„Napustím vám vanu, to vás vzpruží.“

„Napustíte vanu?“

„Ano. Dnes je dost vzácné, že by člověk mohl nabídnout přátelům, aby se u něj vykoupli. Nemyslete si, že je to nějak často. Ale myslím, že teď v nádrži voda bude. Tumáte, ať vám není zima.“

Lea si vzala kašmírový šál, který jí podával.

„Sedněte si k ohni, napustím vodu a zapnu radiátor.“

Když se vrátil, Lea seděla a objímala si oběma rukama skrčené nohy. Francois si sedl naproti ní a zády se opřel o jeden z pilířů krbu.

„Neměl byste cigaretu?“

Zalovil v jedné kapse svého pláště a vytáhl z ní překrásné pouzdro.

„Jsou anglické, nevadí vám to?“

Lea neodpověděla, vzala si cigaretu a zapálila si ji žhavou větvičkou, kterou jí podal krbovými kleštěmi.

„Děkuju,“ se zavřenýma očima vyfoukla kouř.

Také si jednu zapálil. Nějakou chvíli potichu pokuřovali.

„Kdo byl ten muž, co za vámi přišel u Marty?“

Francois si dal s odpovědí na čas.

„To je vrcholně nebezpečný darebák.“

„Ale zdálo se, že jste s ním v nejlepších vztazích.“

„Ano, na pohled. Nemohu jinak. Potřebuju se stýkat s lidmi, jako je on.“

„Tomu nerozumím.“

„Bude lepší, když tomu nebudete rozumět. Ale mohu vám říct, kdo to je. Jmenuje se Mendel Szkolnikoff nebo Sekolnikow, emigrant původem z Ruska, z rodiny obchodníků s látkami z Rigy. Dodavatel carské armády, pak revolucionář, odejel z Ruska do Německa a pak uprchl s rodinou do Holandska, aby unikl osudu, který nacisti chystali Židům. Později se objevil v Bruselu a tam byl stíhán za bankovní podvody. Ušetřím vás detailů. Byl odsouzen k lehkému trestu a hned nato dostal povolení usadit se ve Francii. Rozvedl se se ženou a založil s bratrem, myslím v roce 1934, společnost pro nákup a prodej látek v ulici Aboukir. Obchod jim moc nešel, byli nařčeni ze zpronevěry. Když začala válka, byl známý mezi falešnými překupníky pod jménem Michel. V roce 1940 mu jeho situace Žida a emigranta začala připadat nebezpečná, a tak si vzal za společníka policejního inspektora, který byl pověřený, aby ho sledoval, a navázal kontakt s německými úřady, aby s nimi mohl dělat kšefty. Od listopadu se obchod začal rozvíjet a brzy měl skvělé výsledky. Jeho noví zákazníci s ním projevili velkou spokojenost.“

„Vy jste mi tady snad o něm připravil celou zprávu!“

„Jestli vás to nudí, tak já...“

„Ne, ne pokračujte, aspoň se poučím.“

„Díky svým novým stykům se vyhnul zásahu cenové kontroly i francouzské policii, ale v květnu 1941 na něj dopadla těžká rána, jeho společnost byla zařazena mezi židovské podniky. Radši ji rozpustil. Nevadilo mu to ale tolik, aby nekšeftoval dál... pojdte, vana je už jistě plná.“

Lea vstala a šla za ním do koupelny.

Odložila šál a ponořila se do téměř horké vody.

„Ach! To je příjemné...“

Francois se posadil na kraj vany, nespouštěl Leu z očí a pokračoval ve vyprávění.

„Ve stejné době se setkal s dalším dodavatelem německé nákupčí kanceláře, se kterou obchodoval; byla to žena, Němka Elfriede, řečená Hélène, která měla za muže židovského obchodníka. A z tohoto setkání se zrodil ohromný šejdířský podnik, obchodující se vším možným. Nakupovali všechno, co bylo na prodej: brambory, látky, léky, parfémy, knihy, kožešiny, zkrátka všechno, co se jim nabízelo, a prodávali to okupantům nebo těm, kdo na to měli. Tak se stal jedním z hlavních dodavatelů německé kriegsmarine. A právě tehdy umožnil příjezd SS Hauptsturmbannführera Fritze Engelkeho z administrativního ústředí SS do Paříže té dvojici, aby se pustila do kolosálních obchodů. Ten nově příchozí Fritz Engelke se usadil v ulici Generála Apperta a na avenue Marceau. SS tu má konečně své nákupní středisko a může se podílet na velkém rabování francouzského zboží. Szkolnikoff požádal Ottu, jednu osobu, o které vám možná někdy řeknu víc, aby ho představil Engelkemu. Po pár prvních obchodech a společných večerích se oba muži spřátelili, ale ještě spíš se staly nerozlučné přítelkyně z jejich žen, které jsou obě Němky. A tak se Szkolnikoff stal oficiálním nákupčím pro SS. Takže to je o něm všechno. Zajímavé, ne?“

Lea měla zavřené oči. Francois se nemohl pohledu na ni nabažít. Myslel si, že usnula. Natáhl ruku, aby jí odhrnul pramen vlasů, který jí spadl do čela. Otevřela oči.

„Nedívejte se na mě tak. Umyjte mě. Vzpomínáte si, jak jste mě myl při tom bombardování v Orleansu?“

„Mlčte.“

„Proč? Často jsem přemýšlela, jaké to bylo tenkrát poprvé. Zpočátku jsem zuřila...“

„A teď?“

„Jak kdy. Máte mýdlo?“

„Obětuju vám své poslední od Guerlaina.“ Vyndal ze zásuvky drahocenné mýdlo a sundal z něj obal. „Dejte mi přivonět. Hmm... krásně voní... Co je to? To není moc mužská vůně.“

„Bodejt', vždyť je to Shalimar.“

Francois namydil velikou žínku a začal omývat krásná ramena.

„To je jistě parfém nějaké z vašich milenek,“ řekla příkřejším tónem, než chtěla.

„Pane bože! Při vaší žárlivosti je mi předem líto muže, který bude vašim manželem.“

„Můžete být šťastný, vy to nebudete.“

„To nemůžete vědět.“

„To bych se moc divila, na to vás dost nemiluju.“

Bylo to hloupé, jak ho tahle holka uměla zranit!

„Au! Pozor, vždyť mi sedřete kůži...“

„Promiňte, já myslel na něco jiného.“

„To je tedy milé!... Máte mě tady, ve svých rukou, a vy myslíte na něco jiného.“

Nabručeně se k němu otočila zády a ponořila se zpátky do vany.

Francois ji bez obav, že se namočí, uchopil, vytáhl z vody, odnesl z koupelny a surově ji hodil na polštáře před krbem.

„Ale vy jste se zbláznil... bude mi zima... dejte mi ručník...“

Francois místo odpovědi shodil jedním pohybem svůj těžký plášť. Nahý, vzrušený, rozkročený se nad ní tyčil v celé své výšce. Lea nemohla potlačit smyslné zachvění. Podobal

se loupežníkovi, o kterém snila, když byla malá, že ho jednou potká v záhybu lesní cesty v Landeském kraji. Sáhla si rukou mezi stehna. Francois padl na kolena před tou zaťatou ručkou, jemně jí rozevřel prsty a na jejich místo položil své rty. Vypjala se pod tím pátravým jazykem, aby se mu lépe nabídla. Rozkoš ji překvapila s takovou prudkostí, že vykřikla a zaťala prsty svému milenci do vlasů. Jakoby nerad zdvihl hlavu, a s potěšením ve tváři pozoroval výsledek svého laskání. Pak se na ni položil a jemně do ní vnikl.

Probudili se chladem. Spěšně se schoulili pod deku a znovu usnuli až do rána příštího dne.

4. KAPITOLA

Lea moc ráda dostávala dopisy. Když jí ráno nějaký přišel, uvelebila se do velkého fotelu u vchodu s nohama složenýma pod sebou, s rameny zabalenými do šálu, s nekonečnou pečlivostí otevírala obálku a s požitkem se pouštěla do čtení...

„Milá Leo,

sedím za psacím stolem v salonu, který dobře znáš. Přitáhly jsme ho blíž k ohništi, abychom se trochu zahřály. Keříčky vinné révy venku jsou černé, nebe je nízké a skoro to vypadá, že bude sněžit. Statek už pár týdnů jakoby usnul. Pokusily jsme se s paní Bouchardeauovou dát do pořádku účty, ale v mnoha případech jsme to musely vzdát, protože nám scházely informace. Nakonec se toho všeho ujal Fayard. Mrzí nás, že tady nejsi s námi.

Trochu nás znepokojilo, když jsme se z tvého posledního dopisu dozvěděly, jak je na tom Françoise. Doufáme, že bude mít krásné děťátko a že už se s ním brzy setkáme v tomhle smutném světě. Není na světě krásnějšího daru, krásnější

naděje, než je malé dítě. Charles, který si hraje přede mnou na koberci, je nádherný. Každý den nás okouzlují svými objevy i pokroky. Pořád s ním mluvím o otci i o tobě, aby na vás nezapomněl a naučil se vás znát. Blíží se Vánoce. Jakmile Charles usne, vyrábíme s Ruth potají hračky ze dřeva z dřevníku a z kousků látky. Skoda že nemůžeme být všichni pohromadě... Dostali jsme nějaké zprávy o L. Pořád nemáme ani ponětí, kde by mohl být, ale víme, že úkol, který na sebe vzal, dost pokročil, a že každým dnem je víc těch, kteří se k němu přidávají. Daří se mu dobře.

Napiš nám hodně brzy, jak se daří Francoise. Charles i já tě něžně objímáme.

Camille.“

Leu vždycky trochu popuzovala Camillina vlídnost i to, jak si chtěla za každou cenu uchovat naději, i její vášeň k synkovi, která jí připadala záhadná. Laurentovi se daří dobře. Musela se spokojit s těmito mlhavými zprávami. Věděla, že si Laurent dál píše deník a že jakmile má možnost, pošle jeho části Camille, ale bylo příliš riskantní, aby ho četlo víc lidí. Takže se spokojovala s těmito kusými informacemi a pročetla noviny z jihozápadní části Francie, které se dostaly až do Paříže. Za každým „teroristickým činem“ viděla Laurentovu ruku; někde vyhodili most do povětří, byl to Laurent; byla přepadena hlídka, byl to jistě Laurent; osvobodili nějaké vězně, zase Laurent...

Pečlivě složila dopis, vyskočila z křesla, zamířila do salonu a broukala si přitom:

Od rána do večera

se koukat na Frice

už toho mám dost.

Poslouchat jejich rádio

číst jejich noviny

už toho mám dost.

Zapnula rádio a pokusila se chytit B.B.C.

„Slečno Leo, tohle si nezpívejte, kdyby vás slyšeli sousedi, budeme mít oplétačky.“

„Mlčte, Estelle... kvůli vám nemůžu chytit Londýn.“

„Ale vždyť víte, že je to zakázané.“

„V téhle zemi je teď všechno zakázané, člověk by se tu udusil. Honem, už ho mám! Jděte to říct tetičkám.“

Estelle s hudrováním odešla, zabalená do svých šátků jako ztělesněná výčitka.

„Dnes, osm set padesátého sedmého dne francouzského odporu proti útlaku. Čest a vlast. Francouzi hovoří k Francouzům.“

No tak, kde jsou Albertině a Lisa? Vždyť zmeškají začátek. Už to trvá osm set padesát sedm dní!... Strašné je, že si všichni pomalu zvykají. Člověk si nakonec zvykne, že je mu zima, že stojí celé hodiny frontu na ubohý kus chleba, že se myje jen jednou týdně, kupuje máslo a maso na černém trhu, že potkává po ulicích Němce, že za větší příděl souhlasí s čímkoli. Samozřejmě se čas od času lidé vzbouří jako ty ženy na rue de Buci, které rozbily výlohu s konzervami v obchodě ECCO. Estelle, která tam byla, neměla nikdy takový strach o život. „Kdybyste byla viděla ty surovce policajty, jak ty ubohé ženské mlátili. Po desítkách je nakládali do antonů, některé i s malými dětmi, které jim visely na sukních. Smutný pohled. Já měla naštěstí přítelkyni na rue de Seině, schovala jsem se u ní. Říkali, že jednu ženu zabili a jednu poslali do Německa. Slečno Leo, myslíte, že jsou takové věci možné?“ Co jí na to mohla odpovědět?

„Sověti i nadále získávají území v jižní oblasti. Ústup VII. italské armády, jež není vůbec vybavena na to, aby mohla čelit tuhé ruské zimě, se mění v debakl.“

Aspoň jedna dobrá zpráva, pomyslela si Lea. Ale tak kde jsou? Ještě nikdy nezmeškaly vysílání.

„Ó, pane bože, panebože, to je příšerné...,“ vydechla Lisa, jež vstoupila do salonu.

Bez dechu sklesla do fotelu, který pod její vahou zapraskal.

„Co je ti?“

Lisa namířila ukazováčkem ke dveřím a obtížně ze sebe vypravila:

„Tvá... sestra...“

„Co je s mou sestrou?“

„Dítě!“

A už to zase začíná, a zase je to na mně... Napřed Camille... a teď Francoise. Ne a ne to přestat... našla jsem své poslání: je ze mě porodní bába...

„Drahoušku, vypni to rádio, bolí mě hlava.“

„Zavolaly jste doktora?“

„Už je na cestě. Buď tak hodná a jdi se podívat za sestrou, chce tě mít u sebe...“

Od návštěvy Frederika Hankeho, přítele Otty Kramera, „snoubence“, jak mu cudně říkala tetička Lisa, chudák Francoise pořád jen plakala a celá se třásla. Lea se od Frederika Hankeho dozvěděla důvod toho smutku: velitelé poručíka Kramera mu odmítli dát povolení ke sňatku s Francouzskou a když na něm trval, poslali ho na východní frontu. Před odjezdem se mu podařilo předat Frederikovi dopis pro Francoise, v němž ji ujišťoval o své lásce a žádal ji, aby se chovala statečně jako žena vojáka a neudělala nic, co by mohlo ohrozit život jejich dítěte. Krom toho snažně prosil otce, aby zaintervenoval u svého přítele Himmlera. Frederik Hanke neskryval před Leou, že i Ottův otec se urputně staví proti té svatbě.

„Co bude s Francoise?“ zeptala se.

„Materiálně to nebude žádný problém. Slíbil jsem Ottovi, že budu dbát o to, aby dítěti nic nescházelo.“

„O tom jsem nechtěla mluvit. Myslela jsem na její situaci. Dítě bude mít zapsáno v rubrice ‚otec neznámý‘.“

„Já vím, ale co můžeme dělat?“

„Leo, pospěš si, sestra tě volá,“ řekla Albertině, vcházející do salonu.

Ložnice byla cítit potem, zatuchlinou a zvratky. Françoise s vyděšenýma očima ležela v rozházené posteli. Lea se k ní posadila. No tak! Je to přece její sestra, s níž podnikala výpravy až do Bellevue, s níž se schovávala v kapličkách na křížové cestě na verdelaiském kopci a se kterou se chodívala koupat do Garonny v Langonu; a ta vinobraní, při kterých po sobě házely hrozny vína a dělaly si fleky na šatech, ty teplé vánoční noci, za kterých si navzájem porovnávaly koutkem oka své dárky a vždycky se jim zdály hezčí hračky té druhé; a jejich první bicykly pro dospělé, modrý pro Leu a červený pro Françoise; a ty jejich hádky...

Françoise na ni pohlédla uštvánýma očima, jež Lee připomněly oči jejich otce. Bylo to tak nesnesitelné, že sama oči sklopila.

„Otto tu není. Kdybys věděla, jak se bojím... Slíbil mi, že tu bude... Proč mě opustil?...“

Vzepřela se na lokti a nervózně zaťala Lee prsty do paže.

„Copak není jeho dítě důležitější než ten jeho *Führer*?... A přitom nemá Hitlera rád, řekl mi to... tak proč tu není, když se rodí jeho dítě?“

„Uklidni se. To není jeho chyba. Je válka a on musí poslouchat...“

„On mi řekl...“

„Už na to nemysli.“

Françoise vyrazila výkřik, až sebou Lea trhla.

„Že už na to nemám myslet!... Jak chceš, abych zapomněla, že mé dítě nebude mít otce... že si na mě všichni v rodině budou ukazovat prstem... svobodná matka... milenka skopčáka... děvka... kurva...“

„Mlč... Teď není chvíle, abychom myslely na takové věci. Á! Tady jste, pane doktore!“

„Tak jakpak, paninko, veliká chvíle se blíží?“

S lékařem vešly Albertině a Estelle. Lea toho zbaběle využila, aby se vypařila.

U vchodových dveří zvonil telefon. Lea zdvihla sluchátko.

„Haló, to je Lea?...“

„Ano.“

„Tady je Raphaël Mahl. Musím se s vámi okamžitě vidět.“

„Ale to není možné, má sestra právě rodí.“

„Nechte to na přírodě, porodí i bez vás. Já se s vámi musím setkat.“

„Je to vážné?“

„Velmi.“

„Dobrá, tak přijďte.“

„Nemůžu.“

„Ale proč?“

„O tom je nebezpečné mluvit po telefonu. Za půl hodiny jsem v rue Dauphine číslo 16, je to restaurace, která na to nevypadá, vedou ji tři sestry Raymondovy a ty umějí připravit karamelizované salambo jedna báseň. Moc vás prosím, přijďte tam.“

„Tak já jdu.“

Zavěsila. Podařilo se mu přenést na ni svůj strach.

„Kdo to byl?“ zeptala se Lisa, jež vyšla ze salonu.

„Jeden přítel. Musím někam jít.“

„Musíš někam...“

„Ano, pusť mě, je to důležité...“

„Ale... co tvá sestra?...“

„Ta mě nepotřebuje, má kolem sebe lidí dost. Kdyby volal Francois Tavernier, řekni mu, že jsem v restauraci na rue Dauphine číslo 16 s Raphaëlem Mahlem.“

„S Rapha...“

„Ano. A nezapomeň, rue Dauphine číslo 16. Neboj se, budu se snažit být doma brzy.“

„Co tomu řekne Albertině?“

„Nějak jí to vysvětlí.“

Lea vytáhla ze skříně u vchodu své kožesinové botky, zakoupené přes Raphaëlovy známosti.

„Vem si sestřin kabát, ať ti není taková zima.“

Od té doby, co jí Francois řekl, že takové kožichy nosí jen některý typ žen, už si ho Lea od Francoise nikdy nevypůjčila. Teď, aby nemusela tetičce ještě víc odporovat, si ho bez řečí navlékla a dala si na hlavu baret, který k němu patřil.

„Vrat’ se brzy,“ políbila ji tetička na rozloučenou.

V Univerzitní ulici vál ledový vítr. V takovém počasí si vyjde snad jen nějaký blázen. V tmavé pusté ulici se ozýval na zmrzlé dlažbě ozvěnou klapot Leiných podrážek.

Do rue Dauphine došla celá zadýchaná, jak běžela, aby unikla imaginárním pronásledovatelům. Žádné světlo neoznačovalo, kde se nalézá restaurace sester Raymondových. Lea strčila do dveří, jež nerozezvučely žádný zvonek. Je to určitě tady? V odpověď k ní zavanula příjemná vůně polévky.

Místnost byla malá a skoupě osvětlená. Na pultě vpravo od vchodu spala velká mourovatá kočka; druhá se otřela dívce o nohy. Do prvního patra vedlo točité schodiště. Vykročila k ní nějaká žena, kulatá jako sud, se snědou pletí a šedými vlasy svázanými do drdolu, ovinutá bílou zástěrou, která jí byla příliš dlouhá.

„Dobrý den, slečno, hledáte někoho?“

„Ano, pana Mahla.“

„Pan Mahl ještě nepřišel, ale jeho stůl je připravený. Račte za mnou.“

S Leou v patách prošla sálem a usadila ji ke stolku přikrytému bílým ubrusem, vedle dveří do kuchyně. Pak k ní přistoupila jiná žena, podobná té první, a zeptala se jí s ještě silnějším auvergneským přízvukem než ta první:

„Chcete si dát zatím něco k pití?“

Když viděla, jak se Lea tváří nerozhodně, dodala pyšně: „Máme ještě skoro všechny aperitivy.“

„Tak mi dejte portské.“

„Máte pravdu, je výborné.“ Lea se rozhlédla kolem.

U všech stolků seděli na pohled prostě a kvalitně oblečení dobráctí zákazníci, kteří spolu potichu hovořili a rozvážně

gestikulovali, a sestry Raymondovy s nimi hovořily familiárně, jako se stálými hosty. Celé to tu dělalo dojem rodinné restaurace.

„Tady je vaše portské, slečno.“

„Děkuju.“

Lea pomalu pila, byla trochu znepokojená a neodvažovala se odhadnout, co může být příčinou Raphaělova zpoždění.

Pokaždé, když se otevřely dveře do kuchyně, bylo odtud slyšet cosi jako zpěv.

„To je jeden místní synek, studuje operní zpěv,“ řekl Raphaël Mahl, jehož příchodu si Lea nevšimla. „Je to kouzelný chlapec.“

„Proč jdete pozdě? Ale... vy jste zraněný?“ Raphaělovi skutečně stékalo trochu krve z pravého obočí a z koutku úst.

„To nic, jen malá hádka a k tomu jedna facka,“ řekl a utřel se zakrváceným kapesníkem. Objevila se jedna ze sester.

„Ach! Pane Mahle...“

„Mlčte, prosím vás. Nechci, aby si nás všichni všimli.“ To ovšem nezabránilo té dobré ženě, aby se nevrátila s ručníkem a miskou vlažné vody.

„To nebylo nutné...“

Pod naléhavým pohledem hostinské se Raphaël přece jen podrobil, navlhčil ručník a přejel si mokrou látkou přes obličej. Lea ho pozorovala trochu podrážděně.

Druhá sestra, pokud to nebyla tatáž, si přišla zapsat jejich objednávku.

„Dnes máme auvergneský kotlík se zelím, jitřničky, telecí ragú, zaječí pečínku.“

„Co si dáte, Leo?“

„Kotlík.“

„A vy, pane Mahle?“

„Dám si totéž. Pořád máte to dobré burgundské?“

„Samozřejmě.“

„Přineste mi lahvičku, a aby měla sklepní teplotu.“

„Já vím, pane, znám chutě svých hostů. A jako předkrm obložený talíř s uzeninami, co říkáte?“

„Výborně. A ještě předtím jednu Suze.“

„Tak řeknete mi konečně, proč jste mě sem vytáhl?“

Raphaël neodpověděl a pomalu usrkával likér. Byl bledý a měl ztrhané rysy.

Pohlédl na ni, jako by si teprve teď uvědomil její přítomnost.

„Leo, já jsem odporný lump.“

„To já vím.“

„Ne, nevíte všechno. Ještě jednu Suze,“ poručil jedné ze sester, která šla kolem.

„Proč jste se mnou chtěl mluvit?“

„Gestapo zatkne Sáru Mülsteinovou.“

Lea chvíli zůstala strnulá, jako by nechápala, a pak jí pomalu do očí vstoupil výraz hrůzy a ústa jí zaplavila chuť žluči.

„Co jste udělal?... Snad to není kvůli vám?... Řekněte mi, že to není kvůli vám!...“

Raphaël točil v prstech skleničkou a vypadal jako staré dítě, které přistihli při nějaké nepravosti, a které neví, jak z toho ven.

„Není to má vina... nemohl jsem jinak...“

V Lee hrůza pomalu ustupovala před znechucením.

„Tak vy jste nemohl jinak! Vysvětlete mi to.“

„To je trochu dlouhé a složité. Zkrátka gestapo mě zatkló za kšeftování se zlatem. Řekli mi, že přivřou oko, když se zavážu, že s nimi budu spolupracovat a budu jim předávat drobné informace z novinářského a nakladatelského prostředí.“

„Jinak?...“

„Jinak mě předají francouzské policii za pár jiných prohřešků, nebo mě pošlou za ostatními lidmi mé rasy do koncentráku.“

„A tak jste tam radši poslal Sáru!“

„Tak to úplně nebylo. Napřed jsem jim říkal, co se povídá po chodbách v N. R. F. a po kavárnách, kam chodí intelektuálové. A oni na oplátku zavírali oči nad mými drobnými obchůdky. Víte přece, že v dnešní době se dá vydělat fůra peněz, když je člověk trochu mazaný...“

„...a když je trochu syčák.“

„Nesud'te tak rychle.“

„Už pro ně pracujete dlouho?“

„Bude to pomalu rok... ale ne trvale. Od okupace svobodné zóny začali být náročnější. Asi před měsícem si mě zavolali a řekli mi, že bych jim měl zjistit osoby, které dostávají Židy do Španělska. Infiltrovat do té sítě by pro vás, Žida, mělo být snadné. Najděte je, a my zapomeneme, kdo jste.' Bylo to jasné. Co myslíte, že jsem měl dělat?“

„Utéct.“

„Utéct?... A kam?... Vy je neznáte, oni jsou nelítostné a úžasně schopné plemeno, stvořené k tomu, aby vládlo světu, zatímco Židé, jak říká Mojžíš, je plemeno zvrácené a prolhané.“

„... jehož vy jste, bohužel, dokonalým představitelem...“

„To je nejspíš můj způsob, jak zůstat věrný. Velmi málo lidí má odvahu se k němu hlásit až do nejmenších důsledků. My žádnou velikost nemáme, zatímco Němci je velikost přirozená; ten ji bez potíží chápe i obdivuje. To tvoří hrdinný národ. Tak tomu bylo kdysi s Francií...“

„Mně je jedno, jestli mají Němci smysl pro velikost, pro mě jsou to nepřátelé, kteří okupují naši zemi, a já sním o chvíli, kdy budou vyhnáni z Francie i odjinud. V Rusku se vašim přátelům moc nedaří. Měl byste myslet na to, jak si přehodit pušku na druhé rameno.“

„Nemluvte tak nahlas. Až přijde ta chvíle, budu na to myslet. V téhle chvíli jsou vítězi oni. Bez nich bych už byl ve vězení.“

„Tam taky patříte. Vraťme se k Sáře. Co jste udělal? Já myslela, že neznáte její adresu.“

„Přesně tak. Ale když jsem trochu zapátral, padl jsem na její síť. Nebylo pro mě těžké navázat s nimi kontakt. Všude jsem roztrušoval, že potřebuji co nejdříve odejet z Francie. Když jsem jednoho dne obědval – velmi špatně – v jedné židovské hospůdce v Belleville, přišel za mnou nějaký kluk a řekl mi, abych šel do *Selectu* na Champs-Élysées a ptal se tam po Bobym. To jméno mi vzdáleně něco říkalo. Boby měl být jeden z číšníků. Do *Selectu* chodívám dost často, zvláště v sobotu kolem sedmé hodiny. Je tam rušno! Tam to jede! Vždycky kravál a řev. Chodí tam samé divošky, mladé i staré, našminkované, radost pohledět, kroutí zadky, hází cukrbliky a pořád jen flirtují s hezounkými gigoly, smlouvají cenu za svou náruč. Ten podnik má tak špatnou pověst, že tam mají okupační vojska zakázaný vstup. Takže je to ideální prostředí na předávání vzkazů. Ten kluk mi řekl nějaké heslo, něco jako: ‚Už dlouho chodím brzy spát,‘ a já šel do *Selectu* a zeptal se tam na Bobyho. Představte si tu nejhezčí možnou bytost: kulatoučký, baculatý, s dětským hláskem.“

„Ušetřte mě těch detailů.“

„...a ta svěžest, hotový klenot! Když jsem mu řekl heslo, řekl mi, abych šel za ním. Šli jsme do sklepa. Měl jsem z toho dost malou dušičku. Vyptával se mě na různé věci a zdálo se, že ho mé odpovědi uspokojily. Řekl mi, že je v síti jen malý pěšák, a že ostatní nezná. Prikázal mi, abych šel na druhý den v poledne s červeným karafiátem v klopě a s plánem Paříže v ruce do baru U Fouqueta. Což jsem udělal. Tam mě oslovil nějaký velmi elegantní muž, pozval mě na skleničku a řekl mi, že jsme pozvaní na oběd k jedné přítelkyni. Vzali jsme si taxi a jeli do rue de la Tour, do nějakého nádherného bytu. Tam byla Sára. Padli jsme si do náručí. Čekal jsem všechno, jen ne to, že tam potkám ji. Věděl jsem, že po ní jde gestapo, taky proto jsem se vás ptal, jestli nevíte, kde je, abych ji varoval.“

„Já tomu nerozumím...“

„A přitom to není složité. Chtěl jsem prostě napovídat Němcům pár věcí, na kterých moc nezáleží, ale nechtěl jsem udávat lidi, aspoň ne pro nic za nic.“

„To bych se tedy divila!... Vy jste hnusný!“

„Ale ne, tolik zas ne. Sáře jsem mohl říct všechno, a tak jsem jí taky řekl, proč jsem tam přišel. Nevypadala udiveně, je to opravdu výjimečná žena. Stejně jsem byl ale trochu překvapený, když mě políbila a řekla mi: ‚Můj malý Raphaéli, ty už jiný nebudeš.‘ Dohodli jsme se, že než půjdu na gestapo oznámit svůj objev, počkám osmačtyřicet hodin.“

„No tak je všechno v pořádku? Měla čas se někam schovat!“

„Ale ne! Právě že se všechno pokazilo. Němci mi nedůvěřovali a nechali mě sledovat. Čekali na mě dole před vchodem. Ach! Drahá přítelkyně, musel jsem sebrat všechnu chladnokrevnost, abych nevzal nohy na ramena.“

„Nechutná vám?“

Před stolem stály tři sestry Raymondovy a hleděly na ně vyčítavým pohledem.

„Promiňte, příliš jsme se zabrali do hovoru.“

„To jsme viděly,“ řekla jedna z nich přísně.

„Tumáte, Leo, poslužte si.“

„Nemám hlad.“

„Snažte se trochu. Jim by moc vadilo, kdybyste tu nejedla, a pak by mě tu už nechtěly obsluhovat. A já potřebuju, abych sem směl chodit.“

Aby šel příkladem, zhltl Raphaël naráz dva plátky salámu.

„Co vám ti Němci řekli?“

„Zeptali se mě, jak se jmenuje ta osoba, u které jsem v tom domě byl.“

„A řekl jste jim to?“

„No, byl jsem v úzkých...“

„Vy chudáčku.“

„Jen si mě urážejte, to je snadné. Co byste vy dělala na mém místě?“

„A oni šli nahoru zatknout Sárů?“

„Ne, protože jsem jim řekl, že mi do dvou dnů má předat seznam lidí, kteří chtějí přejít do Španělska.“

„A oni vám věřili?“

„V té chvíli jsem měl ten dojem; posadili mě k sobě do auta a zavezli mě na boulevard Flandrin. A já jsem se najednou úplně uklidnil, když jsem uviděl za psacím stolem jednoho z mých přátel, Rudyho de Mérode. Udělali jsme spolu od začátku války pár pěkných kšeftů. Je to moc důležitý muž.“

„A co vám řekl?“

„Ze jeho šéfové ode mě očekávají důkaz mé věrnosti k nim a že se spoléhají, že ode mě do osmačtyřiceti hodin obdrží jména všech členů sítě.“

„A podařilo se vám Sáru varovat?“

„Ne. Od včerejška jsem neustále sledovaný, pokusil jsem se je setrást, ale nešlo to. To oni mi rozbili hubu na stanici Sèvres-Babylone. A tak jsem vám zavolaal a poprosil vás, abyste sem přišla. Musíte ji jít varovat.“

„Jenže jak? Rue de la Tour je moc daleko!“

„Není třeba jít do Rue de la Tour, ale do Guénégaudovy číslo 31.“

„Teď už ničemu nerozumím.“

„Ona mi včera řekla, že odejde z Rue de la Tour, protože je to tam pro ni a její kamarády nebezpečné, a že se na nějaký čas vypaří. Jedna z jejích přítelkyň, která před časem emigrovala do Spojených států, jí nechala klíče od svého bytu, a ona se tam už měsíc schovává, když má dojem, že ji cestou do Rue de la Tour někdo sleduje.“

„A to vám všechno vyprávěla? Jedné věci tady nerozumím. Kdo mi zaručí, že jste tu adresu nedal Němcům?“

„To bych byl skutečně mohl. Dost dobře nechápu, proč jsem to neudělal. Mám Sáru docela rád, nebo spíš vzpomínku na některé pitky v jistých barech na Montparnassu. Vzpomeňte si na slova Julesa Renarda: ‚Není přítel, jsou jen

okamžiky přátelství.' Mezi Sárrou a mnou to platí naprosto přesně.“

„Tady je váš kotlík, řeknete mi, jak vám chutnalo,“ řekla jedna z dam Raymondových a postavila na stůl kouřící mísu.

Než začali znovu mluvit, čekali, až zmizí zpátky v kuchyni.

„Nehýbejte se... Právě vstoupili ti dva muži, kteří mě sledovali. Ještě mě neviděli. Vy teď vstanete. Jděte do kuchyně. Tam jsou vzadu dveře, vedou na dvůr. Přejdete přes něj a projdete průjezdem. Tam je druhý dvůr a napravo jsou rozpadlá dvířka. Za nimi je chodba a pak další dveře, které vedou do malé Neverské uličky. Dáte se napravo směrem k nábřeží a pak hned nalevo, to je Guénégaudova ulice. Rozhlédněte se, jestli neuvidíte nic podezřelého. Jděte normálně. Když nikoho neuvidíte, jděte do čísla 31, vyjděte do třetího poschodí a třikrát zazvoňte, otevře vám Sára. Řekněte jí, aby okamžitě odešla. Hodně štěstí.“

Raphaël Mahl nesklopil oči před Leiným pohledem, jenž říkal jasně: „Mohu vám důvěřovat?“

Zcela přirozeně se zvedla, přehodila si přes ramena kožesinový kabát a přistoupila k pultu, o nějž se zády k ní opírali dva muži v nepromokavých pláštích. Zeptala se potichu jedné ze sester:

„Kde jsou tu toalety, prosím?“

Nečekala na odpověď a pustila se ke kuchyni. Když procházela kolem kuchařky a toho operního pěvce, přiložila si ukazováček na rty a vyšla na dvůr.

V hospůdce na rue Dauphine byl všude klid, ti dva muži se ani nepohnuli. Raphaël Mahl se pustil do kotlíku.

V Neverské ulici bylo velmi temno. Před Leou prchly dvě ohromné krysy a Lea málem zaječela. Nábřeží bičoval ledový vítr. Ani hlásek, všechno se zdálo pusté. Lea se s pěstmi zatátými v kapsách kožichu, s nastraženými ušima a se strachem v hrudi pustila ke Guénégaudově ulici a pokoušela se tlumit klapot svých podpatků.

Náhle se z Pont-Neuf vynořilo auto se zhasnutými světly, jelo velmi rychle a zajelo do rue Dauphine. Prudké zaskřípění brzd. Lea zapomněla na Raphaělovy rady a dala se do běhu. Auto začalo couvat.

Zabočilo do Guénégaudovy ulice, předjelo prchající dívku a zastavilo se o pár metrů dál. Otevřela se dvířka, vystoupil nějaký muž a zahradil jí cestu. Lea vykřikla.

Na rameno jí dopadla ruka.

„Nebojte se, to jsem já. Nastupte.“

Nijak nezareagovala a nechala se odvést Francoisem Tavernierem. Jeli až na nábreží přes rue de Seině a na rohu nábreží zastavili před nějakou galerií.

„Kam jste to tak běžela?“

„Když jsem zaslechla vaše auto, dostala jsem strach.“

„A o čem jste to mluvila s Mahlem?“

„On ví, kde je Sára. Gestapo jí je na stopě, šla jsem ji varovat.“

„Proč to neudělal on sám?“

„Hlídejí ho v restauraci dva muži. Já jsem vyšla ven zadem.“

„Cítím, že v tom všem něco nehraje. A vy to taky cítíte, jinak byste mi nebyla nechala ten vzkaz.“

„Možná, ale musíme se pokusit varovat Sáru.“

„Kde je?“

„V Guénégaudově ulici 31.“

„Tu adresu vám dal Mahl?“

„Ano.“

„Tak budiž bohu poručeno. Zůstaňte tady, a když uvidíte, že se někdo blíží, vystartujte. Když se nevrátím do dvaceti minut, odjeďte.“

„Ne, jdu s vámi.“

„To nepřichází v úva...“

„Mlčte, ztrácíme čas.“

Francois ji přitáhl k sobě. Zašeptala:

„Já mám strach.“

Pak se vymanila a vyšla směrem k Mazarinově ulici.

„Ne, tudy nepůjdem. Dáme se po po ulici Jacquesa-Callota. Odtud uvidíme přímo na Guénégaudovu.“

Francois vytáhl z kapsy převlečníku revolver a zatočil jeho zásobníkem. Lea se cítila trochu bezpečněji.

Kráčeli v tichu zimní noci. V tom prostředí bez jediného zvuku a beze světla bylo cosi neskutečného, co se trochu podobalo klidu před bouří. Zastavili se u vchodu do staré pasáže u Pont-Neuf, ulice i křižovatka před nimi byly pusté. Udělali pár kroků... Všechno se seběhlo velmi rychle. Jedno auto, pak druhé a pak třetí, objevily se z obou stran, z Mazarinovy ulice i z nábřeží, k němuž vedla Guénégaudova ulice. Francois postrčil Leu do jednoho průchodu. Dvířka aut bouchla, nějací muži v civilu, s pistolemi v rukou vešli do domu číslo 31, jiní se samopaly u pasu zůstali stát na rohu ulice.

Výkřik. Povel. Ženská postava vyhozená na ulici, klopýtne, znovu vstane, dá se do běhu. Výkřiky. Běží k nim. Třeskl výstřel. Zatočila se jako loutka... a pomalu padla na zem...

Francois stěží zadržoval Leu.

Muži se k ní rozeběhli. Nadzdvihla se.

Temnota skryla krev na dlažbě. Rána pažbou. A pak druhá. Bílá, jemná ručka se zdvihne v uboze marném obranném gestu. Francois dusí rukou Leino skučení.

Další rána. Ruka padne zpět. Zdvihnou bezvládné tělo. Jeden ji vezme pod rameny, druhý za kotníky. Dlouhé černé vlasy, visící až na chodník, setrou trochu krve smíšené s prachem. Hodí ji dozadu do dodávky. Záblesk sirky a cigareta, zapálená po té námaze. Znovu bouchnou dvířka. Hluk motorů. A pak ticho. Nikdo ani nehnul prstem. Nikdo neslyšel, že tu vraždí ženu.

5. KAPITOLA

Do Leina snu pronikl pláč novorozeněte.

Něžně se s Laurentem ovíjeli pažemi a procházeli se spolu po terase v Montillaku. Nic jiného neexistovalo, válka odstranila všechny překážky stojící v cestě jejich lásce a zanechala je bez paměti v této rozlehlé krajině, z níž se neozýval žádný hluk.

Při probuzení Lea volala matku, tváře měla zvlhlé slzami.

Křik nemluvněte ve vedlejším pokoji ustal. Vešla Estelle a přinesla ták se snídání.

„Dobrý den, slečno Leo.“

„Dobrý den, Estelle. Kolik je hodin?“

„Za chvíli bude deset. Nezapomeňte, že večer máme oslavu.“

„Oslavu?“

„Je 31. prosince, budeme křtít malého Pierra, a vy jste jeho kmotra.“

„Malého Pierra?... Pravda, je tu teď malý Pierre. Jak se daří Francoise?“

„Mnohem lépe. Včera udělala pár kroků. Já už musím jít připravit dort.“

Lea vstala a navlékla si přes svetr, který si oblékala na noční košili, starý, ale teplý vlněný župan z Pyrenejí, který patřilval jejímu otci, a vklouzla nohama do vlněných ponožek. V zrcadle ve skříni spatřila svůj obraz. Takhle vymustrované jí jistě nehrozilo, že by vyhrála cenu elegance, ale aspoň jí nebyla zima. Když si v koupelně vyčistila zuby a vykartáčovala vlasy, vrhla se na snídání.

Hryzala do krajíčku černého chleba, tvrdého jako kus dřeva. A pak se jí vrátily ty obrazy ze snu. A pak ty strašné vzpomínky na noc, kdy zatkli Sáru Mülsteinovou.

Francoisi Tavernierovi nedalo mnoho práce dozvědět se, co se s mladou ženou děje, přímo od Helmuta Knocheny. Před výsledkem ji odvezli do rue des Saussaies. Obvázali jí zranění, které nebylo, zdá se, nijak vážné; byla dána na

samotku, nikdo za ní nesměl. Knochen ho ujistil, že je s ní dobře zacházeno. Francois Tavernier se nejspíš nezdál moc přesvědčený, protože německý důstojník dodal:

„Od té doby, co odejel Danneker, Eichmannova holka pro všechno, neprovádějí se už výslechy Židů tak brutálně.“

Helmut Knochen se dostal k Sonderkommandu po svém příjezdu do Paříže, 14. června 1940. Tento dvaatřicetiletý intelektuál, syn skromného učitele, doktor filozofie, snil o tom, že se stane profesorem literatury, a pak nastoupil jako redaktor do oficiální německé tiskové agentury, kde dostal na starost sledování francouzského, belgického a holandského tisku. V roce 1933 vstoupil do SA. Byl to vysoký štíhlý muž, s vysokým čelem a kaštanovými vlasy, a jen zřídka se usmál. Za necelý rok se mu podařilo proniknout do dobré pařížské společnosti a díky své duchaplnosti a kulturnosti se brzy stal miláčkem salonů. Právě v jednom z nich se s ním seznámil Tavernier.

Velmi brzy se začali oba muži vídat z diametrálně protichůdných důvodů. Helmut Knochen mu bez obalu řekl, aby pátral v prostředí, kde by mu možní agenti mohli dodat informace o politicích vichistického režimu, o průmyslnících a samozřejmě také o hnutí odporu a o jeho velitelích. Francois Tavernier, kterého to očividně zajímalo, se s ním znovu setkal a dozvěděl se od něj do detailů, jak po celém francouzském území funguje ta úžasná organizace gestapo. Získal kupodivu Knochenovu důvěru kvůli rozporům, vládnoucím mezi gestapem a německým velvyslanectvím. Tavernier, jenž často chodil k velvyslanci Otto Abetzovi, mu vyprávěl o všem, co se povídá – ať to byla pravda, nebo ne – o těchto službách v kuloárech a salonech velvyslanectví. A on s očividným klidem přijímal ty klepy, přičemž mu levý koutek jeho poněkud širokých úst stahovala lehká vráska.

A na tomto mladém muži – jenž během několika měsíců zřídil organizaci, které se obávala i německá armáda – závisel osud Sáry Múlsteinové.

„Nebojte se, osobně na tu věc dohlédnu.“ Francois pociťoval velký nepokoj, ale radši už nenaléhal, protože měl strach, aby té „záležitosti“ nedodal důležitosti, čehož by si Helmut Knochen jistě všiml. Sára byla už deset dní v rue des Saussaies.

Ozvalo se zaklepání na dveře Leina pokoje. „Vstupte.“

Byla to Francoise, se zářícím a odpočatým obličejem, s novorozencem na rukou.

„Tvůj kmotřenec tě chtěl za každou cenu vidět,“ řekla a podala jí dítě.

Lea ho vzala nešikovně do rukou, ale velmi rychle ho zase vrátila matce.

„Je moc roztomilý, jenže já mám strach, že mi upadne na zem. Je tak maličký.“

„Není tak maličký! Když se narodil, vážil tři kila dvacet. Je to nejkrásnější ze všech miminek. Nezdá se ti, že je podobný otci?“

Tato poznámka Leu popudila.

„Víš, já si ho vlastně nikdy pořádně neprohlídla.“

Francoise se staženými rameny sklopila hlavu. Byla se svým miminkem v rukou dojemná.

„Promiň,“ řekla Lea, „nechtěla jsem k tobě být nepříjemná. Jestli nechceš, abych zmeškala krtiny, nech mě, abych se oblékla. V kolik že to je?“

„Ve tři.“

Lea zůstala okamžik bez hnutí stát za dveřmi, které se opět zavřely. Pak pokrčila rameny, odhodila župan na postel, stáhla si ponožky, připnula si pod noční košili podvazkový pás a na něj vlněné punčochy, natáhla si kalhotky a s drkotajícimi zuby si stáhla svetr i košili. Na tuhle zimu si nikdy nezvykne!

Co by si o tom všem pomyslela matka? Co by za takovýchhle okolností udělala moudrá Isabelle Delmasová? Přistoupila by na to, že bude kmotrou společně s německým vojákem pod záminkou, že ten budoucí křesťánek je její

synovec? Neboť kmotrem měl být Frederik Hanke, jakožto nejlepší přítel otce.

Když ji Françoise požádala, aby šla chlapečkovi za kmotru, byla Lea příliš v šoku ze Sářina zatčení, než aby na to nějak zareagovala. Ta tedy bude vypadat, až bude stát v kostele Svatého Tomáše Akvinského a společně s německým důstojníkem bude držet dítě nad křtitelnicí. Svěřila se Francoisovi se svou touhou odmítnout a on jí to rozmluvil.

Od té tragické noci se vídali téměř denně. Onu noc strávil u ní v Univerzitní ulici, v „chladném traktu“, aby se o tom slečny de Montpleynet nedozvěděly. Ty byly naštěstí zavalené starostmi s organizováním domácnosti v souvislosti s Francoisiným porodem –, který naštěstí dobře dopadl chvíli předtím, než se Lea s Francoisem vrátila.

Francois byl tentokrát tím nejjemnějším, nejtrpělivějším a nejnežnějším milencem, a téměř se mu podařilo, že Lea zapomněla na znepokojivé stránky svého života. Každý den si říkala: musím si s ním o některých věcech promluvit, a každý den ho nakonec jen zavedla k sobě do pokoje a schoulila se mu do náručí. Aniž mu to potřebovala říkat, pochopil, že se nechce milovat, ale jen být u něj. Byla by tak mohla zůstat celé hodiny: nechat se prostupovat jeho teplem a jeho vůní, uklidnit se pravidelným tepem jeho srdce a konejšivými slovy, která jí šeptal. Bylo jí tak dobře, když už konečně neměla strach, že radši nechtěla kazit to křehké štěstí otázkami, na které on neodpovídal. Třetí den po tom dramatu mu řekla, jakou má teď hrůzu z Raphaëla Mahla.

„V téhle konkrétní věci se mýlíte. On za Sářino zatčení nemůže.“

Lea tomu odmítla uvěřit. Od toho oběda v rue Dauphine o něm neměla žádné zprávy.

Lea, stočená do klubíčka ve „svém“ křesle u vchodu, četla nahlas tetičkám, stojícím před ní, dopis od Camilly.

„Drahá Leo,

umíš si asi představit, jak je nám všem líto, že nemůžeme být při křtu Francoisina miminka! Byly jsme trochu zklamané, že nám o něm ve svém dopise nepíšeš víc detailů. Řekni Francoise, že na ni všechny s něhou myslíme. Hned zítra jí napíšu.

Charles byl bez sebe radostí z dárků. Nosí ten pulovr, který mu upletly slečny de Montpleynet, a vůbec si ho , nechce nechat svléct. Buď tak hodná a řekni jim to.

Truhlář dodělal ta vrata ke stodole, která už padala. Jakmile budeme mít trochu peněz, bude rozumné vyměnit pár tašek na střeše; na půdu zatéká.

Už deset dní prší, o L. nemám žádné zprávy.

Objímám tě.

Tvá Camille“

Křest proběhl mnohem lépe, než všichni předpokládali. Především byli obyvatelé Univerzitní ulice příjemně překvapeni, že kmotr Frederik Hanke přišel v civilu, s rukama plnými dárků, a když je všechny rozdál, vzal je na oběd do hospůdky na Verneuilské ulici. Oběd byl příjemný, téměř veselý, jejich hostitel byl nesmírně milý. S velkým citem hovořil o Camille d'Argilat a o dojetí, jaké cítil, když pomáhal s porodem jejího dítěte. A také řekl, jak tíhne k Montillaku i k celému tamějšímu kraji, a že by tam po válce chtěl žít. Snad tím, že neměl uniformu, měla Lea dojem, že ho vidí poprvé. Přistihla se při myšlence, že kdyby to nebyl Němec, zařadila by ho mezi své nápadníky. Při té myšlence se musela usmát. V půl třetí odešli pro Estelle a malého Pierra. Ve tři hodiny postříkal kněz v kostele svatého Tomáše Akvinského miminku čelo svěcenou vodou a pronesl:

„Křtím tě Pierre, Otto, Frederik, ve jménu Otce, Syna a Ducha Svatého.“

Francois Tavernier přišel do Univerzitní ulice v šest hodin a našel celou rodinu při šampaňském kolem kolébky.

Nemohl udělat nic jiného, než připít na počest novorozeněte, ale odmítl zúčastnit se „hostiny“ na oslavu Nového roku a narození dítěte.

Tavernier a Hanke se neznali, Francoise je navzájem představila. Stiskli si ruku. Po několika banalitách odvedl Francois Leu do jejího pokoje.

„Mohla byste mi dát klíč od domu a od toho bytu naproti?“

„K čemu?“

„Možná sem budu muset dnes v noci nakvap přijít.“

„Proč nejdete domů?“

„Dnes večer mám něco na práci v téhle čtvrti. Potřebuju nablízku nějaké útočiště.“

„A nechcete mi říct, co?“

„Ne...“

„S vámi to je strašné, já nesmím nic vědět. Necháte mě, abych si o vás představovala to nejhorší. Kdo mi zaručí, že jste Sárů Mülsteinovou neudal vy?“

Bylo to tak nečekané, že Francois zůstal po nějakou chvíli s otevřenými ústy, pak se zamračil a zbledl nezvladatelným vztekem. Při pohledu na tuto proměnu Lea ucouvla, nicméně však ne dost rychle, aby uhnula té nejprudší facce, jakou kdy dostala. Tou ranou se zapotácela a uhodila se hlavou o čelo postele. Z nosu jí teklo trochu krve. Jedním skokem byl u ní a uchopil ji za paži, již stiskl takovou silou, až vykřikla.

„Takovéhle věci už nikdy neříkejte, Leo.“

Nakláněl se nad ní tak hrozivě, že zdvihla na obranu volnou ruku. To dětinské gesto Francoise poněkud uvolnilo.

„Dělám, co můžu, abych vyrval Sárů z rukou gestapa. Dokonce se pokusím připravit její útěk.“

Lea vykřikla:

„Kdy?“

Tavernier na ni pohlédl s pochybovačným výrazem.

„Vy jste opravdu zvláštní, napřed mi dáte najevo, že ve mě nemáte žádnou důvěru, a pak mi věříte, když vám řeknu, že chci osvobodit Sárů.“

„Protože si myslím, že byste toho byl schopný. S vašimi dobrými styky s okupanty.“

„V téhle věci je skutečně nechci o ničem informovat, spíš bych chtěl přibrat nějaké lidi ze Sářiny sítě.“

„Vy je znáte?“

„Některé. Ostatně sejdeme se tady. Řekněte tetičkám, aby zůstaly ve svých pokojích a na nic se neptaly.“

„Ale proč tady?“

„V tomhle bytě bydlí, snoubenka' s dítětem říšského důstojníka a v prvním poschodí bydlí milenka generála von Rippen. Takže tento dům je okupantům známý jako místo, kde bydlí příznivci Němců. A proto není tolik hlídáný.“

„Chápu. S tetami to mohu zařídit, ale co s Francoise?“

„Ta nesmí nic tušit, jde nám všem o život. Jste pořád rozhodnutá Sáře pomoci?“

„Víc než kdy jindy.“

„Výborně. Vaše poslání od zítřka bude spočívat v tom, že najdete dvě nebo tři osoby a předáte jim zprávu. Tohle budete muset udělat a říct.“

Asi hodinu ji učil z paměti vzkazy, přezdívky odbojářů, místa schůzek a poznávací hesla.

„Na nic nezapomeňte. Sejdeme se tu zítra večer a předáme si hlášení. Máte kolo?“

„Tady ne.“

„Pokusím se pro vás nějaké ukrást, to bude můj dárek k Novému roku. Dáváte přednost nějaké barvě?“

„To je mi jedno, to mé je modré.“

„Takže bude modré; to je skvělá barva na odvrácení zlého osudu. Budete na svém modrém bicyklu poslem naděje.“

„To je zvláštní, že mi to říkáte, můj strýc Adrien mi říkal přesně totéž.“

„Tak vidíte, váš strýc a já spolu máme mnoho společného.“ Francois ji vzal do náručí a odtáhl ji na postel. „A teď pojdte, abych vám odpustil, že jste si myslela, že jsem zrádce.“

„Nechte mě, já mám od toho večera dojem, že jsem umřela.“

Neposlouchal ji. Jeho rty, jeho prsty se pokoušely ji dostat. Lea se nebránila, ale když ji políbil, setkaly se jeho rty se slzami.

„Až zachráníte Sáru.“

Vstal, trochu si upravil oděv.

„Dáte mi ty klíče?“

„Jdu pro ně.“

„A hlavně nedělejte moc hluku,“ řekla, když mu podávala klíče.

„Nejsem si jistý, že sem zajdu dnes v noci. U vchodu najdete kolo a propustku. A zítra nezapomeňte: Trojice svolává na schůzku 3. ledna v deset večer do Univerzitní ulice kvůli vážnému rozhodnutí ohledně Simony Mingotové soudruhy Vautrina, Homaise, La Rochella a Bataille; každému z nich dáte polovinu lístku na metro první třídy a oni vám ukáží druhou polovinu. Buďte moc opatrná, moje malá, při sebemenší pochybnosti to vzdejte. A teď se vraťte na tu vaši slavnost. Zítra je Nový rok. Doufám, že ho strávím ve vaší společnosti.“

Něžně ji políbil.

Lea se vrátila ke své rodině, smutná, že Francois odešel. Venku začalo sněžit.

Druhý den našla Lea u vchodových dveří nádherný modrý bicykl s krásnými brašnami z umělé kůže. Protože se tetičky divily, že neslyšely zvonit toho, kdo jí ho dodal, dělala Lea, jako by to byl dárek od Ježíška, který byl dokonce tak jemnocitný, že k němu přidal krabice kakaa a sušeného mléka.

Sníh dlouho nevydržel. Bylo krásně a chladno. Lea oznámila, že chce vyzkoušet své kolo a že se nevrátí na oběd, protože chce, jak řekla, využít krásného počasí. Šla se teple obléct do kalhot a dvou tlustých svetřů. Nazula si vysoké kožesinové botky, ovázala si hlavu vlněnou šálou a takto

vybavená si oblékla ještě teplou větrovku, kterou dostala od Francoise. Svůj oděv doplnila silnými králičími rukavicemi.

Sestra i tetičky jí popřály pěknou projížďku.

6. KAPITOLA

Nikdy nepřipadala Lee Paříž tak krásná jako onoho rána. Bylo bílo a chladno a ve vzduchu byla lehkost, dodávající starým kamenům tvořícím zdi domů na Voltaireově nábřeží, ozářeným pichlavým sluníčkem, jakéhosi prchavého veselí. Dívka se zastavila na mostě, aby se podívala na blyštící se šedou a zlatohnědou Seine, plynoucí pomalu směrem na Almu, a na pohupující se černé vlečné lodi. Před tím panoramatem, které už pozorovalo tolik pařížských zamilovaných, pocítila v onom pozdním dopoledni 1. ledna 1943, jak se jí do duše vlévá klid, a ten jí přinesl na rty modlitbu, na niž od svého dětství ani nevzpomněla:

„Pane Bože, svěřuji Ti svůj den, ať je šťastný, nebo nešťastný, patří Tobě, je pro Tebe, udělej s ním, co Ti libo, ale ať se svým přibližováním k věčnosti přiblížím také Tobě.“

S novou důvěrou opět nasedla na kolo. Všude bylo tak prázdno, že měl člověk dojem, jako by byl v opuštěném městě. Tento pocit nenarušoval jediný lidský zvuk. Lea se těšila z té samoty, umožňovalo jíto pořádně si provětrat hlavu a připravit se na misi, kterou jí svěřil Francois Tavernier. Navzdory všemu, co bylo v chování tohoto muže nepochopitelného, nedařilo se jí, i přesto, co mu řekla, pociťovat k němu nedůvěru. Byla přesvědčená, že kdyby byla sebemenší šance, je on jediný schopen Sára osvobodit.

Na náměstí Svaté Oportuny přivázala Lea kolo ke mříži metra a pustila se k Železářské ulici. Otevřela dveře jedné ubohé hospůdky, zasklené modře natřenými skly. Do nosu ji

udeřil odporný vychladlý zápach vlhké omítky, vinných patoků, špatného tabáku a náhražky kávy. Měla pocit, jako by vstoupila do nějakého lepkavého bahnitého světa, v němž se potácely bytosti se zelenavými tvářemi. Za barovým pultem, uprostřed zaprášených prázdných lahví, trůnil břichatý nablýskaný radiopřijímač, z nějž se linula nějaká módní melodie. Hospodský, tlust'och s vykasanými rukávy, řídkými rozčuchanými vlasy, krhavýma očima, neoholený a se zhasnutým vajglem mezi rty, ji oslovil:

„Nic k pití nemáme, dnes je nealkoholický den.“

„Já bych chtěla jen něco teplého, například kávu,“ řekla a přistoupila k pultu.

„Kávu!... Slyšíte to všichni?... S trochou našlehaného mléka... A proč ne taky pár kostek cukru.“

Čtyři nebo pět zákazníků se servilně zachechtalo. Lea zčervenala. To tedy začínalo pěkně!

„Že jste mi sympatická, můžu vám dát jeden vývar z maso-xu. Jste to vy, ta holka, co má schůzku s půlkou lístku do metra?“ zašeptal rychle.

Lea to tak překvapilo, až ucouvla.

„Nemusíte hned utíkat, slečinko, masox v dnešní době není horší než cokoli jiného.“

Při řeči před ní postavil kouřící šálek. Lea přistoupila blíž.

„Nezůstávejte tady,“ pokračoval potichu, „jednoho z těch, které hledáte, zatkli. Tumáte, jen se napijte. Pijte, propána, dívají se na nás.“

Lea si smočila rty, bylo to hrozně horké, ale ne zas tak špatné, jak čekala. Hospodský se rozesmál burácivým smíchem.

„No vidíte, že se to dá pít... Jděte do kostela svatého Eustacha, zrovna je tam mše, nikdo si vás nevšimne... A hele, pan René, copak si dáme na oslavu Nového roku?“

„Jako obvykle, ze šéfových zásob. Šťastný Nový rok, slečno, připijete si se mnou?“

„Ale...“

„Pozor, nebo se rozzlobím. Velkýmu Renému hezká dáma nikdy nic neodmítne, že jo, Žužu?“

„Musíte mu věřit, slečno, ta, která mu odmítne, se ještě nenarodila.“

„Tos řekl dobře, Žužu, seš fakt kámoš. Už máš spravenej telefon?“

„Jo, už dva dny.“

„Pohlídej mi tady tu malou pěkně v teple, musím si někam brknout. Hned jsem zpátky, kočička.“

Lea uhnula jeho bloudící ruce. Hejsek se zasmál a pokrčil rameny.

„Musíte rychle pryč, ten pracuje pro ně. U svatého Eustacha, v kapli Panny Marie, bude muž, který drží v ruce *La Petite Gironde*, ten vám řekne, co je třeba udělat. Nic mi nedlužíte, to je pozornost podniku. A hezký Nový rok.“

„Vám taky šťastný Nový rok,“ řekla a otevřela dveře tak klidně, jak jen uměla.

Jak vlastně odvázala kolo? Jak trefila uličkami kolem Hal a jak se během několika minut ocitla v kostele, to by Lea nedokázala říct.

Kostelní loď byla plná věřících, hlavně žen, vroucně zpívajících. Od úst jim vycházely obláčky páry. Před oltářem Panny Marie bylo volné klekátko; s bušícím srdcem si na ně klekla, neschopná rozumné úvahy. Byla zrovna doba přijímání, většina věřících odcházela k oltáři. Vedle ní si klekl nějaký muž a dal si hlavu do dlaní. Z kapsy mu vyčuhovaly noviny. Ve zlomku vteřiny si připomněla ten letní večer v Bordeaux, když ji pronásledovali policisté komisaře Poinsoa a ona hledala, kam se schovat, a na stánku s novinami uviděla *La Petite Gironde* a v tom okamžiku věděla, kam jít. Otočila hlavu. Muž byl mladý a měl vousy, s nimiž se mu nedařilo vypadat o mnoho starší. Trochu se podobal... ne, to nebylo možné, asi má vidiny...

„Leo...“

Někdo řekl její jméno! Má se otočit?... Ale ne, to byl přece ten mladík z *La Petite Gironde*! Tak co?...

„Nehýbej se, odejdu první. Sejdeme se u tebe v Univerzitní ulici.“

„U mě!...“

„Je to jediné trochu bezpečné místo.“

Po jeho odchodu napočítala do dvaceti a pak odešla také.

V Univerzitní ulici všichni bouřlivě vítali Jeana Lefèvra, Leina kamaráda z dětství, který spolu se svým bratrem Raoulem uměl nejvážněji hrát, jak je do ní bláznivě zamilovaný...

Padli si navzájem do náručí.

Celá rodina byla ještě u stolu. Na oslavu toho shledání otevřeli láhev šampaňského, a taky si připili na konec války a na Nový rok. Uběhlo nejméně dvacet minut, než se spolu mohli zavřít v Leině pokoji.

„Rychle, nemáme moc času. Byl bych radši, kdyby to byl někdo jiný než ty,“ řekl Jean a přitiskl ji k sobě.

„Já ne, já jsem šťastná. Jinak bych tě možná nikdy nepotkala.“

„To je pravda, ale tohle všechno je nebezpečné.“

„Já vím. Co mám teď udělat? Mám jít na nějaké další schůzky?“

„Jen to ne. Po zatčení Simony Mingotové...“

„Simony Mingotové?“

„Ano, pod tím jménem ji většina z nás zná. Po jejím zatčení se členové sítě rozptýlili, jak bylo předem dohodnuto. Každý z nás měl obcházet kolem naší bývalé dopisní schránky. A tam jsem právě potkal Trinitého...“

„Francoise?...“

„Řekl mi, že se pokusí zorganizovat útěk Simony a zeptal se mě, jestli s tím souhlasím. Hned jsem to přijal. Nějaká mladá žena mi měla přinést zprávy 1. ledna dopoledne. Všechno šlo dobře, až dnes ráno jsem se dozvěděl, že zatkli jednoho kamaráda, který zná mou adresu. Měl jsem jen

taktak čas se obléct a utéct po střechách. Chlapi od gestapa už byli na schodišti. Ještě štěstí, že neležel snít. Měl jsem jen jednu myšlenku: varovat Trinitého. Na adresách, které mi dal, nebyl k zastižení. Šel jsem přece jen na schůzku do Železářské ulice. Na bulváru Sébastopol vedle mě jel nějaký taxík.

„Vautrine!...“ zamával na mě pasažér.“

„Tak Vautrin jsi ty?“

Jean nevěnoval jejímu přerušení pozornost.

„...jed' dál, jakoby nic. Jed' do Železářské ulice, ty víš, kam, a zeptej se hospodského, kde je kostel svaté Trojice. Řekne ti, že jsi si spletl čtvrt', že tam je jen svatý Eustach nebo svatý Leo nebo svatý Merri. A ty řekneš: „Aha! A můžete mi ukázat, kudy se jde ke Svatému Merrimu?“ A on jako hodný člověk s tebou vyjde ven, aby ti ukázal cestu. Tam mu rychle řekneš, že má přijít jedna velmi krásná dívka s temně zrzavými vlasy a modrýma očima.“

„To vypadá jako portrét jedné přítelkyně,“ podivil jsem se. Je to ona.“

Málem jsem spadl z kola. A Trinité, byl to totiž on, pokračoval klidným hlasem:

„Ted' není chvíle na žádné závratě. Má se s tebou neprodleně setkat v kostele svatého Eustacha před kaplí Panny Marie. Odtud půjdete ke slečnám de Montpleynet. Porozuměl jsi všemu?“

„Ano,“ odpověděl jsem celý zpitomělý.“ Oba přátelé zůstali dlouhou chvíli potichu sedět.

„A co budeme dělat ted'?“ zeptala se Lea.

„Když nemáme nové instrukce, budeme čekat.“

„Pojďme za ostatními, bude se jim zdát divné, proč jsme tak dlouho spolu.“

Zatímco byli pryč, přišel navštívit matku svého kmotřence kmotr malého Pierra a přinesl jí kromě velké krabice čokoládových bonbonů také dopis od Otty Kramera, v němž

jí Otto oznamoval, že brzy dostane opuštěák. Tato šťastná zpráva mladou ženu rozjařila.

Když Lea uviděla Frederika Hankeho, celá zbledla. Nešlo couvnout, musela je představit. Stiskla Jeanovi ruku, s úsměvem přistoupila k Němci, jenž byl zase v civilu, a podala mu ruku:

„Šťastný Nový rok, Frederiku. Mohu vám představit svého přítele z dětství, který je na skok v Paříži? Jean Lefèvre. Jeane, dovol, abych ti představila kmotra Francoisina syna, kapitána Frederika Hankeho.“

Kdyby ho byla Lea neštípla, byl by jistě upadl. Nebyl schopen říct ani slovo a ohromeně podal kapitánovi třesoucí se ruku. Frederik ji stiskl, jako by si ničeho nevšiml.

„Dobrý den, pane, jsem velmi rád, že mohu poznat přítele Françoise a Ley. Doufám, že letošní rok pro vás bude příjemnější než ten minulý.“

„Děkuji, Frederiku. Jeane, dal by sis pravou kávu?“

„Ano,“ vydechl Jean, jenž nevěděl, jak se má chovat.

Kapitán Hanke k němu nenuceně přistoupil.

„Vy jste blízký soused slečen Delmasových?“

„Dost blízký, ano, statek mé matky je v Cadillaku.“

„A vy jí nejspíš pomáháte s hospodářstvím?“

„Ano.“

„Máte štěstí, že žijete v takovém krásném kraji. Doufám, že se tam po válce setkáme, až se naše dva národy spojí.“

Jean už chtěl něco odpovědět, když vtom zasáhla Lea.

„Kapitán se během svého pobytu na Montillaku zamiloval do našich vinic.“

Konečně se Frederik Hanke začal loučit.

„Promiňte, že jsem vám narušil oběd. Ale byla to jediná chvíle, kdy jsem za vámi mohl zajít. Ve tři hodiny musím do služby. Françoise, když ode mě budete něco potřebovat, víte, kde mě najít. Na shledanou, slečny, na shledanou, Leo, na shledanou, pane.“

Když odešel, všem se velmi ulevilo.

„Uf! Já už myslela, že odtud nikdy nevypadne,“ zvolala Lea a sklesla do křesla. „Proč jste nám nepřišly říct, že je tady?“

„Mě to nenapadlo,“ řekla Francoise a sklopila hlavu. „Byla jsem tak šťastná, že mám zprávy od Otty.“

„Na tom vůbec nezáleží, děti. Ten mladík je opravdu šarmantní, moc dobře vychovaný a naprosto korektní,“ zvolala Lisa radostně.

„Naprosto korektní!... Tohle slyším kolem sebe pořád. Představte si, paní Dupontová, ten důstojník mi v metru podržel dveře! Takový korektní mladík! Hm... to není jako ti dnešní mladí Francouzi, kteří do vás vrazí a ani se neomluví. Komunisti... lumpové, paní, a to se divíme, že jsme prohráli válku... Kdyby tomu bylo naopak, byl by to div. Já vám povídám, paní, když se nějaký národ odvrátí od Boha, je správné, že se Bůh odvrátí od něj a potrestá ho... Musíme být zticha a oznamovat ty špatné Francouze, kteří poslouchají rádio Londýn a nedělají, co jim říká maršál Pétain, svatý muž, jenž se obětoval pro Francii, aby ji zachránil...“

„Přestaň, přestaň, Leo!“ křičela Francoise.

„...máte úplnou pravdu, paní Durandová. Představte si, že jsem ondy potkala jednu bývalou sousedku, Židovku... A nebudete tomu věřit, neměla žlutou hvězdu. No, to si můžete myslet, že jsem si neodpustila, abych na ni hned neupozornila, a všichni kolem se mnou souhlasili. No, šla odtud rudá hanbou, milá paní...“

„To stačí!“

„Dobrá, dobrá, tetičko. Promiň, mám stejný názor jako vy všichni: Němci jsou velmi korektní!“

„Dokonale, ať se ti to líbí, nebo ne. Jako bys zapomněla, že jsou to vítězové a že by si s námi mohli dělat, co chtějí. A přitom se i přesto, že jsou tu atentáty, chovají dál korektně a trpělivě...“

„A všude možně střílejí rukojmí, bůhvíkam deponují ženy a děti...“

„To jsou teroristi...“

„Děti?...“

„Mlč!... Nemluv o dětech,“ řekla Francoise a rozplakala se.

Po těch vzrušených výkřicích zavládlo zahanbené ticho.

„Pojď, Jeane, půjdem ke mně do pokoje.“

„To vůbec není vhodné,“ pronesla Lisa tak upjatým hlasem, že by se to za jiných okolností jistě všem zdálo směšné.

Lea pokrčila rameny a odtáhla Jeana pryč. Sotva překročili práh, rozezněl se zvonek u dveří.

Oba mladí lidé na sebe hleděli s bušícím srdcem. Lea němě ukázala ke svému pokoji. Počkala, až se za Jeanem zavřou dveře, a pak teprve otevřela dveře na schodiště.

„Díky Bohu! Jste tady!“ řekl Francois Tavernier a přitiskl ji k sobě.

Úleva, kterou pocítila, když se kolem ní ovinuly jeho paže, byla téměř rozkoš.

„Já měl takový strach... Když jsem se dozvěděl, že nás jeden ze Sářiných druhů zradil, už jsem vás viděl zatčenou... To bych si byl nikdy neodpustil. Je u vás Lefèvre?“

„Ano. Proč jste mi neřekl, že to bude on?“

„Protože jsem se to dozvěděl až na poslední chvíli. Kde je?“

„V mém pokoji. Pojd'te tam, než se přijde teta Lisa podívat, kdo to zvonil.“

„Jdu za vámi, ale napřed mě polibte.“

Bylo to poprvé, co odpověděla Lea na tuto žádost zcela prostě.

V pokoji seděl Jean Lefèvre s hlavou v dlaních na krajíčku postele a čekal. Když zdvihl hlavu, měl zvlhlé oči. Francois Tavernier na něj pozorně pohlédl. „Leo, nechte nás o samotě.“ Když byli sami, zeptal se:

„Nemáte nějakou zprávu o ostatních členech sítě?“ Mladík zavrtěl hlavou.

„Vy budete muset okamžitě opustit Paříž. Tady máte nové papíry. Jmenujete se Joël Lemaire, narozený v Tranche-sur-Mer ve Vendée 10. října 1920 rodičům Jeanu Lemairovi, zemědělci, a Thérèse Peyonové, bez zaměstnání. Jste jedináček a vaši rodiče zemřeli před dvěma lety v Sables-d'Olonne za bouře, která převrhla loď, na níž pluli. Pracujete jako rybář v Aiguillonu. To všechno, a další informace, je zapsáno tady. Naučte se je nazpaměť a před odjezdem je zničte. Pojedete dnes večer vlakem do Poitiers, tam máte přípoj na La Rochelle. Buďte moc opatrný, v té oblasti jsou časté kontroly. V La Rochelle se pokuste najít autobus na Luchon a l'Aiguillon. V Aiguillonu půjdete do Rybářské krčmy. Zeptáte se, jestli tam není Jean-Marie z Udatné. Řeknete mu, že zdejší vzduch je lepší než v pařížském metru. A on vám odpoví: ‚To je teda pravda, a hlavně na stanici Trinité.‘ Řiďte se instrukcemi. Pochopil jste všechno?“

„Ano.“

„Výborně. Dám vám deset minut, abyste se to všechno naučil. Máte peníze?“

„Vlastně nemám.“

„Tumáte tisíc franků.“ Jean odmítavě ucouvl.

„Můžete to přijmout, to jsou peníze z Londýna. Podepište mi tuhle stvrzenku, to je předpis.“ Jean si strčil peníze do kapsy a podepsal.

„Mohu vás o něco požádat?“

„Samozřejmě. O co jde?“

„Já bych nechtěl, aby do toho byla zapletená Lea.“ Pod pohledem Francoise Taverniera mladík celý zčervenal.

„To já taky ne. Jenže už je trochu pozdě na to, abychom couvli.“

„Snad ještě není. Řekněte jí, aby se vrátila domů.“

„Udělám, co budu moci, jenže ona by moc ráda naší přítelkyni pomohla.“

Lea pootevřela dveře.

„Už to trvá dlouho. Skončili jste? Mohu dál?... Francoisi, já vůbec nechápu, co se děje. Co teď uděláme pro Sárů?“

Tavernier jí beze slova pohlédl přímo do očí. Pak, po dlouhé odmlce, řekl hluchým hlasem:

„Sáru mučili.“

Lea přikročila k Francoisovi a bušila mu pěstmi do prsou.

„Vy jste mi lhal!... Vy jste mi lhal!“ křičela. „Řekl jste mi, že je o ni dobře postaráno. Ze díky vašim dobrým stykům s Němcoury se s ní bude dobře zacházet. A oni ji mučili!... To kvůli vám. To vám nikdy nezapomenu. To kvůli vám ji zatkli. Vy jste mizera. Mizera.“

„Mlč. To stačí,“ zvolal Jean a přitáhl ji k sobě. „On ti to vysvětlí.“

„Tady není co vysvětlovat. On pracuje pro ně. Já ho viděla před hotelem Lutétia,“ ječela a vytrhla se mu.

Francois Tavernier, bledý a se ztrhanými rysy, si stíral krev z hlubokého škrábance.

„Oni mi lhali. Neodvezli ji do rue des Saussaies, ale na avenue Henri-Martin. Dozvěděl jsem se to až ráno, a to už bylo pozdě. Po jejím zatčení dostali ještě další členy sítě. Jeden z nich mluvil, což vysvětluje to, co se stalo.“

„A kdo vám to řekl?“ zeptal se Jean.

„Jeden ze Sáriných přátel, Raphaël Mahl.“

„Raphaël!... No tak vidíte.“

„...že ji udal on. Ne, jsem si jistý, že on to nebyl. Ne, že by toho nebyl schopný, ale věděl, že já Sáru chráním a že bych ho mohl dokonce nechat kdykoliv zatknout.“

„Tak jak věděl, že není v rue des Saussaies, ale na avenue Henri-Martin?“

„Od jedné svině, ještě horší, než je on, pro kterou on čas od času pracuje. Od Frédérica Martina alias Rudy Méroda nebo Rudyho de Mérode.“

„A co ten takzvaný Rudy řekl?“

„Chcete to opravdu vědět?“

„Ano.“

„Mérode se smíchem vyprávěl Mahlovi, jak s jedním kumpánem dali jedné Židovce koupel.“

„Koupel?“

„Ano, tak říkají mučení v koupelně. Myslím, že tenhle nový druh mučení vynalezl nějaký Belgičan. Když jde o muže, jenom mu strčí hlavu do vany nebo do lavóru s ledovou vodou, až se skoro utopí, pak ho vytáhnou a strčí ho tam znovu, dokud nepromluví, nebo neomdlí.“

„To je strašné.“

„A pokud jde o ženy...“

„Přestaňte!“ vykřikl Jean Lefèvre.

Francois Tavernier přejel oba mladé lidi pohledem zároveň ironickým i útrpným.

„Vy jste se vrhli do dobrodružství a vidíte z něj jen jeho romantickou stránku, ale je taky ta druhá, ve které se mučí, zabíjí, znásilňuje a děti se posílají do vyhlazovacích táborů. Měl jste si přečíst *Mein Kampf*, mladý muži, už tam kancléř Hitler jasně vyložil řešení židovského problému. Jestli si Lea chce hrát na hrdinku, musí taky vědět, co hrdinkám dělají, když je dostanou. Sáru, která věděla, co riskuje, přivázali na ‚ošetřovatelské lůžko‘, kde jí ‚ošetřovali‘ rány. Z rue des Saus-saies ji odvezli na avenue Henri-Martin. Napřed ji vyslýchali korektně, a pak, protože byl čas na oběd, ji zavřeli do kovové skříně. Víte, to jsou takové ty kancelářské nebo tovární šatníky, jsou moc nízké, aby v nich mohl člověk stát, a moc úzké, aby si v nich šlo sednout. Oběd trval tři hodiny. Po něm se vrátili, najedení, lehce podroušení, samá legrace. Když otevřeli skříň, museli Sáře pomoci vylézt ven, protože už na zdřevěnělých nohou nedokázala stát. Odtáhli ji do koupelny. Byla tak slabá, že jí museli pomoci se vysvléct. Mérode se skleničkou šampaňského v ruce znalecky oceňoval její krásu...“

Lea se posadila na postel. Francois Tavernier nemilosrdně pokračoval.

„...pak požádal tamějšího šéfa Christiana Masuyho, aby je nechal na chvíli o samotě. Masuy se smíchem souhlasil a odešel se svými pomocníky pryč. Sára se nehýbala. Obvazem, kterým měla převázané zranění, prosakovalo trochu krve. Rudi ji hladil po prsou a říkal jí, že kdyby byla

milá, mohl by se za ni přimluvit. Myslím, že nad touhle milou nabídkou Sára vyprskla smíchy, což náš donchuán přijal velmi špatně, protože jí podle vlastního doznání vlepil facku, pak ještě jednu, ale marně, ona se pořád smála. Bez sebe vzteky zavolal své kamarády, spoutali jí ruce za zády želízky a jeden po druhém ji znásilnili. Pak si dali krátkou kuřáckou pauzu, po níž jí svázali kotníky a spoutanou ji postrkovali od jednoho k druhému jako míč a přitom křičeli: ‚Budeš mluvit, ty děvko! Budeš, nebo nebudeš? Tak co, promluvíš?‘ A protože nic neříkala, přestala je ta hra bavit a Masuy ji hodil do vany. Ledová voda ji přinutila poprvé vykřiknout. Masuy, nejspíš aby ji nebylo slyšet, jí strčil hlavu pod vodu. Kvůli jejímu zranění voda za chvíli zčervenala. Vyžívali se na ní celé dvě hodiny. Rudy de Mérode druhý den řekl Raphaëlu Mahlovi: ‚Ta ženská, to je pane tvrdá palice!‘ Ten mi to vyprávěl s dojetím, které nebylo hrané. Tak tomuhle trestu se říká koupel. A navíc o tom tihle milí pánové vyprávějí s potěšením...“

Na okamžik zmlkl a pak pokračoval:

„Leo, podívejte se na mě. Umíte si mě představit, že bych byl společník těch lidí?“

Naléhavost jeho slov a zmatek, s nímž na něj s rozklepanou bradou hleděla, z ní znovu dělaly to osmileté dítě, jež se stalo svědkem nespravedlnosti nebo zloby, kterou nechápalo. Stejně jako když byla holčička, měla chuť se schoulit právě k tomu, kdo ji rozplakal.

„Leo, odpovězte mi. I přes to, jak to někdy vypadá; myslíte si o mně, že jsem na straně těch lumpů?“

Vrhla se k němu.

Tisknout ji v náručí... vdechovat vůni jejích vlasů, jejího výstřihu, cítit její slané rty. Francois štěstím zavřel oči.

Když je znovu otevřel, střetl se jeho pohled s Jeanovýmá očima plnýma beznaděje. Chudák kluk, tak on je do té nesnesitelné holky taky zamilovaný, pomyslel si. Jemně ji odstrčil.

„Zítra mají Sárú převézt do rue des Saussaies. Během noci se dozvím hodinu jejího převozu. Už známe trasu, tři z nás budou na strategických bodech.“

„Chci u toho být,“ řekl Jean.

„Ne, kamaráde, vy jste prozrazený, vy odjíždíte dnes večer. Rozlučte se s Leou. Nechám vás tady. Já jdu popřát tetičkám k Novému roku.“

Když se ocitli oba přátelé z dětství o samotě, cítili se náhle nesví.

„Ani jsem se tě nezeptala, jak se má Raoul. Co je s ním? Kde je?“

„Dozvěděl jsem se od jednoho společného přítele, že minulé léto utekl z Německa, a od té doby o něm nic nevím.“

„Chudák Raoul, bylo nám třem dohromady tak dobře. Vzpomínáš si, jak jsme se chodívali koupat do Garonny? A na naše výlety na kole do kopců?“

„Tenkrát jsi nás ještě měla ráda. Montillac je bez tebe jiný. Jako by se ten statek nějak scvrkl. Okna zůstávají zavřená. A když jde Ruth nebo Camille ven, jako by šly po špičkách. Vypadají, jako by trávily život čekáním. Od té doby, co Mathias odejel do Německa, Fayard už vůbec nemluví. Občas je ho vidět na vinicích, jak tam udílí nějaké úsečné příkazy. Popadl ho nápad pracovat v noci, s lampou v ruce dělá obchůzky. K ženám se chová jako ke psům.“

„A co Laurent?“

„Toho už jsem neviděl dlouho, ale jeho síť je aktivní, jedna z nejaktivnějších na jihozápadě. Pokaždé jsou hodně tvrdí. Ať se nenechá čapnout, Němci ho zrovna v lásce nemají. Myslím, že se chodí za bílého dne a bez jakékoliv ochrany potěšit se svou ženou a se synem. Byl bych pro něj rád pracoval, ale potřebovali mě v Paříži. Pamatuješ, jak jsme chodívali do lesa?“

„Mně to všechno připadá tak dávno, cítím se strašně stará. A taky mám strach. Kdybys věděl, jaký mám strach.“

„Není to vidět,“ ujistil ji a přitáhl ji k sobě. „Vůbec ses nezměnila, leda že jsi ještě krásnější. Možná tvůj pohled. Ano, pohled se ti změnil, je trochu tvrdší a neklidnější. Měla by ses vrátit na Montillac a na tohle všechno se vykašlat. Klidně čekat na konec války a starat se o vinice.“

„Klidně čekat!... Ty snad žiješ v nějaké jiné době, příteli. Na co čekat? Až budou dál rabovat naši zem, mučit naše přátele, pronásledovat Laurenta a strýce Adriena. Když nebudeme nic dělat, nikdy neodejdou. Já nemohu čekat, já chci žít, slyšíš, žít, já už je tu nechci vidět. Když odešli z Montillaku, udělaly jsme s Ruth a se Sidonií velký úklid. Ach! Kdybychom tak mohly očistit dům ohněm! A Francoise, která to nechápala, nám říkala: ‚Ale vždyť už jsme dělaly velký úklid na jaře.‘ Napřed jsem si říkala: musím si na jejich přítomnost zvyknout. To je normální, prohráli jsme válku. Běda poraženým! Chápeš? A pak, jak jsem postupně hovořila s Camillou, poslouchala rádio Londýn a hlavně viděla, jak většina našich příbuzných a našich sousedů hrbí hřbet, začala jsem se stydět. No a když teď pomyslím na to, co udělali Sáře, chtěla bych vzít pušku a jít se bít.“

„Tam nemá ženská co dělat.“

„Ty jsi ale staromódní. Nebylo by to poprvé, co ženy válčí.“

„Nechci, aby se ti něco stalo.“

Někdo zaklepal na dveře. Byla to Francoise.

„Poslala mě pro vás tetička Albertině.“

Ani nečekala na odpověď a hned zase odešla.

„Už musím jít. Pozdravuj ode mě slečny de Montpleynet. A teď mě tu nech, musím se naučit z paměti všechny ty informace, co jsem dostal.“

„Dej mi pusu a pokus se o sobě dát čas od času vědět.“

Svým polibkem se navrátili do léta 1939, kdy bylo jejich hlavní starostí na terase montillackého statku: čím se dnes pobaví? V objetí a ponoření ve vzpomínkách neslyšeli, jak se otevřely dveře, ani jak vešel Francois Tavernier. Když uviděl mladý pár v objetí, usmál se. Bezhluchně se vzdálil.

„Já tě miluju, Leo.“

„Já vím, jen mě miluj, já to potřebuju.“

„Jak tě znám, máš určitě spoustu nápadníků, a první z nich je Tavernier.“

„Snad nebudeš žárlit?... Na to teď není vhodná chvíle.“

„Máš pravdu. Já jsem jako Raoul. Nesnesu pohled na to, jak se ti dvoří někdo jiný.“

„Ty s tvým bratrem jste byli vždycky pitomí,“ řekla něžně.

„Na shledanou, Leo. Buď opatrná.“

„Na shledanou, Jeane. Ty buď taky opatrný.“

Po posledním polibku se Lea vrátila za rodinou. O deset minut později Jean Lefèvre odcházel z domu v Univerzitní ulici.

V malém salonku, kde teď celá rodina kvůli úspoře za topení obědvala i večeřela, seděla Albertině a Lisa a během čekání na oběd poslouchaly osobní vzkazy z Londýna:

„Krab se setká s hady. Opakujeme: krab se setká s hady.

Zasněně jsem chodil pěšinkou samotářů. Opakujeme: zasněně jsem chodil pěšinkou samotářů.

Maurice strávil hezké Vánoce se svým přítelem a myslí na dvě mimózy, které vykvetou.“

„A to my mu tedy přejeme,“ usmála se Lisa mile.

7. KAPITOLA

Lea měla pocit, že se vztekne. Už přes týden neměla žádné zprávy od Françoise Taverniera. Je Sára pořád ve vězení? Podařilo se Jeanovi dojet do Vendée? Zneklidňovalo ji dokonce i to, že se neozývá Raphaël. Když už to nemohla vydržet, rozhodla se, že půjde do rue des Saussaies.

Její mládí, její krása i očividná plachost překonaly všechnu nedůvěru i zvědavost německého důstojníka, který ji

přijal. „Sára Mülsteinová?...“ To jméno mu něco říkalo. Jo! Ano, ta Židovka, co jim ji přivezli zraněnou... Ne, už tady není. Ať se jde zeptat na Avenue Henri-Martin číslo 101; tam by se snad mohla něco dozvědět, a když ne, tak ať se vrátí a on uvidí, co pro ni bude moci udělat. To je přece normální, pomoci takové hezké slečně... Lea poděkovala.

Na ulici odemkla kolo, dala se po Marignyho avenue a projela po Champs-Élysées. Na kruhovém objezdu stál na ostrůvku obklopeném těžkými německými signalizačními tabulemi strážník a řídil neexistující dopravu: pár kol, sem tam nějaké auto a spěchající chodci, halící se zimomřivě do lehkých kabátů. Chladně mžilo a dlažba byla kluzká. Na konci avenue se na náměstí Etoile tyčil proti olověně šedému nebi triumfální oblouk jako ironický symbol. Sklíčená Lea se rozhodla, že pojede jinudy, a zabočila na avenue Montaigne. Na náměstí Alma déšť zesílil. Na avenue Henri-Martin si zamkla kolo ke mříži zahrádky před domem, sledovaná lhostejným pohledem nějakého kolemjdoucího. Pod podloubím si sundala baret, vytřepala si vlasy a kapesníkem si utřela obličej a nohy.

Překvapeně se rozhlédla kolem sebe. Jaké to tam bylo všechno klidné, měšťácké, nic tam nesvědčilo o přítomnosti Němců. To přece nemůže být tady, to místo, kde se provádějí hrůzy, které popisoval Tavernier. Za domovnickou kabinou byly velké prosklené dveře, vedoucí do budovy. Lea se nerozhodně zastavila uprostřed mramorové haly. Napravo bylo překrásné temné dřevěné schodiště, kolem něhož se do vrchních pater vinulo zábradlí s ozdobnými sloupky. Bylo podepřené dřevěnou stojící karyatidou s hrdým obličejem a s trčícími nadry, jejichž oblýskané dřevo svědčilo o tom, že na nich často spočívaly ruce nájemníků i návštěvníků domu. Naproti byla tepaná mříž výtahu, osvětlená protějším vysoko posazeným oknem. Dva dlouhé dřevěné schody se zaoblenými rohy vedly k dvoukřídlovým dveřím, na nichž byla malá měděná tabulka. Lea k nim přistoupila a četla: „Francouzská ekonomická správa. Nákupní úřad.“ Co to má

znamenat? Vždyť přece mluvili o tom, že Sárů odvedli do přízemí. Ale ta dvě slova jí přitom něco říkala. Francois mluvil o nějakém nákupním úřadě. Jenže co to o něm říkal? Skleslá a prokřehlá Lea se posadila na první schod a opřela si hlavu o karyatidu.

Náhle se prudce otevřelo jedno křídlo dveří a vyletěl z nich nějaký muž, vyhozený kýmsi za dveřmi. Nešťastník ztratil rovnováhu a zhroutil se na dlaždice ve vstupní hale. Přestože tam bylo šero, všimla si Lea, že muž má svázané ruce za zády a že mu po opuchlé tváři stéká krev a dělá skvrny na bílém a růžovém mramoru. Vzápětí vyšli dva muži. Smáli se a dopínali si kabáty. Ten mladší nakopl ležící tělo, zmítající se v záchvěvech.

„Jdem, ty hajzle, vstávej. Teď, když jsi nám všechno vyklopil, už tě nepotřebujeme. Odvezem tě do Fresnes.“

„Ale vždyť jste mi slíbili...“ zasténal vězeň a nadzdvihl se na lokti.

„Co jsme ti slíbili?“

„Že necháte mou ženu a dceru na pokoji.“

„Sliby, sliby, tady se pořád jen něco slibuje, a šéf nám to pak vyčítá.“

„Oh! Ne... to není pravda!“ zařval nedovřenou zející jizvou svých úst.

„Jdeme, vstávej... Šéf si není úplně jistý, že jsi nám řekl všechno.“

Ubožák se doplazel pod nohy svých posmívajících se mučitelů.

„Přisahám, řekl jsem vám všechno, všechno jsem vám předal, jména, kódy, všechno... všechno,“ vykřikoval v pláči.

„To stačí! Ceká nás auto... přestaň bulit jako baba, nebo to na tobě bude vidět. Slzy u mužskýho, to se mi hnusí. Vstávej!...“

„Tak budeš vstávat, ty sajrajte,“ řekl ten druhý, „snad si nemyslíš, že budem nosit takovýho udavače.“

Vzlyky naráz ustaly. Lea, skrčená za sochou, viděla, jak se ta bytost, která jako by ztratila všechnu důstojnost, pomalu

vztyčuje, zprvu na kolena, pak na jednu nohu, pak na druhou, vrávorá, ale stojí, strašlivá, žalostná, s očima napůl zavřenýma po ranách pěstí, s horním rtem roztrženým a krvácejícím, na krku stopy po rdoušení, se svázanýma rukama, na nichž chyběly nehty palců. Došel pomalu před své mučitele, zastavil se před tím starším a klidně mu plivl do tváře.

V ruce mladšího se okamžitě objevila pistole.

„Nech toho, Bernarde, to by pro něj bylo moc snadné, když ho sejmeš.“

Pěstmi a kopanci ho vyrazili na ulici.

Z otupělosti Leu vytrhlo až vrčení výtahu. Rychle vyskočila na nohy. Už byl nejvyšší čas. Z kabiny vyšly se smíchem dvě elegantní mladé ženy. V témže okamžiku zazvonili na dveře nákupního úřadu nějací dva ctihodní muži. Ani jeden z nich si nevšiml krve na podlaze.

Lea stála jako fascinovaná, obrácená čelem k oněm dveřím.

Musím odsud pryč, říkala si, neschopná pohybu, jako by očekávala nějakou událost, jež by jí umožnila pochopit ne to, co právě viděla, ale proč se stalo to, co právě viděla. Cítila, že by tam neměla zůstat. Nikdo nevěděl o tom, že tam je. Musí co nejrychleji utéct, jinak ji chytanou a udělají s ní totéž, co se Sárrou a s tím nešťastníkem, co tu před chvílí před ní ležel. Stála tam pořád bez hnutí a neslyšela, jak se otevřely zasklené dveře. Když se obrátila k odchodu, stál před ní jakýsi příliš dobře oblečený muž, ne moc vysoký, hubený, s tmavými pečlivě učenými vlasy, jenž potahoval nervózně z tlustého doutníku a prohlížel si ji šedozelenýma očima.

„Nejspíš někoho hledáte, slečno, mohu vám nějak pomoci?“

Jeho tón byl zdvořilý, ale Lea měla stažené hrdlo úzkostí.

„Vypadá to, jako byste se mě bála. To vypadám tak strašně?“

Lea zavrtěla hlavou a pokoušela se srovnat si myšlenky a najít nějakou odpověď. Oči jí padly na měděnou cedulku: Nákupní úřad. Vzpomněla si, co říkal Francois Tavernier.

„Říkali mi, že se tu vykupují drahé kovy.“

„Přesně tak. Máte na prodej nějaké šperky?“

„No právě, rodinné šperky.“

„Chápu, slečno, doba je zlá a někdy se člověk musí zbavit i věcí, na kterých lpí. Pojd'te dál, podívám se, co pro vás mohu udělat.“

Otevřel dveře klíčem a ustoupil, aby ji nechal projít. Ve velké předsíni bylo mnoho lidí: ti dva slušní pánové, co přišli před chvílí, muži se saky vyboulenými pistolí, tři ženy v černém, plačící v koutě. Před nimi přímo na podlaze ležel nějaký mladík se svázanýma rukama a nohama, se špinavým obvazem na hlavě, a vypadal, že spí. Nějaká žena v dlouhém kožichu se prudce a nahlas smála s jakýmsi hejskem s napomádovanými vlasy. Jakousi plačící mladou dívku v roztržených šatech vytáhli z jedné místnosti a přes její odpor ji zavlékli do jiné. Všechny přítomné osoby předstíraly, že si ničeho nevšimly.

Lea se prudce otočila.

„Co se to tu děje? Kdo jsou ti lidé? Co to dělají té ženě? A předně, kdo jste vy?“

„Promiňte, zapomněl jsem se představit: Christian Masuy, ředitel Francouzské ekonomické správy. Zde je má navštívenka. Pokud jde o osoby, které jsou tady, všechny mají něco na prodej jako vy. Račte za mnou do kanceláře, požádám sekretáře, aby přišel.“

Masuyho kancelář byla veliká světlá místnost. Prosklené dveře vedly do zahrady, lemující avenue Henri-Martin. Byly tam krásné dřevěné řezby a impozantní mramorový krb; zařízení představoval dlouhý masivní psací stůl, na němž stál portrét ženy a dvou malých holčiček, těžká kožená křesla a pohovka Chesterfield. Bylo tam příjemně teplo.

„Prosím, račte se posadit. Chcete se něčeho napít? Trochu šampaňského vám udělá dobře. Udělejte si pohodlí. Sundejte

si tu mokrou větrovku, nebo něco chytíte. Tady taky není kdovíjaké teplo. To víte, je válka! Nechám zapálit oheň.“

„Děkuji, to není nutné, mně není zima.“

„No tak, buďte rozumná a koukejte to svléknout...“

Tón se změnil. Lea poslechla. V té chvíli vešel vysoký padesátník s knírem, vysokým čelem a vystouplým obočím, lemujícím velmi světlé oči.

„Dobrý den, pane. Nechal jste mě zavolat?“

„Pojďte dál, Humberte. Dovolte, abych vám představil slečnu. Jak se vlastně jmenujete?“

Lea byla zahnána do úzkých. Zablekotala:

„Delmasová.“

„Slečnu Delmasovou. Výborně. Slečna Delmasová by nám chtěla nabídnout nějaké šperky. Podíváme se s ní na to. Mezitím zapalte oheň v krbu, nebo tu zmrznem.“

„Ale pane, radiátory jsou horké.“

„Nehádejte se a udělejte, co vám říkám.“

Zatímco se Humbert zabýval dřívím v krbu, otevřel Masuy prosklené dveře na terasu, nahnul se ven a vytáhl láhev šampaňského.

„V téhle roční době jsem nenašel lepší ledničku,“ prohlásil triumfálně.

Ze stolní zásuvky vyndal dvě štíhlé sklenky na noze.

„Ne, děkuji, pro mě ne,“ řekla Lea.

„Jestli si se mnou nebudete chtít připít, budu to považovat za urážku. U tohoto stolu se uzavírají nejlepší obchody se sklenkou v ruce.“

Lea se rezignovaně dívala, jak nalévá perlivou tekutinu. Když si vzala sklenku, kterou jí podával, ruka se jí už netřásla.

„Tak na vaše zdraví; aby ten nový rok 43 byl pro vás příznivý. Uvidíte, uděláme spolu obchody a vyděláme řadu peněz.“

„Na vaše zdraví, pane. Já se nechci pouštět do obchodování, na to já nemám hlavu. Jen bych se ráda zbavila

nějakých šperků a stříbrných příborů, abych pomohla rodině.“

„Máte tady ty předměty?“

„Nemám, nevěděla jsem ani, jestli mám správnou adresu.“

„Tu adresu! Kdo vám ji vlastně dal?“

Ajaj! To byla otázka, které se obávala od začátku. Napila se trochu šampaňského a vymýšlela si nějakou odpověď.

„Slyšela jsem, jak jedna z mých přítelkyň mluví o úřadu na avenue Henri-Martin, už nevím, kde to bylo.“

„Humberte, skončil jste s tím zapalováním ohně? Už můžete jít.“

„Prosím, pane.“

Když vycházel, někdo do něj ve dveřích vrazil. Sekretář nestačil udělat ani pohyb.

Masuy zareagoval rychleji. Když byl vetřelec před psacím stolem, měl už v ruce pistoli.

„No tohle, Christiane! To už neznáme starého přítele?“

„Mí přátelé ke mně obvykle takhle nevtrhnou. Máš velké štěstí, že jsi nedostal kulku mezi oči. Já střílím dobře, víš?“

„Promiň mi to.“

„A navíc myslím, že už jsem ti řekl, že s tebou nechci dál pracovat.“

„O mě nejde, ale tady o mou přítelkyni.“

„Co mi to vykládáš? Tahle dívka že je tvá přítelkyně?“

Lea se z toho nemohla vzpamatovat. Raphaël Mahl, a tady!... Snad ji nesledoval?

„Měl jsem s ní schůzku.“

„Je to tak, slečno Delmasová?“

„Ano... Když jsem ho neviděla, nevěděla jsem, co mám dělat.“

Šedozelené oči přeskakovaly nedůvěřivě z jednoho na druhého.

„Já vás měl za slušnou dívku, a vy se stýkáte s někým, jako je Mahl!... Nemohu se z toho vzpamatovat.“

Přes napětí, které v místnosti vládlo, se Lea málem rozesmála; bylo to skoro slovo od slova totéž, co jí řekl o Mahlovi Richard Chapon. Tenhle spisovatel rozhodně neměl dobrou pověst, ať to je v jakémkoliv prostředí.

„Známe se už pár let. On mi radí s obchody.“

„A to jste zůstali dobří přátelé!...“

Překvapení toho drobného muže bylo tak upřímné, že se Raphaël i Lea rozesmáli. Masuyho tato veselost tak pobouřila, že praštil pěstí do stolu. Nemělo to předpokládaný účinek. Lea se doslova dusila smíchy.

„Chudáčku Raphaëli, ani tady už vám nedůvěřují, to je k popukání!“

„Mají k tomu pár důvodů! Oni mě dobře znají... Vidíte, příteli?... Já už nemohu dál, dovolte, abych se posadil...“

„Koukej už toho nechat, jsi směšný!“

„To vím až moc dobře... Mně se tenhle svět hnusí stejně jako já sám... Lepší je se tomu smát, ne?... Ty se ale tváříš!... Ještě před minutou jsi byl celý rudý, a teď jsi zase zezelenal. Měl by ses častěji smát, to je dobré na pleť. Podívej se na naši krásnou přítelkyni, tu krásnou růžovou pleť má od dobré nálady. Takže skončíme s žertováním, přišli jsme se bavit o obchodech. Víš, že mě hlídá francouzská policie a tvé přítelkyně od gestapa, takže už se nemohu věnovat svým výnosným obchůdkům. Jenže, znáš mě, mí přátelé jsou mi svatí, když jim mohu prokázat nějakou službu, neváhám. A tak když mě slečna Delmasová požádala, abych jí prodal soupravu diamantových šperků, vzpomněl jsem si na tebe.“

Při představě předpokládaných diamantů Lea zavřela oči.

„Diamanty?“ vydechl Masuy překvapeně a posadil se. „Já myslel, že jde o pár tretek. Byl bych je jistě koupil, abych prokázal službu takové kouzelné mladé dívce. Ale diamanty!... Kdy je budu moci vidět?“

„Musím napřed přesvědčit rodinu, aby mi je svěřili.“

Masuy na ni vrhl spiklenecký pohled.

„To dokonale chápu, slečno. Přijďte za mnou znovu. Ale přijďte sama, bez toho podvodníka.“

„Můj milý Christiane, vy jste ale morous!... Přece se na mě nebudete ještě bůhví jak dlouho kabonit kvůli pár drobným, nicotným zpronevěrám!“

„To, čemu vy říkáte ‚drobné zpronevěry‘, mě ale stálo pár milionů franků.“

„Neměl jsem štěstí, zneužili mě. Uvidíte, že po tom obchodě, který uděláte se slečnou Delmasovou, mi ještě poděkujete.“

Lea vstala, připravená k odchodu. Masuy jí galantně pomohl do větrovky.

„Na shledanou, slečno, čekám na vaši návštěvu. Sbohem, Mahle. A pamatuj si, čím méně tě budu vidět, tím líp pro tebe.“

„Já jsem prostě zneuznaný,“ vzdychl Raphaël melodramaticky a vyšel z místnosti.

Předsín byla nyní plná lidí, většina jich stála. Několik jich přistoupilo blíž.

„Pane Masuy, máme domluvenou schůzku!...“

„Rozmyslel jsem si to, pane Masuy, nechám vám ho za poloviční cenu...“

„Snažně vás prosím, pane, nemáte nějaké zprávy o mém manželovi?“

„Co se mnou bude? Zatkli mého syna.“

„Pane, řekl jste mi, abych přišla, když si všimnu něčeho podezřelého u sousedů. Slyšela jsem od nich angličtinu, to je zvláštní, ne?“

„Mějte trpělivost, přátelé, na všechny se dostane.“

Ley se zvolna zmocňoval jakýsi ustrašený hnus.

Proč jí Raphaël tak silně tiskne ruku? Vždyť ji to bolí. Lea na něj pohlédla a chtěla se ohradit. Kam se to tak dívá? Ne. Ta žena s opuchlým obličejem, s dlouhými mokkými černými vlasy... není to...“

„Zabavte nějak Masuyho a jeho lidi,“ zamumlal Raphaël mezi zuby.

Leina kabelka padla na podlahu a její obsah se rozlétl po podlaze.

„To nic,“ řekl Masuy a sklonil se, „pomůžeme vám ty tretky posbírat.“

Nikdy ji nenapadlo, že by její kabelka obsahovala tolik věcí. Když ti dvorní pánové znovu vstali, byli trochu zarudlí. „Mockrát děkuju, pánové, děkuju.“

„Tumáte, Leo, sebral jsem vaši růž na rty.“

„Ale...“

„Dalo to práci, zapadla támhle za tu lavici.“ Lea náhle pochopila a dala si do kabelky tyčinku na rty, o níž věděla, že není její.

Děšť ustal. Lea odemkla kolo od mříže, sedla na něj a odejela, aniž se starala o Raphaëla Mahla.

„Hej! Počkejte na mě!“

Za chvíli ji dojel na závodním kole.

„Neutíkejte mi takhle, máme si toho hodně co říct.“

„Dejte mi pokoj, já s vámi nechci mít nic společného.“

„To se mýlíte. Předně mi dlužíte poděkování. Kdybych byl nezasáhl, tak byste se možná byla seznámila s metodami mého přítele Masuyho.“

„Nepochybuju, že jeho metody perfektně znáte, určitě jste mu čas od času taky trochu pomohl.“

„Myslete si, co chcete. V každém případě musí být člověk naprostý blázen, aby se vrhl přímo do vlčí tlamy. Co jste tam vlastně dělala? Je pravda ta historka se šperky?“

„O nic víc než ta s diamanty. Co vás to napadlo, vymyslet si takovou bajku? Teď se se mnou chce zase setkat.“

„Já ho dobře znám. Diamanty jsou jeho vášeň. Byla to jediná možnost, aby vám nekladl moc adresné otázky. Leo, prosím vás, nejeďte tak rychle, mně už není dvacet, já vám nestačím.“

„To vám udělá jen dobře, moc jíte, jste tlustý jako předválečné prase.“

„Jste krutá. Jenže já si s vámi musím v klidu promluvit.“

„Na kole, uprostřed avenue Henri-Martin, to pro vás není ideální prostředí, kde je člověk skrytý před indiskrétníma ušima?“

„Máte pravdu, jenže já už nemůžu popadnout dech. Než se zastavíme, odpovězte mi: Co jste tam vlastně dělala?“

„Totéž, co vy, předpokládám; chtěla jsem se dozvědět něco o Sáře.“

Nějakou chvíli beze slova šlapali do pedálů. Dojeli na náměstí Trocadéro. Znovu začalo pršet.

„Pojďte se schovat.“

Zamkli společně kola řetízkem ke stromu a pak doběhli k nejbližší hospůdce. Sedli si vzadu do sálu, jenž byl dosud takřka prázdný.

„Mám hlad,“ řekla Lea.

„Máte lístky?“

„Pár jich mám, proč?“

„To je jediná možnost, jak dostat něco k jídlu. A neprotestujte, protože tady se člověk dobře nají. Haló, číšníku!“

Přišoural se postarší sklepník s tělem omotaným dlouhou bílou zástěrou.

„Tak copak to bude pro panstvo?“

„Slečna má hlad, co nám doporučíte jako dnešní menu?“

„To podle toho!...“

„Máme lístky.“

„To bych prosil. Protože tady bez lístků není k jídlu nic.“

„Chcete říct, že s lístky plus něco malého k tomu můžeme dostat něco lepšího?“

„Pán to pochopil přesně, a čím je to něco malého větší, tím jsou lepší porce.“

„To je hanebné,“ namítla Lea.

„Mlčte, nebo ho urazíte,“ řekl potichu Raphaël. „Máte u sebe nějaké peníze? Já jsem na tom totiž s financemi momentálně spíš bledě.“

Lea prohrábla kapsu větrovky, vytáhla několik zmačkaných bankovek a podala mu je.

„Bude to stačit?“

„S tím, co mi zbývá, by to mělo být v pořádku.“

Raphaël vsunul číšníkovi diskrétně jednu bankovku, ten si ji rychle zastrčil pod vestu a odnesl k pokladně jejich potravinové karty. Zaslechli, jak v kuchyni křičí:

„Dvakrát dnešní menu jako pro nemocné.“

Lea vstala a došla k litinovým kamnům, trůnícím uprostřed místnosti. Svlékla si mokrou větrovku a pověsila ji přes opěradlo židle blízko kamen. Okamžik se obávala, že Raphaël půjde za ní, ale ten zůstal sedět a kouřil, zabraný do svých úvah.

Lea přemýšlela: Jestli nemá Raphaël se Sářiným zatčením co do činění, jak říkal Francois, tak co tam potom dělal? Když jsem si sbírala věci, dobře jsem viděla, jak k ní přistoupil a mluvil s ní a ona mu něco předala... určitě tu rtěnku. Očividně si ani na okamžik nepomyslela, že by ji mohl zradit.

„Tohle je pro slečnu!“

„Děkuju.“

Na stole se kouřilo z kastrůlku, napůl naplněného čímsi, co se podobalo ragú. Hezky to vonělo.

„Je to pašovaný zajíc,“ zašeptal jim číšník, když stavěl jídlo na stůl.

Zajíc nezajíc, dalo se to jíst a místní víno se dalo pít.

„Možná že vím, jak odtud Sáru dostat.“

„Jak?“

Raphaël se rozhlédl kolem sebe. Hospoda se pomalu zaplňovala úředníky z okolí.

„Je tady moc lidí. Pospěšte si s jídlem. Řeknu vám to někde, kde bude větší klid.“

Kolem nich se lidé smáli a žertovali. K jejich stolu si sedla čtyři děvčata s barevnými vlněnými kapucemi a stejnými pal-čáky a podkolenkami, v nichž vypadala jako šotkové. Sundala si kabáty a přšipláště, ztěžklé deštěm. Vzdor tomu, že látky byly na příděly a jejich platy musely být ubohé, měly dívky pěkné, dobře padnoucí šaty. Lea na ně

vrhla závistivý pohled a srovnávala s nimi svůj obyčejný kostým, přešitý z šatů po matce. Raphaělovi ten pohled neunikl.

„Jste takhle moc elegantní, vypadáte neobvykle počestně! S vašimi vlasy byste v živých barvách vypadala jako poběhlice.“

„Já bych radši vypadala jako poběhlice, jak říkáte, než jako jeptiška v civilu. Měla jsem si vzít růžový angorský pulovr.“

„Na vás ženách se mi nejvíc líbí, že i v těch nejhorších situacích myslíte na to, jak sladit barvy a vzít si správné střevíčky a kabelku. Jste jako děti: pláčete nad osudem přítele, a o dvě minuty později se bavíte o hadřících.“

Dojedli ragú bez dalších řečí.

Hospůdka byla nyní plná, hluk byl ohlušující. Raphaël zavolal číšníka a požádal o účet.

Přestalo pršet. Pichlavé slunce se pokoušelo prorazit mraky a lehce jiskřilo v kapkách, padajících se stromů. Lea vyrazila ke kolům.

„Ne, nechte je, teď je nepotřebujeme.“

„Jak to?“

„Zavedu vás někam, kde si můžeme v klidu promluvit. Tahle čtvrť je plná špehů z různých služeb, z francouzské i německé policie. Nemůžeme si být jistí, že nás někdo nesledoval. Na hřbitově bude snazší se o tom přesvědčit.“

„Na hřbitově?...“

„Ano. Vidíte támhle tu zeď? Za ní je Passyský hřbitov. Touhle dobou tam skoro nikdo není. Pojděte, neztrácejme čas. Závisí na tom Sárin život.“

To byl argument, který přiměl Leu, aby ho následovala.

Raphaël se zastavil v květinářství před hřbitovním vchodem a koupil kytičku fialek.

„Aby to vypadalo opravdověji,“ zašeptal.

„To je poprvé, co jdu na nějaký pařížský hřbitov,“ řekla Lea, když procházela bránou.

Rozhlédla se kolem sebe: vydlážděný dvůr, kolem něj bílé hrobky. Z vrátnice vyšel nějaký mladý hřbitovní zřízenec s dívčím obličejem a změřil si je pohledem. Raphaël uchopil Leu za paži.

„Ničeho se nebojte, to je jeden můj mladý milenec. Je prostě překvapený, že mě vidí se ženou.“

Při řeči vystoupali do mírného svahu napravo. Lea si překvapeně prohlížela hřbitov.

„Ty kaple jsou ale nazdobené! Podívejte na tuhle, ta je neuvěřitelná. Kdo je v ní pohřbený?“

„Jedna zvláštní dívka, Marie Bašlirceva, zemřela ve dvaadvaceti letech na tuberkulózu. Byla to malířka z okruhu kolem Maneta. Po její smrti vyšel její deník a intimní zápisníky, měla byste si je přečíst...“ Vyhýbali se loužím a pomalu došli až na konec hřbitova. Vždy, když Raphaël ukazoval Lee nějaký hrob, několikrát se ohlédl, aby se ujistil, že za nimi nikdo nejde. Pak usedl na jednu z kamenných laviček, lemujících hlavní alej, sundal si klobouk a s ulehčením si oddechl.

„Uf! Dejte mi tu rtěnku. Jsou v ní údaje o místě, kde je Sára v noci zavřená, a jméno osoby, kterou je třeba podplatit.“

„Podplatit?“ podivila se a přehrabovala se v kabelce.

„Samozřejmě, snad si nemyslíte, že ji budeme moci dostat z Masuyových drápů bez pomoci z vnitřku.“

„O tom nic nevím. Já myslela, že by se dalo zaútočit na jeho úřad s lidmi z její sítě.“

„Ti jsou všichni zatčení.“

„Všichni?“

„Až na dva. Zajímá vás to? Znala jste je?“

„Ne, ne!“

„To jsem rád. Sárku jsem neudal, prozradila se sama svou neopatrností. Naopak zbytek sítě byl pochytaný díky mým informacím.“

I když ji tak úplně nepřekvapilo, co jí Raphaël řekl, přijala potvrzení jeho udavačství jako šok. Zbledla tak, až si

pomyslel, že se jí udělalo zle. Napřáhl ruku, aby ji podepřel. Lea ucouvla.

„Nesahejte na mě, nebo budu křičet. Jste mi odporný, vy...”

„Rychle, dělejte, jako že si rtěnkou malujete rty...”

„Ale...”

„Poslechněte, proboha!”

Prošel kolem nich jakýsi pár ve smutku a prohlížel si je.

„Promiňte, já se teď lekám všech lidí. Dejte mi tu rtěnku.”

„A kde mám jistotu, že toho nepoužijete proti Sáře?”

„Chudáčku malá... Dejte mi ji. Hlídejte okolí.”

Obrátil se k ní zády, čelem ke stromu, vyndal z trubičky červenou hmotu a pak z ní sirkou vyšťoural malou ruličku papíru, kterou nervózně rozložil.

Lea s nosem zabořeným do fialek byla na číhané.

Když Raphaël dočetl, vypadal zamyšleně.

„Takže?”

„Když se to povede, nedal bych za svou kůži ani pět franků... ostatně jestli se to nepovede, tak taky... No co! Dohraju to až do konce... V každém případě se smyčka stahuje. Brzy mě dostanou Francouzi nebo Němci...”

„Když už jste se do toho dostal, tak proč jste udával ostatní?”

„Pojďte, půjdeme, nesmíme tu zůstat. Dobře víte, má sladká přítelkyně, že lidi mého druhu a mé rasy nejsou považováni za moc statečné, zvláště když jim při výslechu ukáží jeden po druhém velmi ostré, velmi nablýskané a velmi špičaté nástroje v chirurgickém kufříku. Pohled na skalpel na mě vždycky velmi silně citově působil, zvláště když mi přitom popíšou všechno, co se s ním dá dělat. Protože si mysleli, že mě dost nepřesvědčili, zavedli mě do jednoho sklepa na Lannesově bulváru, kde ležel nějaký ubožák, kterému uřízli oční víčka...”

Protože nic neřekl, navrhli mu, že mu uříznou nos a pak tváře. Uši už myslím neměl...”

„Proč mi vyprávíte takové hrůzy, které jistě zplodila vaše zvrácená představivost ubohého pisálka...“

„Můžete mi říkat, co chcete, miláčku, můžete mi říkat starý buzík, hnusný židák, kolaborant, donašeč, zloděj, ale nikdy ubohý pisálek. Můj talent je to jediné, co je na mně dobrého, ten mi nehaňte.“

„Já na váš talent kašlu, ten vám nedává právo, abyste mi vyprávěl o mučení, které provádějí Němci.“

„A kdo vám říká, že ho provádějí jenom Němci?“

Lea se ohromením zastavila a kytička fialek jí spadla do bláta. Raphaël ji zdvihl, podal jí ji a zašeptal jí do ucha:

„Ubohé dítě!... Co si to proboha myslíte? Tahle země je už přes dva roky okupovaná, Pétain, Lával i jejich společníci doporučují kolaboraci. A někteří opravdu kolaborují, ne vždycky úplně po dobrém, ale právě tihle jsou často nejkrutější...“

„Jak to?“

„Když jsme teď odcházeli z avenue Henri-Martin, nevšimla jste si toho krásného vysokého mladíka, který tam vešel?“

„Ne, já zrovna neměla na krásné mladíky náladu.“

„To je škoda, to vám mohlo být moc užitečné. Vzpomeňte si, uhnul, abyste mohla projít.“

„Ano! Možná... ano, už si vzpomínám. Zdálo se mi, že se podobá Mathiasovi, jednomu mému příteli z dětství.“

„No vidíte! Vzpomínáte si na jeho obličej? Sympatický, krásné oči, krásná ústa...“

„Kam tím míříte?“

„Tenhle sympatický mladík byl pařížským hasičem. Nebyl to odbojář, spíš sympatizant, a po hospodách si nebral servítky, když říkal, co si myslí o válce, o okupaci a dokonce o Londýně. Jednou se s ním dal u baru do řeči nějaký muž. Za chvíli spolu začali vést hodně protiněmecké řeči. Ten muž, který řekl, že se jmenuje Lescalier, se mu svěřil, že patří k jedné belgické odbojové skupině, že shání zbraně a že by za ně hodně drazé zaplatil. A ten krásný mladík se s ním dohodl,

že se za týden znovu setkají. Na schůzku přišel přesně a přinesl mu pět revolverů, ne sice zrovna nejnovějších, ale perfektně fungujících.“

„Kde je sehnal?“

„Od jednoho kamaráda z kasáren v Saint-Ouen. Lescallier mu za ně dal dvě stě franků a zeptal se ho, jestli by mu nemohl opatřit další. Nechal mu své telefonní číslo a řekl mu, aby mu zavolal, až nějaké sežene. O pár dní později si s ním dal náš hasič schůzku na náměstí Bastilly a přišel tam ještě se dvěma přáteli, kteří mu měli předat zbraně. Sotva tam přišli, byli všichni tři mladíci zatčeni a pak je odvezli do hotelu Eduarda VIL, kde jsou kanceláře abwehru, německé zpravodajské služby. A tam se v kanceláři setkal s Lescallierem, nebo s Masuym, jestli chcete. Masuy je agentem abwehru od roku 1940. Má úžasnou schopnost. Dokáže velmi rychle odhadnout lidi. A našemu muži okamžitě nabídl obchod: buď bude souhlasit s tím, že bude pracovat pro německou tajnou službu, nebo půjde do koncentráku. Ten neváhal. Ještě ten večer ho propustili.“

„Řekl o tom svým velitelům?“

„Ne, vrátil se do kasáren jakoby nic. Jeho nadřízení měli nějaké pochybnosti a vyslechli ho. Řekl jim všechno kromě toho, proč ho pustili. Stálo ho to měsíc vězení, během něhož ho navštívil Masuy a přinesl mu cigarety. Sotva ho propustili, šel ho jako dobře vychovaný mladík navštívit. Pak se vrátil do kasáren a pracoval pro Masuyho za plat dva tisíce franků měsíčně. Trvalo to půl roku. A pak, v červenci roku 1942, dezertoval a přitom umožnil zatčení jednoho důstojníka francouzské zvláštní služby, pro kterého taky ,pracoval', a asi dvaceti dalších osob. Od té doby je z něj Masuyho důvěrník a pravá ruka. Při výsleších mu velmi aktivně asistuje. Zapamatujte si jeho jméno: Bernard Fallot.“

„To je ten muž se skalpelem?“

„To jsem neřekl. To už se mě ptáte moc. Už toho pro váš klid víte až dost. Ještě vám řeknu, že vydírání podlehl snadno, ani mu nemuseli moc hrozit.“

„Jak je to možné?“

„Řekl bych, že strachem ztratil jako po pádu z koně, jak říkal Jules Renard, všechn smysl pro morálku...“

„Ze se nestydíte žertovat o takovýchhle věcech!“

„To víte, drahoušku, já nejsem jediný, kdo radši přijde o přítele než o bonmot.“

Lea přestala diskutovat.

„Pořád jste mi ještě neřekl, co hodláte udělat pro Sárku.“

„Opravdu to chcete vědět?“

„Chci.“

„Nemohu vám to říct. Kdyby vás zatkli, mluvila byste...“

„Ale...“

„Samozřejmě že byste mluvila, je to jen otázka času, prostředků a dávkování. Všechno, co vám mohu říct, je to, co čekám od vás. Podívejte, došli jsme k té kapli, do které jsem koupil ty kytky.“

„Kdo je tam pohřbený?“

„Pauline Tarnová. To vám samozřejmě nic neříká... Je to jedna lesbická básnířka, kterou Maurras nazýval ‚mladší sestrou Baudelaira‘ a o které velká Colette krásně psala v *Těch radostech*. Zemřela ještě mladá, rozežraná alkoholem a drogami. Své básně vydávala pod jménem Renée Vivienová, nejčastěji vlastním nákladem. Některé jsou krásné a dojemné, jako byla ona.

*Dej mi jako hořké slzy polibky,
navečer, když ptáci svůj let zvolňují.*

*Mají kouzlo naše dlouhá milování bez lásky,
prudkou přitažlivost znásilnění.*

Jako by to bylo pro mě. Ta žena, která milovala jen ženy, o nich mluví jako já o chlapcích. Poslechněte si tyhle verše:

*jak lupič před vzácnou kořistí jsem vzrušená,
za noci horečné, kdy zrak tvůj bledne.*

*Má duše dobyvatele, barbarská a vítězná
zpívá, když z tvé postele se zvedne!*

To není špatné! Co si o tom myslíte?“

Lea zakroutila hlavou s bezmocným úsměvem: „Jsem si jistá, že ještě na smrtelné posteli budete mluvit o literatuře.“

„Nebesa vás slyší. To je přece jediná věc, pro kterou stojí za to žít.“

Prostrčil kytičku skrz příčky mříže a opřel se o ni čelem.

„Pros za mě, zapomenutá sestřičko...“ Pak pokračoval, aniž změnil postoj: „Leo, pozorně mě poslouchejte. Když půjde všechno dobře, bude do dvou dnů Sára na svobodě, ale bude na tom hodně špatně. Pozítří v půl čtvrté zajděte do květinářství u vchodu na hřbitov. Zastaví se tam taxi s šedožlutou kapotou. Vyjdete z krámků a pomůžete vystoupit jedné ženě oblečené ve smutku. Přijde k vám ten mladý zřízenec, kterého jste před chvílí viděla, a nabídne vám svou pomoc. Oba dva pak pomůžete Sáře vyjít po schodišti, které vede přímo k hrobu Renée Vivienové...“

„Proč má jít nahoru po tom schodišti?“

„Je to kratší než jít alejí, a právě za tím hrobem jsem objevil jednu kapli, která má otevřené dveře. Informoval jsem se, už tam celá léta nikdo nechodí. Ten zřízenec vás tam dovede a nechá vás tam. Nad vchodem je napsáno Rodina Maubuissonova. Otevřete dveře. Namazal jsem panty a nechal udělat nový klíč, tady je. Dáte jí ho.“

Lea si vzala klíč a strčila si ho do kapsy.

„Pod oltáříčkem bude jídlo, léky a přikrývka. Uložte tam Sárě co nejpohodlněji.“

„To je všechno, co jste našel jako její úkryt? Nějaké lepší místo nemáte?“

Raphaël Mahl bezmocně rozhodil rukama.

„Taky jsem myslel na jeden chlapecký bordel, kam chodím, ale tam to není bezpečné, chodí tam tajně Němci. V téhle chvíli nemohu nabídnout nic lepšího.“

Lea podrážděně vzdychla.

„A máte už aspoň připravený nějaký plán jejího útěku z avenue Henri-Martin?“

„Ne tak úplně.“

„Jak to ne tak úplně?“

„To jméno, které mi tam naškrábala, je jeden ubohý podúředníček. Nevím, co z něj můžeme mít, ani když mu zaplatíme.“

„Tak proč tu vymýšlíte celý tenhle makabrozní scénář, když ani nevíte, jestli to k něčemu bude?“ Zatvářil se zkormouceně.

„Nesmíte mi to mít za zlé, nejsem moc praktický. Ale s tímhle úkrytem jsem to zorganizoval dobře. Slibuju vám, že ji odtud dostanu. Taky mě už napadlo něco jiného. V každém případě, pokud vám neřeknu, že to ruším, bude za dva dny v tomhle hrobě...“

„Mrtvá.“

„Ne. Živá. Až ji tam uložíte, dejte jí klíč a řekněte jí, aby za vámi zamkla. Vysvětlíte jí, že pro ni v noci přijdeme. Kolem půlnoci zaškrábeme na dveře. Někdo jí řekne: ‚Bud’ mírná, ó má bolesti, a zklidni se trochu...‘ Ona má odpovědět: ‚Mrtví, ubozí mrtví mají zvláštní bolesti’...“

„Zase ta vaše literatura!“

„Poezie, madam, poezie. Ona pak otevře dveře a půjde s tou osobou.“

„Ale vždyť tam umře strachy, sama v noci v hrobě!“

„Sára není žena, která by měla strach, ani kdyby tam byli duchové.“

„Mlčte, jenom na to pomyslím...“

„Nejspíš byste radši dala přednost Masuymu s jeho koupelnou, ne?“

„Myslím, že lepší budou přece jenom duchové rodiny Maubuissonovy.“

„To jsem rád, že jste dostala rozum!“

„Přestaňte si ze mě dělat legraci.“

„Pochopila jste to dobře?“

„Ano. Ale ještě jednu věc. Když se na neštěstí přihodí, že se odtud Sára nedostane, nebo když ji pak znovu zadrží, budu vás za to činit plně zodpovědného a zabiju vás... Anebo zase udám já vás...“

Pohlédl na ni s nevýslovnou něhou.

„Ani na chvíli nepochybuji o krutosti vaší pomsty.“

8. KAPITOLA

Když se Lea vrátila do Univerzitní ulice, vládl v bytě naprosto nezvyklý ruch. Francoise jí ani nenechala čas, aby si svlékla větrovku, chytila ji za ruce a začala se s ní se smíchem rychle točit dokola, což bývalo jednou z jejich oblíbených dětských her.

Lea se napřed pokusila vymanit, ale sestra ji držela pevně. „Toč se, prosím tě, toč se...“

A tak se Lea nechala točit dokola: s nataženýma rukama a s nohama u sebe se roztáčely čím dál tím rychleji a vřískaly jako malé holky. Ve víru toho kolečka se kolem nich všechno rozmazávalo. Zmizely okolní stěny! Pryč byla pařížská zima! Pryč bylo sychravé počasí! Pod jejich přivřenými víčky se rozzářily barvy léta, zaplavovalo je teplo sluncem ozářené terasy, viděly do daleka se táhnoucí krajinu. Rozesmátý hlas jejich matky na ně volal:

„Francoise, Leo, přestaňte se točit, nebo upadnete!“

Ach! Ano, ať se hlava točí, ať v tom víření zaniknou všechny ty obrazy a strachy posledních dnů!... Neslyšet už v rádiu Vichy slizký hlas Tina Rossiho, který od rána do večera vyvolává Práci, Rodinu a Vlast, už nevidět v metru a na stromech a na vratech radnic letáky se seznamy popravených rukojmí. Už nepotkávat staré lidi a děti se žlutou hvězdou. Už si nepředstavovat křik týrané a znásilňované Sary. Už se necítit tak vykořeněná... tak sama, sama... Laurente... Ať se ten vír nezastaví. Ať se jí ty zaťaté prsty nepouští. Ať se mysl vyprázdní... rychle... ještě rychleji...

„Pozor! Vždyť upadnete!“

Francoise a Lea se skácely se smíchem a s pláčem, odmrštěné každá na jinou stranu předsíně.

Lisa se vrhla k Francoise, zatímco Albertině se sklonila nad Leou. „Ty děti se zbláznily, vždyť se mohly poranit,“ fňukala Lisa a pohlížela na svou neteř, stále zmítanou smíchem, jež se pokoušela vstát.

„Jejeje! To jsme se točily! Takhle rychlé jsme ještě nikdy nebyly. Leo, kde jsi? Já nic nevidím, všechno je rozmazané... Pořád se to točí. Můžeš vstát?...“

Lea se nehýbala. Zůstala ležet na boku, s obličejem zakrytým vlasy. Albertině ji znepokojeně chytila za rameno a otočila ji. Bledá, s tvářemi zalitými slzami a se zavřenýma očima vypadala, jako by omdlela.

„Honem, Liso, přines ten svůj amoniak.“

„Ale proč? Mně je dobře.“

„Ty blázne, to není kvůli tobě, ale kvůli Lee.“

Stará dáma s námahou vstala a spěchala, jak mohla. Klekla si vedle ležící dívky, opatrně jí nadzdvihla hlavu a dala jí dechnout k amoniaku. Chřípí se jí zachvělo a po chvíli si znechuceně otřela nos.

Francoise se v jejím koutě podařilo vstát, ale musela se chytit prádelníku, aby neupadla. Víření pomalu ustávalo.

„A! Tentokrát jsem vyhrála, vstala jsem dřív než ty. No tak, snaž se trochu!“

Lea naopak soustředila veškerou svou snahu, aby se udržela v tom mlžném víření, do něhož se přivedla.

Francoise si k ní klekla a uchopila ji za ruce.

„Leo, dobře mě poslouchej: Zítra přijede Otto!... Budeme se moct vzít.“

Leu píchlo u srdce ohromným znechucením. Jenže Francoise byla tak rozzářená, tak šťastná, že Lea potlačila svůj odpor a podařilo se jí říct téměř přirozeně:

„To ti přeju.“

„Přišel mi to říct Frederik. Otto dostal dovolenku za dobré chování na frontě. Bude šťastný, že uvidí svého syna!“

Mladá žena, zaujatá vlastním štěstím, si nevšímala nucených úsměvů lidí kolem sebe.

„Takový skvělý den!“

Lea se kousla do jazyka.

„Ach! Proboha, já zapomněla na kojení.“

Zářící Françoise s rozvířenými sukněmi vyběhla z místnosti.

„Už se cítíš líp?“ zeptala se Lisa.

„To byla hotová smršť!“

Lea vstala a na okamžik se opřela o veřej dveří.

„Sestra je šťastná!“

Lea na ni pohlédla způsobem, jenž nezanechával nejmenší pochyby o pocitech, jaké chová k Françoise. Lisa to radši zamluvila.

„Tumáš, dostala jsi dopis. Je z Německa.“

„Proč jsi mi to neřekla dřív?“

Lea jí vytrhla dopis z ruky a běžela se schoulit do „svého“ křesla. Podívala se na zadní stranu obálky. Mathias! Mathias Fayard! Syn montillackého správce, její starý kamarád z dětství, který náhle zmužněl a moc si přál se s ní oženit. Vzpomínku na Mathiase provázely vůně: vůně podzimního lesa, hroznů v lisovacím sudu, vody v Garonně za horkých dnů, kdy bývala cítit rybinou, vůně vlhkých jeskyní v Saint-Macaire, mechu na křížové cestě na Verdelaiském kopci, sena ve stodole i potu po milostných hrátkách.

Roztrhla obálku. Měl drobné, jemné a nepravidelné písmo.

„Má krásná Leo,

dozvěděl jsem se od otce, že jsi v Paříži, a tak ti tam píšu, abych ti řekl, že brzy dostanu dovolenku. Byl bych rád, aby ses vrátila na Montillac, až tam přijedu.

Jsem šťastný, že jsem si vybral proti vůli všech Německo. Němci jsou statečný lid, jednotně stojí za svým vůdcem a jsou si jisti svým vítězstvím. Všichni Němci bojují, ve městech a na vesnicích už nejsou žádní muži od osmnácti do šedesáti let, všichni jsou rozprášeni po celé Evropě

a Africe. V továrnách a na polích pracují cizinci, jako jsem já.

Na jaře bude východní armáda pokračovat v operacích a do léta zavlaje německá vlajka nad Moskvou i nad všemi velkými ruskými městy. Němci jsou nejlepší vojáci na světě. Jsou neporazitelní, jsou naší baštou proti komunismu. Kdyby se byli neobětovali, byl by to konec naší civilizace. Válku jsme prohráli proto, že jsme nechtěli vidět, kde je nebezpečí. Musíme se k nim přidat, abychom společně zvítězili nad tou hrozbou. To, co dělám, dělám co nejlépe, protože vím, že pracuji pro světový mír. Lidé tady snášejí nedostatek, o jakém vy nemáte ponětí. Jídlo i oblečení jsou na příděl a nikdo neprotestuje. Nemohu se dočkat, až ti o tom všem budu vyprávět.

Dozvěděl jsem se od otce, že vinobraní nebylo moc dobré. Asi jsou vinice kvůli nedostatku pracovních sil špatně udržovány. Až budu na dovolence, trochu tam s tím pomohu. Ale bude jen krátká. Nerad bych se ocitl v trestném táboře s ruskými zajatci. Tam jich desítky tisíc umírají hladem a nemocí.

Moc bych tě chtěl stisknout v náručí, ale o nic nepřijs, když počkáš!

Tak už brzy na shledanou,
Mathias

Ten blbec! pomyslela si Lea.

Vzteky zmuchlala dopis do maličké kuličky a hodila ho na druhý konec předsíně.

Jak může být z Mathiase takový zrádce? Jaká síla ho k tomu tlačí? Lea z toho byla spíš ohromená než rozhořčená. Co se to stalo? Vší silou se snažila to pochopit...

Telefon už dlouho zvonil, když konečně Francoise s dítětem na ruce zdvihla sluchátko.

„Haló... špatně slyším, kdo je u aparátu? Kdo? Fayard? Fayarde, to jste vy!... Nerozumím dobře. Pospěšte si, než nás přeruší... Cože! To není možné, opakujte to... Ach! Ne! Leo,

Leo, pojd' sem rychle a neseď si tam v tom křesle, pojd' mi pomoci!“

Albertině i Lisa vyšly ze svých pokojů.

„Co se děje? Co tady tak křičíš?“ zeptala se Albertině.

„Slečno, prosím vás... Nepřerušujte nás... Haló, haló... Fayarde, jste tam ještě? Haló... A kam je odvezli?... Do Bordeaux?... Řekl jste o tom advokátu Delmasovi?... Udělejte to... Haló. Haló... Nezavěšujte.“

„Přestaň brečet. Co se stalo?“ okřikla ji Lea.

Vzlyky nedovolily Francoise odpovědět. Lea v sobě znovu objevila svou dětskou brutalitu, chytila ji za vlasy a bez okolků ji silně zatahala.

„Mluv!“

„Laura...“

„Co je s Laurou?“

„Laura... a... Camille... zatčené.“

„Zatčené?... Proč zatčené? A kým?“

„Gestapem. Dnes ráno přijeli na Montillac zatknout Camillu a tebe. Ty jsi tam nebyla... tak odvezli Camillu a Lauru...“

Společný výkřik Albertiny a Lisy se dlouze zaryl Lee do uší. Vztekla odstrčila Francoise, jež se jí věšela na paži. Snažila se zadržet zaklení, které se jí dralo na rty. Aby se jí to podařilo, otočila se ke všem zády, otevřela dveře do velkého salonu, jenž byl trvale zavřený kvůli chladu, a v pološeru onoho deštivého zimního pozdního odpoledne si šla zchladit čelo o ledovou okenní tabuli s výhledem na ulici. Pozvolna cítila, jak její zuřivost polevuje a ustupuje před zmatkem, jenž jí oslaboval tělo. Mechanicky si všimla, že se nějaký muž, schovaný v protějším průchodu, dívá směrem k ní. Lhostejně si pomyslela: Teď je možná řada na mně.

Co mohli chtít po Lauřičce, která tolik milovala maršála Pétaina, že si chtěla postavit jeho portrét na piano v salonu! A co po té klidné Camille? Camille? Neudal ji nakonec Fayard?

Nebo se nechala chytit, když rozvázela podzemní tiskoviny a noviny? Nebo snad že by zatkli Laurenta. Laurente!...

Ani si neuvědomila, že se schoulila na podlaze pod oknem na ledové podlaze. Jak dlouho tam takhle zůstala?

Dvě paže ji nadzdvihly a odnesly na světlo.

Zase jednou ji táta našel spící ve stodole, přitiskl si ji k sobě, odnášel ji za matkou a cestou jí broukal:

„Takové veliké děťátko!“

Bylo to ale děťátko. Ta radost! Konečně se vrátila domů. Byli tam všichni! A to se bála, že už je nikdy neuvidí! Ale proč se všechno zdá tak malé... tak malé... Proč všichni pozvolna mizí v té mlze?... Ne!... Snad jí teď nezmizí!... Ted' ne... Byla tam Laura, Camille a Sára! Sára!...

Lea se s trhnutím vztyčila.

Byla ve své posteli, obklopená úzkostnými tvářemi.

„Ty jsi nám ale nahnala strachu!“

„Už je ti líp, miláčku?“

„Lehni si, potřebuješ si odpočinout.“

„Musíme zavolat doktora.“

„Tetičko Liso, já nejsem nemocná, to nic není. Co ti přesně řekl Fayard, Francoise?“

„Už jsem ti to říkala.“

„A oni nic nepodnikli?“

„Protestovali. Ruth se nechtěla odloučit od Laury, a tak ji naložili také.“

„A co malý Charles?“

„Camille ho svěřila paní Fayardové a paní Bouchardeauové.“

„Kam je odvezli?“

„Do Bordeaux. Neboj se, je to možná jen nedorozumění, dostaneme je odtud.“

„Nejde o nedorozumění, a ty to dobře víš. Vždycky jsi věděla, že já s Camillou přenášíme poštu přes hranici a že roznášíme letáky.“

„To nebylo nic moc důležitého.“

„Střílí se za mň.“

„Je náš strýc Luc pořád zadobře s Němci?“

„No, snad je, naše sestřenice se za jednoho z nich vdala.“

„Musíme jít za ním. Tomu se podaří je odtud dostat.“

„Já tam pojedu.“

„Ne,“ vykřikla Francoise.

„Nechci, abys tam ty jezdila, bylo by to moc nebezpečné.“

„Vidím, sestřičko, že je dobře znáš, když mi dáváš tuhle radu!“

„Nedepť mě. Otto není jako oni. Zítra tu bude a pomůže nám, tím jsem si jistá.“

Po jakémsi atentátu na německé auto, při kterém den předtím zahynula jedna osoba a dvě byly raněné, byl prodloužený zákaz vycházení o dvě hodiny. Večer byl dlouhý a pro všechny těžko snesitelný. Francoise s Leou se marně snažily dovolat strýci Lukovi Delmasovi. Spojovatelka jim říkala, že linky jsou přerušené a nikdo neví, na jak dlouho. V rádiu nešel naladit Londýn, praskání bylo tak silné, že hlasatele nebylo slyšet. A na dovršení všeho byl chvíli před půlnocí vyhlášen letecký poplach, kvůli kterému ty vyčerpané a vystrašené ženy musely narychlo do sklepa, upraveného na protiletecký kryt. Setkaly se tam se svými sousedy, ve spěchu oblečenými do všeho, co jim padlo do ruky, s pokrývkami přehozenými přes ramena. Estelle přinesla termoláhev naplněnou lipovým čajem, kterou měla vždycky u postele na nočním stolku kvůli případnému nervovému záchvatu nebo kvůli vlhkému chladu, který jí pozvolna prostupoval. Pro nikoho ji však ta dobrácká nemusela použít, neboť každý zůstal sklesle sedět ve svém koutku. Jedině Francoisino miminko dávalo najevo špatnou náladu. Naštěstí poplach netrval dlouho.

9. KAPITOLA

Druhý den brzy ráno odjela Lea na kole hledat Francoise Taverniera. Doma nebyl. V ulici Svatého Jakuba, v tajné restauraci rodiny Andrieuových, jí Marta řekla, že ho neviděla od té večere posledně, kdy tu byla Lea s ním. Protože se Martě zdálo, že Lea nevypadá nejlíp, donutila ji, aby zhltila miskou polévky a vzala si s sebou jeden salám: „Pak jí musí povyprávět, jaký byl.“ Ta milá kuchařka ji políbila na obě tváře a slíbila jí, že když pana Taverniera uvidí, řekne mu, že ho jeho mladá přítelkyně hledá.

Lea, trochu posilněná polévkou a milým přijetím, šlapala do pedálů nazdařbůh ulicemi, jimž se ani krásnému zimnímu slunci, které se po dlouhých deštivých dnech znovu objevilo, nedařilo dodat veselejší nádech...

Po poplachu minulou noc už nemohla usnout, obracela se ze strany na stranu a neustále se jí v hlavě převalovaly události předešlého dne. Teď se snažila srovnat si myšlenky. Nikdy předtím si nepřipadala tak naprosto bezmocná jako nyní. Před jejím duševním zrakem defilovaly nesnesitelné obrazy: znásilněná Laura, Sára potopená ve vaně, mučená Camille, Laurent a Adrien zastřelení, stará Sidonie sťatá, Ruth zardoušená, malý Charles zavražděný a Montillac podpálený pod dohledem Mathiase a Fayarda. Marně se pokoušela číst. Řádky jí před očima tančily tanec kostlivců. Když už nemohla dál, vstala a až do rána bloudila bosa ledovým bytem. Chvíli po rozednění se znovu pokusila dovolat do Bordeaux, ale s o nic větším úspěchem, než předešlého dne.

Lea přešla přes Almský most a vestoje vyšlapala po široké třídě, vedoucí nahoru na Trocadéro. Na druhé straně náměstí se tyčila šedá hmota vysoké hřbitovní zdi, za níž byli uvěznění mrtví ve svých hrobech. Co tu vlastně dělá? Zadýchaná námahou zastavila před pivnicí, kde jednou obědvala s Raphaëlem Mahlem. Rámusila tam jakási skupina mladých lidí – podle školních brašen nejspíš lyceistů – a

zabírala celý chodník. Vrazili do tří německých vojáků, kterých si nevšimli. Jeden z vojáků se zlostně ohnal, ale jeho kamarádi ho hned uklidnili. Smějící se chlapci jim za zády ukazovali V jako vítězství.

Tohle drobné zakázané gesto naráz ulevilo Lee od jejích úzkostí. Se zářivým úsměvem vešla do hospody.

Dva dělníci, stojící u baru, zahvívkali, když viděli přicházet tu krásnou usměvavou dívku se zářivýma očima a tvářemi zčervenalými chladem. Rozmáchlým pohybem si strhla skotský baret, jenž uvěznil její vlasy.

„Uáá!“ zvolal za ní jeden z lyceistů, „já Tarzan, ty Jane.“

Jako Tarzan se trochu přeceňoval. Byl to hubeňour se silnými brýlemi na krátkozrakých očích. Naproti tomu Lea takhle rozcuchaná skutečně vypadala jako divoška.

„Vy jste se zbláznila, takhle se ukazovat, jděte ven!“

Kde ten se tady bere? A proč jí musí zkazit jednu z mála šťastných chvil?

„Ale Raphaëli...“

Neposlouchal ji a odtáhl ji za ruku ke schodům do metra. Na nástupišti se napřed přesvědčil, že se na ně nikdo nedívá, a pak se u konce s dechem posadil.

„Co vás to popadlo? Vysvětlíte mi to?“ zeptala se Lea vztekle.

„Málem jste všechno pokazila... Mám tady schůzku kvůli Sárině útěku. Ještě štěstí, že vás tu neviděl.“

„A proč? On mě zná?“

„Trochu, dokonce jste mu padla do oka.“

„Já tomu nerozumím, o koho jde?“

„O Masuyho.“

„O Masuyho?...“

„Ano. Když jsem si to dobře rozmyslel, dospěl jsem k tomu, že pomoci by nám měl právě on.“

„Vy teda máte drzost!“

„Francouz nezná nemožné, drahoušku.“

„A jak jste to udělal?“

„Slíbil jsem mu diamanty.“

„Ty mé?“

„Ne, jiné, nechtěl jsem vás do toho zatahovat.“ Lea nedokázala skrýt úsměv. „A zabralo to?“

„Mám s ním teď schůzku, abych mu ukázal vzorek, a když bude pořád souhlasit, nechám mu ho jako zálohu.“

„A když souhlasit nebude?“

„Já ho znám, ten osmikarátovému diamantu neodolá, zvlášť když mu slíbím, že po útěku dostane ten druhý.“

„A jak vy jste k nim přišel?“

„To je moc dlouhá historie. Ale po téhle akci musím bezpodmínečně zmizet.“

„Na zítřek nejsou žádné změny?“

„Možná že jsou. Když bude nějaký problém nebo změna, tak ten chlapec ze hřbitova, pamatujete si na něj?“

„Ano, samozřejmě.“

„...přinese vám tohle,“ vytrhl jednu stránku z posledního Montherlantova románu a podal jí knihu, „a řekne vám, co je třeba udělat. Teď už musím jít. Vraťte se domů metrem.“

„Ale co moje kolo?“

„Dejte mi klíč od zámečku, během dne ho nechám před knihkupectvím Gallimard.“

„Když myslíte, že to tak bude lepší.“

„To tedy myslím. Podívejte, už vám jede metro. Nezapomeňte přestoupit na stanici Motte-Picquet-Grenelle.“

Lea nerada jezdila metrem, neustále nacpaným, ať to bylo v kterékoliv denní době. Její venkovské povaze se příčily pachy, mačkanice a hlavně ten dojem, že je člověk zaživa pohrbený. Ve vagonu se několik německých vojáků snažilo, aby si jich nikdo nevšiml, v čemž jim pomáhal dav Pařížanů, jenž na ně zvysoka kašlal. Na stanici Sèvres-Babylone zatkla francouzská policie nějakého muže, který rozdával komunistické letáky. Německý důstojník stiskl komisaři ruku.

Venku sluníčko příjemně svítilo, na náměstíčku si v parku hrály děti a prapory na hotelu Lutétia pořád povlávaly.

„Ty nejsi nikdy doma, když je tě tady potřeba. Kde jsi byla?“ zeptala se Francoise rozmrzele.

„Máme nějaké zprávy o Lauře a o Camille?“

„Ano, telefonoval strýc Luc. Dosáhl u komisaře Poinsoť toho, že propustili Lauru. Nese za ni napříšť zodpovědnost. Poinsoť mu řekl, že by pro tebe bylo lepší, kdyby ses vrátila. On by tě pro formu vyslechl.“

„A co Ruth? A co Camille?“

„S Ruth to bylo bez problémů, nic proti ní neměli. Ta je taky u strýce Luka.“

„A co Camille?“

Francoise celá nespá sklopila hlavu.

„Tu odvezli do pevnosti Ha. Výslech má být dnes večer, nebo možná zítra.“

„Ten jejich výslech Camille nemůže vydržet... Ví se něco o Laurentovi nebo o strýci Adrienovi?“

„Nic. Jde po nich bordeauxská policie.“

„To už dávno...“

„A co chceš dělat? Pojedeš do Bordeaux?“

„Co já vím. Každopádně ne dřív než za pár dní. Francois Tavernier se pořád neozval?“

„Ne. Někdo ti telefonoval. Nějaká žena, myslím, že se jmenovala Marta.“

„Marta!...“

„To je nějaká tvoje přítelkyně?“

„Ne, ne. Jedna obchodnice. Vidíš, já zapomněla. Dala mi salám.“

„Dala!“ zvolala Francoise s vykulenýma očima.

„Chci říct prodala.“

„To bych se taky divila. Ukaž.“

Lea vytáhla z tašky salám zabalený v novinovém papíre a podala ho sestře. Ta ho chtivě rozbálila.

„Ten je krásný! Takhle tlustý jsem už dlouho neviděla. Estelle, podívejte, co přinesla Lea!“

„Jézuskote! Ten je nádherný. Slečny, slečny, pojd'te se podívat.“

Přiběhly Albertině s Lisou a také se nad ním začaly rozplývat. Od orgií 31. prosince bylo na rodinném stole jen dvakrát hovězí a jedno dost vychrtlé kuře.

„A co říkala?“

„Kdo?“

„No Marta!“

„Ze bude dneska odpoledne ve čtyři hodiny na trhu na Mouffetardově ulici.“

„Kde přesně?“

„Já myslela, že to tam znáš. U kostela svatého Medarda.“

Ta Marta má teda fóry! Kostel svatého Medarda... Tam Lea v životě nebyla!... No, nějak to najde, hlavní je, že Francois dostal zprávu. To byl jediný člověk, který mohl Martě dát její telefonní číslo.

„To jsem ráda, vypadá to, že jsem tě potěšila,“ řekla Françoise. „A pak, za chvíli se uvidím s Ottou.“

Teprve teď si Lea všimla elegantních úpletových šatů, které si sestra oblékla. Françoise už měla znovu skoro svou holčičí postavu. Jak na tohle mohla zapomenout!

„On přijde sem?“

„Samozřejmě,“ naježila se Françoise. „Má přece právo přijít se podívat na svého syna.“

„To má. A já mám právo nemít chuť ho vidět. Jdu pryč.“

„Leo, ty jsi protivná. Otto tě má moc rád, bude ho mrzet, když tu nebudeš.“

„A víš, že mi je to úplně jedno? Krajané tvého milence...“

„Ale my se budeme brát!“

„...zatýkají Camillu, hledají strýce Adriena a Laurenta, a po mně jdou taky, mučí mé přátele, jiné zase nutí ke zradě, nutí je, aby pro ně dělali špinavou práci! A jediné, co tebe napadne, je, že to toho tvého Němčoura bude mrzet! Nemyslíš, že ti trochu schází úplně základní takt?“

„Nemáš právo se mnou takhle mluvit, Otto takový není, on stejně jako ty zavrhuje, co dělají někteří...“

„Ale no tak, děti, uklidněte se, nekřičte, nebo vás uslyší sousedé!“

„Já kašlu na sousedy, tetičko Liso, mně se chce křičet, když ji slyším, jak říká, že ten její Otto takový není! Je přesně jako oni. Je pro svého Führera schopný všeho...“

„To není pravda...“

„Ale je to pravda, anebo jsi ho nikdy neslyšela mluvit. Já těm tvým německým přátelům nezazlívám to, že vyhráli válku, ale že nám ukázali, že jsme národ zbabělců, které strach vyhnal na silnice jako nějaký blbý dobytek, a který se poslušně vrátil do chlíva a shrbil hřbet a uvěřil tomu, co mu nabulíkoval nějaký senilní stařec, co nechá deportovat celé rodiny, střilet rukojmí, mezi kterými jsou někteří ve věku Laury, který nabádá k udavačství a kvůli kterému chlapci jako Mathias ztrácejí rozum a muži jako strýc Luc ztrácejí čest...“

„Leo, nemluv tak o svém strýci!“

„Smiřujeme se s příliš mnoha věcmi, tetičko...“

Zvonek u vchodu Leu přerušil.

„Proboha, to je on!... Kvůli tobě teď určitě vypadám nemožně,“ vykřikla Francoise a utekla do svého pokoje.

Lea se zavřela do svého a nechala tam Albertinu i Lisu. Ty zbaběle došly do kuchyně pro Estelle, aby otevřela tomu člověku, který už začínal být netrpělivý.

„No jo, no jo, už jdu...“

Před Estelle stál nějaký obr v uniformě německého motocyklisty.

„*Wohnt Mme Francoise Delmas hier?*“ zeptal se.

Stará služebná se na něj dívala s vykulenýma očima a kývala hlavou. Motocyklista zopakoval:

„*Ich komme in Auftrag von Kommandant Krammer.*“

„Slečno Francoise, slečno Francoise, to bude pro vás,“ zavolala Estelle.

Francoise, jež se mezitím upravila a potlačila rozrušení v obličeji, se objevila se zářivým úsměvem. „Otto!“

Zůstala zaraženě stát před obrem, jenž ji velmi uctivě pozdravil a sklapl podpatky. „Paní Delmasová?“

„Ano...“

„Herr Kommandant hat eine Mitteilung für Sie. Er schickt Ihnen einen Wagen um fünf Uhr. Er bitte Sie, ein Abendkleid anzuziehen. Am frühen Nachmittag werden Ihnen ein paar Modelle vorgeführt. Aufwiedersehen, Mme Delmas.“

Další cvaknutí podpatků.

Francoise zůstala s přihloupkým úsměvem stát jako přikovaná. V pět hodin pro ni přijede auto. A má si vzít večerní šaty. Estelle zavřela dveře.

10. KAPITOLA

Krátce před čtvrtou přišla Lea před kostel svatého Medarda, promrzlá a ve velmi špatné náladě. I když už měla dost šlapání na kole po Paříži v té zimě, byla by tomu dala přece jen přednost před metrem, kterým nakonec musela jet. Raphaël nesplnil svůj slib a kolo nevrátil. Vystoupila na stanici Monge a došla pěšky v dešti, který se znovu spustil.

Rozhlédla se kolem sebe; nikde nic, co by připomínalo známý obličej. Zimomřivé postavy drobných stařenek se stavěly do dlouhých front, tvořících se před řeznictvím a před mlékárnou. Šedivý dav, rezignovaně přešlapující ve frontě a bídne chráněný před deštěm chatrnými deštníky.

Odbily čtyři hodiny. Z kostela vyšel nějaký tlustý muž a zavřel za sebou dveře klíčem. Protože Lea nevěděla, co má dělat, šla za ním po Mouffetardově ulici. Na rohu Arbaltovy ulice se dvě ženy hádaly u zelináře o poslední kilo brambor. Když došla Lea až k rue de l'Épée-de-Bois, obrátila se nazpátek a málem vrazila do nějaké ženy, která šla za ní.

„Promiňte, paní. Ach!...“

Pod šátkem, uvázaným pod bradou, Lea totiž právě poznala tvář Marty Andrieuové.

„Setkáme se trochu dál, napravo v té hospůdce, co se topí dřevěným uhlím. Vede ji jeden můj bratranec. Řekněte mu, že jste z Montcuqu, on už bude vědět, že jste přítelkyně.“

V bratrancově hospůdce bylo příjemně. U zadní stěny malého šálku hučela zelená kulatá litinová kamínka, na nichž vyfukovala oblaka páry veliká měděná konvice. U všech stolů seděli muži pokročilého věku a hráli bulku, domino nebo bělotu. Na kachlíkách s modrými arabeskami tvořily vlhké piliny drobné hromádky. Za barem nějaký muž s impozantním prokvetlým knírem, baretem na hlavě a v černém uhlířském saku leštil mosazný pult před dvojicí mladých lidí. Když je obsloužil, přistoupil k Lee.

„Dobrý den, slečno. Copak vy si dáte?“

„Já jsem z Montcuqu,“ řekla Lea a kýchla.

V očích se mu objevil záblesk nedůvěry. Nicméně odpověděl žoviálním tónem:

„Všichni mí rodáci jsou tady vítaní. Ten pařížský vzduch vám moc nejde k duhu, máte pořádnou rýmu. Udělám vám grog jako minule.“

„Udělej hned dva, bratránku.“

„Naše Marta! Které šťastné náhodě vděčím za tvou návštěvu? Co je od včerejška nového?“

„Nic moc, Julesi. Prostydla jsem v jedné z těch zatracených front, a tak jsem si řekla, že se půjdu trochu ohřát k bratranci a dám si tam kapku něčeho dobrého.“

„Zatracená Marta! Pořád by jen nasávala!“

„Ale pro pána, v dnešní době si člověk musí přece dopřát nějakou radost, kdykoliv je to možné. Vidíte, slečno?“

„Ano, paní.“

Jules vytáhl zpod pultu nějakou láhev bez viněty, postavil na mosazný pult tři silné skleničky a téměř do poloviny je naplnil nějakou zlatavou tekutinou, do níž přidal pokradmu tři kostky cukru a kolečko citronu.

„Tohleto platí na rýmu. Hej, sestřenko, přines tu konvici. A pozor, ať se nespálíš,“ řekl a podal jí utěrku.

Marta se vrátila s těžkou konvicí v ruce.

„Teda ta konev je snad z olova,“ zvolala Marta a položila ji na pult.

„Je to solidní materiál,“ řekl Jules, když naléval vroucí vodu.

Všichni si potichu míchali lžičkami voňavý grog. „Na vaše zdraví, dámy,“ zdvihl sklenku hospodský.

„Na tvoje, Julesi.“

„Na zdraví,“ řekla Lea a chvatně položila sklenku na pult.

„Je to horké! Ale tak to má být.“

„Já chvíli počkám, když dovolíte.“

Konečně bratranec odešel posloužit dalším hostům.

„Víte něco o Francoisovi?“

„Ano, od mého syna. Vzkazuje vám, abyste neudělala nějakou neopatrnost. V téhle chvíli za vámi nemůže přijít. Jestli pro něj máte nějaký vzkaz, mohu mu ho vyřídit. Číšník, který se s ním má setkat, na mě čeká doma...“

...Neudělat nějakou neopatrnost... jak se to tak někomu snadno řekne... zítra bude Sára potřebovat mou pomoc, jestli nás Raphaël nezradil obě dvě... Co mám dělat? Co mu mám říct?

„Nemohla byste mu předat dopis?“

„Mohla, samozřejmě.“

„Jenže tu nemám nic na psaní.“

„Požádám Julesa. Vypijte ten grog, nebo se bude zlobit.“

Lea poslechla. Bylo to ještě hodně horké, ale dalo se to pít. Bylo to silné a dobré. Po dvou hltech se v ní rozlilo příjemné teplo. Když se vrátila Marta s listem papíru, obálkou, násadkou a lahvičkou inkoustu, cítila se Lea málem v euforii. Otevřela kalamář a namočila do něj pero.

„Milý příteli, Camille je ve stejné situaci jako S. Strýc Luc, kterého znáte, mi radí, abych se vrátila. Co mám dělat?“

Snoubenec mé sestry se vrátil do Paříže a Raphaël se zabývá tou záležitostí s S. Mohu mu důvěřovat? Dejte o sobě rychle vědět, cítím se sama. Líbám vás, Lea.“

Složila list papíru, zasunula ho do obálky a podala ji Martě. „Zapomněla jste ji zalepit,“ řekla kuchařka a olízla lepidlo na přehybu. „Jak to bude možné, dám vám zprávu.“

„Řekněte mu, že je to moc důležité, musím se s ním vidět.“

„Milé dítě, udělám, co bude možné. Dopijte ten grog a jděte domů, nebo vás tu zastihne zákaz vycházení. Přijela jste metrem?“

„Ano.“

„Bude lepší, když se vrátíte pěšky. Ve vašem věku to stihnete ani ne za hodinu. Dejte se po rue de l'Épée-de-Bois. Dojdete na Mongeovu ulici, tam se dáte doprava a dojdete až k Seině. Odtud už to znáte. Sbohem.“

„Nashledanou, Marto, nashledanou, pane Julesi, děkuju za ten grog, je mi teplo a cítím se, jako bych měla křídla.“

„Tak to má být. Tak se mějte.“

Děšť vystřídal chlad, ale díky grogu ho Lea necítila. Skoro se setmělo, nikde žádné světlo a na ulicích téměř nikdo nebyl. Vypadalo to pochmurně. Lea se dala do běhu.

Zadýchaná se zastavila u náměstí Saint-Julien-le-Pauvre. Na druhém břehu Seiny se tyčila temná masa katedrály Notre-Dame. Po chvíli se vydala dál. Už neběžela. Pomyšlení na to, že se ocitne ve společnosti Otty a Francoise, pro ni bylo nesnesitelné.

Když došla do Univerzitní ulice, bylo už pětadvacet minut po zákazu vycházení. Ke dveřím byl připoutaný její bicykl. To bylo dobré znamení, Raphaël dodržel slovo. Odvázala ho, otevřela dveře a vešla s ním dovnitř. Za vchodem ji nějaká ruka uchopila za paži. Lea zadržela výkřik.

„Jste to vy, slečno Leo?... Nebojte se, já jsem přítel pana Raphaëla. Mám pro vás vzkaz: nechod'te zítra na hřbitov.“

„Nemáte mi něco dát?“

„Oh! Ano, já zapomněl, stránku z knihy, tumáte, tady je.“

Škrtl sirkou, aby si ji mohla prohlédnout.

„Nevycházejte z domu, je to důležité. Dostanete tam zprávy o té osobě, co znáte. Chcete něco vyřídit panu Raphaëlovi?“

„Ne, nic mě nenapadá. Jde všechno dobře?“

„Já o tom nic nevím. Dělán to jen panu Raphaëlovi pro radost a proto, že je to větší zábava než dělat zřízence na hřbitově.“

„Jak se jmenujete?“

„Pro vás jsem Fialka. Pěkné, vidíte? To jméno mi dal pan Raphaël. Líbí se vám?“

„Moc,“ řekla Lea, jež zadržovala smích.

Byt byl klidný. Slečny de Montpleynet poslouchaly na stanici Rádio Paříž koncert klasické hudby. V salonku bylo příjemně.

„Žádné zprávy o Camille?“

„Ne, žádné, ale mluvily jsme telefonem s Laurou a s Ruth. Za dva dny se vracejí na Montillac.“

Lea se šla do svého pokoje převléct. O chvíli později se vrátila. Navlékla si silný bílý svetr a dlouhou skotskou sukni, která patřila její matce. Nohy měla navlečené v silných ponožkách, ne moc slušivých, ale teplých, a vykartáčované vlasy tvořily nádhernou ozdobu.

„Ty jsi ale krásná, miláčku!“ zvolala Lisa. „Mládí je pěkná věc. Využij ho, má malá, je tak krátké!“

„Myslíš, že je příjemné být mladý v téhle době?“

„To je pravda, tvá generace nemá moc štěstí,“ vzdychla stará panna a dala se znovu do štrykování.

„Francoise odešla?“

„Ano, je na večeři U Maxima, kde ji má její snoubenec představit svým nadřízeným,“ řekla Albertině falešně nenuceným hlasem.

„Vás tahle situace neuráží?“

Lisa se zdvihla, aby přihodila do kamen lopatku uhlí, a ponechala odpověď na své sestře.

Když Albertině zdvihla obličej s přísnými rysy vylepšenými dobrotivým pohledem, byly její jindy krásně modré oči plné slz. Byla to u ní tak nezvyklá věc, že se Lea zastyděla. Stará slečna si sundala brýle a začala si je nešikovně utírat.

„Nás to víc než uráží. Překonávám tu naši obrovskou hanbu za všech sil a snažím se nemyslet jen na nešťastnou budoucnost, jaká samozřejmě čeká tvou sestru.“

„Ale ona to chtěla!“

„Takhle ošklivě nemluv. Mohlo se to stát tobě...“

„Nikdy! Já bych se nikdy nezamilovala do nepřítele!“

„Mluvíš jako romantické dítě. Možná by se to bylo nestalo, kdyby žila vaše matka...“

„Nemluv o mamince, prosím tě.“

„Proč bych o ní nemluvila? Myslíš, že naše utrpení je menší než tvoje? Když jsme o ni přišly, bylo to, jako bychom já s tvou tetou přišly o vlastní dítě. Bez ustání si vyčítáme, že jsme nedokázaly Francoise ohlídat. Že jsme možná svým sobectvím věci ještě uspíšily. Kdybychom byly zůstaly v Montillaku...“

„Nic by se tím nezměnilo.“

„To je možné, ale jestli byla nějaká šance, aby to bylo jinak, pak je neodpustitelné, že jsme nedokázaly dítě naší dcery ochránit před ním samým.“

Ted' stékaly po Albertininých vrásčitých tvářích veliké slzy.

„Tetičko, promiň, to je moje vina, já nechci, abys plakala. Liso, pojd' mi pomoci ji utěšit.“

Jenže Lisa, rozrušená smutkem své sestry, nebyla schopna kohokoliv utěšovat. Ostatně o nic víc než Lea, jež se rozplakala také. Tak je tam našla Estelle, když přišla prostírat na stůl.

„Slechny! Rány boží, co je to s vámi? Co se děje?“

„To nic,“ řekly sborem a hlučně se vysmrkaly.

Dobrák Estelle si myslela, že před ní něco skrývají, a začala s mručením prostírat.

Skromná večere byla pochmurná. Rádio Londýn bylo rušené. Lea si šla brzy lehnout.

Příští den se zdál Lee nekonečný. Chodila od telefonu k oknům vedoucím na ulici, od oken ke dveřím na chodbu. Nic, nic, jen ticho, přerušované občas pláčem miminka, které měla na starost Estelle. Francois se nevrátil.

Po večeri se Lea usadila v křesle v předsíni a marně se snažila číst noviny.

Už byla dlouho tma, když někdo zazvonil u vchodových dveří. Lea, která seděla hned za nimi, sebou trhla. „Kdo je to?“

„To jsem já, Raphaël, rychle otevřete.“ S úzkostí, která ji celou roztřásla, poslechla. Raphaël nebyl sám. Podpíral nějakou ženu ve smutku se závojem přes obličej. „Vy jste tu sama?“

„Ano. Prodloužili hodinu zákazu vycházení; tetičky šly do divadla a Estelle je u miminka.“

„Výborně.“

Lea se podívala na tu ženu.

„Sáro?“ zakoktala.

„Ano. Rychle půjdeme dozadu do bytu, než se jí udělá zle.“

„Ale proč jste ji přivedl sem? Je to nebezpečné.“

„Byl jsem v úzkých, pak vám to vysvětlím. Hlavní je, že žije...“

Lea je s baterkou v ruce provedla temnou chodbou a otevřela dveře pokoje. Raphaël s velmi něžnými pohyby uložil Sárku na postel a nadzdvihl jí závoj.

„Ach! Ne!“ zasténala Lea a přitiskla si ruku na ústa.

Přes Sárino čelo se táhla mokvavá rána, jedno oko měla zavřené, rozbité rty naběhlé do dvojnásobné velikosti. Ale

nejvíc Leu vyděsily tři hnisavé díry, které měla Sára v obou sedavých tvářích.

„To je od doutníků,“ pronesl Raphaël hluchým hlasem.

Dívka se sklonila a očima bez slz pozorně svou přítelkyni prohlédla. Beze slova jí sundala vdovský klobouček, rozeplula jí kabát a s Raphaëlovou pomocí jí ho svlékla.

„Zapalte to dřevo, které je v krbu, a dojděte do koupelny pro elektrický radiátor. Pak půjdete do kuchyně ohřát vodu.“

Vyšlehly jasné a vysoké plameny. Lea se zkříženýma rukama chodila sem a tam. Sára ji sledovala pohledem. Neřekly si ani slovo. Raphaël se vrátil s konví teplé vody a s ručníky, které položil vedle postele. V tichosti ji opatrně svlékli do naha. Třásla se.

„V kuchyni je teplá voda. Vezměte umývadlo na záchodě a žínku.“

Když Raphaël nalil vodu do umývadla, podržel ho před Leou.

Žínka lehce otírala zmučené tělo, vyhýbala se popáleninám na prsou, lehce se dotýkala zranění z Guénégaudovy ulice a stírala špínu z břicha, ze stehů a z nohou. Když ji obrátili na břicho, nemohla zadržet zasténání. Záda byla jedna veliká rána. Museli se na ní vyřádit, než jí tohle udělali.

„Podívejte se do skříně s léky, co je tam na rány.“

Sára navzdory ohni a radiátoru drkotala zuby. Lea ji přikryla červenou peřinou.

„To je všechno, co jsem našel.“

„Jodová tinktura a obvazy, budeme si s tím muset nějak pomoci.“

Když Sára vypila bylinkový čaj a spolkla jeden z Lisiných prášků na uklidnění, usnula, oblečená do jemné batistové noční košile, patřící Albertině, a přikrytá třemi peřinami. Raphaël s Leou seděli na koberci před krbem a potichu hovořili. Kouřili anglické cigarety, které přinesl Raphaël.

„Co se stalo?“

Dříve, než Mahl odpověděl, dlouze potáhl z cigarety.

„Masuy osvobodil Sáru, jak slíbil, výměnou za druhý diamant, ale v jakém stavu! Ten hajzl se asi až do konce pokoušel přimět ji promluvit. Chtěl si to za své peníze užít. Vymyslel jsem jiný úkryt, ten na hřbitově byl moc komplikovaný a nebezpečný.“

„Já tomu nerozumím. Proč jste chtěl Sáru schovávat, aspoň v tomhle okamžiku, když ji osvobodil sám Masuy?“

„Protože mu nepotrvá dlouho a zjistí, že ten druhý diamant je falešný.“

„Jak jinak!“

„Nechal jsem v taxíku tenhle vdovský převlek. Oblékl jsem jí ho. Pamatujete si na můj byt na rue de Rivoli?“

„Velmi dobře.“

„Nevrátil jsem majiteli klíče. Protože ho poslali na letní byt do Německa, myslel jsem, že ten byt půjde použít.“

„No a?“

„No a když jsme tam dojeli, přede dveřmi stálo nějaké auto. Bylo to Masuyho auto. Sára omdlela a já nechal otočit nazpátek. Když se podíváte, jak vypadá, hřbitov nepřipadal v úvahu. Nevěděl jsem, kam mám jít. A tak jste mě napadla vy.“

„Měli jsme velké štěstí. Mohl jste tu natrefit na Francoise a jejího snoubence. Co bychom asi řekli tomu skvělému důstojníkovi, kdyby nás potkal, jak neseme zmučenou ženu?“

„Snad by mě něco napadlo. Vráť se dnes večer?“

„Myslím, že ne. Zdá se, že moje sestra se s ním a s dítětem ubytují v nějakém grandhotelu. Ale stejně by sem mohl kdykoliv přijít. A navíc je Sárina přítomnost tady veliké riziko pro moje tetičky.“

„Já vím, jenže co se teď dá jiného dělat? Sára nebude schopná chodit bůhví kolik dní...“

„Bůh ví, kolik dní! Ale vy jste asi zapomněl, že Masuy ví, že se známe. Nepotrvá mu dlouho, než zjistí, kde bydlím. A jestli sem přijde, pozatýkájí nás všechny.“

„Na to jsem myslel. Jestli přijde na vaši adresu, tak taky zjistí, že se vaše sestra stýká s německým důstojníkem. Já ho znám, bude opatrný.“

„Doufám, že máte pravdu, protože to, co Sára, bych já nevydržela. Nejsem tak statečná. A vy taky ne, vidíte?“

„Jak už jsem vám řekl, muži mého druhu jsou před tělesnou bolestí velmi zbabělí.“

„Ticho! Slyším tety. Až budou ve svých pokojích, můžete odejít.“

„Kam bych šel? Já nemám kam jít. Nechte mě tu přespat. Zítra mi Fialka přinese něco na převlečení.“

„Jak ví, že jste tady?“

„Měl na mě čekat před domem na rue de Rivoli. Viděl mě, jak jsem zabočil na náměstí Pyramid a jedu směrem na Pont-Royal. Běžel za mnou. Zastavil jsem na rohu nábřeží a on mě dohonil. Řekl jsem mu, že jedu do Univerzitní ulice. Zítra mi přinese šaty.“

„Tak vy jste si byl jistý, že tady zůstanete?“

Raphaël Mahl s námahou vstal.

„Ničím jsem si nebyl jistý.“

Poprvé od začátku večera na něj Lea pozorně pohlédla. Jak špatně vypadá!... Vinou ošklivé tloušťky mu ztěžkly pohyby, vlasy na čele mu řídly, levým koutkem úst mu občas projel nervózní tik a ruce, které bývaly krásné, i když trochu baculaté, se mu stále častěji nervózně rozklepaly.

Uvědomil si to, neboť vztyčil své ochablé tělo a řekl:

„Tak dobrá, já jdu.“

„Neblázněte. Dneska v noci tu zůstaňte. Zítra uvidíme. Zůstaňte tu, já jdu pro nějakou přikrývku.“

Lea nemohla ani na chvíli usnout. Neustále se chodila dívat na Sáru. Znepokojoval ji její neklidný spánek, rozpálené čelo a nesouvislá slova. Několikrát málem vzbudila Raphaëla. Ale ten spal dobře, i když na zemi, zabalený v pokrývce.

Když už to nemohla vydržet, kolem šesté hodiny vstala, navlékla si svůj obnošený župan a šla do kuchyně ohřát vodu. Zbývalo ještě trochu kávy, kterou jim daroval Frederik Hanke k Novému roku. Sobecky si řekla, že si udělá opravdovou kávu, že si ji zasloužila. Vzala mlýnek, nasypala do něj ty vzácné bobule, posadila se na stoličku a s mlýnkem pevně přitisknutým mezi kolena začala mlít. Po chvíli ji příjemná vůně kávy přenesla do montillacké kuchyně, do doby, kdy ji kuchařka za jeden ze svých vynikajících karamelových koláčů nebo za trochu neméně chutné kdoulové pasty občas požádala, „aby jí zatočila klikou,“ jak říkala.

Ta vzpomínka na šťastné doby narušila její klid, který osvědčila od včerejšího večera. Cítila, jak jí hrud' drtí nesnesitelná tíha, zvedal se jí žaludek a obličej se jí zalil slzami. Skloněná nad mlýnkem vzlykala jako ty opuštěné děti nad mrtvou matkou po bombardování v Orleansu. Celé tělo, zmítané smutkem, ji bolelo. Kymácela se dopředu a dozadu, jako to dělávají děti. Když se ozval hrací strojek na kuchyňských hodinách, trhla sebou. Pokusila se vstát.

Ve dveřích stála nějaká černá postava. Lea vyrazila zdušený výkřik. Kávomlýnek s rachotem třeskl o dlaždičky, rána se rozlehla tichým bytem. Zásuvka i zásobník se otevřely a kávové boby i prášek se rozlétly po kuchyni.

Postava pokročila vpřed.

„Francoisi!“

Stáli nehybně tváří v tvář jako na číhané. Nikde se nic nepohnulo.

Francoisovy ruce jí něžně odhrnuly vlasy. Oběma palci ji hladil po tvářích. Zavřela oči a pomalu se uklidňovala. „Promiňte.“

Vešel Raphaël Mahl, zabalený do pokrývky, s opuchlým obličejem a rozčepýřenými vlasy. Francois instinktivně pustil Leu a strčil si ruku do kapsy.

„Co vy tady děláte?“

Raphaël chtěl odpovédět, ale Lea ho předešla:

„Já ho tu dnes v noci nechala přespat, neměl kam jít.“

„Předpokládám, že jste neměl na výběr. A co Sára?“
„Je v zadním pokoji.“
Francois na ni pohlédl s obdivem.
„Odkdy?“
„Od včerejšího večera. Raphaël ji přivedl.“
„Děkuju, starouši. Jak se jí daří?“
„Špatně,“ řekl Raphaël. „Musíme zavolat doktora.“
„To nejde!“ zvolala Lea. „Udá nás!“
„Musíme to risknout. Jdu se na ni podívat,“ řekl Francois.
„Vy se mezitím pokuste sesbírat trochu kávy, dal bych si šálek.“
„Okamžik... Jak jste se sem dostal?“
„Dala jste mi klíč!“
„Ano, to je pravda, promiňte.“
„Přišel jsem, sotva jsem se dozvěděl, že mě hledáte. To bylo jistě kvůli Sáře?“
„Ano. A taky kvůli...“
„To mi řeknete za chvíli. Jdu se podívat na Sáru. Nezapomeňte na tu kávu.“
„Raphaéli, pomozte mi to všechno zamést. Musíme si pospíšet, za chvíli bude vstávat Estelle.“
Několik minut oba mlčenlivě sbírali kávové boby a dávali je zpátky do mlýnku.
„Máte nějaký smeták, abych zametl ten zbytek?“ zeptal se Raphaël.
„Myslím, že je tamhle v kumbále.“
Raphaël cestou zhasnul plyn pod vřící konvicí, pak našel smeták a Lea se mezitím dala znovu do mletí, když si předtím trochu opláchl obličej vodou. S úsměvem pozorovala spisovatele, jak uklízí.
„Člověk by řekl, že jste to dělal celý život.“
„Má drahá, já jsem pravá domácí hospodyňka, zeptejte se mých přátel,“ zašklebil se.
„Přestaňte šaškovat, teď na to není pravá chvíle.“

„Na smích a na žerty je vždycky ta pravá chvíle, drahoušku, zvláště v naší smutné době. Protože ani vy, ani já nevíme, co bude zítra, dokonce ani jestli budeme naživu.“

„Neříkejte takové věci!“

„Snad byste se nebála, krásné dítě? Vždyť vám na zavolání přiběhl udatný kavalír... Jste tak krásná, když se usmíváte. Nikdy jsem u vás ještě takový něžný úsměv neviděl. Jo, láska!... Mládeži, jak já vám závidím.“ Lea s úsměvem pokrčila rameny, vstala a vysypala obsah malé zásuvky z mlýnku do filtru kávové konvice.

„Není ho dost, ještě ho trochu umelu.“

„Nechte mě, já to udělám, miluju to. Jděte se podívat na Sáru, mám o ni starost.“

V ložnici seděl na posteli Francois a držel v dlaních ruku mladé ženy.

„Jak jí je?“ zašeptala Lea a přistoupila k nim. Bez odpovědi zavrtěl hlavou.

Klekla si proti němu a podívala se na svou přítelkyni. Na čele se jí perlily velké krůpěje potu, díry v jejích tvářích rudě zely na její našedlé pleti.

„Francoisi?... Neumře?“

Ach! Ty slzy, chvějící se na mužových víčkách! Proč ji to tak dojíká? Už viděla plačící muže: svého otce, Laurenta, Mathiase, dojíkalo ji to, ale nepřekvapilo. Vstala.

„Jdu zavolat doktora Duboise.“

„Kdo je to doktor Dubois? Jste si jím jistá?“

„Znáte ho, to je ten doktor, co ošetřoval Camillu. Možná že je pořád v Paříži.“

„Už si vzpomínám, je to skvělý muž. Zavolejte ho.“

Lea byla pryč jen pár okamžiků.

„Máme veliké štěstí. Právě přišel domů po noci, kterou strávil v nemocnici. Dalo mi velkou práci, aby pochopil, aniž bych toho řekla moc, o co jde. Už sem jde. Moc dobře si pamatoval na Camillu i na mě. Kolik je hodin?“

„Půl sedmé.“

„Proboha! Estelle už jistě vstala. Jestli najde Raphaëla v kuchyni, bude to drama.“

Všechno dopadlo skvěle!

Estelle s Raphaëlem seděli naproti sobě s šálkem kávy v ruce a bavili se jako staří známí.

„Á, tady jste, slečno Leo. Málem jsem umřela strachy, když jsem viděla toho pána, jak v mé zástěře připravuje na tác snídani. Naštěstí mi hned vysvětlil, o co jde.“

„Vysvětlil jsem slečně Estelle, že mi ujelo poslední metro a že jste byla té dobroty a dovolila mi, abych přespal v salonu.“

„Mohl jste tam umrznout,“ zamručela Estelle.

„Estelle, nevíte, jestli dnes přijde domů Francoise?“ zeptala se Lea klidně.

„Určitě, snoubenec slečny Francoise má dnes přijít pozdravit vaše tety.“

Lea s Raphaëlem na sebe vrhli znepokojený pohled. „A nevíte, kdy?“

„Zdá se mi, že slečna Albertině říkala něco o odpoledni. Slečno Leo, měla jste víc šetřit s kávou a přidat tam cikorku. Předně se po ní lépe tráví... Je ovšem pravda, že to není tak dobré,“ řekla a s labužnickým výrazem dopila šálek.

Šťastně vzdychla a vstala.

„Takhle by to nešlo, já se tady vybavuju, a přitom bych měla stát ve frontě před řeznictvím na rue de Seině. Pan Mulot má dneska dostat skopové. Jdu se obléct. Slečny nemají rády, když chodím ven v županu a v natáčkách.“

Když konečně odešla, Lea připravila tác, na který postavila šálky a kávovou konvici. Raphaël prohledal kuchyň, našel sotva načatý balíček sušenek a hrdě jí ho podal.

Potichu vstoupili do Sářiny ložnice.

Všichni tři mlčky pili kávu a nespouštěli oči z nešťastnice, jež v bezvědomí sténala.

Při zazvonění zvonku sebou všichni trhli. V Tavernierově ruce se objevil revolver.

„Jděte otevřít, Leo. Pospěšte si.“

Dívka poslechla.

„Kdo je to?“ zeptala se přes dveře.

„Doktor Dubois.“

Jak se změnil! Vypadal jako stařec.

„Dobrý den, slečno Delmasová. Nemůžete mě poznat, vidíte? Já vás taky ne. Každé ráno si před zrcadlem říkám: ‚Kdo je to, ten starý chlápek?‘ Vy jste se taky změnila. Jste teď ještě nádhernější. Tak dost klábosení. Proč jste mě sem s takovými tajnostmi zavolala? Máte tu na bytě anglickou letku?“

„Pojďte, pane doktore. Prosím vás, nemluvte moc nahlas, tetičky ještě spí.“

„A jak se jim daří?“

„Dobře,“ řekla Lea a otevřela dveře do ložnice.

„Dobrý bože!“ zvolal tlumeně lékař, když uviděl Sáru.
„Kdo to udělal?“

„Lidé, které ani vy, ani my nemáme rádi, pane doktore,“ odpověděl Francois Tavernier a přistoupil k němu.

„Pane?... Á, už vás poznávám. Ten muž s rohlíky!“ Při řeči prohlížel popáleniny na tvářích. „Čím jí tu hrůzu udělali?“

„Doutníkem,“ řekl Raphaël.

„Lumpové!... Je to dlouho, co jim padla do rukou?“

„Asi deset dní.“

„Ubohá žena. Pánové, byli byste tak laskavi a šli ven?“

„Radši bychom zůstali tady. Slečny de Montpleynet nevědí, že tu jsme. A dokonce nevědí ani o tom, že je tu naše přítelkyně.“

„Výborně. Tak se otočte. Slečno Delmasová, pomozte mi ji posadit... Tak, to je dobré... Takhle ji přidržte... Ti s ní tedy nejednali v rukavičkách! Vedle vás je má brašna, slečno, podejte mi tu velkou kovovou krabici... Děkuju.“

Vyndal odtud nějakou mast, namazal jí Sáře záda a pak je pokryl obvazy. Poté přistoupil k intimnějšímu vyšetření. Na vnitřní straně stehů byly popáleniny už starší.

„Mohli jste s ní mluvit?“

„Ne,“ odpověděla Lea. „Poznala mě, ale mluvila jen nesouvisle.“

„Má silnou horečku pocházející z emocionálního šoku z mučení. Dám jí teď injekci a druhou večer. Po té stránce by jí mělo být líp už během dnešního odpoledne. Pokud jde o to ostatní, to musí spravit čas.“

„Bude to trvat dlouho?“ zeptala se Lea.

„Všechno závisí na jejím celkovém stavu. Jeden dva týdny.“

„Jeden dva týdny! Ale to nejde! Nejenže o ní tetičky nevědí, ale brzy ji tu objeví gestapo.“

„Mé dítě, s tím já nic nenadělám. Nejméně dva nebo tři dny ještě nebude schopna převozu. Měla byste o tom tetičkám říct.“

Lea zdrceně sklesla do nízkého křesla.

„A co za tři dny?“ zeptal se Francois Tavernier.

„Mohl bych ji schovat v nemocnici na mém oddělení do doby, kdy bude schopna chodit. Tady máte lék na uklidnění bolesti. Každé tři hodiny deset kapek. K večeru se tady zase zastavím. Tak mějte odvahu,“ dodal a pohladil Leu po vlasech. „Všechno dobře dopadne. Vy už máte jisté zkušenosti s ošetřováním. Vzpomeňte si na paní d'Argilat.“

„To nebylo totéž, tenkrát tu ještě nebylo gestapo.“

„To je pravda, ale stejně jako dneska jste tenkrát riskovala vlastní život, abyste někoho zachránila. Tak na shledanou dnes večer. Nashledanou, pánové, nashledanou, slečno.“

Lea potichu zavřela vchodové dveře a celá vyvedená z míry se o ně opřela zády.

„Dobrý den, miláčku, zdálo se mi, že slyším, jak se zavírají dveře. Někdo tu byl takhle po ránu?“

Stála tam Albertině de Montpleynet v domácích šatech a přes ramena měla dlouhý světlounce modrý šál z pyrenejské vlny. Proužky šedých vlasů měla schované pod bílým hedvábným šátkem. V pletených rukavicích a silných

vlněných ponožkách byla téměř zosobněním zimomřivé Francie, pokoušející se pomocí vrstev oděvů snášet zimu, která vládla v bytech. Na rozdíl od své sestry Lisy si Albertině nikdy nestěžovala na četná omezení, která jim přinesla okupace. Často říkala, že oproti mnoha jiným ony mají štěstí a že by na to nikdy neměly zapomínat. Lisa ji hubovala, když nosila uprchlíkům z prvního poschodí část potravin, které dostaly při příležitosti krtin malého Pierra.

Lea se domýšlela, aniž o tom Albertině kdy mluvila, že její teta přijímá s odporem „dárky“, za které vděčily Francoisině situaci. Obávala se návštěvy Otty Kramera, která měla dát tomuto vztahu oficiální ráz. Myslela, že umře ponížením, když se v lékárně na rue du Bac dvě zákaznice bavily o kolaboraci a schválně se na ni dívaly. Pobouřená odtud odešla, aniž si koupila, co potřebovala. Od té doby to slovo bez ustání převalovala v hlavě. Věděla, co se říká o kolaborantech na Rádiu Londýn. Na počátku války byla jako většina Francouzů velkou obdivovatelkou maršála Pétaina, ale opatření, která režim ve Vichy zavedl proti Židům, a pak hlavně zatčení její staré přítelkyně paní Lévyové, která se narodila přímo v domě, ji od Pétaina definitivně odvrátilo. Lisa a Estelle mu věřily dál podle vzoru dam z bridžového klubu na bulváru Saint-Germain, do kterého sestry chodily dvakrát týdně. Už nějakou dobu se Albertině cítila dost osamělá.

„No tak mi odpověz, Leo, byl tady někdo? Co je s tebou, maličká? Koukáš jako ptáčátko, co vypadlo z hnízda.“

„Tetičko, já s tebou musím mluvit. Pojď, půjdeme k tobě do pokoje, je to dost dlouhé vysvětlování.“

O dvacet minut později otevřela Albertině de Montpleynet dveře Leiny ložnice a přistoupila k posteli, na níž odpočívala Sára.

Francois Tavernier s Raphaëlem Mahlem na ni poněkud znepokojeně pohlíželi.

„Všechno je dohodnuté,“ pošeptala jim Lea. „Tetička souhlasí, aby tu Sára zůstala, dokud si ji nebude moci doktor Dubois odvézt.“

Stará dáma si potichu prohlížela to, co bývalo obličejem velmi hezké ženy. Hrůzou a ohromením zůstala stát jako zkamenělá a čím dál tím víc bledla. Když Albertině konečně odvrátila oči od zmučeného obličeje, zeptala se Francoise Taverniera zvědavým hlasem malého děvčátka:

„Jak je tohle možné, pane?“

Aniž odpověděl na její otázku, přistoupil k ní, vzal ji za ramena a odvedl ji na druhou stranu místnosti.

„Děkuji vám, slečno, za to, co jste udělala pro paní Mülsteinovou. Jsem ale nucen vám zároveň připomenout, že tato žena je hledaná gestapem a že všichni obyvatelé tohoto bytu by mohli být zatčeni.“

„To já vím, pane, ale nedostála bych svým povinnostem křesťanky i Francouzky, kdybych jí odmítla útulek. Pro tuto chvíli o tom neřeknu nic ani sestře, ani Francoise a Estelle. Budeme se s Leou u paní Mülsteinové střídat tady v tom zavřeném pokoji. Zvlášť opatrné budeme muset být dnes odpoledne, až přijde na návštěvu poručík Kramer.“

„Když dovolíte, rád bych u té návštěvy také byl. Mé styky s jistými členy německého vrchního velitelství odvrátí jeho pozornost ode všeho, co by se mu mohlo zdát podezřelé...“

„Vy máte styky s německým nejvyšším velením!“

„Mám, ale nemohu vám říct nic víc, než že jedná podle rozkazu,“ řekl potichu.

„Podle rozkazu? Tomu nerozumím.“

„Je to tak lepší. Nezapomeňte na jednu věc: pro vás jsem obchodník, který se dvoří Lee. Tohle si musí dnes odpoledne myslet poručík Kramer.“

Albertině de Montpleynet pohlédla pozorně na toho muže s tvrdými rysy, neoholenými tvářemi a s příliš velikými ústy, jehož krásné oči však vyzařovaly sílu a upřímnost. Spontánním pohybem mu podala ruku.

„Budu dělat, co mi řeknete, pane. Důvěřuji vám.“

Francois se se spikleneckým úsměvem uklonil a uctivě políbil slečně de Montpleynet ruku.

„Ale ale, pane! Ruka se líbá vdaným ženám, ne starým pannám!“

„Tetičko, ty jsi úžasná! Ty, a stará panna? Děláš si legraci? Ty jsi mladší než my všichni tady,“ zvolala Lea a vrhla se tetě kolem krku.

„Vždyť mě porazíš, pusť, musím se jít obléct.“

V okamžiku, kdy odcházela z pokoje, někdo zazvonil u dveří, napřed jednou dlouze a pak třikrát krátce. Všichni znehybněli kromě Raphaëla, jenž jim klidně oznámil:

„To je Fialka, přinesl mi šaty. Dohodli jsme si tenhle signál. Mohu otevřít, slečno?“

Albertině si rukou přejela přes čelo.

„Dělejte si, pane, co považujete za vhodné, já už nechápu, co se to tu děje. Radši vás tu nechám.“ Než Raphaël otevřel, zeptal se Ley:

„Mohu se jít převléci do nějaké jiné místnosti? Nechtěl bych, aby viděl Sárů.“

„Zavřete se ve Francoisině pokoji. To je ten třetí napravo... Pozor, jde sem Estelle.“

Lea se k ní vrhla a navzdory jejím protestům ji zatáhla do kuchyně.

Konečně otevřeli tomu, komu Raphaël přezdíval Fialka. Vešel dovnitř s těžkým kufrem.

„Dobrý den, panstvo, dobrý den, pane Raphaëli. Pobral jsem všechno, co šlo. Byl nejvyšší čas, protože fricové přijeli, zrovna když jsem zahýbal za roh.“

„Nezapomněl jsi na skříňku s líčidly?“

„Nebojte, je tu všechno.“

„Děkuju, zlatíčko. Nesledoval tě někdo?“

„Děláte si legraci? Takoví, které by Fialka nesetřásl, kdy ho napadne, se ještě nenarodili.“

„Našel jsi pro mě nějakou díru?“

„Ano, ulice...“

„To mi řekneš později. Teď mi pojd' pomoci, jdu se obléct.“

„To je teda poprvé, pane Raphaël, co po mně chcete, abych vás oblékl,“ ušklíbl se Fialka.

Mahl ho postrčil do Francoisina pokoje a pečlivě za sebou zavřel dveře.

Lea se ocitla s Francoisem sama. Oba měli ve tvářích stejně lačný výraz. „Já tě chci.“

„Já tebe taky, ale... kam půjdeme?“

„Do ,chladného traktu’.“

„Ale tam je strašná zima!“

„Já tě zahřeju.“

„Nemůžeme tu nechat Sáru samotnou.“

„Ta spí. Pojd’.“

V objetí vešli do temné ledové místnosti. Lea po hmatu rozsvítila lampičku postavenou na nízkém stolku u jedné z pohovek, pokryté bílým povlakem, jako ostatně všechn nábytek v této místnosti. Koberce byly srolované. Salon tak vypadal jako přízračné místo s tajemným nábytkem. Zima tu byla příšerná.

Francois ovinul paže kolem Ley. Dokymáceli se v objetí až k pohovce, na niž padli a zvířili prach. Míchali slůvka a polibky.

„Já se o tebe tak bál, když mi Marta řekla, že mě sháníš...“

„Já už myslela, že nikdy nepřijdeš...“

„Scházela jsi mi, ty mrško. Musel jsem na tebe myslet a nemohl jsem pracovat...“

„Mlč, líbej mě...“

Francoisovy prsty se nemohly nabažit Leina těla, nahého pod ohavným županem, rozechvělého chladem i slastí zároveň. Nedočkavě se vzpínala proti milenci. Strach, gestapo, mučení, Sára, Camille, Laurent, neexistovalo už nic než živočišná touha, aby se jí zmocnil tento muž, jehož každý dotyk pro ni byl slastí.

Když do ní vklouzl, nohama mu obepnula boky, jako by chtěla zesílit majetnické sevření.

V objetí byli zajatci jeden druhého. A příliš zemdlení a příliš šťastní, než aby se chtěli osvobodit.

Chlad je nakonec vyhnal z ráje. Urovnali si šaty a vstali z místa, kde na bílém povlaku zůstal otisk jejich těl.

Potichu vstoupili do pokoje, kde ležela Sára. Její pleť poněkud ztratila svou našedlou barvu a dech měla pravidelnější. Spala. Oba milenci na ni ruku v ruce něžně hleděli.

„Byla vaší milenkou?“ zeptala se Lea tiše.

„To se vás netýká, srdíčko moje, a dnes už to není důležité. Považuji ji za svou nejlepší přítelkyni. Je to osoba, na jejímž mínění mi na světě nejvíc záleží.“

„A co já?“

„Vy? To není totéž, vy jste ještě dítě. Ani tahle válka, ani tohle,“ řekl a ukázal na Sárin rozbitý obličej, „ani to všechno vás nemůže posunout do tábora dospělých.“

„Mýlíte se. Vám se hodí vidět ve mně jen poloodpovědné dítě, hezké malé zvířátko, kterým je možno si posloužit, když dospělý, velký muž, za jakého se pokládáte, potřebuje povolné a příjemné tělo. Já jsem žena, je mi dvacet let, a vy nejste zas tak starý. Ani nevím, kolik je vám let.“

Pohlédl na ni s úsměvem.

„Musím přiznat, že i v tomhle neerotickém oblečení vypadáte nesmírně lákavě.“

„Oh! Proboha! Já zapomněla na ten příšerný župan. Jdu se převléct, hezky tu počkejte.“

Když se Lea vrátila oblečená v pulovru, v temně červeném angorském svetru, který jí upletla Lisa, a v krátké plisované sukni, v níž vynikaly její nohy v nejlepších punčochách z černé vlny, seděl Francois na posteli a hovořil se Sárrou. Lea se bála, že je vyruší, a zastavila se uprostřed pokoje.

„Pojď blíž, Leo,“ řekla Sára sotva slyšitelným hlasem.

Lea zaváhala.

„Pojďte, vy jste první osoba, kterou chce vidět.“

Sára k ní napřáhla ruku.

„Pojď si ke mně sednout.“

Lea poslechla a posadila se také na kraj postele.

„Jsem ráda, že je ti už líp. Moc tě to bolí?“

„Francois mi dal ty kapky. Děkuju ti za všechno, co jsi pro mě udělala.“

„To nic nebylo. Neunavuj se mluvením.“

„Já musím mluvit. Francois zařídí, aby sem gestapo nepřišlo.“

„Ale jak?“

„Na tom nezáleží. Udělej všechno, co ti řekne.“

„Ale...“

„Slib mi to.“

Lea nerada přikývla.

„Kdy mi budete důvěřovat?“ zeptal se.

„Až se mnou budete jednat jako s dospělou.“

„Přestaňte se hádat. Existuje jediná nebezpečná osoba, a to je Raphaël.“

„Ale vždyť tě zachránil!“

Sára už nemohla odpovědět. Příliš přecenila své síly a znovu omdlela.

Francois odběhl do koupelny a vrátil se s mokrou žínkou, kterou položil na zmučené čelo. Chladná voda Sáru vzpamatovala. Unaveným úsměvem poděkovala a zašeptala:

„Radši budu mlčet, abych nabrala sílu.“

Hned nato zase usnula.

„Musíme Raphaëlovi zabránit, aby škodil,“ řekl Francois.

„Chcete říct zabít ho?“ vydechla Lea a doširoka otevřela oči.

„Až tak daleko jít nemusíme, ale musíme ho na pár dní neutralizovat, než bude Sára i vy v bezpečí.“

„Jak to chcete udělat?“

„Mám nápad: umožním mu pěkný sybaritský pobyt s tou jeho Fialkou.“

„Co to znamená?“

„To znamená, má krásná ignorantko, že nějaký čas prožije v klidu v rozkoších s tím svým souložníkem, takže si na nějaký čas odpočine od té své ‚spolupráce‘ čili donášení, jestli chcete.“

„A co když s tím nebude souhlasit?“

„Nemá na vybranou. Mí muži na něj dole čekají a odvedou ho i s jeho přítelem na jedno kouzelné místo.“
Někdo jemně zaklepal na dveře.

Vešla jakási vysoká, silná, zmalovaná žena, se složitě zřásněným turbanem na hlavě, v šedém kostýmu, růžové blůze a s pěknou liškou kolem krku, a na vysokých korkových podpatcích trochu vrávorala.

„Raphaëli!“

„Není to špatné, vidíte? Málem jsem vás dostal. Bohužel jsem od té doby, co jsem měl naposledy tenhle kostým, trochu přibral. Potřeboval bych novou bokovku. Co si o tom myslíte?“

Lea pokrčila rameny.

„Chudáčku Raphaëli, jste takhle k smíchu.“

„To je jediné, co mě napadlo, abych těm pánům unikl.“

Francois Tavernier vstal a vykročil ke dveřím.

„Omluvte mě na okamžik. Moc dobrý převlek, příteli, moc dobrý.“

„Kam jde?“ zeptal se Mahl podezřívavě.

„Já nevím. Nejspíš za tetou Albertinou. Kde je Fialka?“

„Čeká na mě v pokoji vaší sestry. Zítra se nechám přeptat, jak se daří Sáře. Uvidíme, jak ji dostat z Paříže. Až něco vymyslím, dám vám vědět...“

Vstoupil Francois Tavernier.

„Nashledanou, Leo, nechám vás se Sářou v dobrých rukou,“ uklonil se Mahl a ukázal na Taverniera.

„Jakmile to bude možné, dejte o sobě vědět,“ usmál se na něj Francois.

„Spolehněte se. Starejte se dobře o naši přítelkyni. Až se probudí, dejte jí za mě pusu...“

Lea ho doprovodila až ke dveřím na schodiště, u nichž stál Fialka s velkým kufrem.

„Dejte na sebe pozor, buďte opatrná a hlavně se nevracejte na avenue Henri-Martin.“

Dole u schodiště na ně čekali čtyři muži. Když uviděli vycházející párek, chopili se ho, vyvedli ho na ulici a strčili do dodávky zaparkované před vchodem.

Nepadlo ani slovo. Oba přátelé nekladli žádný odpor.

Později odešel z domu v Univerzitní ulici i Francois Tavernier a slíbil, že se vrátí kolem třetí hodiny, aby stihl návštěvu poručíka Kramera. Ve chvíli, když odcházel, se otočil se šibalským úsměvem.

„Tumáte,“ řekl Lee a podal jí obálku z hnědého papíru. „V tom všem zmatku jsem zapomněl, že jsem taky pošťák.“

Pak náhle zvažněl a dodal:

„Radím vám, abyste si ho přečetla a hned spálila. Došel bezpečnou cestou, ale teď, když je ve vašich rukou, jste v nebezpečí.“

Bez dalších komentářů zmizel na schodišti.

„Leo, buď opatrná. Nechci, aby se ti kvůli mně přihodilo něco zlého. Pomyšlení na Camillino utrpení je pro mě nesnesitelné a jediná má útěcha je, že ty jsi na svobodě. Důkladně zvažuj každý svůj pohyb a nedělej žádná rozhodnutí, než si o nich promluvíš s F. T.“

Mám strach. Nebojím se o svůj život, na ten jsem už dávno rezignoval, ale mám strach z katastrofálních důsledků, které by mohl každý z mých činů přivodit. Z pomyšlení na to, že oni právě v tomhle okamžiku mučí Camillu, aby z ní vyrazili informace, které nemá, úplně šíím. Kamarádi mě musejí vši silou přesvědčovat, abych nepadl do pasti, kterou mi nastražili. Nemohu pro ni nic udělat: to bychom museli zaútočit na pevnost Ha!... Za každou cenu se snažím o

nějakou činnost, abych na to nemusel myslet. Zoufalství z Camillina zatčení ze mě činí nebezpečného protivníka. Naučil jsem se zabíjet. Umím zasazovat rány tam, kde je to třeba. Až dosud jsem zabíjel, protože jsem musel, dnes si ale nejsem jistý, jestli mi to nečiní potěšení.

Je nás den ode dne víc. Přidávají se k nám mnozí, kteří utekli z totálního nasazení, jsme čím dál mocnější, čím dál mobilnější, ale každým novým příchozím mezi naše řady vzrůstá nebezpečí infiltrace. Našich akcí je čím dál víc. Je to všechno tak náročné a intenzivní, že si nejsme jisti, zda se nám podaří vrátit se do normálního života. A přitom všechno, co děláme, děláme proto, aby se ten normální život navrátil, poklidný život, pokud možno ještě poklidnější, než byl předtím...

Camille mi dokazuje nesmírnou velikost své lásky tím, že mlčí. Dokaž mi svou náklonnost svou opatrností.

Líbám tě.

Laurent

P. S.: Radši k tomuto dopisu nepřikládám svůj deník. Budu radši, když neshoří. Musíš zničit VŠECHNO, co mám ode mě.

Lea srolovala dopis jako zápalný knot a zapálila jím oheň v krbu. Dívala se, jak plamen požírá papír, a upustila ho, až když cítila, že by si popálila prsty. Úzkost ji svírala příliš na to, aby mohla přemýšlet nebo jen cokoliv intenzivně procítit. Jediná věc, která by jí byla možná mohla v této chvíli pomoci, byla Francoisova náruč.

11. KAPITOLA

Otto Kramer si v žádném případě nevšiml, že se Lea a Albertině nikdy neocitly spolu v salonku, kde slečny de

Montpleynet přijaly se svou obvyklou přívětivostí snoubence své neteře. Francoise, celá šťastná ze shledání s milencem, si také ničeho nevšimla. Nepochybně to z velké části bylo díky přítomnosti a střídavě provokativním a zábavným řečem Francoise Taverniera, jenž se při téhle příležitosti opět choval jako někdejší světák a kosmopolita. Mluvil německy o té válce, která pořád ne a ne skončit, o přídělech, o černém trhu, který umožňuje přežít, o *Cestujících z Imperiálu*, posledním Aragonově románu, o Lee, do níž byl zamilovaný (bohužel neúspěšně!), a hlavně o malém Pierrovi, podřimujícím v náručí své matky, jehož shledával nejkrásnějším miminkem na světě.

„*Das ist genau meine Meinung*,“ prohlásil otec. Francoise nadšeně hovořila o nádherném luxusně zařízeném bytě, který našli blízko Bois, o chůvě, o kuchařce a o komorníkovi, které si najali.

Lea, kterou ty řeči popouzely, řekla jakoby mimochodem:

„A co svatba? Kdy bude?“

Francoise se zarazila ve výčtu svých domáckých radostí, začervenala se a odpověděla trpce:

„Jakmile dostane Otto povolení od Führera, což by nemělo trvat dlouho, jelikož jeho otec už dal svolení.“

„To ti strašně přeju, drahoušku, a vám taky, Otto. Ale já myslela, že svatby mezi Němci a Francouzky jsou zakázány?“

Ottův zahanbený pohled nikomu neunikl.

„Ne ve všech případech...“

„Tím lépe, v tom případě budeme brzy slavit.“

Lea se obrátila k německému důstojníkovi.

„Doufám, že díky vašim známostem vaši přátelé v Bordeaux pustí na svobodu Camillu d'Argilat?“

„Francoise už mi o tom říkala. Nechal jsem zatelefonovat veliteli gestapa, má mi zavolat dnes večer.“

„Cože? Paní d'Argilat byla zatčena, a vy jste mi o tom neřekli?“ zvolal Francois Tavernier jako by překvapeně.

„Já se s vámi poslední dobou tak málo viděla!“

„Je to dlouho?“

„Dozvěděly jsme se o tom desátého ledna.“

„Z čeho je obviněná?“

„Chtějí vědět, kde je její manžel.“

V tom okamžiku vešla Albertině s čajníkem a řekla zvesela: „Nesu vám trochu teplého čaje, tenhle už musí být studený.“ To byl dohodnutý signál. Lea ji měla jít vystřídat u Sářiny postele.

„Francoisi, šel byste se mnou? Ráda bych vám něco ukázala,“ poprosila Taverniera cestou ze salonu.

V ložnici u spící Sáry mu vyprávěla o intervenci strýce Luka v Camillině záležitosti.

Když Lea uviděla jeho ustaraný výraz, zašeptala: „Je to vážné?“

„Velmi vážné. Ví podle vašeho názoru Camille, kde je její manžel?“

„Samozřejmě že neví, to by mi řekla.“

„To bych se divil.“

To Lee vyrazilo dech.

„Co si to dovoluujete! Myslíte, že já bych byla schopná Laurenta udat?“

„Vy jste ale hr! Ovšemže si to nemyslím. Jenže při mučení člověk nikdy neví, jak se zachová.“

„Radši bych zemřela, než bych řekla něco, co by mohlo Laurentovi uškodit.“

S trochou zlomyslné ironie Francois pokračoval: „Nepochybuji o vaší odvaze, ale já metody těch pánů znám. Přijmout smrt je snazší než vydržet některé způsoby mučení. Všichni v sobě máme nějakou trhlinu, která může způsobit, že jsme nakonec schopni udat bytost, na níž nejvíc lpíme. A na mučiteli je, aby ji objevil. Pro někoho je to znásilnění, pro jiné kastrace, amputace, rozpárání břicha, nedostatek spánku, hadi, hmyz, hrozby týkající se dítěte. Mluvím samozřejmě jen o skutečných hrdinech, schopných snášet nejružnější utrpení...“

„Já vám nevěřím. Jsem si jistá, že jsou lidé, kteří nepromluví.“

„Stává se to, ale je to velmi vzácné. Ti nejstatečnější se radši zabijí, jako váš krajan profesor Auriac z Bordeaux po prvním výslechu vedeném tím známým komisařem Poinstem, s nímž už jste přišla do styku.“

„Sára nepromluvila!“

„Co vy o tom víte?“

Lea zůstala s pusou dokořán.

Pohledem dlouze spočinula na Sáře a pak na Francoisovi. Se zvlhlýma očima mu vyštěkla do tváře:

„Jak se opovažujete říkat tohle o ženě, na jejímž mínění vám, jak říkáte, záleží nejvíc na světě? Jste hnusný!“

„Ne, realistický.“

„On má pravdu,“ ozval se slabý hlásek z postele. Lea s Francoisem se naráz oba vrhli ke své přítelkyni „On má pravdu,“ opakovala Sára, „kdybych měla ještě jeden den snášet to odporné laskání těch lumpů, byla bych promluvila. Víš, Leo, na bolest si člověk, myslím, může zvyknout, ale to ponížení být přivázaná, roztahovaná rukama i pohlavím, pokrytýma krví ostatních obětí, do pusy mít nacpaný úd zašpiněný výkaly... A pak ti slíbí, že když budeš dál mlčet, pustí na tebe vlčáka... to je strašné... Kdyby se Raphaëlovi nebylo podařilo vyrvat mě Masuymu a jeho kumpánům z pracek, byla bych jim nakonec řekla všechno, co chtěli...“

„Už o tom nemluvte, Sáro. Já o vaší odvaze ani na chvíli nepochyboval. Jsem blbec, že jsem ji zdánlivě zpochybňoval, abych dal lekci Lee... Už musím jít. Přijdu zase, až tu bude doktor Dubois. Sáro... Prosím vás, neplačte. Nechtěl jsem vás ranit.“

„Vy jste mě neranil... To vzpomínka na to všechno. Jděte už a brzy se vraťte. Pak mi řeknete, co je s Raphaëlem.“

„Nebojte se o něj, je na bezpečném místě a je o něj dobře postaráno... Brzy na shledanou.“

Po jeho odchodu se Sára vydala do koupelny. Lea ji podpírala. Když Sára spatřila svůj obličej v zrcadle nad umývadlem, vyrazila hlasitý výkřik...

„Oni ze mě udělali zrůdu!“

Lea přemýšlela, co odpovědět. Zpětně se zastyděla, že jen na okamžik žárlila na Sárinu krásu. Bylo strašné vidět ty slzy, stékající kolem krvavých kráterů.

„Nech mě tu chvíli o samotě,“ poprosila ji Sára, když se vrátily do pokoje.

Lea jí vyhověla. Právě v tom okamžiku někdo zaklepal na dveře. Nebyl to Albertinin signál.

„Co se děje?“

„My odcházíme,“ zavolala Francoise přes dveře. „Chtěli jsme se s tebou rozloučit.“

Lea rychle přikryla rozházenou postel a běžela otočit klíčem v zámku.

„Ty se teď zavíráš v pokoji?“

„Musela jsem to udělat mechanicky, hrozně mě rozbolela hlava.“

„Už je vám lépe?“ zeptal se jí mile Francoisin snoubenec.

„Ano, o trochu líp, děkuju. Na chvíli jsem se natáhla,“ řekla a naprosto přirozeným pohybem za sebou zavřela dveře.

Loučení díky bohu netrvalo věčnost, ale Lea musela slíbit, že nazítří přijde na oběd.

Když se vrátila do ložnice, Sára zase ležela v posteli a vypadala, že spí. Lea usnula v jednom z křesel u postele také.

Vzbudily ji hlasy doktora Duboise, Albertiny a Francoise Taverniera. Zahanbeně vstala a protírala si oči.

„Omluvte mě, já usnula.“

„To jsme si všimli,“ řekl dobrácky lékař.

„To dobré ošetřovatelky nedělají.“

„Stydím se. Co říkáte paní Mülsteinové?“

„Je jí dobře, v mezích možností.“

„V mezích možností je jí dobře. Má naštěstí silnou konstituci. Do dvou dnů bude na nohou... Na pozítří jsem

objednal sanitku. Oficiálně to bude pro vaši tetu. Bude stížena nevolností, vyžadující hospitalizaci. Všechno půjde dobře. Ujme se jí jeden můj přítel, odbojář a specialista na těžké popáleniny.“

„Děkuju vám, pane doktore. Pak se postaráme o převedení paní Mülsteinové do Švýcarska nebo do Španělska. Jak dlouho myslíte, že si ji necháte v nemocnici?“ zeptal se Francois Tavernier.

„Nanejvýš pět dní, kvůli její bezpečnosti i kvůli bezpečnosti mých kolegů.“

„To je do 18. ledna?“

„Ano, sanitka ji převezme 18. ráno, což se normálně propouští, a odveze ji, kam nám řeknete. Pak si slečna Delmasová bude moct přijít pro svou tetu.“

„Budu celou tu dobu muset být v nemocnici?“ zeptala se Albertině.

„To je podmínka úspěchu našeho plánu.“

V té chvíli se Sára nadzdvihla na lokti a zašeptala:

„Stydím se, že vám působím takové nepříjemnosti.“

Vypadala, že nechápe, proč se všichni naráz rozesmáli.

„Nedělejte si starosti, děťátko,“ řekla stará dáma, „myslete jen na své vyléčení. Nejtěžší bude lhát Lise a způsobit jí starosti...“

„Je moc důležité, aby vaší nevolnosti uvěřila především vaše sestra,“ řekl jí lékař.

„To já vím, pane doktore, ale my od dětských střevíčků nemáme jedna před druhou žádná tajemství...“

Lea, zavěšená paží do Francoise, drkotala zuby v nevlídné a vlhké zimě, která vládla nad Paříží. Hospodyně stály nekonečné fronty před krámky a podupávaly v marné snaze aspoň trochu se zahřát.

Všechno se seběhlo, jak mělo. Sára odjela na neznámé místo a Lea musela ošetřovat Lisu, která opravdu onemocněla z pomýšlení, že je její sestra v nemocnici... Mathias napsal, že je v Bordeaux, a Francoise telefonovala. Samé dobré

zprávy: Camille má být propuštěna a Lea se bude moci svobodně vrátit na Montillac. Major Kramer se za to zaručil. Lee se hned vrátila část její radosti ze života i její veselost, a Francois rozhodl, že ji na oslavu toho vezme na večeři do hospody U kaštanu na ulici Cherche-Midi. Když šli kolem Gallimardova knihkupectví na bulváru Raspail, automaticky zvolnili krok, aby se mrkli do výlohy, v níž nad všemi ostatními knihami vévodily Rebatetovy *Sutiny*.

„To je nejodpornější dílo, vydané za minulý rok,“ ukázal na ně Francois Tavernier, „bohužel je zároveň nabitá talentem a bolestnou pravdou, jenže je plné nenávisti a různých ohavností o Židech a jiných takzvaných cizácích...“

Z knihkupectví vyskočil jako čertík z krabičky Raphaël Mahl a zavolal na ně: „Leo! Francois!“

„Co děláte v Paříži?“ zeptal se ho stroze Tavernier. „Já myslel, že jsme se dohodli, že odjedete okamžitě po našem posledním setkání na jih.“

„Nemějte mi to za zlé, drahý příteli, ta cesta je odložena jen o pár dní.“

„Já myslela, že vás Masuy dal hledat?“ podivila se Lea.

„Už zase ne. Díky mně se zmocnil jedněch velice důležitých zlatých zásob. Jsme znovu v obchodních vztazích.“

„Po tom všem, co udělal Sáře!“

„Má milá Leo, on byl tak laskavý, že zapomněl na mou účast při zmizení naší přítelkyně, i na to, jak jsem ho vypekl. A já zas na oplátku zapomenou na týrání naší ubohé Sáry.“

„Zapomenete!“

Raphaël zachytil dívčinu ruku, jež se na něj napřáhla.

„Nemám na výběr. Mohu buď tohle, nebo dostanu kulku do břicha,“ pronesl drsně. „A kulka do břicha, děťátko, to hodně bolí,“ pokračoval laškovně... „Ale nebojte se, vy se od něj nemáte čeho obávat, ví o stycích vaší rodiny s Němci a bude moc opatrný, než aby napadl přítelkyni pana Taverniera, který je v hotelu Lutétia i na německé ambasádě jako doma!“

Lea, pobledlá a jako zkamenělá, pocítovala ve výčtu těchto míst skrytou hrozbu. A nemýlila se.

„Milý Francois, kdybyste se o mě s Fialkou nebyl tak pěkně postaral, nikdy bych vám byl neodpustil, že jste nás zavřeli. A nepochybuju, že vaše přátele z abwehru nebo našeho milého velvyslance, Jeho Excelenci Ottu von Abetz, velmi zajímaly vaše přinejmenším rozporuplné aktivity. Zachoval jste se ale jako opatrný a uvážlivý člověk velkého světa, zahrnul jste mě s mým přítelem skvěle zásobenými stoly a nevybranějšími víny, podávanými v pohádkovém prostředí, kde nechyběla hudba ani literatura. Projevil jsem tedy svou vděčnost tím, že jsem se o vás nezmínil...“

„Předpokládám, že bych vám za to měl poděkovat,“ řekl Francois stroze.

„Tak daleko bych nešel.“

„Vy dobře víte, že dřív nebo později vás zatknou, možná zavraždí.“

„Možná. S tím je třeba se smířit. Smrt není nikdy náhodná.“

„Vy jste se dočista zbláznil, to je k smíchu.“

Raphaël Mahl nechal žertování a v očích se mu náhle objevil výraz utrpení.

„Tak vy si myslíte, že být mnou je nějaká legrace! Vy se ještě můžete mému bláznovství smát, ale já jím trpím!“

Raphaël Mahl přes výlohu přátelsky pokynul mladému prodáváči, jenž tam rovnal knihy. Lea ho poznala a také na něj zamávala.

„Takový rozkošný mladík! Slyšeli jste, co naposledy říkal Cocteau? Právě on mi to vyprávěl. Básník večerel s Auricem v restauraci slečny Valentýny a Auric mu líčil, jak si nějaký Žid stěžoval, že musí nosit žlutou hvězdu. A náš přítel mu údajně řekl: ‚Smířte se s tím, my kvůli vám po válce budeme nosit falešný nos.‘ No není to ohromná švanda? Co říkáte?“

Francois Tavernier se zdržel odpovědi, ale nemohl skrýt úsměv. Pokud jde o Leu, ta se rozesmála, ale hned nato si to měla za zlé.

„Jen se smějte, děvče, smějte se, smích vám sluší... Je lepší smát se než plakat. Na shledanou, děťátko, bůh vás opatruj. Sbohem, pane, doufám, že už se s vámi nebudu muset setkat,“ uklonil se Raphaël a otevřel dveře knihkupectví. Než tam vstoupil, otočil se a pohlédl na ně: „Děkuju za všechno, co jste udělali pro Sárú.“

Po celou cestu až do ulice Cherche-Midi si Francois s Leou neřekli ani slovo. U kaštanu bylo narváno. Vedoucí podniku je dovedl na jejich místo u dlouhého stolu pro dvanáct osob.

„Doufám, že naši sousedé nebudou moc hluční,“ ukázal Tavernier na vedlejší židle.

„I když ráda jím, takovéhle podniky se mi nelíbí,“ řekla Lea a dívala se kolem sebe.

„Mně taky ne, ale ať vám to nevezme chuť k jídlu. Chci, abyste dnes zapoměla na všechno, co se netýká nás dvou. Chci vás mít sobecky jen pro sebe.“

„Pojďte si dát láhev bordeauxského, chtěla bych si připomenout vůni mého kraje.“

O chvíli později sklepník přinášel s navykklou opatrností vzácnou láhev.

Kuchyň byla zcela na výši toho skvělého vína.

Věrně se drželi svého programu a říkali si jen něžnosti nebo mluvili o bezvýznamnostech: o zkracujících se sukních, zdvihajících se účesech, o tajných tančárnách, o frajírcích, kteří určovali módu veškeré mládeži, o cestách, které spolu podniknou po válce... Pod stolem se propletli nohama. Kolem nich se posadilo pár lidí: muži se zářícími obličejí, hlasitě vykládající své názory, hezké ženy v nápadných toaletách se pronikavě smály.

Rozesadili se kolem velkého stolu. Pak si k nim přisedl jakýsi muž s atletickým tělem, širokým obličejem a inteligentním a živým pohledem za silnými brýlemi.

„Kdo je to?“ zeptala se Lea.

„Pozoruhodný muž v úpadku. Jacques Doriot, zakladatel P. P. F., Francouzské lidové strany. Kde jsou dneska ty kampaně proti černému trhu a proti restauracím s večeří za pět set franků v *Cri du peuple*?“

„Právě v jedné z takových restaurací jste!“

„To je pravda.“

Počáteční soulad byl narušen. Dojedli v tichosti.

Na ulici ji přes její odměřenost vzal za paži.

„Nemračte se, lásko, už nám moc společného času pohromadě nezbývá.“

„Co tím chcete říct?“

„Zítra za svítání odjíždím.“

„Kam?“

„To vám nemohu říct.“

„Na dlouho?“

„Vůbec nevím.“

„Nemůžete mě nechat samotnou!“

„Nedá se nic dělat, a vy jste dokonale schopná se ubránit.“

„Sára byla taky schopná se ubránit. A podívejte, co s ní udělali.“

Tavernierovou tvář přelétla lehká chmura. Nemohl jí přece říct, že je mu na umření, jen si pomyslí, že ji nechává napospas Masuymu a jeho kumpánům! Proklínal sám sebe, jak se může cítit do téhle holčiny zamilovaný. Při tom, co měl za povinnost dělat, by měl být každý cit zapovězen. Představoval zbytečná rizika, a to především pro něho. Od jejich krátkého shledání na Montillaku si byl tohoto nebezpečí vědom a snažil se na ni nemyslet. Nedalo mu to po pravdě řečeno velkou práci. Od počátku války byly dívky, i ty nepočetnější, mnohem přístupnější. Nutnost žít byla tak silná, že zapomínaly na konvence a dávaly se mu s téměř stejnou prostotou jako Lea. Ale když ji znovu spatřil, zároveň silnější i křehčí než dříve, oživilo to v něm cit, pro nějž neměl

žádné sympatie a jenž podle něj sloužil jen k tomu, aby mu zkomplikoval život.

„Proč nic neříkáte?“

„Co chcete, abych říkal? Mahl má pravdu: styky vaší sestry vás chrání, alespoň dokud je major Kramer v Paříži. Já bych se na vašem místě vrátil na Montillac nejméně ze tří důvodů. První je ten, že váš strýc dominikán a váš drahý d'Argilat nejsou odtamtud příliš daleko...“

„Co o tom víte?“

„Vím to... Za druhé vás paní d'Argilat potřebuje, a za třetí, že nemůžete nechat statek jen v rukou vašeho správce sklepů.“

„Jestli jsou Laurent a strýc Adrien tak blízko, jak říkáte, proč neudělali nic pro Camillu?“

„Udělat něco pro ni by znamenalo riskovat, že se její situace zhorší. A z pevnosti Ha se neutíká. Naproti tomu z tábora v Mérignaku se člověk dostane snadněji.“

„Já myslela, že už ji mají pustit?“

„Odložili to.“

„Proč?“

„To já nevím... Nejspíš aby přiměli Laurenta provést nějakou neopatrnost. Často to takhle dělají a doufají, že tím protivníka zlomí. Je víc než jasné, že z Camilly nic nedostali. Buď proto, že nic nevěděla, nebo proto, že prokázala skutečnou odvahu.“

„Toho ona je dokonale schopná. Pod tím něžným a klidným vzhledem se skrývá ta nejmíněnější osoba, jakou znám.“

„Naštěstí pro jejího manžela.“ Lea podrážděně pokrčila rameny.

„Jsem si jistá, že nic neví. Myslím, že poslechnu vaši radu. Vráťím se na Montillac...“

Během řeči došli až k Leinu bytu. „Půjdete nahoru?“ zeptala se.

„Nemohu, mám ještě nějakou schůzku. Pokusím se sem zajít ještě před zákazem vycházení. Když už se nevidíme, nemějte mi to za zlé...“

„Nebojte se, nebudu.“

Měla dojem, že ho tím zranila, a pocítila zlomyslnou radost, po níž se dostavilo veliké prázdno. Postrčila ho za vchod do domu a tam, skrytá před zraky případných kolemjdoucích, se mu vrhla kolem krku.

„Francoisi...“

Položil jí ruku na rty.

„Nic neříkejte. Zůstaňte takhle přitisknutá ke mně a nehýbejte se. Polibte mě.“

Té noci Lea čekala marně.

12. KAPITOLA

Drahá Leo, dostala jsem se z pekla. Po mém posledním výslechu s Dohsem v budově gestapa na routě du Médoc 197 mě hodili do jedné ze sklepních kobek. Byla tak nízká, že jsem se tam nemohla ani postavit. Na zemi vlhká hlína a všude sláma, výkaly a zvratky. Hrůza. Křik ozývající se z ostatních kobek. Nějaký řvoucí muž, kterému utrhli varlata. Neustále sténající žena. Zhroutila jsem se únavou a hrůzou. Ani nevím, kolik dnů jsem tam strávila, v poloviční dřímotě, drkotající v horečkách, bez jídla, potřebu jsem dělala přímo na podlahu jako zvíře.

Když Dohse pochopil, že ani kdybych chtěla, nemohu mu nic říct, nechal mě odvézt do pevnosti Ha. Tři dny jsem strávila se čtyřicítkou na ošetřovně a teď jsem v cele se třemi dalšími ženami* Skoro luxus. Dá se tu stát, umýt se, máme tu prášek proti blehám. Když si stoupnu na jedno lůžko, mohu dokonce oknem vidět městské střechy. Ráno ,kafe', dvacet deka chleba, v deset polévka, pak ještě jedna ve čtyři, a občas svačina od Červeného kříže se sušenkami, které chutnají po

žluklém oleji. A k tomu vězeňský život: vzkazy z „rádia mříže“, novinky, které se dají pochyťat při nedělní mši, štěstí, když dostaneš špačka tužky a kousek papíru, radost, když přijdeš na nějaký podfuk, jak poslat dopis... Navštívila mě tu Amélie Lefèvrová, matka Raoula a Jeana, a pak Ruth, která mi přišla říct, co je nového s Charlesem. Myslím na něj neustále, dává mi sílu vydržet. O L. nemám žádné zprávy. Nemám ponětí, co se mnou bude, nemám ponětí, jakou dobu tady strávím. Má jediná jistota je, že příští den mě odvedou na další výslech, a že nevím, jak znovu vydržím facky, trýznění a kobku. Mé kolegyně jsou obdivuhodné. Odile, devatenáctiletá organizátorka mládežnického útulku, kterou zatkli, když roznášela letáky; Elisabeth, komunistka, které popravili manžela 21. září 1942; Hélène, jejíž manžel se přidal k makistům a někdo ji udal, protože ukrývala anglické letce. Společně se podpíráme, když jsme na dně. Kdyby to se mnou špatně dopadlo, postarej se o Charlese, on je to nejcennější, co na světě mám. Promiň, že ti píšu tak maličko, ale papír tu má cenu zlata. Dávej na sebe pozor. Mám tě moc ráda. Bůh tě ochraňuj.

Camille“

Lea pomalu vstala, zavinutá do pokrývky, a položila lístky papíru na postel. Její mladý obličej vyjadřoval nevíru i hrůzu zároveň.

„Jak jsme se mohli dostat až sem?“ řekla nahlas.

Zdálo se jí, jako by se stěny pokoje přibližovaly a stávaly se vězeňskými zdmi.

Hřbetem ruky si protřela oči. Právě se rozhodla: vrátí se na Montillac. Teprve na místě, s Mathiasem, manželi Debrayovými a s paní Lefèvrovou uvidí, co by se dalo udělat pro Camillino propuštění. Tím rozhodnutím se jí vrátil do duše klid. Ale před odjezdem si ještě musí promluvit s Ottou Kramerem.

Ozvalo se vzdálené vyzvánění telefonu. Někdo ho zvedl. O chvíli později někdo zaklepal na dveře. Estelle jí přišla říct, že s ní chce mluvit Francoise. Aspoň pro jednou se to hodí.

Lea přijala pozvání na večeři na příští den.

Večer po jídle, podáváním v salonku, si Lea sedla na zem ke krbu a přečetla tetám a Estelle dopis od Camilly. Tři staré ženy ji ani jednou nepřerušily. Když skončila, otírala si Lisa mocnými pohyby zarudlé oči, Albertině si třesoucí rukou přiložila k očím kapesníček a Estelle se hlučně vysmrkala. Jejich štrykování, vyšívání i zašívání jim zůstalo nehybně ležet na kolenou.

Lea vstala a šla zapnout rádio.

Po chvíli tápání chytila Londýn. Ten večer nebyl tolik rušený. Bylo devět hodin 25 minut večer, 15. ledna 1943.

„Mluví k vám syn dělníka ze severu, zavražděného Němci roku 1917, veterán bitvy o Francii, spoluvězeň sedmadvaceti mučedníků z Châteaubriantu, který sdílel přímo v Paříži každodenní nebezpečí s odbojáři, zažil stejné strádání, stejné morální útrapy a stejné naděje jako náš spoutaný, ale nezakrocený lid. Právě jsem přijel do Londýna, delegovaný ústředním výborem Komunistické strany Francie, abych tlumočil generálu de Gaullovi i Francouzskému národnímu výboru podporu desítek tisíc našich lidí, kteří navzdory teroru, v továrnách i v řadách partyzánských oddílů Národní fronty, na univerzitách i v zajateckých táborech v Říši, od Nantes po Strasbourg, od Lilie po Marseille, vedou každý den s nasazením vlastního života nesmiřitelný boj proti nenáviděným hitlerovským vetřelcům.

Přijel jsem, abych zde prohlásil, že v duši rolníka i dělníka, vlasteneckého průmyslníka i úředníka, laického učitele i kněze neexistuje žádná pochybnost: člověk je buď s Vichy, nebo se vzdorující a bojující Francií...“

Rušení, jež se už nějakou chvíli zesilovalo, nakonec hlas z rádia zcela přehlušilo.

Lisa vyděšeně koulela očima.

„Slyšely jste to! Tak generál de Gaulle přijímá komunisty! Ten člověk se dočista zbláznil!“

„Mlč,“ řekla stroze Albertině. „Nevíš, o čem mluvíš. Francie potřebuje všechny, kdo jsou ochotní bojovat. Moc jich teď není...“

„To není důvod, aby se bral bůhví kdo!“

„Mlčte, teď je slyšet trochu líp.“

„...Obrovská masa Francouzů, všichni, kdo bojují, všichni, kdo kladou odpor, všichni, kdo doufají – tedy skuteční Francouzi, jedním slovem pravd Francie – jsou s generálem de Gaullem, jenž dokázal – a historie mu to nezapomene – neklesnout na mysli, když se všechno hroutilo, a se všemi spolubojovníky, kteří se postupně shromáždili a i nadále shromažďují pod vlajkou Bojující Francie ke svatému boji, za osvobození vlasti...“

Rušička znovu překryla hlas Fernanda Greniera. Lea se ho pokoušela vyladit. Estelle toho využila a šla si pro svůj večerní bylinkový čaj; Albertině přiložila poleno do krbu.

„Budeme muset šetřit dřevem, už nám dochází.“

„...Přátelé Francie, vaše utrpení je strašlivé, vaše odvaha je úžasná a velké jsou vaše naděje. Radujete se z každého vítězství Rudé armády, z každého ničivého náletu R. A. F., z každého tanku či kanónu, dodaného z americké výzbroje. Vydržte i nadále! Buďte mezi sebou solidární a pomáhejte si navzájem! Stupňujte své houževnaté a hrdinské akce proti okupantům! Ať ve vás žije obrovská vlna bratrství a neustálá odvaha!“

Rušička znovu zasáhla, tentokrát definitivně. Čtyři ženy v tichosti vypily horký čaj a pak se rozešly do svých ložnic.

Příští den se Lea na večeri co nejpečlivěji oblékla. Vzala si šaty z jemného černého úpletu, našasené v bocích a s hlubokým výstřihem, dárek od Francoise Taverniera. Byla to toaleta od Jacquesa Fatha, která musela stát řůru peněz. Lea si ji oblékla poprvé. Na vyčesané vlasy si upevnila malý kulatý klobouček se závojíčkem, za nímž zářily její pečlivě

namalované oči, kolem krku si zavěsila perlový náhrdelník, který jí darovala Camille, a vypůjčila si nezbytnou plášťenku z černých lišek od tety Albertiny. Punčochy s dokonale rovným švem, další dárek od Francoise, jí obepínaly nohy, o nichž věděla, že je má krásné a v nichž na vysokých korkových podrážkách na botkách z falešného černého semiše vypadala dle svého soudu „úchvatně“. Stejného názoru byla i Lisa, jež jí půjčila své poslední rukavičky, jež byly dosud v trochu lepším stavu.

Odjela metrem až do stanice Etoile.

Jen Lea vstoupila, už se jí ten byt na avenue de Wagram protivil. Otto Kramer s její sestrou si ho pronajali už zařízený od jednoho slavného lékaře, který měl radši ovzduší na Côte d'Azur než to pařížské.

„Určitě nějaký Žid,“ řekla Francoise, když mluvila o jejich domácím.

Tato poznámka Leu pobouřila.

„Ovšemže, nevypadá to tu jako v bytě správných bordeaux-ských měšťanů, kteří radši své bohatství skrývají. Lady je to pravý opak, tady se ukazuje. A dokonce bych řekla, že se ukazuje až moc.“

„Taky jsem toho názoru,“ řekl Otto Kramer se smíchem, „jenže my jsme moc spěchali. Vy jste ale krásná a elegantní! Pojd'te se podívat na dětský pokoj, uvidíte, jaké to tam má váš synoveček pěkné.“

Byla to veliká, velmi světlá místnost, v níž seděl Frederik Hanke, choval svého kmotřence a možná trochu moc vehementně se snažil utišit jeho křik.

„Copak nevidíte, že to dítě má hlad?“ zvolal, když tam vešli.

„Leo, to jsem rád, že vás vidím. Nechtěla byste použít své autority kmotry?“

Lea vzala špičkami prstů miminko, položila ho zpátky do kolíčky a řekla mu:

„Teď budeš hodný a budeš pěkně hajat.“

K ohromení všech kolem dítě zmlklo a zavřelo oči.

„Bravo, to je pane autorita! Budete sem muset chodit častěji, protože ani jeho matce, ani mně se ho utiшит nedaří.“

„O tom si promluvíme později, až zase začne! Teď bych vás chtěla požádat o jednu službu: chci se rychle vrátit na Montillac a mám propadlý *ausweis* do Bordeaux.“

Lea mu podala kartičku označenou hitlerovskou orlicí, jež zčásti překrývala její fotografii.

„Zítřka vám nechám donést nové povolení. Brzy už ho nebudete potřebovat, protože demarkační linie bude zrušená následkem okupace jižní zóny.“

„Já vím,“ vzdychla si Lea smutněji, než měla v úmyslu.

„Promiňte, že vám působím bolest. Jednoho dne bude vaše země znovu svobodná a naše dva národy budou spojené a smířené.“

Neodpověděla, ale oba němečtí důstojníci si mohli jasně přečíst v jejích očích: nikdy. Přešli do jídelny k luxusně prostřenému stolu.

„My jsme jen čtyři?“

„Vadí vám to? Mysleli jsme si, že byste neměla chuť být ve společnosti mých krajanů.“

„Děkuji vám, takhle je to výborné.“

Lea se tolik obávala, že se ocitne mezi německými důstojníky v uniformách, že pocítila opravdovou úlevu a vrátila se jí dobrá nálada. Tím spíš, že Otto i Frederik byli v civilu.

„Nechala jsem připravit všechno, co máš ráda,“ řekla Françoise s milým úsměvem.

„A co? Honem, řekni mi to.“

„Vždyť uvidíš, ty mlsoune jeden.“

Večeře proběhla, jak nejlépe to bylo možné, a Lea při každém chodu vyjadřovala vděčnost sestře za všechnu péči, kterou věnovala tomu, aby jí udělala radost: vejce v námořnické omáčce, skopové ragú s brukví...

„Udělal jsem ho jen s patnácti gramy másla podle receptu Edouarda Pomiana. Víš, co napsal tu v dnešní době tak potřebnou knihu: Úsporná kuchařka,“ pyšnila se Francoise.

I bublanina a sušené meruňky byly výborné. Lea si dvakrát přidala.

Během večere se nikdo o válce nezmínil. Řeč se točila jen kolem hudby, literatury, filmů a divadla. Kávu si šli dát do salonu, kde hořel oheň v krbu. Francoise řekla služebné, že bude servírovat sama.

V tichosti pomalu popíjeli a dívali se do plápolajících plamenů. Otto se zdvihl a posadil se k pianu, jež zabíralo velkou část místnosti.

„Najali jsme si to tu hlavně kvůli tomu pianu,“ pošeptala Francoise sestře do ucha.

Na hodinu čas přestal existovat. Nebyli ani Francouzi, ani Němci, ani vítězové, ani poražení. Byla jen hudba, jež je spojovala v bratrství bez hranic.

Dlouho poté, co dozněl poslední tón, zůstali potichu sedět a nechtělo se jim vkročit zpátky do reality. První porušila to křehké ticho Lea, jež řekla hlasem, v němž znělo upřímné dojetí:

„Děkuji, Otto, za ty okamžiky skutečného míru.“

Polichocený major Kramer vstal a šel jí políbit ruku.

„Já děkuji, že jste přišla.“

Ted' se ho mohla Lea zeptat, co ví o Camillině „případu“.

Otto Kramer na dívčinu otázku neodpověděl hned. Jako by se na dlouhou chvíli ponořil do chmurných úvah. Když se konečně rozhodl promluvit, obrátil se na svého přítele:

„*Soli ich ihnen alles sagen?*“

„*Ja.*“

„Nebudu před vámi skrývat, že já s Frederikem máme o paní d'Argilat veliké starosti. Jak víte, byla zatčena na udání, obviněná, že slouží jako spojka mezi svým manželem a vaším strýcem, páterem Delmasem, kteří jsou oba v odboji a stíhá je francouzská policie i gestapo. U paní d'Argilat našli

letáky, vyzývající mládež, aby se přidala k makistům. To k jejímu zatčení stačilo. Dohse ji navíc podezírá, že patří ke stejné síti, jako Laurent d'Argilat...“

„To je úplná blbost! Camille se stará jen o své dítě a tady z toho ničemu nerozumí. Navíc má slabé zdraví a o Laurentovi nemá zprávy už celé měsíce.“

„Leo, nemějte nás za blbce. Když jsem byl v Langonu, dostávali jsme desítky udavačských dopisů, týkajících se paní d'Argilat a vás. S Frederikem jsme jich roztrhali spoustu, i když některé z nich byly velmi jasné. Pokud šlo o to přenést trochu pošty z jedné zóny do druhé, mohli jsme přivřít oči. Teď jde ale o vážnější věci a to, co se klade za vinu paní d'Argilat, se trestá, když je to prokázáno, smrtí. Vaše přítelkyně je jen malá figurka v Dohseho rukách a on ji chce použít, protože doufá, že Laurent d'Argilat a jeho skupina provedou nějakou neopatrnost, aby ji osvobodili. Naštěstí se zdá, že opravdu nevěří, že by věděla o činnosti svého manžela, ani kde se nachází... Za těchto podmínek se při výsleších chová opatrně. Zvláště když ví o rodinných svazcích, spojujících vašeho strýce Luka Delmase s naší zemí.“

Lee se objevila před očima zmučená tvář Sárý Mülsteinové.

„Já vím, co vaši přátelé z gestapa provádějí vyslýchaným a jak zacházejí s vězni.“

„Mě to mrzí nejvíc. Jenže vy byste o tom neměla nic vědět. Pro váš budoucí klid vás snažně prosím, abyste na to zapomněla.“

Lea zuřivě vstala.

„Zapomenout! Vy se opovažujete mi říct, abych zapomněla na to, co vaši lidé každodenně dělají mužům, ženám i dětem. Víte, že Guy Móquetovi bylo sedmnáct, když ho v září zastřelili s těmi ze Souges? Zavraždili ho, protože byl v Paříži spáchán nějaký atentát. Víte, že jich bylo sedmdesát? A ta stará židovská přítelkyně mých tet, kterou odvezli do jednoho z vašich koncentráků a která říkala s

pláčem: „Pánové, to musí být nějaký omyl, já jsem Francouzka, můj manžel padl ve válce v roce 1914 a můj syn je ve vězení, protože bojoval za Francii.“

Francoise ji s očima zalitýma slzami uchopila za paži.
„Prosím tě, mlč.“

„Nesahej na mě! Pust' mě!“

„Leo, já vás chápu, ale je válka, s tím ani vy, ani já nic nenaděláme. Slibuji vám, že udělám pro paní d'Argilat všechno, co budu moci a co se nebude přičít mé vojenské cti. Ale pro vaši bezpečnost i pro bezpečnost vašich blízkých vás snažně prosím, abyste veřejně neopakovala to, co jste řekla tady.“

„Můžete mi přísahat, že to, co vám tady sdělím o Camillině věznění v pevnosti Há, nebude použito proti ní?“

Než Otto Kramer odpověděl, na chvíli se zamyslel.

„Máte mé slovo.“

„Mohla bych s vámi mluvit o samotě?“ Francoise vstala:

„Pojďte, Frederiku, vidíte přece, že tady překážíme.“

Ta tedy tou svou povýšeností umí člověka naštvat. Už jako malá v sobě měla tuhle nedůtklivost, která byla vždycky Lee tak protivná a z níž si i jejich otec dělal legraci.

„To, co potřebuju říct, se netýká mě, a tak si myslím...“

„Nemusíš se omlouvat,“ přerušila ji sestra na odchodu, následovaná Frederikem.

„Ubohý příteli, nevím, jak ji můžete vystát.“

„Přestaňte se hašteřit jak malé holky,“ zamručel s milým úsměvem. „Sedněte si naproti mně.“

„Takže,“ začala, „dostala jsem dopis od Camilly. Nechali ji několik dní zavřenou ve sklepě, kde se nemohla ani postavit. Byla třikrát za sebou vyslýchána Dohsem. Když z ní nic nedostal, dal ji uvrhnout do nějaké smrduté kobky, odkud vyšla nemocná. Co udělá příště? Dozorci z Bouscatu nemají dobrou pověst. V Bordeaux se říká, že některé dny je slyšet křik skrz silné zdi sklepení. Moc vás prosím, zaříd'te, aby se Camille dostala těm lidem z rukou.“

„Já činy těch lidí opovrhují stejně jako vy. V armádě nemáme lidi z gestapa rádi. Jenže gestapo je bohužel čím dál tím mocnější a pod jeho policejní moc spadáme i my. Věřte mi, že ze všech okupovaných zemí trpí Francie nejméně. Pokud jde o paní d'Argilat, nevěděl jsem o tom, jak s ní zacházejí. Takže mi lhali, když mě ujišťovali, že je s ní zacházeno dobře. Dohse je nejspíš přesvědčený, že má důležité informace, když ji přes její známosti drží v takovýchhle podmínkách. Nebude snadné ho přimět, aby svou kořist pustil.“

„Ale já vám říkám, že se mýlí. Camille o Laurentově činnosti nic neví!“

„Ona vám to řekla?“

„Neřekla, ale žijeme spolu. Kdyby se o Laurentovi něco dozvěděla, věděla bych to první.“

„Nechtěl bych se vás dotknout, Leo, ale když se někdo účastní tajných akcí, nebude to vykřikovat z okna. I když ti odbojáři, jak jim říkáte, jsou někdy tak neopatrní, že se tomu musíme sami divit.“

„Tomu nevěřím. Camille moc dobře věděla, že mně může důvěřovat a že já bych kdykoliv...“

Lea se zarazila.

„Nebojte se, pokračujte. Nemohu vám to mít za zlé, vím, že být na místě vašeho strýce nebo manžela vaší přítelkyně zachoval bych se stejně, pokračoval bych v boji. To říkám, i když má povinnost i povinnost německých vojáků v téhle válce je jim v tom zabránit. To byste taky měla chápat. Když zatýkáme a střílíme lidi, kteří kladou bomby, popravujeme rukojmí, zavíráme distributory letáků, lidi, kteří ukrývají anglické letce nebo jsou ve spojení s Londýnem pomocí tajných vysílaček, je to proto, že i přes příměří válka trvá dál. Nad tím se nemusím červenat. Ale když gestapo brutálně vyslýchá údajné odbojáře a ženy, stydím se. I když většinu téhle špinavé práce nechává gestapo francouzským policistům. Víte, že když jsem byl ještě v Langonu, posílilo řady gestapa a pomocného personálu dvě stě placených

francouzských agentů? Od té doby, co se v dubnu 1941 spojil šéf gestapa v Bordeaux Dohse s komisaři Poinsovou brigádou, udělali vaši krajané kus dobré práce, a jak horlivě.“

„Mlčte.“

„To je jen část smutné skutečnosti. Myslíte, že jsme museli moc nutit francouzské prefekty, starosty, městské úředníky, policajty? Ti poslouchají rozkazy hlavy francouzského státu maršála Pétaina, který je požádal, stejně jako všechny Francouze, aby s námi spolupracovali. Oni jednají podle zákona. Váš maršál se přece nedostal k moci pučem, pokud vím.“

„Uchovat si čest znamenalo pokračovat ve válce.“

„A s čím? Zapomínáte, že francouzská armáda byla poražena za několik dní.“

Lea odvrátila hlavu. Vzpomněla si na ty skupiny vojáků na silnici k Orleansu, špinavé, zarostlé, rozedrané, zahazující pušky, aby mohli utíkat rychleji, rabující opuštěné domy a vyhazující civily z jejich aut...

„Ale vraťme se k paní d'Argilat. Použiju v její prospěch té trochy vlivu, který mám. To je všechno, co vám mohu slíbit. Jestli se mi podaří dostat ji z pevnosti Ha, zařídíte, aby byla zticha, protože bude hlídána ještě víc než před svým zatčením. Když se mi to nepovede, tak nejen přijdu o všechnu důvěru i vliv, ale můj zákrok mě nepochybně bude stát odesláním na východní frontu. Téhle možnosti se neobávám kvůli sobě, ale kvůli Francoise a kvůli našemu synovi. Nechtěl bych je tu nechat samotné, než budou slušně zajištěni.“

Lea vstala.

„Děkuji.“

Došla ke dveřím do salonu a křikla:

„Francoise! Francoise! Frederiku! Už můžete zpátky.“

„Zbláznila ses, takhle tady křičet? Vždyť vzbudíš Pierra!“

Příští den měla Lea nejen obnovený *ausweis*, ale i rezervaci první třídy ve vlaku do Bordeaux, jenž odjížděl za

dva dny. Využila těch dvou dní k návštěvám biografů a divadel s Françoise a k utěšování tetiček před svým odjezdem. Nechala Albertině vzkaz pro Françoise Taverniera pro případ, že by se zastavil v Univerzitní ulici pro zprávy.

Odejela z Paříže bez lítosti.

13. KAPITOLA

Když Lea dorazila na nádraží Svatého Jana v Bordeaux, zažila překvapení. Na peróně ji totiž čekal Mathias. Přijel tam pro ni. Uviděla ho okamžitě, dokonce ještě než vlak zastavil. Vypadal větší, silnější a hlavu měl ostříhanou skoro dohola. Lea hned pocítila radost i nevýslovnou tíseň.

Spěchal jí vzít kufr, políbil ji na obě tváře a okamžik se před ní klátil, jako by pořádně nevěděl, čím začít, nebo jako by měřil uběhlý čas, a pak ji odvedl k vláčku na Langon. Když se usadili v kupé, vzal ji za ruku, ale Lea ji stáhla.

Proč jeho oči ztratily ten rošťácký třpyt?

„Chtěl jsem být první, kdo ti řekne tu dobrou zprávu: Paní Camille už není v pevnosti Hâ.“

„Takže je doma?“

Mathias vypadal trochu zahanbeně.

„Ne. Převezli ji do tábora v Mérignaku...“

„A tomu ty říkáš dobrá zpráva?“

„No ano, protože v táboře v Mérignaku se člověk může skoro volně pohybovat, strážníci jsou tam Francouzi a já se znám s ředitelem.“

„Je mi úplně jedno, jestli se znáš s ředitelem nebo ne. Jediné, co chci, je, aby se Camille dostala na svobodu.“

„Bud' trpělivá, už se na tom pracuje, je to otázka pár dní. Věř mi, že nebylo lehké vyrvat ji Dohsemu. Dalo to hodně vyjednávání.“

„Vyjednávání? A ty se znáš s tím darebákem?“

„Darebák, to se snadno řekne. On dělá svou práci, udržuje pořádek ve městě, jako je Bordeaux, kde se to hemží anglickými agenty, komunistickými teroristy a všelijakými chytráky, co by se pořád jen prali!“

Vrhla na něj vražedný pohled.

„Uvědomuješ si, co povídáš?“ sykla mezi zuby, aby je spolucestující neslyšeli.

„Moc dobře si uvědomuji, že jestli se ty s Camillou nezačnete chovat jinak a nepřestanete pošilhávat po odboji, tak vás popraví. A já nechci, aby tě popravili.“

Lea pokrčila rameny a schoulila se do kouta. Naivní a hrubá Mathiasova vášeň ji dojímala, ale hrozila se myšlenky, co by také mohl udělat. Byl schopný všeho, aby se jí zalíbil, jistě i zrady. Co dělal u Němců? Radši rychle přešla na jiné téma, mluvila o vinicích, o statku a nakonec dělala, že usnula.

Na nádraží se s potěšením opět shledala se svým modrým bicyklem, který jí tam přivezl Mathias zároveň s vlastním kolem. I když od statku la Prioulette foukal svěží větřík, došla Lea k bílým ohradám, označujícím vjezd do statku, jako první. Na chvíli se zaposlouchala a čekala, zda neuslyší otcův hlas.

Ve velké kuchyni s kamennými dlaždicemi ji čekala večeře. V začernalém krbu plápolal oheň z vinných šlahounů a házel odlesky na měděné kastroly a misky, zavěšené na vápnem obílených stěnách. Na dlouhém stole, pokrytém modrým voskovaným plátnem, byl prostřený sváteční servis. První věcí, které si Lea všimla, když vešla, bylo, že křesla ze salonu jsou rozestavěná kolem krbu. Ruth si všimla jejího pohledu a řekla jí:

„Nemáme dost uhlí ani dříví na vytápění ostatních místností. Tady využijeme teplo ze sporáku, kde se topí kvůli vaření, a večer si pro radost hodíme otýpku vinné révy do krbu. V téhle zimě je kuchyň jediná příjemná místnost v domě. Některý den se nám ani nechce rozcházet se do svých

pokojů. Postele jsou promrzlé, i když si do nich dáváme ohřívací láhve. Se mnou to ještě jde; v Alsasku bývají pořádnější zimy než tady, a já měla tvrdou výchovu, ale tvá sestra i tvá teta tím hodně trpí. Nohy i ruce mají plné oznobenin. Já je mám jen na rukou, a to jen proto, že se myju v sotva rozmrzlé vodě.“

Chudák Ruth místo guvernantky, učitelky a společnice teď se stejnou dobrotou a stejnou péčí a starostlivostí dělala v domě děvečku pro všechno. Lea se jí jako kdysi vrhla kolem krku.

Ruth našla znovu ta stará něžná slovíčka:

„Sluníčko moje, má maličká... ty moje divoženko... to jsem ráda, že jsi zase zpátky. Montillac bez tebe už není Montillac. Vzpomínáš si, co říkával chudák tvůj táta?“

Lea zavrtěla hlavou.

„Říkával, že ty jsi duší tohoto domu, že bez tebe by už nebyl takový a že kdybys ho někdy opustila, mohl by na sebe vzít tvou povahu.“

„To se nestane, Ruth, a táta to věděl. V téhle zemi, mezi těmihle stěnami je něco, co ke mně patří jako moje ruce, moje hlava nebo moje srdce, a bez čeho bych nemohla žít. Pokaždé, když odsud odjedu, se bojím, že už se sem nikdy nevrátím, a při každém návratu ve mně stoupá štěstí a taky síla, která mě pokaždé překvapí.“

„Tomu se říká láska, miláčku.“

Přidala se k nim Bernadette Bouchardeauová. Sedly si ke stolu k nemaštěným fazolkám a ke kuřeti, které dostaly od Fayarda. Lea jim vylíčila, co je nového v Paříži, a Ruth vyprávěla, jak byla ve vězení s Camillou a s Laurou.

Lee se pořád nedařilo úplně se zbavit nepříjemného pocitu, který měla od chvíle, kdy vystoupila na peron na nádraží Svatého Jana. Jako by pořád nemohla svůj Montillac poznat. Ten veliký studený dům nebyl vlastně její. Už měla dost té zimy a hladu; přála si léto, slunce, ovoce... Laura hodně vyspěla, byla z ní už žena. Charles všude pobíhal – podobal se své matce, měl stejnou pusu a oči... Lea měla

pocit, že se tu všechno událo bez ní, skoro za jejími zády. Přestože znovu našla svá obvyklá gesta a obnovila své zvyky, Montillac jí uniká. Přesouvali tu nábytek, Ruth se zdála méně čilá, přibývalo jí vrásek...

Právě ve chvíli, kdy guvernantka chytila malého Charlese, aby ho dala spát, otevřely se dveře dokořán.

Přes práh vkročil dovnitř nějaký muž s převislým knírem, baretem naraženým až po obočí, s kufrem v ruce, v krátké bundě.

„Rychle, zavřete dveře, vyvrzáte všechno teplo,“ zvolala Bernadette Bouchardeauová. Muž poslechl.

„Kdo jste? Co chcete?“ zeptala se.

„Už je noc, takhle pozdě se k lidem nechodí.“

Muž neodpověděl a rozhlížel se kolem jako někdo, kdo se vrací do známého prostředí.

Lea vstala, srdce se jí zastavilo v hrudi.

„Tak co je, pane, odpovíte nám? Kdo jste?“

„Mlč, teto. Vítej doma, Laurente.“

Zavládla panika. Všichni naráz se s Laurentem chtěli přivítat, obejmout ho, Ruth mu podávala syna. Maličký řval hrůzou z toho velkého fousáče, kterého neznal...

Laurent je zklidnil.

„Nedělejte rámus. Byl bych radši, kdyby si Fayard s Mathiasem ničeho nevšimli.“

Sedl si za stůl, aby se trochu najedl. Očima neustále přecházel z Ley na Charlese, který dostal povolení jít spát později a hrál si na zemi.

„Tavernier mi dal zprávu, že má dnes večer přijet Lea. Myslím, že jsi tady s požehnáním úřadů, a tak bys mohla jít navštívit Camillu. Chtěl jsem ti pro ni dát vzkaz. Zítra mám kvůli ní jednu důležitou schůzku v Bordeaux.“

Bernadette Bouchardeauová prohrabávala spíž, aby našla trochu jídla. Laurent ji nedokázal přesvědčit, že už nemá hlad. Klekl si na všechny čtyři a Charles ho bez protestů přibral do hry. Nechal se dokonce odnést až do

postýlky a museli mu slíbit, že si s ním otec zítra zahraje na schovávanou...

Když šli konečně všichni spát, zůstali Lea s Laurentem přitisknuti jeden ke druhému na kamenné lavičce před krbem. Lea byla šťastná. Se smíchem hladila Laurentovi knír, přejížděla mu rukou po prsou. Byla teď tvrdá jako z kamene. Přejela mu ukazovákem po vrásce, která se mu utvořila u oka.

„Zestárl jsi.“

„Ty taky. Ale jsi ještě krásnější. Vypadáš jako dáma. Všiml si toho i Tavernier.“

Po celé hodiny mluvili o tom, jak šel život od té doby, co se neviděli.

Adrien s Laurentem museli odjet z Toulouse, protože po nich šli Lécussanovi muži, a tak utekli do limousinského kraje a přespávali, kde se dalo, po stodolách nebo v ovčárnách, u odbojářů a u spřízněných duší. Ta oblast spadala pod velení jistého Raoula, bývalého učitele, komunisty, který přešel do ilegality už v únoru 1941, protože ho pronásledovali muži komisaře Colomba a pak gestapo. Po půl roce toulavého života se Adrien rozhodl, že se tajně vrátí do Bordeaux, kde, jak se domníval, bude užitečnější než v lesích. Laurent zůstal na venkově a vedl výcvik mladých odbojářů. Společně přepadali radnice a berní úřady a loupili tam potravinové lístky, nutné k přežití, oficiální razítka, nevyplněné osobní průkazy a peníze.

„Válka ze mě udělala lupiče!“

Přitom ale nebyl komunist a brzy mezi ním a představiteli strany vznikly hluboké neshody. Čím dál tím vážněji se zaobíral myšlenkou na návrat do Toulouse, aby se nechal poslat do Londýna a odtud do severní Afriky, aby tam bojoval. Sem se dostal ve svých úvahách, když se dozvěděl o Camillině zatčení a uvěznění do pevnosti Hâ. Ještě týž večer se rozloučil s limousinskými makisty a v Toulouse navázal

kontakt se svou bývalou sítí. Tam mu zařídili schůzku s Grand-Clémentem.

„Tatínkovým pojišťovákem!“ zvolala Lea.

Ten se stal šéfem občanské i vojenské organizace v Bordeaux, což Laurenta dost překvapilo, tím spíš, že v roce 1940 Grand-Clément neskryval své sympatie k vichistické vládě. Ale mezi odbojáři nebyl jediný, kdo po nějaký čas důvěřoval maršálovi Pétainovi. V Toulouse řekli Laurentovi, aby zašel do hospody U Bertranda na nábřeží Chartrons a ptal se na Davida, kterého v srpnu 1942 vysadili z Londýna padákem u Châteauroux. Laurent se mu měl představit pod krycím jménem Lucius. David bude o jeho návštěvě vědět z Rádia Londýn. Schůzka se měla konat zítra.

Lea mu ukázala dopis od Camilly. Přečetl si ho s takovým dojetím, až se divila, že necítí žádnou žárlivost. Pověděla mu o svém rozhovoru s Ottou Kramerem i o jeho slibech. Kupodivu mu neřekla nic o tom, jak se vrátil Mathias, ani o tom, co jí říkal o svých nových známostech. Jenom mu sdělila, že Camille je teď v táboře v Mérignaku.

„Návštěvy jsou zítra, půjdu tam. Napiš jí, jestli chceš, nějak jí ten dopis předám.“

„Ne, to nemohu přijmout, to je moc nebezpečné.“

„Přesto jí napiš. Když uvidím, že nás moc hlídají, nechám si ho. Jdu ti pro dopisní papír a pro inkoust.“

Když se vrátila, seděl u stolu.

Něžně mu položila ruku na rameno.

„Neboj se.“

Zdvihl k ní oči, objal ji oběma rukama a položil si hlavu na její břicho. Dlouho tak zůstali bez hnutí. Lea se vzchopila.

„Jdu si lehnout. Ruth ti rozestlala v tátově pokoji. Doufám, že ti tam nebude zima, dala ti tam dvě ohřívací láhve. V kolik chceš zítra vstávat?“

„Ne moc brzy, schůzku mám ve tři odpoledne.“

„Tak se dobře vyspi. Zítra na shledanou,“ vlepila mu Lea na tvář sesterský polibek.

„Leo... Leo, to nic není... neměj strach... to je jen zlý sen!“

Laurent se s trhnutím probudil výkřiky a sténáním, ozývajícím se z pokoje mladé ženy. Pospíchal tam. Lea měla svůj obvyklý zlý sen, seděla v slzách na posteli a odrážela útok muže, kterého zabila v Orleansu. Rafinovaný osud přihrál tentokrát tomu muži kumpána: byl to Masuy, Sářin učitel, jenž se k ní blížil a táhl za sebou vanu plnou špíny, z níž se vynořovali hadi.

Zmítající se Lea se probudila a v jemném světle lampičky spatřila Laurentův obličej.

„Prosím tě, pojď ke mně, já mám strach.“

Sotva ji držel přitisknutou k sobě, usnula jako dítě.

Lea přesvědčila Laurenta, aby se nehnul z poschodí, dokud si nebude jistá, že Fayard se svou ženou jsou na vinicích. Nejvíc se vlastně obávala Mathiasova slídění a žárlivosti. Nemýlila se. Předešlého dne se mladík z ohleduplnosti vypařil hned, jakmile odnesl Leina zavazadla do jejího pokoje, a už se neobjevil.

Když vešla do kuchyně, už se tam bavil s Ruth, která připravovala snídani. Lea políbila starou vychovatelku i přítele z dětství.

„Vypadáš skvěle,“ řekl jí. „Vypadáš odpočatě, i když jsi šla tak pozdě spát.“

Okamžitě zaujala obranný postoj.

„Chodím spát, kdy se mi chce.“

„Nerozčiluj se, řekl jsem to jen tak.“ Lea se uvolnila.

„Spala jsem moc špatně, zdály se mi strašné sny.“

„Dnes večer ti uvařím lipový čaj,“ prohlásila stále činorodá Ruth.

„Dobře víš, že lipový čaj nesnáším už od té doby, co jsem byla malá...“

„Jo, jo, to je pravda, já si to spletla s Françoise. Ty máš ráda pomerančové květy. Chceš, abych ti udělala topinku?“

„Ne, děkuji, udělám si ji sama.“

„Na sporáku je trochu kávy.“

„Děkuji, Ruth.“

Při řeči si ukrojila krajíc z velkého tvrdého bochníku, napíchla ho na vidličku a nastavila nad řeřavé uhlíky v topeništi.

„Chceš taky jednu?“ zeptala se Mathiase.

„Ne, děkuju, já už snídal. Tumáš, přinesl jsem ti máslo.“

„Ale to je tvůj celý měsíční příděl!“

„Nestarej se, já vím, kde ho opatřit.“ Seděl naproti ní a díval se, jak jí. Leina tvář se náhle zachmuřila. „Co je ti?“

„Myslím na Camillu, nemám jí kromě zavařeniny a oblečení co přinést.“

„Já na to myslel. Mám pro ni košík plný dobrot.“

„A i máslo?“

„Máslo, cukr, koláčky, salám, paštiky a dokonce i mýdlo.“

„Ty jsi úžasný!“

„Já vím,“ nafoukl se.

Lea se rozesmála.

„Tábor se otvírá ve dvě, musíš jít na vlak na jedenáctou, nemáš moc času.“

Mrkla na hodiny na krbu.

„Jdu se nahoru obléct, zajdi pro mě za půl hodiny.“

Sotva byl venku, připravila Lea tác pro Laurenta. Ten byl celý pryč z másla.

Neměli čas, aby si mohli dát bez nebezpečí schůzku v Bordeaux, zvlášť když Laurent nevěděl, v kolik hodin bude moci jít za Grand-Clémentem. Rozhodli se, že se rozloučí. Když se Lea připravila k odchodu, přitiskla se k němu.

„Buď opatrná a zbytečně neriskuj.“

Lehce fatalisticky pokrčila rameny a odešla z pokoje. Dopis pro Camillu měla schovaný v pravé botě.

14. KAPITOLA

Drobná ručka v zalátané vlněné rukavičce svírá ucho těžkého koše, zatímco nohy ve vysokých botkách s dřevěnými podrážkami šlapají bláto po cestě obehnané ostnatým drátem, vedoucí ke vchodu do Mérignackého tábora. Dav lidí, většinou žen, čeká ve frontě, až se otevrou vrata. Všichni se ve svých chatrných šatech klepou zimou, potichu, se skloněnou hlavou, jako by se styděli, že tam jsou. Náhle se všichni naráz pohnou: právě otevřeli jedno křídlo vysokých dřevěných vrat ježících se ostnatým drátem. Těla se napřimují, srdce zabuší rychleji. Lea si přehodí koš do druhé ruky. Řada pomalu postupuje kupředu. Každý si připravuje papíry. Nějaké ženě, která má plné ruce balíčků, upadnou papíry do bláta. Nikdo se ani nepohne, aby jí pomohl. Konečně na ni došla řada. Lituje, že řekla Mathiasovi, aby s ní nechodil. Četník si prohlédl její papíry a nechal ji projít, zatímco jiný jí pokynul, aby vešla do boudy, stojící za vraty. Tam prohlízejí další četníci na stole obsah zavazadel, košíků, tašek i balíčků, zapisují si jméno návštěvníka i jméno toho, za kým jde. Za špinavou záclonou je osobnější prohlídka. Ženy prohlíží dozorkyně. Lea ztuhla pod rukama, prohmatávajícíma pod kabátem přes šaty její tělo.

„Zujte si boty.“

Lea zavřela oči, aby skryla radostný svit. To tedy byl dobrý nápad, že si ten dopis na záchodě ve vlaku vyndala. Klidně podala ženě boty a ta je prohlédla.

„Nemějte mi to za zlé. Víte, někteří si tam schovávají dopisy,“ řekla a vrátila jí je.

„Můžete jít.“

Lea sebrala košík. Rukavice si nesundala. Dopis je schovaný v té levé. Udělala pár kroků po rozbahněné cestě. Neviděla kolem sebe nic, nemohla uvěřit, že se jí to povedlo. Někdo do ní vrazil a tím ji přivedl zpět k realitě.

Takže tohle je ten Mérignacký tábor, o kterém se v kraji tolik mluví, zásobárna rukojmí: asi deset dřevěných baráků se střechou z vlnitého plechu, obehnaných ostnatými dráty a

obklopených strážními věžemi. Několik věžňů se tam volně potuluje. Jeden barák je pro tuto příležitost zařízený jako hovorna. Malý koutek pro ženy, větší pro muže. Topí se tu v kamnech na dřevo, trůnících uprostřed místnosti. Lea zůstala stát na prahu.

„Dveře, proboha!“ zařval nějaký ženský hlas.

Leu popostrčil nějaký četník dovnitř a zavřel za ní dveře.

„Tak za kýmpak jdete, maličká?“

„Za paní d'Argilat,“ zablekotala.

„Už jde, nebojte se, už pro ni šli na ošetrovnu.“

Na ošetrovnu! Tak ona je pořád nemocná!

„Leo! Ach! Leo!“

Tohle lehoučké tělo, ten bledý obličej, tak strašně pohublý, ty mastné vlasy, ty rozpálené ruce, ty oči... ty oči, vyjadřující všechnu svou radost, že ji vidí... Ty polibky, pokrývající její tváře. Ty slzy, kterými jí vlhnou rty a které se mísí s jejími vlastními...

„Jak se má Charles?“

„Dobře,“ odpověděla Lea. „Mám zprávy od Laurenta,“ zašeptala.

Cítla, jak hubené tělo, přitisknuté k ní, pokleslo v kolenou. S pomocí jedné z vězeňkyň ji položila na lavici.

„Když je tak nemocná, měla zůstat ležet.“

„Ne, ne,“ zamumlala Camille a vztyčila se na lokti.

„To nic není,“ dodala pro četníka, který k ní přistoupil.

Mladá žena se ani nepodívala, co je v košíku, ale nadšeně se zabalila do velikého vlněného šálu, který jí upletla Ruth. To byl okamžik, který si Lea zvolila, aby jí podstrčila dopis.

„To je od Laurenta.“

Camille zčervenala a roztřeseně stiskla zmuchlaný papír.
„Oh! Děkuju.“

Zakašlala. Lea jí položila ruku na čelo. Bylo horoucí.

„Vždyť máš horečku, ty ses úplně zbláznila, že jsi vstala.“

„Nehubuj mě. Na ošetrovně jsou návštěvy zakázané a já bych se s tebou nemohla vidět. Hlavně neříkej Laurentovi, že jsem nemocná.“

„Byla jsi u lékaře?“

„Ano, ano, včera u mě byl. Chodívá jednou týdně. Povídej mi o Paříži, o svých tetičkách, o Francoise a o jejím miminku. Je roztomilý?“

Lea klábosí o všem možném. Camille září.

Když doba návštěv skončila, mají obě dojem, že si nic neřekly.

Camille nutila Leu, aby jí slíbila, že zase přijde, a rozplakala se.

„Já mám strach, že to nevydržím,“ řekla.

Lea rozvičovala ruce, jimž se ulehčilo od košíku, a vzdalovala se od tábora s jedinou myšlenkou: musí ji odtud dostat. Vedle ní zastavil Mathias na kole.

„Slečno, mohu vás někam odvézt?“

On pro ni přijel! To bylo milé, protože tramvaje mezi Bordeaux a Mérignakem skoro nejezdily, jenže jí se to nehodilo. Chtěla diskrétně zajít do hospůdky U Bertranda na nábřeží Chartrons.

„Mohl bys mě zavézt ke strýci Lukovi?“

„Samozřejmě. Budeš tam dlouho?“

„Co já vím? Hodinu, možná dvě. Sejdeme se v šest hodin v té kavárně, co je vedle Velkého divadla.“

„Jak chceš.“

Lea si sedla bokem na rám, docela pohodlně mezi Mathiasovými rukama.

Při jízdě mluvili o Camille, o jejím zdravotním stavu. Mladík jí znovu potvrdil, že už tam dlouho nebude, a že mu Rousseau, ředitel tábora, slíbil, že se postará, aby tam měla trochu pohodlí. Jakýsi nevysvětlitelný stud Lee bránil, aby mu položila otázku, jež ji pálila na jazyku.

Zanechal ji na Chartreské třídě před domem jejího strýce. Vstoupila do domu, chvíli počkala v rozlehlé hale vydlážděné bílým mramorem, a pak zase vyšla ven. Mathias zmizel. Rychle se pustila na nábřeží Chartrons, jež bylo nedaleko.

Kromě pár tmavých postav, přikrčených v ledovém mrholení, které se před chvílí spustilo, byla nábreží liduprázdná. Lea zvolnila krok, aby se jí nestalo, že projde kolem hospůdky U Bertranda a nevšimne si jí. Karbaníci, usazení u jednoho stolku, se jejím příchodem nedali vyrušit. Popošla dál, sledovaná dobráckým zrakem zakulaceného číšníka s břichem omotaným modrou zástěrou, jakou nosí vinaři. Kromě něho a karbaníků byla hospůdka prázdná. Mužik zašel za nálevní pult.

„Copak si slečna dá?“

„Chtěla bych mluvit s Davidem,“ vyhrkla jedním dechem. Vstřícný obličej se uzavřel.

„To se musíte mýlit, tady žádný David není.“

„Jsem si jistá, že je, jeden můj přítel tady s ním měl dnes odpoledne schůzku.“

„To je možné, ale o tom já nic nevím.“

Leu přepadla náhlá ochablost. Pochopila, že z toho chlapíka nic nedostane, a sedla si za stůl.

„Dejte mi kávu, prosím.“

Směs, kterou jí přinesl, byla odporná, ale byla teplá. Číšník zmizel vzadu v místnosti za pultem. Pár vteřin nato nad ní stál Laurent.

„Ty ses zbláznila, co tady děláš?“

„Čekám na tebe.“

„Pojď, neseď tady.“

Neřekla nic a šla za ním do místnosti za barem. Nebylo tam okno, jen rozestlaná postel, bílý dřevěný stůl, normandská skříň a hospodské židle. Stáli tam dva muži a hleděli na ni.

„Je to ona,“ řekl Laurent a postrčil ji před sebou. „Můžete jí důvěřovat, s Fortunatem jsme ji často používali.“

„Ale proč sem přišla? To je šíleně nebezpečné.“

Oba už ji s těmi svými pátravými pohledy začínali štvát. A o jakém Fortunatovi to Laurent mluvil? Nikoho toho jména neznala. Byli s tou svou konspirací všichni tři k smíchu. Náhle se na ni ten menší z neznámých mužů usmál.

„Už ji nech, vždyť vidíš, že z tebe má strach.“

Strach? To by se jim tak líbilo, mít ji za slabou ženu.

Ten malý tmavovlasý se jí zeptal:

„Proč jste chtěla mluvit s Davidem?“

„Protože jsem věděla, že Lau...“

„Nevyslovujte to jméno.“

„Věděla jsem, že... můj přítel s ním má schůzku.“

„Kdo vám o tom řekl?“ Lea vyčerpaně vzdychla.

„Samozřejmě on.“

„Je to tak?“ obrátil se stroze na Laurenta.

„Ano.“

„Uvědomujete si, že jste byl krajně neopatrný? Ale myslím, že jste k tomu měl důvod,“ rozesmál se. „Dovolte, abych se představil: Aristide, a tohle je David. A co vy, jak vám máme říkat?“

Lea se slyšela, jak bez přemýšlení říká: „Exupérance.“

„Exupérance...“ podivil se Aristide, „to je zvláštní jméno; zní to jako espérance, naděje, to jste vybrala dobře.“

Laurent na ni pohlédl se spikleneckým úsměvem. Věděl, odkud to jméno pochází. Společně si kdysi prohlíželi tu „malou svatou“ v její skříňce ve verdelaiské bazilice.

„Viděla jsem se s Camillou, podařilo se mi předat jí dopis.“

„Jak se jí daří?“

Lea nakonec radši zapomněla na svůj slib.

„Je nemocná, musí se odtud co nejdříve dostat.“ Laurent se opřel o opěradlo židle a nedal na sobě znát své znepokojení.

„Aristide si myslí, že je to moc riskantní, jít za Grand-Clémentem. Nelze mu důvěřovat.“

„Ale to se mýlí,“ zvolal David, jenž dosud nic neřekl. „Já Grand-Clémenta znám. Společně jsme vyznačili a zřídili nová místa pro parašutistické výsadky a zřizovali nové skrýše zbraní. Je to spolehlivý muž, který má naprostou důvěru Civilní a vojenské organizace. Nevím, co proti němu Aristide má, nikdy se s ním nechtěl setkat.“

„Poslyš, Davide, snad se kvůli tomu tvému velkému muži nebudeme hádat. Možná je spolehlivý, jak říkáš, ale moc toho namluví, žije moc nápadně, stýká se se spoustou lidí. Všichni tady vědí, že ‚pan‘ Grand-Clément je ‚velký šéf v odboji‘. Nechápu, co je to v Paříži napadlo jmenovat takového šaška velitelem oblasti. Neví o tom snad jen gestapo v Bordeaux.“

„To přeháníš! Každý bojuje po svém.“

„Já vím, že jsem možná nespravedlivý, ale něco mi říká, že ten důstojník od maríny, bývalý royalista, který se důvěrně zná s plukovníkem de la Rocque, nás jednou přijde draho.“

„Ty s tím tvým darem vidět za vším něco.“

Lea pobaveně sledovala tu výměnu názorů na „tátova pojišťováka“. Zkusila si vzpomenout, jaký na ni udělal dojem během jejich jediného setkání. Vzpomínala si, že to byl spíš vysoký dobře vypadající muž, styl obchodníka, jaké mají v Bordeaux rádi, nic moc nápadného.

„A co kdybych za ním šla já?“

Upřely se na ni tři páry očí.

„Už jsem s ním měla co do činění.“

„Jak to?“ zeptal se Aristide.

Lea vyprávěla, jak měla za úkol předat Grand-Clémentovi nějaké dokumenty pod záminkou pojistných smluv svého otce.

Aristide ji poslouchal a nic neříkal. Možná že to nebyl špatný nápad, mohlo by se to zkusit.

„Kdy má být ta schůzka?“

„Zítra u něj, hodinu před zákazem vycházení.“

„Dá se to zrušit,“ řekl David.

„Když bude třeba, vezmu si to na starost.“

„Dobrá, zruš to,“ rozhodl Aristide.

„Já se měla dnes večer vrátit do Montillaku. Musím tam zatelefonovat, jinak budou mít starost. Taky se musím setkat s jedním přítelem, se kterým jsem se měla vrátit do Langonu.“

„Nemáte čas. Vaší rodině někdo zatelefonuje. Pokud jde o vašeho přítele, ten si to nějak vysvětlí. Jeden z našich vás

bude sledovat až na Verdunskou třídu a počká na vás, aby zajistil vaši ochranu. Položíte Grand-Clémentovi jedinou otázku: Souhlasí ústředí s pomocí při útěku paní d'Argilat?“

Lea už několik okamžiků viditelně neposlouchala. Mozek jí pracoval na plné obrátky.

„To je absurdní. Když o tohle požádám Grand-Clémenta, který moc mluví, jak říkáte, bude se vědět, že vám pomáhám a podezření padne i na mě. A navíc, když se Camillin útěk podaří, bude se muset schovávat až do konce války. A to v jejím stavu není nejlepší ani pro ni, ani pro jejího syna.“

„To je pravda!“ řekl Aristide. „Co navrhuje?“

„Půjdu za ním svým jménem a budu ho prosit, aby něco udělal z lidskosti.“

„Ale on ví, že jste namočená v odboji, protože už jste mu předávala ty dokumenty,“ namítl David.

„Na to už jsem pomyslela. Budu si hrát na naivku, která nechápe, jak je ten její zákrok důležitý.“

Aristide o té nabídce dlouho nepřemýšlel. Zalíbila se mu svým zdravým rozumem.

„Já myslím, že má pravdu. Davide! Vyříd' Paličákovi, aby ji nenápadně sledoval, jakmile odsud vyjde. Sem se už nesmíte vrátit, Exupérance, to by bylo moc nebezpečné.“

David odešel z místnosti.

„Já už si nějak poradím.“

„Nevím, jestli tě mám nechat kvůli mně tolik riskovat,“ řekl Laurent.

„To není kvůli tobě, to je kvůli Camille.“

Nejlepší na tom bylo, že to říkala upřímně a že si uvědomovala, že od jejich dramatického útěku z Paříže v davu uprchlíků se nikdy nepřestala cítit za Camillu zodpovědná.

Laurent ji beze slova přitiskl k sobě.

David se vrátil.

„Paličák je schovaný venku a čeká na ni. Když nebude něco v pořádku, až budete vycházet od Grand-Clémenta, dejte si na hlavu místo klobouku tenhle šátek. Paličák

pochopí a bude připravený zasáhnout. Půjde za vámi, dokud mu nedáte znamení tím, že si dáte takhle prsty před pusou. Tím mu dáte signál, že jste v bezpečí. Pochopila jste všechno?“

„No ano, vždyť to není tak složité.“

„Já na vás budu čekat zítra od dvanácti hodin U Regenta na náměstí Gambetty.“ Vešel číšník.

„Všechno v pořádku, už může jít.“

Lea jim všem krátce pokynula a odešla před hospodským, jenž jí řekl:

„Nemějte mi to za zlé, maličká, ale já mám své příkazy.“

Lea mu místo odpovědi uštedřila svůj nejkrásnější úsměv.

Venku už byla skoro tma, jen pode dveřmi prosvítaly světlé proužky, okny ani výlohami žádné světlo nepronikalo. Pouliční lucerny byly zhasnuté. Bylo chladno a vlhko. Naštěstí nebyla Verdunská třída daleko od nábřeží Chartrons.

Před číslem 34 parkovalo několik aut a vcházeli tam elegantně oblečení lidé. Lea zaváhala. Teď možná není nejlepší chvíle na to jít za Grand-Clémentem. Co se dá dělat. Když už je tady, musí to zkusit. Zazvonila.

Otevřela jí komorná, ustoupila, aby ji nechala projít, a na nic se neptala.

„Vy tady, drahá přítelkyně?“

Lea se otočila a okamžitě poznala toho, před nímž měla takové obavy, že ho nepozná. Také on ji poznal.

„Co tu chcete?“

„Musím s vámi mluvit.“

„Teď na to není vhodná chvíle, čekám hosty, přijďte zítra.“

„Ne, je to otázka života a smrti,“ řekla a dramaticky se jí zlomil hlas.

„Vy jste jediný, kdo mi může pomoci.“

Grand-Clémentovi přeběhl po tváři drobný spokojený úsměv.

„Věřte mi, slečno, že si nepřeji nic jiného než pomáhat takové kouzelné osůbce, jako jste vy, ale teď se to zrovna nehodí.“

„Moc vás prosím, jen vám v krátkosti řeknu, o co jde.“

„Tak dobrá, pojd'te do mé pracovny. Drahá,“ řekl mladé ženě, která k nim přicházela, „budu tady za pár minut, přivítej za mě hosty.“

Zavedl ji do své kanceláře, kterou už poznávala. Tam ho začala svádět, dojímat a přesvědčovat.

Na konci jejich rozhovoru jí slíbil, že osoba, za niž se tak vroucně přimlouvá, bude brzy na svobodě.

„Ne brzy, okamžitě.“

„Vy to tedy berete zhurta. Když vás tak člověk slyší, myslel by si, že Němci čekají jen na můj rozkaz, aby osvobodili nějakého svého vězně.“

„Jsem si jistá, že se vám to podaří.“

„Přijďte za mnou zítra ve čtyři hodiny a já vám řeknu, jak si ta věc stojí,“ uzavřel to a vstal.

U vchodu si nějaký dost vysoký muž svlékal s pomocí služky kabát.

„Strýčku Luku!“

„Leo! Co tady děláš? Já myslel, že jsi u tetiček v Paříži.“

„Přišla jsem poprosit pana Grand-Clémenta, aby mi pomohl dostat Camillu d'Argilat z Mérignackého tábora.“

„Vy tuhle dívku znáte?“

„Je to dcera mého bratra Pierra, který vloni zemřel. Paní d'Argilat je její přítelkyně. Od té doby, co manžel té mladé ženy zmizel, žijí spolu u Langonu s jednou z mých sester. Dobře ji znám. Je to velmi charakterní osoba. Jestli pro ni můžete něco udělat, budu vám za to velmi vděčný.“

„Slíbil jsem vaší neteři, že udělám, co je v mých silách.“

„Děkuji vám.“

„Na shledanou, strýčku.“

„Kam jdeš? Snad se nevracíš dnes večer na Montillac? Žádný vlak už nejede a brzy bude zákaz vycházení. Jestli chceš, můžeš přespát u nás.“

„Děkuji ti, strýčku, ale mám schůzku s přáteli.“
„Jak chceš. Na Montillaku je všechno v pořádku?“
„Ujde to. Tak na shledanou. Nashledanou, pane.“
„Nashledanou, slečno. Doufám, že vám zítra budu moci dát nějakou dobrou zprávu.“

Byla černočerná noc. Lea si nesundala klobouk. Teď šlo o to, zjistit, jestli je Mathias ještě v kavárně u Velkého divadla. Byl tam. Zuřil.

„Kde jsi byla? Proč jsi mě takhle vypekla? Nebyla jsi u strýce, nikdo tě tam neviděl. Odkud jdeš?“

„Já ti to vysvětlím.“

„Haló, zamilování, já už zavírám! Za deset minut je zákaz vycházení.“

„No jo, no jo, už jdem. Ono tě neubude, když počkáš. Já prostě nesnáším, když si ze mě někdo utahuje.“

„Lituji, pane, ale už je zavřeno.“

Muž, stojící ve dveřích s rukama zabořenýma do kapes baloňáku, nespouštěl oči z Ley. Byl to Paličák, úplně na něj zapomněla. Dala mu dohodnuté znamení. Na odchodu řekl:

„Sbohem, panstvo.“

„Kam jdeme?“ zeptala se Lea, když se ocitli na dešti a v chladu.

„Vysvětlí mi, kde jsi byla, zatímco já tady trčel jako kůl v plotě?“

„Později, když dovolíš. V téhle chvíli jsem promrzlá a umírám hlady.“

„Ruth a tvá sestra už mají jistě starost!“

„Vědí o mně. Víš, kam bychom mohli jít?“

Její otázka zůstala bez odpovědi. Chvíli šli beze slova dál, přešli přes pláň Quinconces, podobající se veliké černé díře. Mladík vytáhl z kapsy baterku a podal ji Lee. Obešli pytle s pískem, jimiž byla lemovaná Tournyho alej, a došli do nějaké uličky poblíž kostela.

Úzké, příkré a kluzké schodiště stoupalo k zaskleným dveřím, na nichž bylo velikými emailovými písmeny napsáno „otel“. Há zmizelo, zbyly tam po něm jen obrysy. Mathias, jenž nepustil své kolo, otevřel dveře a rozezněl měděné trubky na zvonkohře, jež se dlouze rozklinkaly. Chodba byla jen slabě osvětlená a čpěla kočičí močí a cibulačkou, nad čímž se vznášel slabý nasládlý odér nějakého levného parfému.

„Tady to smrdí,“ řekla Lea potichu.

Mathias pokrčil rameny.

„Kdo je tady?“ ozval se nějaký nakřáplý hlas.

Vzadu v místnosti se objevilo žhnoucí světýlko zapálené cigarety.

„To jsem já, madam Ginette. Nechala jste mi můj pokoj?“

„A, to jsi ty, pind'o. To máš teda kliku, mohla jsem ho desetkrát pronajmout, ale řekla jsem si: takovej sekáč přece nebude spát někde na ulici. Ale, kurva fix, ty s sebou někoho máš?“

Ze stínu vystoupila nejtlustší žena, jakou kdy Lea viděla. Z její silně zmalované papule zářily, utopené v sádle, dvě chytré a zlomyslné oči, z nichž stékala řasenka. Neforemné tělo, omotané v ošoupaném sametovém županu, se k ní přišouralo na ochablých nohou v rozšmajdaných bačkorách. Lea ucouvla jako polekané dítě.

„Madam Ginette, to je moje přítelkyně z dětství, už jsem vám o ní říkal.“

„Ty křupané venkovská, tys mi ale neřek, že ta křepelka je taková štramanda, a navíc ještě tak pěkně voplácaná. S takovouhle si to určitě nemusíš moc často dělat sám.“

„Madam Ginette!“

„Jakýpak madam Ginette, snad mám právo říct svůj názor, dyž jsem tady doma. Na mou duši, von vypadá jak zamilovanej ponocnej. Dyť já ti tu tvou panenku nezkazím. I když s těmahle kukadlama, co má, bych se divila, kdyby ještě vo ten svůj věneček nepřišla. Žejo, kočička? Takový starý zkušený mat-roně, jako jsem já, nebude nikdo nic vykládat.“

Lea valila oči nad tou záplavou slov, kterým sotva rozuměla, pronášených s čistým bordeauxským přízvukem z Méria-decku.

„Madam Ginette, buďte tak hodná!...“

„Za co mě máš, ty jeden vyjevenče nadrženej. Hned dělá z komára velblouda. Já sem dobrácká, ale teď jsi mi teda nadzdvih mandle. Já ti tady chválím křchulinku, a ty se vztekáš. Já nevím, proč ti vlastně nenakopu kotel. Morcec hadry! Tos mě teda dožral...“

„Mathiasi, pojď, půjdeme,“ řekla Lea. „Myslím, že paní nemá chuť nás tu nechat.“

„Ta má teda vyřídilku, holubička malá! Prej že paní nemá chuť nás tu nechat... Ne, tak to není srdíčko. Hubuju tady kvůli tomu flákačovi, co mě má za nějakou troubu, vypadne si odsud a nic neřekne, a pak se vrátí, dokonce s bicyklem a s kamarádkou z dětství. Chce si to hrát na frajera, a přitom nemá ani floka na zaplacení bejváku. Jestli si tady chceš schrupnout, ty zmrde, tak je vysol na dřevo, anebo padej.“

„Tumáte, paní, to je všechno, co mám u sebe. Bude to stačit?“ zeptala se Lea chladně a vyndala z kabelky několik bankovek.

Babice je spočítala a zastrčila si je do kapsy županu. „Musí se říct, že jsi klikař. Ty se vyznáš.“

„Jo, děkuju.“

Mathias otočil vypínačem. Chabé světlo z jediné holé žárovky osvětlilo dlouhou chodbu, k níž postrčil Leu. „Hej, smrkáči, zapomněl jsi na kolo.“ Vrátil se a vzal si kolo na rameno.

Pokoj odpovídal tomu, co viděli předtím. Byl ponurý a promrzlý. Vynervovaná Lea, vyvedená z míry, se uprostřed místnosti rozplakala. Mathias by snesl cokoliv, kromě jejího pláče. Vzal ji do náručí. Odstrčila ho.

„Nedotýkej se mě.“

Natáhla se na postel, stáhla si vysoké botky a přikryla se tlustou modrou peřinou, jež v tom ubohém prostředí vypadala přepychově a čistě.

„Hned se vrátím.“

Znepokojeně se vztyčila. Snad ji nenechá samotnou v tom odporném prostředí a s tou tlustou ženskou, která jí nahání strach?

„Nic se neboj, jdu pro něco k jídlu. Budu zpátky za deset minut.“

Po celou dobu, co byl pryč, zůstala Lea zachumlaná pod peřinou.

„Vždyť se pod tím udusíš,“ řekl a odkryl ji. „Polévka nepočká, jinak vystydne. Když madam dovolí, je už prostřeno.“

To bylo k neuvěření! Odkud vzal ten stoleček na kolečkách, prostřený sněhobílým ubrusem s pěkně narýsovanými záhyby, na němž byl rozložený servis hodný nějakého luxusního hotelu? Ve slaměném košíčku ležela láhev margauxského vína vedle ošatky se čtyřmi bílými houskami a studeného kuřete, vedle byl salát, kakaová pěna a velká polévková mísa, z níž se linula lahodná vůně česnečky.

Lea se z toho nemohla vzpamatovat. Ten chlapec, o němž si myslela, že ho zná jako své boty, byl čím dál tím záhadnější. Byl nepochybně jediný, kdo byl schopen opatřit si v Bordeaux po zákazu vycházení večeři, kterou by nepohrdla počestná žena před válkou.

„Odkud jsi to vzal?“

„To víš, že odsud ne. Mám jednoho přítele, je kuchařem v restauraci nedaleko odsud. Můžeš se bez obav najíst, chodí tam celá bordeauxská smetánka.“

„Kolik to tam ale musí stát! Já myslela, že nemáš peníze?“

„Mám tam úvěr. Tak šup, ke stolu. Přestaň se tu motat a pojď se najíst.“

Lea snědla jednu lžíci polévky a pak odstrčila talíř.

„Proč jsi odjel do Německa?“

„To tě vzalo, vid’? Nemůžeš přenést přes srdce, že jsem na straně těch silnějších. Já to dobře cítím, co ses vrátila z Paříže, tak se mi vyhýbáš... Snad si nemyslíš, že tu budou dělat zákony takoví jako Laurent d’Argilat nebo Adrien Delmas? Myslíš, že se necháme jen tak bez řečí spolknout komunisty?“

„Ale ani Laurent, ani strýc Adrien nejsou žádní komunisti.“

„Možná, ale jsou to stejní teroristi.“

„Chudáčku Mathiasi, ty ses asi úplně zbláznil... Tobě se nejspíš zdá normální, že tady mučí lidi.“

„To mučí jen židovskou verbež.“

„Židovskou verbež? Camillu?“

„Tak si měla dát pozor, koho si bere!“

„Ty syčáku!“

„Já ti dám syčáka... To jsi dřív neříkala.“ Napřáhl ruku.

„Jestli se mě dotkneš, tak už nemusíš jezdit na Montillac. Nikdy.“

Zbledl. Tohle už nebyla přítelkyně z dětství, ale paní ze statku, na kterém on se svým otcem pracovali. Tímhle tónem s ním Lea mluvila poprvé. Dělník! Slouha! To bylo jeho místo. Ona se s ním spustila, jako se markýzy nebo baronky spouštějí s pážaty.

„Ty zapomínáš, moje milá děvenko, že ten ,tvůj’ Montillac je zadlužený a že kdybychom se na tebe s tátou vykašlali, nezbylo by ti než ho lacino prodat.“

„To je hnus, co tady vykládáš. Já myslela, že máš ty pozemky rád stejně jako já.“

„Člověk nemůže mít dlouho rád to, co mu nepatří.“

Uchopil ji jednou rukou za obě zápěstí, povalil ji na postel a sedl si jí obkročmo na nohy, aby ji znehybnil. Volnou rukou si rozeplnul poklopec a vyndal svůj úd.

„Ne, Mathiasi! Přestaň.“

„Snad mi nechceš namluvit, že už to nemáš ráda!“ Vyhrnul jí šaty a strhl jí kalhotky. Lea se zmítala, vzpínala,

plivla mu do obličeje, tiskla stehna k sobě... Vlepil jí políček přes celou tvář. Praskl jí ret a vytryskla krev. Zařvala. A on jí roztáhl stehna a pronikl do ní.

Lea se na něj zděšeně dívala. Bolelo ji to, jako ji nikdy předtím nic nebolelo, zachvátil ji strašný strach. Její stékající slzy zmáčely polštář.

„Přestaň, Mathiasi... Přestaň! Mě to bolí.“

„Dobře mě poslouchej. Ty teď přestaneš s tím upejpáním. Mám v ruce všechno, abych tě mohl dát zašít, kdy mě napadne: dopisy, které jsi převážela, ty drobné vzkazy z modrého bicyklu... vím o všem. Na gestapu mám spoustu přátel. Mám tě v hrsti. Takže budeš hodná holka. Já teď odjedu zpátky do Německa, než bude ta havěť poražená, a pak se pěkně v klidu vrátím, ty si mě vezmeš a staneme se pány na Montillaku... Já si počkám.“

Padl na ni celou svou vahou, hledal její ústa, jeho pohlaví jí naráželo do útrob. Lea zatínala zuby a třásla se po celém těle.

„Miluju tě, Leo, miluju tě.“ Ukojil se v ní a ochabl.

O chvíli později se svalil na bok. Pohlaví měl od krve. Lea si přetáhla přes zmrtnělé tělo peřinu a zůstala bez hnutí ležet.

Pohládl ji po tváři. Stroze mu odstrčila ruku. Dlouho se na ni beze slova díval. Spala, nebo to předstírala. Zhasl světlo.

15. KAPITOLA

Lea se probudila první, se strašnou bolestí v břiše. Vypadalo to, že je krásně, do pokoje se pokoušel přes záclonu z rozedrané narůžovělé látky proniknout sluneční paprsek a osvětloval příšernou papírovou tapetu, místy odlepenou a potrhanou, s velkými modrými a červenými

květy. Ve velkém zrcadle naproti sobě viděla svůj obličej i obličej spícího Mathiase.

Nadzdvihla se na lokti. Její hodinky ukazovaly jedenáct. Jedenáct hodin! S velikým úsilím se jí podařilo vstát. V ledové místnosti drkotala zuby, natáhla si botky a kabát. Mathias se v posteli převrátil. Zůstala chvíli bez hnutí stát, pak našla pod postelí svou kabelku. Vrazila do stolu, na němž zacinkaly skleničky a talíře. Mathias pořád spal.

Na konci chodby nějaký neduživý muž se zažloutlou pletí a s vyhaslým oharkem cigarety v ústech nedbale zametal podlahu.

Venku vystřídalो včerejší mrholení modré nebe. Ve vzduchu jako by už byl cítit závan jara, jež se zdánlivě bez radosti vloudilo do úzkých uliček. Na věži Notre-Dame odbilo dvanáct úderů poledne. Lea se rozeběhla po Montesquieuově ulici. Stále v běhu se dostala přes třídu Intendatury, musela se zastavit, aby nechala projet tramvaj, a bez dechu doběhla před kavárnu *U Regenta*. Byla doba aperitivu, stolky na chodníku byly všechny obsazené. U několika stolů seděli němečtí důstojníci.

Ten David se snad zbláznil, že si s ní dal schůzku právě tady! Na terase nebyl. Lea se odhodlala vstoupit dovnitř. Okamžitě si všimla, jak sedí na lavici a čte *La Petite gironde*. Vypadal jakoby omládlý a šťastný.

„Už o tom víte?“

Zavrtěla hlavou.

„Včera na Rádiu Londýn oznámili, že Leningrad byl osvobozen. S Aristidem jsme se málem rozbřečeli, když jsme slyšeli Jacquesa Duchesna, jak to říká ochraptělým hlasem. Umíte si to představit? Vydrželi šestnáct měsíců... Nevypadáte moc spokojeně...“

„To s tím nemá nic společného, mám příšernou migrénu... Je to moc dobrá zpráva.“ Pohlédl na ni pozorněji.

„To je pravda, vypadáte hůř než včera. Neměla jste nějaké problémy?“

„Ne, všechno dopadlo dobře.“

„A co Grand-Clément?“

„Slíbil mi, že udělá, co bude v jeho silách. Dal si se mnou schůzku u něj dnes ve čtyři.“

„Skvělé. Řeknu Paličákovi, aby tam byl. Nezapomeňte, kdyby něco nebylo v pořádku, uvažte si šátek.“

„Přeje si slečna něco pít?“

„Ano... ne... já nevím.“

„Už jste snídala?“

„Ne, nemám hlad. Dejte mi vichy s bublinkami a aspirin, jestli máte.“

„Podívám se, slečno.“

S hlučným smíchem vešla skupina mládeže. Lea ucítila, jak David vedle ní ztuhl. Ti chlapci přitom vypadali úplně neškodně.

Číšník se vrátil s objednávkou a dvěma prášky na talířku.

„Máte štěstí, šéfová ho měla v kabelce.“

„Poděkujte jí za mě.“

„Kolik vám dlužím?“

„Jedna vichy s bublinkami a sklenička sauterneského... Šest franků, pane, bez obsluhy.“

„Tumáte. Pospěšte si, musíme pryč.“

Lea spolkla prášky a šla za Davidem. Venku ji vzal za paži a odvedl do Židovské uličky.

„Proč jsme museli tak rychle vypadnout? To kvůli těm mladíkům?“

„Ano.“

„A proč?“

„To jsou muži komisaře Painsota.“

„Tihle? Vypadají jako studenti!“

„Pěkní studenti. Ti líp ovládají obušek než francouzštinu. Jsou to nebezpeční malí surovci bez skrupulí, kteří mučí a zabíjejí pro radost i pro peníze.“

„Proč jste si se mnou dal schůzku zrovna na tomhle místě?“

„Protože právě uprostřed nepřátel je člověk v největším bezpečí. Tady se rozejdeme. Co budete dělat do té schůzky u Grand-Clémenta?“

„Trochu se projdu, vzduch mi udělá dobře. Pak možná půjdu do kina.“

„To je dobrý nápad. V Olympii dávají *Návštěvu z temnot* od Carného. Není to špatné, i když ten konec je trochu pokažený.“

„Já to viděla v Paříži. Co bych měla dělat, až odejdu od Grand-Clémenta?“

„Půjdete na nádraží Svatého Jana na vlak. Před kioskem s novinami k vám přistoupí jedna žena s průvodcem francouzskými víny v ruce a řekne vám: ‚Vlak z Paříže má dneska zpoždění.‘ A vy jí odpovíte: ‚Tomu nevěřím.‘ Povězte jí o vašem rozhovoru a jděte na vlak do Langonu.“

„A co když se z nějakého důvodu nedostanu na nádraží?“

„Dozvíme se to od Paličáka, který vás bude neustále sledovat. Ale rozkaz zní, že se máte co nejrychleji vrátit domů.“

„Rozkaz?“ svažila Lea obočí.

„Ano. Ať chcete, nebo ne, patříte teď k síti a musíte poslechnout, ve vlastním zájmu i v zájmu všech. Aristide je v tom velmi přísný.“

„A kde je Lau... Lucius?“

„Na jednom bezpečném místě v Landeském kraji. Brzy se o něm dozvíte. Na shledanou, Exupérance. Good luck.“

„Na shledanou, Davide.“

„Vaši přítelkyni zítra propustí.“

Lea nevěřila svým uším. On si dělá legraci, to snad není možné!

„Určitě?“

„Gestapo došlo k závěru, že paní d'Argilat o činnosti svého manžela nic neví a že ani neví, kde se nachází. Vy byste to náhodou nevěděla?“

Ta nečekaná otázka ji málem vykolejila. Ani nevěděla, jak jenom ovládla bledost, kterou jí úzkost vlila do tváří, a odpovíděla s tím nejnevinnějším výrazem:

„Já? Ne. Já ho neviděla od pohřbu mého otce.“

Ať se Grand-Clément nechal ošálit, nebo ne, nedal na sobě nic znát.

„Je to opatrný muž, jaké máme u nás rádi.“

„U nás?“

„Ano, v odboji.“

„Ale to je velmi nebezpečné,“ vydechla s tak dobře zahranou směsí strachu a obdivu, že se Grand-Clément nafoukl:

„To je, ale osvobození naší země za to stojí.“

Lea, jež už začínala mít dost té hry na pitomce a cítila se čím dál víc nesvá před tím mužem, do něhož neviděla, se zeptala:

„V kolik hodin má být paní d'Argilat propuštěná?“

„Pozdě dopoledne. Bude třeba mít nějaké auto, protože je velmi zesláblá. Dovolil jsem si o tom říct vašemu strýci, advokátu Delmasovi, a on mi řekl, že vám dá k dispozici svůj vůz, abyste odvezla paní d'Argilat domů.“

„To jste dobře udělal, za všechno vám děkuji. Ale jak se vám to podařilo?“

„Po pravdě řečeno já za to moc nemohu. Když jsem o tom mluvil s ředitelem Mérignackého tábora, řekl mi, že právě dostal rozkaz propustit paní d'Argilat a ještě asi deset jiných z rodinných důvodů.“

Byla to pravda? V každém případě to bylo docela dobře možné. Lea se s tím vysvětlením spokojila a rozloučila se s Grand-Clémentem, jenž jí řekl:

„Doufám, že se s vámi zase uvidím za nějakých příjemnějších okolností.“

Kdyby v ní neležela vzpomínka na tu noc jako nějaká velká černá koule v břiše, byla by na Verdunské třídě tančila radostí. Kochala se posledním slunečním paprskem onoho

krásného pozdního zimního odpoledne. Rozhodla se, že zajde ke strýci Lukovi Delmasovi, aby se konečně trochu umyla a zbavila se toho pocitu špíny... a poprvé za ten den se zamyslela nad tím, co se stalo.

Mathias jejího dětství a dospívání byl mrtvý. Zemřel v jednom špinavém hotýlku, vedeném odpornou prostitutkou. To už se nikdy nedá odpustit. Co nedokázala odhadnout, bylo, nakolik jsou Mathiasovy hrozby reálné. Věděla teď, že je schopný všeho, ale nevěděla přesně, jakou nad ní může mít moc. O tom, že by ho vyhnala z Montillaku, nemohlo být řeči, dokud se neseznámí se skutečnou situací na statku a nebude vědět, co vlastně by mohl prozradit gestapu...

V jídelně advokáta Delmase bylo teplo a oběd, podávaný starou věrnou kuchařkou, byl stejně bez chuti, jako býval před válkou.

Mezi strýcem Lukem a bratrancem Philippem, jenž konečně dokončil studium práv a chystal se pomáhat v kanceláři otci, se Lea cítila čím dál tím víc nesvá.

„Ještě štěstí, že má táta za přítele prefekta, jinak by nejspíš paní d'Argilat strávila pár měsíců ve vězení.“

„A tobě jako advokátovi připadá normální, že zavrou do vězení někoho, kdo nic neudělal?“

„Ona možná nic neudělala, ale jejího manžela zkrátka a dobře hledá policie.“

„A která? Francouzská, nebo německá?“

„Dobře víš, že tady policie spolupracují.“

„To by tedy bylo těžké nevědět...“

„Děti, nehádejte se. Leo, děláš chybu, že zaujímáš tenhle postoj. My se tady v Bordeaux jenom řídíme pokyny hlavy státu. Jakékoliv jiné chování by bylo proti zájmům naší země. Maršál Pétain svým rozhodnutím uchránil Francii od nepořádku a komunistické anarchie, a to nepočítám ty tisíce ušetřených životů...“

„Ale strýčku Luku, ty zapomínáš, že tady právě lidské životy, jak ty říkáš, neměly velkou váhu a že tu postříleli desítky rukojmí.“

„To je smutný důsledek aktů banditismu, spáchaných nezodpovědnými lidmi v žoldu Moskvy a Londýna.“

„Strýčku! Jak to můžeš říct, když muži jako strýc Adrien nebo Laurent d'Argilat...“

Advokát Delmas vstal tak prudce, že zvrhl těžkou židli. Vztekle hodil ubrousek na stůl.

„O svém bratrovi už nechci ani slyšet. Pro mě je mrtvý, to už jsem ti říkal. Pokud jde o Laurenta d'Argilat, nechápu, co ho to posedlo, byl to dobrý důstojník. Sbohem, zkazilas mi chuť.“

Luc Delmas odešel a práskl za sebou dveřmi. Lea dopila svou sklenku vína.

„To byl nápad, takhle ho vytočit. Nebude teď v noci spát.“

„Trochu nespavosti mu neuškodí. Aspoň bude moct přemýšlet o tom, co bude dělat po válce, až to Němci prohrají.“

„Děvenko ubohá! To tak hned nebude. Udělala bys líp, kdyby ses starala o své nápadníky než o věci, které přísluší mužům.“

„Chudáčku malý! Ty budeš pořád stejně hloupý. Neschopný vidět svět jinak než očima svého otce. Pierrot, ten to pochopil. Radši zdrhnul.“

Ted' zase vstal bratranec Philippe, jenž náhle zbledl.

„Ještě štěstí, že nemluvila o bratrovi před otcem, jinak bych tě byl vyhodil.“

Lea pokrčila rameny a zeptala se:

„A kde je? Víte o něm něco?“

„Je ve vězení ve Španělsku.“

„Ve vězení?...“

„Ano, vždyť si to zasloužil. Tátu z toho málem ranila mrtvice, když našel ve svém pokoji ten vzkaz, ve kterém mu psal, že se chce dostat do severní Afriky a vstoupit tam do vojska.“

„No jasně, ty bys něco takového neudělal.“

„Jen si ironizuj. Nebyť špatného příkladu strýce Adriena, nikdy by ten malý nebyl odjel. Naštěstí ho zatkli ještě dřív, než se dostal do Maroka...“

„Naštěstí!...“

„Ano, táta má v Madridu přátele advokáty a ti mu slíbili, že ho pošlou zpátky.“

„Odejde znovu.“

„To bych se divil. Z jezuitské koleje se jen tak lehko nedostaneš, zvlášť když otec trvá na tom, že je nutné mladou duši uchránit ode všeho rizika.“

„To jsou teda prostředky!“

„V dnešní době jsou nutné, má milá. Udělala bys líp, kdyby sis vzala příklad ze syna vašeho správce sklepů.“

„Mathiase?“

„Ano, Fayardova syna, který se přes svůj původ chová líp než spousta mladých mužů z naší společnosti.“

„Jo, dobré chování, to on teda má! Ty jsi k smíchu, chudáčku malá, jako bych slyšela tetu Bernadettu: mladí muži z naší společnosti! Naše společnost je v háji, smetená, navždycky zmizela. Ty a takoví, jako ty, jste jen pozůstatky, dinosauři...“

„Dinosauři nedinosauři, zatím jen díky lidem, jako jsme my, země ještě stojí na nohou.“

„Tobě se zdá, že tomuhle se dá říct stát na nohou? Zít takhle pod německou botou? Lízat jim holínky?“

„Vidím, že pozorně posloucháš ty ubožáky z Rádía Londýn, co si tam pěkně v bezpečí na tom svém ostrově vyzývají k sabotážím všechny komunistické budižkničemy v naší ubohé zemi.“

„Zapomínáš na každodenní nálety na Anglii.“

„Na ty hajzly anglický jich nebude nikdy dost.“

„Takhle mluvíš ty, rodák z Bordeaux, o našich drahých příbuzných?“

„Takovému pitomému vtipu já se nemohu zasmát.“

Bylo to totéž nedorozumění, tytéž hádky a tytéž nadávky, jako když byli malé děti.

Lea už by ho tam nejradši nechala a šla si lehnout, ale to, co řekl o Mathiasovi, ji znepokojovalo.

„Cos myslel těmi řečmi o Mathiasovi?“

„Jednoduše to, že ho ten jeho pobyt v Německu přivedl k rozumu a že místo aby tě pozoroval těma svýma zamilovanýma očima, stal se z něj muž, se kterým se dá počítat.“

„Co tím chceš říct?“

„To se moc těžko vysvětluje, však uvidíš. Už je pozdě. Já musím být zítra brzy ráno u soudu. Dobrou noc. Máš Corinnin pokoj. A až půjdeš nahoru, nezapomeň zhasnout.“

„Dobrou noc.“

Lea zůstala dlouho v zamyšlení, opřená lokty o stůl, bradu v dlaních, a se vzrůstajícím znepokojením uvažovala, co to asi chtěl Philippe o Mathiasovi naznačit.

Druhý den ráno jeli advokát Delmas s Leou do Mérignackého tábora pro Camillu. Mladá žena byla tak slabá, že ji jeden četník musel donést až do advokátova auta. Když provedli všechny administrativní úkony, konečně opustili tábor, sledováni bezvýraznými pohledy několika vězňů, bezcílně se potulujících v drobném studeném dešti.

Camille, napolo ležící na zadním sedadle, pozorovala, jak se před ní otevírají vrata pobité ostnatými dráty, příliš vyčerpaná, než aby mohla pociťovat radost.

16. KAPITOLA

Camille téměř neměla sílu přitisknout k sobě syna, horečka ji vyčerpávala, ztrácela ponětí o všem, co se dělo kolem ní. Doktor Blanchard stanovil jako diagnózu překrvení plic a duševní otřes. Celé tři týdny se potácela mezi životem a smrtí. Ruth, Laura i Lea se postupně střídaly u její postele a už přestávaly doufat, že by jí někdy klesla ta horečka,

spalující její ubohé a čím dál vyzáblejší tělo. Lékař, který za ní denně docházel, si rval své poslední bílé vlasy a nakonec se sám sebe ptal, jestli nověna, kterou podnikla Bernadette Bou-chardeauová u Panny Marie Verdelaické, nemá větší šanci ulevit nemocné, než jeho léky, a to už bylo u takového starého ateisty jako on co říct.

V polovině února horečka naráz klesla a během dvou následujících dní přišla Camille postupně zase k sobě. Byla ale tak slabá, že se nedokázala sama najíst a Ruth ji musela krmit jako malé dítě. Také mluvit pro ni znamenalo velkou námahu. Až konečně během prvních březnových dní doktor Blanchard uznal, že je mimo nebezpečí. Dojatě se na ni díval, jak zdvihá k ústům lžici masového vývaru. Konečně si mohla přečíst dopisy od Laurenta i úryvky jeho deníku, které se k ní dostaly. To jí znovu dodalo sil. Uchovávala je jako vzácnost v taštičce na ruční práce, kterou měla neustále při sobě.

Lea se ani jednou za té dlouhé nemoci nevzdálila z Montillaku. O tom, co psal Laurent, se nikdy nic nedozvěděla. Po Mathiasovi nebylo také ani vidu ani slechu. Vrátil se do Německa? Manželé Fayardovi byli stále chladnější, dělali svou práci a všechno, co prohodili s obyvateli „zámku“, bylo občasné „dobrý den“ nebo „dobrý večer“ při náhodných setkáních.

Koncem března mohli Camillu, přikrytou dekou, posadit do lehátka na slunce. Trochu pookřála, ale byla pořád děsivě hubená a slabá. Ruth ji bez námahy zdvihala a odnášela na zahradu.

Peněz se na Montillaku začínalo čím dál tím více nedostávat. Lea se s Laurou rozjela za otcovým notářem do Cadillaku. Poradil jim, aby se pokusily prodat nějaké pozemky, a neskryval před nimi, že s tím budou mít potíže, protože v té době se nic neprodávalo, a když tak za velmi nízké ceny.

„Nemohly bychom zastavit borovicový les?“ zeptala se Laura.

„Vaše pozemky už jsou dávno zadlužené. Nevím, jestli vás mohu nechat dát do zástavy ještě více majetku.“

„Kdybychom měly jiné řešení, nebyly bychom tady a neptaly bychom se vás na radu,“ podotkla Lea.

„Já vím, mé dítě, já vím. Při vzpomínce na přátelství s vašimi rodiči vám mohu ještě půjčit nějakou částku, kterou mi zaplatíte, až bude vyřízeno dědictví po vašem otci.“

Lea chtěla odmítnout, ale Laura ji předešla.

„Mockrát děkuju, pane Rigaude, přijímáme s vděčností.“

„Přinesu vám peníze na Montillac příští čtvrtek, a s nimi pár papírů k podpisu. Nezapomeňte, že jestli chcete prodávat nebo zastavovat majetek, musíte mít souhlas vaší nejstarší sestry a vašeho strýce Luka, který je Lauřiným poručníkem.“

„Je to opravdu nezbytné?“ zeptala se Lea.

„Ano, naprosto. Laura je ještě nezletilá.“

Lea, šlapající do pedálů cestou nazpátek, měla jakýsi nejasný dojem, že nějaký cyklista, jehož si téměř ani nevšimla, šlape za nimi. Nebylo to poprvé od Camillina osvobození, co měla dojem, že je hlídaná.

„Zastav,“ křikla na sestru.

Překvapená Laura poslechla a sesedla z kola.

„Co je?“

„Pojď se na chvíli posadit, jsem unavená.“

Posadily se do trávy vedle cesty. Cyklista projel kolem nich, aniž na ně pohlédl. Byl mladý a hezky oblečený. Jeho obličej Lee mlhavě cosi připomínal.

„Už jsi toho chlapce někdy viděla?“ zeptala se sestry.

„Ano, na poště v Langonu, když jsem posílala balíček tetě Albertině, stál hned vedle mě.“

„Mluvil s tebou?“

„Ne, usmál se na mě. Taky včera, když jsem ho potkala ve Verdelais. Ale...“

Laura pohlédla na sestru se znepokojivou otázkou v očích, „...snad si nemyslíš?...“

„Myslím. Já už ten obličej taky někde viděla, ale nemohu si vzpomenout, kde. To je poprvé, co jsem pryč ze statku od té doby, co jsem přivezla Camillu z Bordeaux... Už to mám! Už si vzpomínám! Bylo to *U Regenta*, byl tam s takovou bandou kluků jeho věku, byli hrozně hluční.“

„Možná je tu v kraji na prázdninách.“

„Na prázdninách? V březnu?“

„A proč ne, brzy budou Velikonoce.“

„Tomu nevěřím. Budeme muset dávat veliký pozor. Zrovna se to nehodí, zítra jsem chtěla jet do La Réole.“

„A proč?“

„To ti nemohu říct, ale budeš mi muset pomoci.“

Laura beze slova pohlédla na sestru. Od té doby, co ji gestapo odvezlo s Ruth a s Camillou a co slyšela, jak si dva francouzští policisté se smíchem povídají, že mají prostředky, jak přinutit každého mluvit, byl její zápal pro Pétaina hrozivě otřesen. Klidně by souhlasila, že pomůže Lee přes demarkační linii.

„Udělám, co mi řekneš.“

Obě sestry vešly se smíchem do řeznictví v Saint-Macaire, když si předtím uložily kola na dvorek, patřící ke krámu.

Řezník, jehož starší syn byl kmotřenec jejich matky, je přivítal s hlasitými projevy přátelství.

„No ne! Holky Delmasovy! To se často nevidí, potkat vás dvě pohromadě, krasotinky.“

Pak dodal potichu, i když tam byli jen oni tři:

„Schoval jsem vám pěkný kousek pro paní Camillu, to jí pomůže, aby nabrala síly. Už je jí líp?“

„O trochu. Děkuji, Roberte. Bez vás bychom na Montillaku moc často maso neměli. Budeme vám moci zaplatit. Notář nám půjčí peníze.“

„O to se nestarejte, slečno Leo, to se uvidí později, až bude po té zatracené válce. Moc toho nemám, ale půjde z

toho uvařit dobrý kotlík ragú. Ale například dnes bych potřeboval pár lístků.“

„Máš potravinové lístky, Lauro?“

„Mám...“

Laura se naklonila k Lee a pokračovala: „Právě jsem ho zase viděla! Není sám, je s ním ještě nějaký jiný kluk.“

„Roberte, podívejte se opatrně na ulici. Znáte ty mladíky, co jsou vedle bylinkářství?“

Řezník pokročil na práh krámků a utíral si ruce do zástěry.

„Neznám, ale už jsem je tu viděl motat se kolem. Moc katolicky nevypadají, na dnešní dobu jsou moc dobře oblečení.“

„Lauro? Víš, co máš dělat. Roberte, mohu jít zadem?“

„Jasně, slečno Leo. Necháme je tu pustit kořeny, ty vejšlupky. Tam, kde jsou, na dvůr nevidí.“

Lea sjela plnou rychlostí příkrou uličkou za kostelem, projela kolem, jeskyní, dala se po silničce kolem Garonny a vrátila se na silnici z La Réole do Gaillardu kousek před Saint-Pierre d'Aurillac.

Když přijela před strážní budku na demarkační linii, byla závora vytažená. Stejně zastavila a slezla z kola. Z boudy vyšel starý německý voják.

„Á, ta slečna na modrém bicyklu. Ta už tudy dlouho nejela. Nepotřebuje zastavovat, cesta teď volná. Šťastnou cestu.“

To je pravda, pomyslela si, když si znovu sedala na kolo, já zapomněla, že od konce února už mezi oběma zónami není demarkační linie.

Aby zklidnila Camillinu i svou vlastní úzkost, rozhodla se Lea dojet do La Réole a zeptat se manželů Debrayových, jestli něco nevědí o Laurentovi a jestli by mu mohli vyřídit nějaké vzkazy. Ruth, které se svěřila se svými obavami, že jsou obyvatelé Montillaku hlídání, se pokusila jí cestu do La Réole rozmluvit, říkala, že to je nebezpečné nejen pro ni, ale i

pro osoby, s nimiž se chce vidět. Lea namítla, že to dobře ví, ale že už nemůže být beze zpráv o Laurentově osudu. Stará vychovatelka rezignovala. Dívala se za „svými“ dvěma odjíždějícími děvčaty se zlou předtuchou, kterou nedokázala zahnat.

Lea zdolala prudký sjezd před městem. Na mostě potkala tři černé citroeny s předním náhonem a dvě vojenské dodávky, z nichž na ni bouřlivě mávali němečtí vojáci. Z toho setkání až ochabla v kolenou. Do vrchu kolo vytlačila, naplněná vzrůstajícím nepokojem. Cestou napříč náměstím uviděla skupinku osob, jež vypadala silně rozrušená. Ztichli, když procházela kolem. Popošla jen pár metrů, když ji předešel nějaký muž a řekl jí, aniž na ni pohlédl:

„Jděte na náměstí Svatého Petra, pak do Ledárenské ulice číslo 1. Vejděte tam a počkejte na mě.“

V hlase toho neznámého otrhaného muže v pracovní kombinéze a modré kšiltovce zazněla taková autorita, že se Lea bez přemýšlení pustila ulicí Numa-Ducrose. V Ledárenské byla otevřená vrátka. Vstoupila dovnitř. Neuběhlo ani pět minut a vešel za ní ten muž v kšiltovce.

„Vy jste ze zámku Montillac u Saint-Maixantu?“

„Ano.“

„A co děláte v La Réole?“ Do čeho se to plete? „Do toho vám nic není.“

„Přestaňte si vyskakovat, pokouším se vás uchránit před nepříjemnostmi.“

„Jakými nepříjemnostmi?“

„Například že vás zatknou Němci.“

Lea pocítila, jak jí strachy ubývá kuráž. Vykoktala:

„A proč by mě měli zatýkat?“

„Právě zatkli dva mé přátele, které znáte.“

„Debrayovy?“

„Ano. Ale no tak! Snad se vám, maličká, neudělalo zle.“

Chytil ji za paži a posadil ji na schod.

„Simono,“ zavolal, „přines rychle sklenici vody.“

Dveře, před nimiž Lea seděla, se otevřely a v nich se objevila nějaká mladá žena v modrém kostičkovaném plášti se sklenkou vody v ruce.

„Co se děje, Jacquesu?“

To je pro slečnu, není jí dobře. Je to přítelkyně Debrayových.“

„Ach! Chudinka!... Tumáte, napijte se.“

Třesoucí se ruce uchopily skleničku. Stažené hrdlo dokázalo polknout jen trochu vody.

„Co se stalo?“ vykoktala s obtížemi.

„Nesed'te tady,“ řekla Simone, „pojdte dovnitř.“

Přátelsky pomohla Lee vstát. Místnost, do níž vstoupili, byla velická kuchyně, ve které se nad ohněm v krbu vařila zelňačka. Posadili se na lavice kolem stolu.

„Co se stalo?“ zeptala se Lea znovu pevnějším hlasem.

„Nejspíš je někdo udal. Dnes ráno za svítání obklíčilo dům asi dvacet německých vojáků a těch francouzských lumpů v civilu. Kamarád, co šel na vinici, se schoval, když je viděl. Jeden z těch civilů hláskou troubou vyzval Debrayovy, aby vyšli ven, jinak že dá rozkaz střílet. Pak bylo chvíli ticho, a pak se z domu ozvaly dva výstřely. Nato začali skopčáci střílet jako zběsilí. Když nakonec přestali, bylo všude spousta modrého kouře. Dva civilové s pistolemi v rukou vešli do domu. Vzápětí se vrátili ven a táhli za ramena mrtvolu paní Debrayové. Ta ubožačka byla v noční košili, dlouhé šedé vlasy samá krev se jí plouhaly po zemi. Opřeli ji rameny o strom a vrátili se do domu. Když se znovu objevili, drželi pod pažemi pana Debraye, který sebou ještě škubal. Obličej měl celý zalitý krví. Položili ho vedle jeho ženy. Kámoš říkal, že na to nebyl pěkný pohled. Nejspíš napřed zastřelil svou ženu a pak se střelil do úst. A netrefil se.“

„To je ale hrůza! Ale proč?“

„To od nich se vysílaly zprávy do Londýna. Týden předtím nám shodili materiál, prvotřídní vysílačku. Pianista přijel druhý den vlakem.“

„Toho taky zatkli?“

„Ne, ten tam nebydlel. Jakmile jsme se dozvěděli, co se stalo, odvedli jsme ho k Durasu do lesa.“

„A co pak?“

„Ti civilové s pár vojáky prohledali dům. Vyhodili oknem vysílačku, knihy, nábytek. Jeden z těch civilů vyběhl ven a hrubě zdvihl pana Debraye, který se sesul na mrtvolu své ženy. Kámoš mi řekl, že odtud, kde byl, moc dobře viděl, jak se tomu nešťastníkovi otřásají ramena pláčem. Ten civil se zraněným začal třepat jako surovec a křičel:

„Ten seznam!... Kde je?... Budeš mluvit, blbče stará...“

Z rozbitých úst nevyšla ani hláska. A tak ho ten hnusák hodil na zem a zkopal ho. Nejstrašnější bylo, že pan Debray neudělal jediný pohyb, aby se chránil, jako by doufal, že dostane smrtelnou ránu. Když kámoš zdvihl hlavu, Němci nakládali obě těla do jedné z dodávek.“

Asi byli v jedné z těch s těmi smějícími se vojáky, co jsem právě potkala, pomyslela si Lea znechuceně.

„Pak zazněly nějaké německé rozkazy a po chvíli z oken vyšlehly plameny. Můj kamarád využil kouře, který šel jeho směrem a skryl ho. Utekl, aby mi o tom mohl říct. Ve dvou jsme oběhli všechny soudruhy.“

Ozvalo se zaklepání na dveře. Otevřely se a dovnitř vstoupil četník.

Lea ztuhla strachy a dívala se, jak se blíží.

„Nebojte se, slečno, ten patří k nám.“

„Alberte, to je neterž toho dominikána, jela k Debrayovým. Vzpomínáš si, říkal nám o ní.“

„To jste unikla o vlasek. Nechali tam nějaké muže, kteří nedovolí nikomu z místních, aby se přiblížil, a zatýkají každého, kdo jim připadá podezřelý. Zatkli dokonce Manuela, příručího od Rosierů. Naštěstí tam po požáru přišel starosta a zaručil se za něj, že o ničem neví. Ostatně si to myslí.“

„Máme jistotu, že je pan Debray mrtvý?“

„Podle mých kolegů ano. Každopádně z něj tak crčela krev, že bez ošetření musel vykrvácet. Ale přátelé pro každý

případ nebudou pár dní přespávat doma. Otče, mohu vám říct pár slov?“

Oba muži odešli.

„Máte štěstí, že vás truhlář poznal,“ řekla Simone.

„Je to úžasný chlap. To on donesl vysílačku k Debrayovým.“

„A vy jste taky v odboji?“

Simone se rozesmála.

„To je moc silné slovo. Ještě s pár ženskýma odsud a z vesnic kolem předáváme zprávy, občas zbraně, schováváme letce nebo malé židovské děti. Vaříme večere pro ty, co se vrátí uprostřed noci z parašutistických výsadek.“

„Vy nemáte strach?“

„Ne, na to se nemyslí, a pak, s chlapy, jako je Albert Rigoulet a truhlář Jacques, se člověk cítí v bezpečí.“

„I po tom, co se právě stalo?“

„To je osud. Všichni, kdo mají doma vysílačky, vědí, co riskují, a Debrayovi to věděli líp než kdo jiný. Překvapuje mě jen to, že se jako věřící lidé odhodlali k sebevraždě.“

„Neměli na výběr,“ řekl truhlář Jacques, jenž právě vstoupil. „Pan Debray by při mučení nepromluvil, tím jsem si jistý, ale nebyl by snesl pohled na utrpení své ženy. Jestli existuje bůh, určitě mu odpustí. Poslouchej, Simono, nemohla bys nám dát něčeho napít?“

„To je pravda, úplně jsem tím neštěstím zapomněla na dobré způsoby.“

Vyndala z kredence načatou láhev vína a čtyři skleničky.

„Tři stačí, Rigoulet se musí vrátit na četnickou stanici.“

Simone nalila víno, přitukli si a beze slova pili. Truhlář odložil sklenku a mlaskl.

„Je to pořád to z vaší stráně u Pied-de-Bouc?“

„Ano, je to poctivé víno.“

„Slečno, teď když víte, kdo jsme, neřekla byste mi, co jste jela dělat k Debrayům a jestli věděli o tom, že za nimi přijedete?“

„Nevěděli. Jela jsem se jich zeptat, jestli nemají zprávy o mém příteli a jestli by se s ním nemohli setkat.“

„O jakém příteli?“

Lea zaváhala. Jaké jim měla říct jméno?

„O Laurentu d'Argilat.“

„Toho znám.“

„A víte, kde je?“

„Vím.“

„Zaveďte mě k němu.“

„To jen tak nejde, ale mohu mu vyřídit zprávu.“

„Řekněte mu, že jeho ženě se daří lépe, ale že je pořád moc slabá; že dům je hlídáný a ať mi vzkáže, jak se má.“

„Všechno to vyřídím. Říkáte, že váš dům je hlídáný. Jste si jistá, že za vámi nikdo nejel?“

„Naprosto. Ale musím se vrátit, nesmím přijet moc pozdě.“

„Předala byste taky nějaký vzkaz?“

„Jaký?“

„V Saint-Pierre d'Aurillac blízko kostela uvidíte hospůdku s loubím krásně porostlým vínem. Zeptáte se na Lafourcadeho, ukážou vám, kde ho najdete. A až ho najdete, řeknete mu, že Hostensovu psovi už se daří dobře.“

„Hostensovu psovi už se daří dobře?...“

„On už bude vědět. Ať to nezapomene vyřídit do Barie.“

„Hostensovu psovi už se daří dobře. Rozumím.“

„Děkuji, slečno, uděláte nám velkou službu. Když vám budu chtít něco vzkázat, nemáte válečnou přezdívkou?“

„Exupérance.“

„Jako ta verdelaiská svatá. Poprvé jsem to jméno slyšel z úst vašeho strýce.“

„Strýce Adriena? Jak se má?“

„Moc dobře, zdvihá morálku nováčkům. Často doprovází ty, co se snaží přejít do Španělska.“

„Nevíte, jestli je s ním můj bratranec Lucien?“

„Lulu? Ten, co klade bomby? Samozřejmě.“

„Prosím vás, řekněte strýci, že s ním musím mluvit. Je to moc důležité.“

„Řeknu mu to. A teď už jed'te. Simone vám ukáže, kudy se dostat za město. Buďte opatrná. Když něco neklapne, pošlete mi kartičku do truhlárny a napište tam, že dveře se špatně zavírají; my už budeme vědět. Tak na shledanou.“

Když Lea vešla zadem do Albertovy kuchyně v Saint-Macai-re, na věži odbýjela jedna hodina po poledni. Řezník, jeho žena Mireille, učedník i Laura seděli kolem stolu u skopové plece, nad kterou se jí seběhly sliny v ústech.

„No vida! Jak vidím, tady se beze mě nikdo nenudí.“

„Čekali jsme na tebe,“ ukázala jí Laura na prostřený příbor před prázdnou židlí.

„Ti venku si nevšimli, že jsem byla pryč?“

„Ne, šla jsem s Mireille pro chleba a když jsme je mójely, hezky nahlas jsem jí poděkovala, že nás pozvala na oběd. Sledovali nás z povzdálí. Od té doby se střídají na hlídce. Viděla jsi své přátele?“

Slzy, jež se jí dosud dařilo zadržovat, jí počaly stékat po tvářích. Robertova žena Mireille vstala a přitiskla si ji na prsa. To mateřské gesto Lein pláč ještě znásobilo. Dojatý řezník se nešikovně motal kolem obou žen.

„Co se stalo, pro pána krále! Co ti udělali, maličká?“

„Nic... ale... dnes ráno... přišli zatknout mé přátele... a oni... oni jsou mrtví.“

„Mrtví!“

„Oba dva?“

Lea se trochu uklidnila a se slzami v očích jim vyprávěla, co se přihodilo. Když skončila, zavládlo dlouhé tíživé ticho. Robert se hlučně vysmrkal. Obličej, obyčejně hrající všemi barvami, jako by mu zešedl. Jeho obrovská pěst dopadla na stůl, až skleničky a talíře nadskočily.

„Jednou za to za všechno ti zkurvenci budou muset zaplatit. Slečno Leo, moc vás prosím, nepleťte se do toho. Vaši přátelé, to bylo něco jiného, zabili jim syna, neměli už

co ztratit. Ale vy, slečna Laura a paní Camille, vy jste mladé, nechte takové staré voly, jako jsem já, aby se o něco pokusili, když už nebyli ve čtyřicátém schopni je zastavit.“

„Ale my do toho máme taky co mluvit, šéfe! A co Jeannot? Ten se přece přidal k makistům!“

„To je pravda, ale vy jste mužský.“

„Pořád ta samá písnička,“ zvolala Mireille. „Myslíte, že když my ženské nenosíme pušku, riskujeme míň než vy. Už z tebe mám bolení!“

„Nerozčiluj se, to jsem říct nechtěl.“

„Ale stejně jsi to řekl: že je ženská míň než muž, že je dobrá tak na to, aby utírala dětem zadek, stála za pultem, vařila, drhla podlahu a sem tam se trochu pomazlila! A přitom když je potřeba schovat ty vaše zbraně nebo ty vaše Angličany, tak se stejně vždycky obrátíte na ženské.“

Díky této manželské rozepři se dostalo Lee potvrzení, že Robert pracuje v odboji. To pro ni bylo takovým povzbuzením, že znovu dostala hlad.

„Jste oba úžasní, ale to maso tady vystydne, to by byla škoda.“

„To je pane řeč,“ prohlásil řezník. „Když nás necháš umřít hladu, tak to těm ubohým lidem život nevrátí. Ale přísahám, že budou pomstěni.“

O tři dny později dostala Lea dopis od Francoise Taverniera. Obálka byla očividně na policii otevřena a pak znovu zalepena. Šla si ho přečíst do pracovny, aby si vychutnala každé slovo, vykroužené širokým skloněným Francoisovým rukopisem.

„Leo, má překrásná,

nemůžete mi vyčítat, že bych na Vás nemyslel, protože jsem se rozhodl, že promarním pár mých vzácných minut, abych Vám napsal. Chtěl bych Vám jednoduše pogratulovat k Vaší obchodní zdatnosti. Měl jsem to štěstí ochutnat včera večer v Paříži u stolu Otty Abetze láhev Vašeho montillackého vína. Malý zázrak jednoduchosti a prostoty, s opravdovým

charakterem a chytře vymyšleným drobným sklonem k sladkosti. To víno se Vám podobá, jako by bylo Vaším bratrem, a já vám uděluji milost, že jste ho prodala. Když to půjde takhle dál, bude z Vás brzy obchodnice zavalená prací a zodpovědností, přikovaná ad vitam aeternam ke svým vinicím. Tato představa se mi ve vašem případě zcela neprotiví.

Jakmile mě unaví pít Vás na dálku, neopominu příležitost, abych si Vás přijel vychutnat přímo na místo. Počítejte se vším a buďte opatrná. Něžně Vás hladím,

Francois

P. S.: O Debrayových už to vím.“

Z toho dopisu zůstala Lea jako opařená. Jak se mohlo víno z Montillaku dostat do Paříže? A jak ho mohli nalévat na německé ambasádě, u stolu Otty Abetze? Hned pomyslela na Mathiase a na Fayarda. Co si to dovolují? Už viděla, jak ji lidé ponižují a nadávají jí do kolaborantů.

Děsilo ji pomyšlení, že by se měla postavit Fayardovi, a tak si řekla, že to odloží do doby, než přijde další dopis. Hned napsala Francoisovi, aby jí o tom napsal něco přesnějšího, a požádala ho o radu. Využila toho k tomu, že popsala pět dlouhých stránek, kde mu psala o všem možném, o každém zvlášť, a při té příležitosti mu také neopomněla vytknout, jak je on stručný.

Notář, jak slíbil, přinesl následující čtvrtek významný obnos, pomocí něhož Lea zaplatila Fayardovi, co mu byla dlužna. O jeho obchodech se přitom ani nezmínila. Beze slova si zastrčil peníze do kapsy.

Lea seděla v kanceláři svého otce a hleděla na své stráně osázené světle zelenou vinnou révou, na louku, na které se s velkým křikem honívala za Mathiasem, kde si hrávali a schovávali se do voňavých kupek a nakonec si vylezli na vysoký žebříňák naložený senem. Tam se nechávala ukolébat v rytmu dvou krácejících volů, Laroueta a Caoubeta, s rukama za hlavou a očima dokořán, hledícíma do azurového

nebe, brázdného drobnými vlaštovkami. Kdykoliv si vzpomněla na ty poklidné chvíle svého dětství, do nichž byl pokaždé zapletený Mathias, pokaždé pocítila smutek, jenž ji na dlouhé hodiny úplně vykojil.

Rozhodla se, že se pustí do účtů, aby se pokusila v nich vyznat a pochopit, jak mohl Fayard zpronevěřit láhve ve svůj prospěch. Francois na její dopis neodpověděl. Číslice jí tančily před očima. Jak se mohla měřit s Fayardem, který byl na své drobné kšeftíčky určitě zvyklý už dlouhá léta? Jak najít v jeho účetnictví mezeru? Vyčerpávala se marnými výpočty a nikdo v domě jí nemohl pomoci, protože se rozhodla, že ten Francoisův objev udrží v tajnosti.

Pokaždé, když se ocitla sama, zmocnila se jí temná hrůza při pomýšlení, že ji má Mathias v moci. Čím déle o sobě nedával vědět, tím víc se ho bála.

Toho dubnového večera byla černá tma. Celý den přšelo a studený vítr, vanoucí od severu, cloumal větvovím platanů na příjezdové aleji. Laura s Leou seděly v kuchyni u ohně z vinných výhonků, mezi sebou měly kulatý nízký stůl a hrály prší, Ruth zašívala, Camille pletla a Bernadette Bouchardeauová už si šla lehnout. Místnost byla osvětlena jen plápolajícím ohněm, u něhož tři ženy vypadaly, jako by vypadly z obrazu Georgese de La Tour. Skučení vichřice, praskání ohně, tikot kuchyňských hodin i smích hráček zesilovaly dojem rodinného klidu a pohody. Válka se zdála daleko.

Camille se zachvěla závanem průvanu. Odložila pletení na kolena a zavinula se újeji do šálu. Stočila oči ke dveřím. Byly lehce pootevřené; nejspíš větrem. Navzdory své slabosti vstala a šla je zavřít. Už natahovala ruku ke klíce, když se dveře prudce otevřely a uhodily ji přes prsty. Její společnice u krbu nehybně strnuly.

Nějaký muž v mokrých šatech, podpírající jiného muže, odstrčil dveře nohou a vstoupil dovnitř.

„Rychle. Pomozte mi.“

„Camillo, uхни a posad' se, překážíš nám. Ruth, Lauro, pomozte nám!“

S jejich pomocí položil muž svého druha na stůl. Pak šel rozsvítit elektriku jako někdo, kdo se v domě vyzná.

„Lucien!“ vykřikly Laura i Lea zároveň.

„Ztratil mnoho krve, Ruth, dojděte pro lékárníčku.“

„Ano, otče.“

„Strýčku Adrieně!“

„Mé milé, teď není chvíle na dojetí. Leo, je třeba dojít do Verdelaís pro doktora Blancharda.“

„Nešlo by mu zatelefonovat?“

„Ne, k telefonu nemám důvěru.“

„Tak dobře, já jdu.“

„Jdi přes Bellevue, nerad bych, aby Fayardovi něco tušili. Viděl jsem, že se u nich svítí.“

O hodinu později Lea přivedla lékaře, reptajícího na to „počasí pro bohy“.

„Felixi, s bohy si to budeš moci vyřídit někdy jindy, teď se postarej o tohoto chlapce.“

Doktor Blanchard si svlékl svůj starý baloňák a sklonil se nad Lucienem, jehož ruce byly obalené kusy látky nasáklými krví. Jistými pohyby celý obvaz sundal.

„Proboha! Kdo mu to udělal?“

„Bomba.“

„A co dělal s bombou?“

„Vyráběl ji.“

Toto vysvětlení, jež se mu zřejmě zdálo dobré, ukončilo lékařovy otázky. Pustil se do vyšetřování zranění. „Je třeba ho odvézt do nemocnice.“

„To nejde. Tam by upozornili policii a policie zase gestapo.“

„Pravou ruku má v háji. Musí se amputovat.“

Pod špínou a blátem, jež mu pokrývaly obličej, Adrien Delmas zbledl.

„Jsi si tím jistý?“

„Podívej se, má to na kaši.“

„Chudák malá!... Jdu pro jeho matku.“

„Ne, Ruth! Jen to ne, má sestra bude křičet, plakat, zburcuje sousedy. Felixi, my ti pomůžem, řekni nám, co máme dělat.“

„Nepřipadá v úvahu, že bych tomu chlapci provedl amputaci já sám. Naposledy jsem amputoval v sedmnáctém roce v polní nemocnici. Já jsem venkovský lékař, žádný chirurg.“

„Já vím, ale nemáme na výběr. Když ho dostane gestapo, budou ho mučit, dokud neudá své kamarády, a pak ho zabijí.“

Blanchard se rozhlédl po těch, co stáli kolem něj, samých dávných přátelích, a pak pohlédl na mladíka, kterého viděl dospívat a jenž tu nyní krvácel.

„Tak dobrá. Modli se k tomu svému zatracenému bohu, ať se mi staré ruce moc netřesou. Dejte vařit vodu. Ještě štěstí, že jsem si vzal kabelu. Doufám, že mi to nádobíčko nezrezivělo. Ruth, Adrienně a Leo, vy mi při tom pomůžete. Camillo, jděte si lehnout, sotva stojíte na nohou. Lauro, postarej se o ni.“

Lea by byla dala všechno na světě, kdyby tam nemusela být. Vatu s chloroformem však přiložila bratranci k nosu bez zachvění.

Nikdy už asi nezapomene na skřípání pilky, řezající kost. Během operace Lucien jednou či dvakrát zasténal. Když

doktor Blanchard zavázal poslední obvaz, byl dvacetiletý mladík bez pravé ruky a bez dvou prstů na levé.

Druhý den se probudil kolem poledne a spatřil, jak se nad něj naklání znepokojený obličej matky, strýce a doktora Blancharda. Usmál se na ně a řekl:

„Já už zapomněl, jaké je to v dobré posteli.“

Bernadette Bouchardeauová odvrátila tvář, aby skryla slzy. Za svítání všechny překvapila, s jakým klidem přijala novinu o synově amputaci. Všichni čekali křik, omdlávání. Jen se tiše rozplakala a jediné, co řekla, bylo:

„Díky Bohu! Žije.“

Lucien se naklonil k matce.

„Mami!...“

„Nehýbej se, chlapče. Ztratil si moc krve. Potřebuješ naprostý klid,“ řekl doktor Blanchard.

„A co moje ruka, nebylo to nic vážného, pane doktore?“ Všichni sklopili hlavu. Matce uniklo zasténání.

„Proč nic neříkáte?“

Ta byla ale těžká, ta zafačovaná ruka, kterou se pokoušel nadzdvihnout... a jaký má divný tvar, když je takhle obvázaná.

Lucienův výkřik zasáhl Leu, stojící za dveřmi, jako rána. Byl to výkřik, jenž jí celou noc bušil ve spáncích: „NE!... NE!... NE! NE! NE!“

17. KAPITOLA

V dětském pokoji přecházel Adrien Delmas sem a tam v nejhlubší beznaději, jakou může kněz poznat: už nevěřil. Od počátku války bojoval s pochybnostmi. Než přešel do ilegality, hovořil o tom se svým zpovědníkem, jenž mu řekl, aby přijal tuto zkoušku, seslanou mu Bohem, aby prověřil jeho víru. Pro lásku a službu Bohu byl dominikán schopen snášet mnohé strážně, ale dnes byl unavený neplodnými modlitbami, jejichž slova pro něj ztrácela svůj původní smysl. Všechno se mu to zdálo zarážejícím způsobem naivní a muži, kteří vyčerpali svůj život ve službách té vábničky, mu připadali jako blázni nebo dokonce škodlivé, duchovně nečestné bytosti. Ve tom zmatku zapomínal na své mistry, ty velké katolické duchy, vedle nichž se rozvinul jeho vlastní duch. Všichni ti velikáni – Pascal, abbé de Rance, Augustin, Jean-de-la-Croix, Tereza z Avily, Chateaubriand, le Bossuet a další služebníci církve – letěli na smetiště. Ti všichni se mýlili nebo ho oklamali. Co zmůžou jejich marná slova proti zoufalství zmrzačeného dítěte? Co mohou říct na němou

matčinu výčitku? Kam se poděla ta mírná útěšná slova, která tak dobře uměl poskytovat umírajícím a raněným za španělské revoluce? Byl jako ten nerodící fíkovník z evangelia; uschlý a bez plodů. K čemu je mu, že existuje, když jeho existence nepřináší žádnou úlevu? Lucien se jeho vinou navždy zmrzačil. Protože to přece byla jeho vina, že se ten kluk dal k odboji. Kdyby byl klidně zůstal v klášteře v ulici Saint-Gens, jak mu přikázal jeho představený, místo aby si hrál na faráře partyzána, jeho synovec by se k němu byl nikdy nepřidal. Zároveň však dobře věděl, že to možná není pravda, že jeho vlastní angažovanost Luciena nijak neovlivnila. Dlouze o tom hovořili za těch nekonečných zimních večerů, které strávili společně na statku, sloužícím za útulek chlapcům od makistů. Zpočátku jich nebylo ani deset, ale pozvolna se k nim přidávali ti, co odmítli totální nasazení. Teď byl zodpovědný asi za třicet mladíků. Byl nejen nezpochybnitelným vojenským velitelem malé skupiny, ale i jejich morální oporou. Nikdy, v žádném okamžiku před makisty neodhalil svou duševní trýzeň. Málo z nich ostatně vědělo, že je kněz. Všichni obdivovali jeho opatrnost, jeho smysl pro podzemní práci i relativní pohodlí, jaké jim zařídil. Díky jeho dokonalé znalosti kraje, terénu i obyvatel vždycky věděl, na které dveře zaklepat s žádostí o pomoc, peníze nebo jídlo. Jeden jeho přítel ze školy, svobodný zednář a notábl z La Réole, vytvořil s jinými zednáři síť, jež byla v pravidelném kontaktu s anglickými zednáři, a nechal jim shazovat padákem jídlo, zbraně a oblečení. Každodenní práce, ochrana, akce proti berním úřadům, radnicím, sabotáže vedení vysokého napětí, distribuce letáků a ilegálních tiskovin, shánění falešných papírů, převádění židovských rodin do Španělska, to vše mu dostatečně zaplňovalo dny a částečně i večery. Ale za noci, za nekonečné noci se vyčerpával četbou Evangelíí a navazováním dialogu s Bohem, jenž mu unikal. Za svítání upadal do krátkého spánku, rušeného ďábelskými symboly, pocházejícími ze středověké imaginace nebo z rafinovaného mučení, hodného

Zahrady muk od Octava Mirabeaua, kterou se tolik vzrušoval za svého zbožného dospívání. Z krátké dřímoty se probíral unavený a zaplavený smutkem. Ta životospráva mu vryla do tváře hluboké vrásky, vlasy mu zbělely a šaty mu na těle plandaly. Když doktor Blanchard uviděl tu změnu, začal se znepokojovat o jeho zdraví. Adrien ho se smíchem odmítl. Co teď s Lu-cienem? Nepřicházelo v úvahu nechat ho dlouho na Montil-laku, to bylo příliš nebezpečné. Odvést ho s sebou do tábora? To nepůjde dřív než za tři čtyři měsíce. Poslat ho do Španělska? To by bylo možné, ale složité. Bude to muset zkusit u otce Bertranda z Toulouse, který byl ve styku se švýcarskými mnichy.

Ozvalo se zaklepání na dveře.

„To jsem já, strýčku Adrieně.“

„Pojď dál. Promiň, že jsem vpadl do tvého království. Pořád sem chodíš?“ Lea se usmála.

„Čím dál tím míň. Hodně jsem vyrostla, víš?“

„Já to vím.“

„A co ty, strýčku Adrieně, šel jsi sem, protože ti je smutno?“

Rukou zarazila jeho protesty a pokračovala:

„Nepokoušej se mi tvrdit, že to není pravda, já to vidím. Znáš tě. Pozoruju tě odmalička. Už nemáš v očích ten svit, kterým jsi k sobě vždycky všechny natolik přitahoval, že se ti chtěli podobat...“

„Ty jsi ale tvrdíš!“

„Možná, jenže kdybych ti říkala něco jiného, měl bys mi to za zlé. To, co se stalo Lucienovi, je strašné, ale není to tvoje vina. Lucien si to zvolil; Laurent, Camille a já jsme si to také zvolili.“

„Přece mi nebudeš říkat, že pro tebe já v tom nic neznamenám? Do Paříže jsem tě přece poslal já.“

„No a co? Nic se mi nestalo.“

„Osud se nemá pokoušet. Viděl jsem ve Španělsku umírat příliš mnoho chlapců a dívek ve tvém věku, a tady taky. Nech toho všeho být.“

„Nenechám, už je pozdě. Víš, jakou mám válečnou přezdívku?“

„Exupérance!...“

„Ano, jako ta malá svatá, kterou jsi měl tak rád, pamatuješ? To kvůli tobě jsem ji taky měla ráda. S takovou ochranou se nemusím ničeho bát.“

Adrien nedokázal potlačit úsměv. Ochrana téhle svaté, jejíž existenci zpochybňovala samotná církev, věru neměla velkou váhu.

„Myslíš, že zůstaneš na Montillaku dlouho?“

„Ne, to by pro vás bylo moc nebezpečné. Stačí už to, že je tu Lucien. Jakmile mu bude trochu líp, musí odsud pryč.“

„Kam by šel? Co si počne? Je z něj teď mrzák.“

Dominikán vztyčil hlavu.

„Právě jsem o tom přemýšlel, když jsi vešla.“

„Teta Bernadette říká, že ať půjde kamkoliv, ona půjde s ním.“

„To nám ještě scházelo! Má sestra partyzánkou!“

„Jak ti připadala Camille?“

„Vypadá celkem slušně. Je to statečná žena. Souhlasím s Felixovým názorem, že se z toho dostane.“

„Jsem si jistá, že kdyby za ní přišel Laurent, hned by se jí udělalo líp.“

Adrien na ni pohlédl s pobaveným úsměvem.

„Podívejme, ty už do něj nejsi zamilovaná?“

Lee zahořely tváře.

„To s tím nemá co dělat.“

„Už na něj nesmíš myslet, je ženatý, otec rodiny, a miluje svou ženu.“

Změna nálady jeho neteře mu neunikla.

„Vidím, že pořád stejně špatně snášíš morální lekce. Neboj se, nechci na tebe dotírat, ale jednoduše tě chci varovat před případným zklamáním. Někdo, kdo vypadá, že se o tvou osobu velmi silně zajímá, se mnou o tobě nedávno mluvil.“

„Kdo?“

„Ty nevíš?“

Nechtělo se jí řešit hádanky.

„Ne.“

„Francois Tavernier.“

Jak to, že na něj nepomyslela? Červeň jí znovu zalila tváře.

„Kdy jsi s ním mluvil, strýčku?“

„Před čtrnácti dny, telefonem z Bordeaux.“

„A kde byl?“

„V Paříži.“

„A proč ti volal? Co ti o mně řekl? Neodpověděl na můj dopis.“

„Ty jsi ale netrpělívá. Já myslel, že ho nemůžeš ani vystát?“

„Tak prosím tě!“

„Nic, jen samé banality. Vypytoval se na tebe a na celou rodinu...“

„To je všechno?“

„Ne. Pokusí se za tebou přijet po Velikonocích.“

„Po Velikonocích! Taková doba!“

„To je nějaká netrpělivost! Teď je 10. dubna a Velikonoce jsou 25. dubna.“

Náhle oba strnuli. Ozval se hluk automobilových pneumatik na štěrkopráh přijezdové aleje, pak prasknutí dveří a nějaké mužské hlasy.

„Rychle, jdi se podívat. Jestli je to gestapo, je s námi konec.“

Lea běžela chodbou a vyhlédla oknem vedoucím na dvůr. Ne! To snad není pravda! Co ten tady dělá? Otevřela okno a zavolala s nucenou veselostí:

„Už jdu!“

Cestou zaběhla zpátky do dětského pokoje.

„Není to gestapo, ale není to asi o moc lepší.“

„Jdu do Lucienova pokoje,“ prohodil Adrien a vstal.

Než seběhla Lea dolů, zašla ke Camille a rychle jí vysvětlila, co se děje.

Dole Ruth uvedla návštěvníka do salonu.

„Leo! To je krása, vidět vás v tomhle prostředí!“

„Raphaëli!... To je ale milé překvapení!“

„Já věděl, že budete ráda, když zase uvidíte starého přítele.“

Vztek v ní vřel, ale přinutila se k úsměvu. Za žádnou cenu si nesmí všimnout, že má strach. Jeden ze tří mladíků, kteří ho doprovázeli, si prohlížel portrét její matky od Jacquesa-Emila Blanche. Když se otočil, Lea začala nehty do dlaní. Pokusila se přemoci své zděšení.

Mladík, jenž stál nyní naproti ní, byl ten, kterého si všimla v Cadillaku a v Saint-Macaire. Nenucené k němu přistoupila.

„Dobrý den, pane, jste zdejší? Mám dojem, že jsem vás už potkala.“

Chlapce to viditelně řvalo do živého.

„To je možné, slečno, mám dědečka a babičku v Langonu.“

„Tak to jsem vás musela vidět tam, na radnici nebo když byl trh. Jak se jmenujete?“

„Maurice Fiaux.“

Lea se od něj odvrátila a šla k Raphaëlovi, vzala ho za paži a odvedla ho na zahradu.

„Pojďte, ukážu vám Montillac. A mezitím mi můžete vyprávět, jaký dobrý vítr vás sem zavál.“

„Víte, že jsem měl jisté drobné problémy s určitými osobami, které znáte. Musel jsem se odhodlat k odjezdu, pařížský vzduch už mi nedělal dobře. A tak jsem si vzpomněl na ty příjemné chvíle, které jsem strávil v Bordeaux v červenci ve čtyřicátém roce, na své známosti v místním tisku a na Španělsko, které je odtud nedaleko. Zkrátka řekl jsem si, proč ne Bordeaux? Musím se vám přiznat, že až do včerejška jsem na vás ani nepomyslel. Byl jsem s těmi kouzelnými chlapci na skleničce *U Regenta* a pak jsme šli na večeři k jednomu jejich kamarádovi, který právě přijel. Při rozhovoru padlo jméno vašeho statku. Zeptal jsem se, jestli jde o panství

rodiny Delmasovy, a řekli mi, že ano. A tak jsem se dozvěděl, že ten mladík je váš přítel z dětství a že vy jste na Montillaku. Projevil jsem přání se s vámi vidět a váš přítel mi nabídl, že mě sem zaveze. A tak jsem tady.“

„Vy jste přijel s Mathiasem?“

„Ano. Šel se obejmout s rodiči. Nevadí vám, že jsem přijal jeho pozvání?“

„Ale ani trochu. Naopak, musím mu poděkovat, že mi poskytl to potěšení...“

„To je ale krásné místo, drahoušku! Kdybych já tady bydlel, nechtěl bych odsud nikdy odejet. Ten klid!... Ta harmonie mezi zemí a nebem! Cítím, že tady bych mohl psát básně.“

Raphaël Mahl se opíral lokty o zábradlí a pozoroval doširoka se táhnoucí kraj, rozčleněný vinicemi, jež tvořily pravidelné černé linky.

„Člověk by řekl, že to někdo nakreslil tužkou podle pravítka, jak je to čisté.“

„Přijel jste moc brzy. Za dva tři týdny bude vinná réva jako postříbřená, pak bude světlounce zelená a pak pokvete... Vida, tady jde Laura. Raphaëli, dovolte mi, abych vám představila Lauru, mou mladší sestru.“

„Dobrý den, slečno. Teď tedy znám všechny krásy Montillaku.“

Laura vyprskla smíchy, což Leu popudilo.

„Camille je s Mathiasem. Požádala jsem Fayarda, aby otevřel sklepy, abychom mohli dát hostům ochutnat naše víno.“

„To jsi dobře udělala. Pojd'te, ochutnáte to známé Chateau-Montillac,“ zavýskla vesele a snažila se zamaskovat úzkost, která se jí zmocnila, když zaslechla Mathiasovo jméno.

Tak on si dovolil vrátit se.

Tři mladíci je potichu následovali. Ve sklepě našli Camillu, Mathiase a jeho otce. Lea šla obejmout Mathiase,

jako by se mezi nimi nic nestalo, a předstírala, že si nevšimla, jak prudce stiskl čelisti.

„To přeháníš, mohl jsi za námi přijít dřív.“

„Lea má pravdu,“ řekla Camille. „Chtěla jsem vám poděkovat za to, jak jste se zasloužil o mé propuštění.“

„S tím já nemám nic společného, skoro nic jsem neudělal.“

„To neříkejte, nebýt vás, byla bych tam možná ještě teď.“

„Odešla jste právě v okamžiku, kdy to tam začínalo být pohodlné. Teď už jsou tam sprchy,“ řekl jeden z Mathiasových přátel.

„No, to je zajímavá zpráva,“ řekla Lea suše. „A kdy tam bude kadeřnický salon a kinosál?“

Mladík zrudl a jeho dva kamarádi se ušklíbli. Raphaël zasáhl:

„Pojďte, mládeži, ochutnáme to víno.“

Fayard obrátil skleničky položené na prkně potaženém bílým papírem a obřadně nalil víno.

„Je v láhvi teprve dva roky, ale schválně řekněte, co si o něm myslíte.“

„Oceňuji ho až v Paříži!“ prohodila Lea. Fayard nehnul ani brvou.

Když měli všichni nalito, tiše zdvihli sklenky ke rtům.

Po třetí ochutnávce přikročila Lea k Mathiasovi a řekla mu:

„Pojď ven. Chci s tebou mluvit.“

Když vyšli ze sklepního chladu a vinného pachu, jímž byla nasáklá podlaha z udusané hlíny i stěny, měla Lea nutkání se ve vlhém venkovním ovzduší provoněném prvními šepíky rozběhnout.

S Mathiasem v patách vyrazila vpřed. Pak se prudce zastavila a obrátila se na něj:

„Já myslela, že jsi odjel zpátky do Německa.“

„Rozmyslel jsem si to. Mám tady nějakou práci.“

„A proč jsi mi sem přivedl Mahla a ty jeho přátele?!“

„Myslel jsem, že ti udělám radost. Vypadalo to, že tě dobře zná.“

Lea pokrčila rameny.

„A co ti ostatní? Ti mě taky znají?“

„Ti zase měli auto, a tak nám navrhli, že nás sem zavezou.“

„Mně se nezdají moc sympatičtí.“

„Co se dá dělat. Mně vyhovují. A ty bys to měla ve vlastním zájmu předstírat.“

„Co s nimi máš společného?“

„Pracujeme spolu.“

Co tím chtěl říct? Kdyby byla pravda to, čeho se obávala, tak s nimi Mathias nemohl „pracovat“, jak říkal. Nesmí propadnout panice, musí vypadat klidně, bezstarostně, závisí na tom Lucienův i Adrienův život. Kdo ví, jestli Raphaël neuzavřel nějaký obchod s pařížským gestapem, aby se pokusil znovu nalézt Sáru? Vzala ho za paži a tím nejpřirozenějším hlasem se ho s úsměvem zeptala:

„Vyprávěj! Co vlastně děláš?“

Celý jako by ztuhl pod dotelem toho těla, pouhé pomyšlení na něj ho dokázalo rozechvět. Před těma upřímnýma očima, jež se k němu vzhůru upíraly, zahanbeně odvrátil hlavu.

„Obchody.“

„Doufám, už kvůli tobě, že ne takové, jaké dělá Raphaël. Nechci, aby po tobě šli kvůli šmelině na černém trhu,“ poznamenala pořád s úsměvem.

„O mě neměj starost. Mě nemůžeš srovnávat s tím starým teploušem. Já sloužím jako prostředník mezi bordeauxskými vinaři a obchodníky s vínem z Mnichova, z Berlína a z Hamburku. Víš, kolik Němců miluje naše vína? Ostatně většina vysokých německých důstojníků, kteří jsou v kraji Gironde, před válkou obchodovala s tamními velkostatkáři. A já napojuju drobné pěstitele na německé obchodníky.“

„A jak ti to jde?“

„Moc dobře. Obchod je obchod a lidé mají pořád rádi dobré víno, válka neválka...“

„Mathiasi, zakazuju ti prodat jedinou láhev montillackého vína. Nikdy, ani jednu!“

Lea se nedokázala ovládnout. Slova zazněla prudce jako políček. Opět stáli nepřátelsky proti sobě, tváří v tvář. Oba byli bledí a sledovali se navzájem jako kočky připravené ke skoku.

Dobrý bože! Ta holka je ve své zuřivosti tak krásná! Když se jí roztahuje chřípí a prudce zdvihá hrud! Zmítal se mezi chutí uhodit ji a chutí sevřít ji do náručí.

„Až budeme manželé, budu prodávat víno, komu budu chtít.“

Ze sklepa vyšel Raphaël a bouřlivě na ně mával. Poskakoval a křičel:

„Leo, to víno je zázračné! Musím přestat, jsem už namol.“
Drahoušek Raphaël! Byla by ho objala. Došel k nim.

„To vám nevěřím. Na to, aby se vám zamotala hlava, byste toho musel vypít víc.“

„Tomu nevěřte, miláčku. Člověk stárne! Například před válkou jsem mohl jíst, co mě napadlo. Ryc pic, jako by nic. A teď nějaké tučnější jídlo nebo trochu víc zapiju oběd, a šup, už přibírám kila. Podívejte se, jakou mám postavu! Já vím, říká se tomu taky milostné přístipce! Ale stejně! Člověka to mrzí, když už nemá postavu, jako když mu bylo dvacet.“

Lea se nemohla ubránit smíchu, když viděla, jak si rozevírá sako, aby jí ukázal tu zkázu.

„Jen se smějte, však uvidíte... Teď se pyšníte pevnými prsy, plochým břichem a pěkným zadkem! Ale jen počkejte za pár let po třech nebo čtyřech dětech... pak si to povíme.“

„Snad nechcete, abych vás litovala, že jste přibral pár kilo, když si většina Francouzů utahuje opasky! Dělejte to jako oni, jezte řepu a turín.“

„Fuj! Vy byste chtěla, abych umřel!“

Opravdu zvláštní člověk! Lea nakonec docela zapomněla, kým Raphaël Mahl byl.

„Vy budete schopný žertovat a rozesmávat mě ještě před popravčí četou.“

Do Raphaělových očí se vrátila posmutnělá něha.

„Nemohla jste mi složit hezčí poklonu: smát se a rozesmávat ostatní před smrtí. Slibuju vám, že si na to vzpomenu, maličká.“

Pak ji zatáhl stranou a dodal opět s falešnou veselostí: „Víte něco nového o našem příteli Tavernierovi? Ten muž budí mou zvědavost. Pro někoho je to veliký přítel Německa, pro jiné zase agent Londýna. Co vy si o tom myslíte?“

„Ale no tak, teď vážně. Francois Tavernier byl v Paříži, když jsem ho naposledy viděla, a od té doby úplně zmizel. Já jsem tu ode všeho dost daleko a mám moc práce na to, abych se starala o nějakého dobrodruha. Ale co to do vás vjelo?... Pust'te mě!“

„Nemějte mě za pitomce, drahoušku, to byste se mýlila. Myslíte si, že jsem si nevšiml, že je do vás zamilovaný a že váš vztah není jen platonický?“

„Nechápu, co tím chcete říct.“

„Myslíte, že jsem zapomněl na ten kousek, co mi provedl?“

„A přitom vám možná zachránil život.“

„To je možné. Ale mně se nelíbí, když se mnou někdo takhle jedná.“

„No tak, Raphaëli, nebuďte nedůtklivý.“

Aniž si to uvědomili, vzdálili se od domu a kráčeli po cestě vedoucí mezi vinicemi k Bellevue. Ostatní za nimi nešli.

Mahl se zastavil a rozhlédl se kolem sebe. Vypadal náhle unavený a starý.

„Tady se musí krásně žít! Všechno mi to připadá tak inspirativní! Nikdy nebudu mít takovéhle sídlo, nikdy nepoznám to štěstí: psát smířený sám se sebou i s přírodou, která mě obklopuje. Proč musím být pořád unášen zlými silami, které mě vzdalují od mého vnitřního já, od tvůrčího úsilí? Úsilí je vším, i když k ničemu nevede. Všechno je

napřed produktivní a pak neplodné. To je jedno. V úsilí je vždycky radost. Já bohužel nemám dost nadšení, aby ze mě byl velký spisovatel. Spisovatelé jsou většinu času nadšenci, dávající se do služeb lhostejných. Člověk mluví, jak chce, a píše podle toho, jaký je...”

Jaká beznaděj ovládla toho očividně zbytečného, nečestného a bezskrupulózního muže! Jako pokaždé, když pronikla do jeho utrpení, že není velikým spisovatelem, jak o tom vždycky snil, pocítila k němu Lea nezvladatelnou něhu.

„Podívejte se na ta pole, na ty lesy! Kdyby člověk i jeho dílo naráz zmizely z povrchu zemského, země bude trvat dál, jako by se nic nestalo. Z hlediska nekonečna mi neužitečnost člověka připadá do očí bijící. Je zbytečný a podprůměrný. Jednoho dne napíšu *Oslavu podprůměrnosti* – možná už jsem vám o tom říkal. Pořád jen vyprávím o knihách, které nenapíšu. Dobrý námět, ne? Leda že bych sepsal antologii ohavností, spáchaných člověkem. Nevyčerpatelné téma. Ale člověk se může honosit tím, že z ohavností dokázal vytěžit krásu. Jedním z důvodů, jež se nejvíc stavěly do cesty mé víře v Boha, pozorného a poučeného o nás ve všech směrech, jsem byl já sám. Říkám si, že kdyby Bůh tím vším byl, nepřivolil by k tomu, abych byl, a hlavně ne abych byl takový, jaký jsem. Celé mé tělo je někdy napěchované slzami, které mé oči nestačily vyronit a kterých se neumím nijak zbavit.“

Když to říkal, plakal, a ten pohled byl naprosto nesnesitelný.

„Vy mnou pohrdáte, vidíte? Máte úplnou pravdu. Nikdy mnou nebudete pohrdat tolik, jak sebou pohrdám já sám... Je mi milejší vaše pohrdání než váš soucit... Pojdte zpátky, nebo si naši přátelé řeknou, že tu kujeme nějaké pikle.“

„Proč jste přijel, Raphaëli?“

Než odpověděl, vyndal si z kapsy kapesník a otřel si oči. „Už jsem vám to řekl. Chtěl jsem vás vidět.“

„Za tím je něco jiného.“

„Možná, kdo ví? Co je s naší přítelkyní Sárrou?“ Lea ztuhla.

„Ne!... To by byl omyl, já tu nejsem proto, abych o ní sháněl informace. Jednoduše se vás ptám, jestli o ní něco nevíte, protože to je člověk, kterého mám dost rád.“

„Nic o ní nevím.“

„Doufejme, že se z toho dostala. Jste si úplně jistá svým přítelem Mathiasem Fayardem?“

Už je to tady, pomyslela si.

„O nic víc než vy.“

„A to máte pravdu,“ řekl, aniž hnul brvou.

„Jeho přátelé jsou přesvědčeni, že pracujete pro odboj. Já jim tvrdil, že to není pravda. Ale nemyslím, že mi věřili.“

„Proč mi to říkáte?“

„Protože vás mám moc rád a protože by mě bolelo, kdyby se vám něco zlého přihodilo.“

Prostota, s níž to řekl, měla přichuť upřímnosti. Lea mu ovinula loket svou paží.

„Raphaëli, v téhle chvíli je všechno tak komplikované. A já se tu cítím tak sama, mezi nemocnou Camillou, ufnukanou tetou, znuděnou sestrou, Fayardovými, kteří čekají na okamžik, kdy mi vezmou Montillac! Jediný, v kom tady mohu cítit skutečnou oporu, je Ruth.“

„Ještě máte příbuzné v Bordeaux.“

„S těmi se chci stýkat co nejméně.“

„A co váš strýc kněz?“

Lea pustila jeho paži.

„Vám jistě není neznámo, že zmizel a že ho hledá gestapo.“

„To je pravda, já zapomněl!... Promiňte. Zdálo se mi, že jsem ho uviděl krátce po mém příjezdu do Bordeaux, hodně se změnil, a pak, bez sutany...“

„Když jste se mnou o něm poprvé mluvil, to už jste ho znal?“

„Byl jsem na několika jeho postních kázáních v katedrále. Moc se mi líbilo, jak mluvil o milosti a o modlitbách k Panně

Marii. Tenkrát jsem si přál, abych mu byl představený, ale nestalo se to. Moc jsem toho litoval.“

„Takže on vás nezná?“

„Ne.“

„To je škoda, někdo jako vy by ho jistě zajímal.“

„Kdo ví, třeba se jednoho dne setkáme... Život je podivný.“

„Já ho mám strašně ráda, moc mi schází. Neviděla jsem ho od otcova pohřbu.“

„V Bordeaux mi o tom pohřbu vyprávěli. To je zvláštní, vidíte, že ho gestapo nezatklo i s manželem vaší přítelkyně?“

„To kvůli mému strýci Lukovi.“

„To je pravda. Postoj, jaký zaujal advokát Delmas, svatba jeho dcery s vysokým německým důstojníkem a chystaná svatba vaší sestry s majorem Kramerem vytvářejí vazby s okupanty, na které musejí brát zřetel.“

„Já se za to dost stydím.“

„A to je věc, kterou byste neměla opakovat před indiskrétníma ušima.“

„Což si spíšíte udělat vy, jak předpokládám?“

„Má nebohá přítelkyně, vy se ve mně vždycky mýlíte. Dobře víte, že jedním pouze ve vlastním zájmu. A proč udávat toho, ke komu cítíte náklonnost? To všichni vědí. Ještě tak kdybyste schovávala Angličany a odbojáře! Ale to vy ne. Že neschováváte žádné Angličany nebo odbojáře, vidíte?“ Lea se rozesmála.

„Dobře víte, že byste byl ten poslední, komu bych to řekla.“

„A dobře děláte.“

Se smíchem, zaklesnutí rukama jeden do druhého, se vrátili na dvůr, kde byli Camille, Laura, Mathias a ti tři mladíci.

„A, tady jste!“ přivítal je jeden z nich. „Už jsme si říkali, co je s vámi. Musíme odjet, už na nás čekají.“

„To je pravda, kam jsem to dal hlavu! Úplně jsem zapomněl... Leo, děkujeme za vaše pohoštění. Jestli přijedete

do Bordeaux, určitě za mnou zajděte. Bydlím v Majesticu, na rue Esprit-des-Lois. Je to tam moc příjemné, mají tam krásný starý nábytek.“

„Zůstanete v Bordeaux dlouho?“

„To záleží na tom, jestli se mi podaří dostat nějaké články do *La Petite Gironde* nebo do *La France*. Jinak...“

„Jinak co?“

Raphaël Mahl neodpověděl. Políbil Camille ruku a políbil Lauru na obě tváře. Mladíci zdvořile pozdravili. Všechny tři ženy objaly Mathiasa.

V noci Adrien Delmas opustil Montillac. Předtím ještě sdělil Lee, že zbraně jsou ukryté v jedné z kaplí na verdelaiské křížové cestě; v té se sedmým zastavením, když se odklopí prasklá dlaždice za vchodem.

„Nechod' tam pro ně, jen kdyby to bylo nezbytně nutné. Je tam deset pušek a dvacet pistolí, se kterými snad budeš umět zacházet.“

„Snad jo.“

„Výborně. Jsou tam taky granáty a jeden kulomet. Nesahej na to.“

„Kdy se vrátíš?“

„Jakmile mi Felix řekne, že můžeme bez nebezpečí převézt Luciena. Ty buď zatím dvojnásob opatrná. Ta dnešní návštěva je velmi znepokojivá. Tím spíš, že nepřítel máme přímo tady.“

„Nepřítele?“

„Ano, otce Fayarda. Zná tu na statku každý kámen a chodí všude a nikdo si ho nevšimne, protože jakoby patří ke krajině. Pokud jde o ty tři chlapce, co tu byli s Mathiasem, ti jsou nám velmi dobře známi. Jeden z nich byl dokonce odsouzen k smrti a bude asi brzy popravený.“

„Co udělal?“

„Udávání, krádeže, znásilňování, mučení a všechno možné. Já vím, že vlastní rukou zabil jednoho Žida, aby ho mohl okrást. Znal toho nešťastníka od dětství.“

„Mluvíš o něm, jako bys ho znal taky...“

„Jeho matka byla děvečkou pro všechno u jednoho mého přítele, lékaře z Bouscatu. Protože ten malý neměl otce, můj přítel se o něj hodně staral. Ale dožil se jen samých zklamání... Když přijeli Němci, okamžitě šel nabídnout své služby do rue du Chapeau-Rouge, a dostal pořádnou odměnu. Byl napřed osobní strážce a pak u svých zaměstnavatelů pomalu získával lepší postavení. Teď ho používají Poincot, Dohse a Luther... Projevil se jako zvlášť výkonný v noci z 19. na 20. říjen během operace, která měla ,očistit celý region od cizáckých Židů'. S pomocí policie se zúčastnil zatýkání sedmdesáti tří Židů, mužů, žen i dětí. Ti pak byli většinou deportováni do koncentráku. A on toho využil a oloupil ty stařečky, u kterých byla jeho matka služkou. Udělal kus dobré práce. Dokonce mu pogrataloval osobně sám velitel Luther v tom krásném domě na Avenue du Médoc 224, co se teď jmenuje Avenue maršála Pétaina, zrovna naproti číslu 197, kde se Camille seznámila s jejich metodami. A ten tatrman se nestyděl a po téhle návštěvě šel za svou matkou a tam se posmíval, jaký měli ti ubozí židáčci strach, když je tahal z postele... Můj přítel ho málem zabil jako škodnou. Nakonec ho jen šílený vztek vykopal z domu. A když ten kluk vypadl na chodník, přísahal, že ho zabije. Poradil jsem příteli, aby odejel z Bordeaux, ale on odmítl. Říká, že jeho místo je tady... To u něj jsem se potkal s jedním z partyzánských velitelů z Národní fronty, který zvláštní náhodou bydlel šest set metrů od sídla gestapa. Le Bouscat je jako nějaká točna, kde se mísí útlak i odboj...“

„Který z těch tří to je?“

„Maurice Fiaux.“

„To není možné! Na pohled vůbec nevypadá jako nějaký surovec.“

„A tím je právě nejnebezpečnější. Vypadá jako hodný, milý a hezký mladík.“

„A Mathias o tom všem ví?“

„Ne, je u nich teprve nováček, ještě mu nevěří. Uvěří mu teprve, až podá nějaký důkaz.“

„Co tím myslíš?“

„Až někoho udá, zmučí nebo popraví. Už začal... Ještě pár týdnů, a bude z něj dokonalý lump. Nenapravitelný.“

„Ty ses ale změnil, strýčku Adrieně! Dřív bys mi řekl, abych se za něj modlila. A že i v těch nejhorších dříme kousek nevinnosti. A teď... člověk by řekl, že už v nic nevěříš, ani v Boha.“

Každé z Leiných slov bylo jako bodnutí nožem do rozbolavěné dominikánovy duše. Odvrátil se od své neteře, zkontroloval, jestli mu správně funguje pistole, vrazil si baskický baret až do očí, zdvihl kufřík z tvrzeného papíru, v němž měl prádlo, knihy a malou zásobu jídla, a vykročil ke dveřím.

V tom okamžiku udělala Lea něco naprosto nečekaného od někoho, kdo už nevěří. Sklesla strýci k nohám a řekla mu:

„Požehnej mi.“

Adrien na okamžik zaváhal, a pak to učinil.

Když jeho prsty nad hlavou toho drahého dítěte načrtly znamení kříže, pocítil v nitru hlubokou úlevu. Zdvihl Leu na nohy a objal ji.

„Děkuji,“ zašeptal a odešel do tmy.

18. KAPITOLA

Pozvala jsem Maurice Fiauxe na oběd.“ Lea ohromením upustila rendlík mléka, který držela v ruce.

„Ach! Ty jsi ale nešika!“ vykřikla Laura. „Všechno mléko je pryč.“

Dva políčky jí zvrátily hlavu dozadu. Modré oči nejmladší Delmasovy dcery se zalily slzami. Spíš překvapeně než hněvivě řekla sestře:

„Co tě to bere! Ty ses zbláznila! To hrozně bolelo.“

„A dostaneš ještě, jestli ten oběd neodvoláš.“

„Já mám právo si pozvat, koho chci!“

„Nemáš!“

„A proč? Pokud vím, tak nejsi jediná majitelka Montillaku!“

„Víš, kdo je Maurice Fiaux?“

„Myslely jsme si, že nás sleduje kvůli nějakým odbojářským historkám. Ale tak to vůbec nebylo.“

„Jak to myslíš?“

Laura sklopila hlavu a koketně si utřela oči. Na tvářích měla otisk všech pěti Leiných prstů.

„To sledoval mě.“

„Tebe?“

„Ano, mě. Nemysli si, že jsi jediná, kdo se líbí klukům. Já už nejsem žádná holčička jako před válkou. Už jsem veliká.“

„Zachovejme klid. Já nepochybuju o tom, že se líbíš. Ale snad jsi nevěřila tomu, co ti tenhle navykládal? Ty ses s ním ještě viděla?“

„Ano, dnes ráno v Langonu. Je milý, zábavný, dobře vychovaný. Je tu na prázdninách u dědečka a u babičky... Po Velikonocích se vrátí do Bordeaux. Musí pracovat, aby vypomohl své matce.“

Lea obrátila oči v sloup.

„To je moc dojemné! A co ten hodný mladík dělá?“

„Já nevím... Moc jsem tomu nerozuměla... Nějaké obchody nebo co.“

„Obchody! To je moc pohodlné slovo, za které se může schovat cokoliv. Já ti povím, jakými obchody se ten tvůj miláček zabývá. Pracuje pro gestapo.“

„To ti nevěřím!“

„Já jsem tomu taky nechtěla věřit... Řekl mi to strýc Adrien. Ten člověk mučil a zabil několik lidí. A tím, že jsi ho sem pozvala, jsi padla do léčky a přivedla jsi nás do vážného nebezpečí. Pomyslela jsi na Luciena?... Co by se stalo, kdyby ho tu objevili?“

Bledost, jež pokryla Lauřin obličej, zvýraznila červené fleky na jejích tvářích. Zůstala stát se spuštěnými rukama, opřená o sporák, příliš vyvedená z míry na to, aby si uvědomila, že jí záplava slz smáčí bílou halenku. Lea se nad ní slitovala a položila jí ruku na rameno. Tím pohybem se její pláč změnil v bouřlivé dětinské vzlyky.

„Já to nevěděla!...“

„Lauro, Leo, co se to tu stalo? Co se děje?“ zeptala se Camille, která zrovna vešla do kuchyně.

„Tohle trdlo pozvalo Maurice Fiauxe zítra na oběd.“

„Ach! Proboha...“

Po nějakou chvíli bylo slyšet jen Lauřino skytání a tikot hodin. První se vzpamatovala Camille.

„Lamentovat nad tím není k ničemu. Musíme něco vymyslet.“

„Já jí řekla, aby to odvolala.“

„Jen to ne! Domyslel by si, že se ho bojíme. Naopak, to pozvání musí platit. A on nám musí uvěřit, že se v nás mýlil.“

„Zapomínáš na Luciena!“

„Nezapomínám, naopak, myslím především na něj. Musí odsud pryč.“

„Ale on ještě zdaleka není vyléčený!“

„Já vím.“

„Tak co?“

„Mám nápad. Lauro, zítra budeš muset dělat, jakoby nic, jako bys pořád věřila, že je to slušný mladý muž,“ řekla Camille a táhla Leu stranou.

„Ano,“ zablekotalo ubohé děvče.

Obě mladé ženy vyšly z domu severní stranou.

„Pojď se trochu projít po vinicích. Tam máme jistotu, že nás nikdo neuslyší.“

Kráčely mlčky, Camille se opírala Lee o paži.

Dubnové slunce zalévalo krajinu svým pichlavým světlem, v němž se zvláště rýsovaly keřiky vinné révy, dům staré Sidonie i čerstvě olistěné stromy na křížové cestě a vše

to dělalo dojem, že stačí natáhnout ruku, aby se toho člověk dotkl.

„Jak to, že takový mír, stoupající ze země, nepřejde taky do lidí?“ poznamenala Camille a zpomalila chůzi.

„Tak jaký máš nápad?“

„Schováme Luciena k Sidonii na půdu.“

„K Sidonii na půdu!“

„Ano. Té se dá důvěřovat, ona Němce nenávidí.“

„Ale to je moc blízko Montillaku!“

„No právě. Nikdy by je nenapadlo, že bychom schovávali někoho tak blízko.“ Lea se zamyslela.

„Snad máš pravdu. Kdyby šlo o někoho jiného než o Sidonii, řekla bych ti, že nenávist k Němcům není dostatečný důvod k důvěře. Ale v případě Sidonie...“

„Pojď za ní. Je doma, z komína stoupá kouř.“

Ze Sidoniina domu bylo vidět do celého kraje kolem a některé dny, tvrdila stará žena, bylo vidět i moře.

Jak měla ve zvyku, přivítala návštěvu s radostí a nabídla jim nezbytný likér z černého rybízu vlastní výroby, který bylo nemyslitelné odmítnout.

„No tohle! Paní Camillo. To vás ráda vidím zase při síle. Ale ty, Leo, moc dobře nevypadáš. To ty jsi byla nemocná, že jsem viděla dvakrát jít na Montillac doktora Blancharda?“

Od prahu jejího domu jí neuniklo nic, co se dělo na panství, kde dlouhé roky sloužila.

„Ne, Sidonie, to bylo kvůli Lucienovi.“

„Chudák malá! Ale já myslela, že je u partyzánů?“

„Byl moc těžce zraněný. Už je mu líp, ale nemůže zůstat na Montillaku, to by pro něj bylo nebezpečné. Je příliš zesláblý, aby se mohl hned vrátit k makistům. Přišly jsme tě poprosit, jestli bys nebyla ochotná schovat ho na pár dní u tebe na půdě.“

„Jako kdybyste se musely ptát!“

„Ale pro tebe by to mohlo znamenat vážné nebezpečí, kdyby se o tom Němci dozvěděli.“

„O to vůbec nejde. Kdy mi ho přivedete?“

„Dnes v noci.“

„Výborně. A kdo bude vědět, kde je?“

„Jestli to nebudeme muset říct jeho matce, tak jen my tři.“

„Může chodit?“

„Myslím, že může, ale budeme muset jít podél cypřišů, kde není tak dobrá cesta.“

„Přijdu vám naproti. Budu vás čekat ve třetí řádce révy směrem od zahrady.“

Lea dopila svou sklenku likéru, objala stařenku a řekla:

„Děkuju, Sidonie.“

„Nemáš zač, děvenko. Přece si nemyslíš, že bych nechala ty hnusné skopčáky, aby dostali nějaké dítě z rodiny pana Pierra?“

Na zpáteční cestě si Lea s Camillou vyměnily jen pár slov. Když přicházely k domu, Camille řekla:

„Lauře ani slovo o tom, kde jsme byly.“

„Jak si můžeš myslet, že by Laura prozradila, kde je schovaný Lucien!“

„Před zamilovanou mladou dívkou se mám vždycky na pozoru.“

Lea na ni nechápavě pohlédla.

„Snad si nemyslíš...“

„Musíme počítat se vším. Laura se nudí. Její přátelé jsou v Bordeaux, my se s nikým nestýkáme. Je úplně normální, že na ni tak zapůsobilo dvoření toho chlapce.“

„Ale on ji zneužívá!“

„Asi ano. Musíme ji o tom přesvědčit... Já s ní promluví.“

Noc byla velmi tmavá, z landeského kraje vál vlhý vítr. Tři tmavé postavy postupovaly podél cypřišové aleje.

„Jak to jde? Nebolí tě to moc, miláčku?“ zašeptal úzkostný hlas.

„Nebolí, mami... Jde to.“

„Tiše! Mlčte! Zdá se mi, že někdo jde.“

Všichni znehybněli.

Na cestě přes vinice, protínající cypřišovou alej, se ozval zvuk kroků, chrastících po šterku a lámajících větvky.

„Rychle, přikrčte se!“ Pravidelné klidné kroky se opět vzdálily.

„Luciene, Leo, kdo to byl?“

„Fayard. Občas tu obchází, aby se podíval, jestli je všechno v pořádku. Mně se to ale nelíbí.“

„Proč s sebou nemá psa?“ zeptal se tichý Lucienův hlas.

„No ano, to je pravda... To je divné. Možná se bojí, že by pes dělal moc veliký kravál, kdyby objevil nějaké koroptve nebo králíka.“

„Buďte zticha, nebo nás nakonec ještě uslyší.“

Zůstali chvíli bez hnutí a pak vešli na vinici.

„A! Tady jste! Už jsem začínala mít strach. Paní Bernadetto! Vy jste sem neměla chodit.“

„Ničeho se nebojte, já umím být zticha.“

„Rozumím, paní Bernadetto, rozumím...“

„Pospěšte si, jsem už unavený,“ řekl Lucien, kráčející vpřed a podpíraný svou matkou a sestřenicí.

Chvíli šli mlčky.

„Sidonie, děkuji vám, že jste byla tak laskavá a schováte mého syna.“

„To je normální, paní Bernadetto. Už jsem řekla doktoru Blanchardovi, že Lucien je teď v Bellevue. Zajde sem zítra ráno, aby se podíval na můj revmatismus.“

„Ach! Proboha...“ zvolala Bernadette Bouchardeauová. Lucien málem upadl.

„Uhodil ses, synku?“

„Ne, mami... Ne. Trochu mě bolí ty ruce, to je všechno.“

„Už tam brzy budeme.“

Na stole ve skromné jídelně svého domu připravila Sidonie svačinu, kterou snědli společně za svitu ohně a svíčky. Lucien, trochu posilněný vínem, vstal.

„Mami, teď musíš jít a slíbíš mi, že už sem nepřiđeš, dokud ti Sidonie a doktor Blanchard nedají znamení.“

„Ale chlapče...“

„Jestli mě dostanou a budou mě mučit, udám své soudruhy... Už jsem toho tolik vytrpěl a pořád ještě trpím, další utrpení už bych nevydržel. Rozumíš?“

Bernadette Bouchardeauová plakala se sklopenou hlavou a žmolala mezi prsty mokrá kapesník.

„Udělám, co chceš.“

„Děkuju. Já věděl, že je na tebe spolehnutí,“ řekl a obemkl ji pažemi, zafačovanými obrovskými bílými obvazy.

„Nemějte strach, paní Bernadetto, budu o něj pečovat jako o svého.“

„Nepotřebuješ, abychom ti pomohly vylézt na půdu?“ zeptala se Lea.

„Ne, děkuju. Nashledanou, Leo, dávej na sebe dobrý pozor.“

„Nashledanou, Luciene,“ políbila ho Lea na rozloučenou.

Venku se spustil drobný déšť. Byla naprostá tma a obě ženy si rozdíraly nohy o větvičky. Až na Montillac si neřekly ani slovo. Mlčky se objaly u paty schodiště, vedoucího k ložnicím. Bernadette Bouchardeauová ztěžka stoupala po schodech, jako by ji drtilo nějaké těžké břemeno.

Lea zamkla dveře na klíč a zastrčila pevnou petlici. Zkontrolovala, jestli jsou okna v salonu dobře zavřená. Při těch každodenních pohybech, konaných ve tmě, se musela usmát. Každý večer dělám totéž, co dělával táta: kontroluju, jestli jsou dveře i okna dobře zavřené. Do pracovny jít nemusela, tam se zastavila předtím, než odešli na Bellevue. Ale... Sakra, zapomněla jsem zhasnout lampičku!

„Ach...“

Po obou stranách krbu, v němž dohořívala poslední polena, pohodlně seděli Camille a Francois Tavernier a poklidně rozprávěli.

Lea zůstala jako zkamenělá mezi veřejemi.

Francois byl jedním skokem u ní a přitiskl ji k sobě, až ji to zabořilo. On je tady... On přijel... Už se nebála, on ji ochrání...

„Nechám vás o samotě. Vidíte, jak je Lea šťastná, že vás zase vidí,“ řekla Camille a vstala.

Francois stále s Leou v náručí vzal mladou ženu za ruku a políbil ji.

„Děkuji, paní d'Argilat, že jste mi tu navzdory své únavě dělala společnost.“

„Ruth vás uložila do pokoje s ptáky, Lea vám ho ukáže. Dobrou noc.“

Hltali se nevěřícně očima, nemohli se vzpamatovat z toho štěstí, že se mohou jeden na druhého dívat. Svou velkou dlaní objížděl obrysy její tváře, krku, rtů. Lea se tomu poddávala, vnímala rozkoš, rodící se pod těmi jemnými dotyky. Konečně se jeho ústa zmocnila jejích. Dlouhý polibek je oba rozechvěl. Krásné a zkušené ruce jí pomalu svlékaly šaty... Hladila ho po skloněné šíji, zatímco jí roloval punčochy ke kotníkům. Opírala se mu o rameno a zvedla nohu. Za chvíli byla nahá, nádherně nahá. Její tělo, osvětlené posledními záblesky řeřavých uhlíků, působilo přes svou útlost dojmem divoké síly, síly zároveň křehké i nezníitelné. Francois u jejích nohou ji se zvrácenou tváří uchváceně pozoroval. Lea ho zdvihla a svlékala zase ona jeho. Avšak její příliš netrpělivé prsty byly nešikovné. S úsměvem je jemně odstrčil a ve chvíli byl nahý, za svůj vztyčený úd se vůbec nestyděl. Zdvihl ji a přenesl na starou pohovku, kde ji otec jako malou holčičku často utěšoval z jejích smutků. Během okamžiku ji vůně kůže a dotyk s ní vrátily do doby jejího dětství. Za přivřenými víčky se objevil obraz otce. Prudce otevřela oči. Nakláněl se nad ní Francois a šeptal její jméno.

„Pojď ke mně,“ vydechla.

Dlouze se milovali, jejich touha se stále znovu a znovu obnovovala. Za svítání, vyčerpání, s rozbolavělým pohlavím, upadli do krátkého spánku.

Probudil je první zásvit nadcházejícího dne.

Potácivě, se záchvaty smíchu, se oblékli.

Lea postrčila Francoise do ptačího pokoje, který byl určen návštěvám přátel, a zavřela za sebou dveře. Strhali ze sebe šaty a rychle se vrhli do postele pod velikou peřinu ze žlutavého saténu. Okamžitě usnuli, schoulení jeden ke druhému.

„Leo, Leo, probud' se. Ale kde je?“ Laura zaklepala na dveře.

„Dobré jitro, Camillo, promiň, neviděla jsi Leu? Bude pomalu poledne, za chvíli přijde Maurice.“

„Dobré jitro, Lauro. Ne, ještě jsem ji neviděla. Určitě je na zahradě nebo u zeleninových záhonů.“

„Není, tam jsem byla. Nemůže být daleko, bicykl tady má.“

Třeba je u toho jejího přítele, který přijel včera večer? Nezdá se ti divné, když lidi takhle přijíždějí uprostřed noci?“

„Pan Tavernier vždycky býval svérázný...“

„Ach, promiň, zapomněla jsem na omeletu na plotně...“

Sotva Laura odešla, běžela Camille zaklepat na dveře ptačího pokoje.

„Pane Taverniere, musíte vstávat, už je poledne.“

„Děkuju, paní d'Argilat, už vstávám... Lásko, probud' se.“

Lea pootevřela jedno oko a protáhla se.

„Mně se chce spát...“

„Miláčku, už musíme vstávat. Je poledne.“

„Poledne!“

Jedním skokem byla na nohou.

„Rychle, nesmíme ztratit ani minutu. Ten mladík, co ho Laura pozvala, tu za chvíli bude.“

„Tak chvíli počká.“

„Ach, to ne! Já bych radši, aby nečekal. Ale co vy! Tady nemůžete zůstat.“

„Ale proč? Snad se za mě nestydíš?“ zašklebil se a povalil ji na postel.

„Nech mě, je to moc důležité. Kde mám sukni? Nemůžu najít jednu punčochu. A kde mám boty. Pomoz mi...“

„Tumáš, našel jsem tohle.“ Vytrhla mu z ruky své kombiné.

„Rychle, oblékněte se, já se jdu převléct a přijdu pro vás.“ Pokusil se ji zachytit, ale byla rychlejší a vysmekla se mu.

Když se vrátila do pokoje v krátkých modrých úpletových šatech po matce, které jí Ruth přesila, s vyčesanými vlasy, odhalujícími šíji, Francois s oholenými tvářemi stál před zrcadlem a uvazoval si kravatu.

„Tobě to ale sluší!“

Navlékl si sako.

„Vy jste ale elegantní! Člověk by si málem myslel, že se oblékáte v Londýně.“

„Až tolik zase provokovat nebudu. Ale ještě existuji skvělí krejčí v Paříži, stačí je jen správně ohodnotit. Pověz mi něco o té návštěvě, co čekáte a co tě, jak se zdá, tak rozhodila.“

Lea mu v krátkosti pověděla, co jí řekl strýc a co se sama dozvěděla o bandě Maurice Fiauxe. Také mu pověděla o Mathiasovi a o návštěvě Raphaëla Mahla.

„Ten je ještě pořád naživu?“ přerušil ji Francois

„Je živý, až to není hezké... ale ten Maurice Fiaux, co ho Laura pozvala, je ze všech nejhorší. Proto si myslím, že bude lepší, když vás neuvidí. Rozumíš?“

„Tak předně, Leo, tykáte mi nebo mi vykáš?“

„Docela se mi líbí říkat ti vy,“ nastavila mu rty.

Odtrhli se od sebe, když zaslechli dusot po schodišti a pokřik. Lea pootevřela dveře.

„Tak já jdu.“

„Řekněte jí, aby přidala jeden příbor.“

„Ale...“

„Udělejte, co vám říkám.“

„Lauro?“

„Ano!“

„Napadlo tě přidat jeden příbor pro pana Taverniera?“

„Samozřejmě!“

Lea opět zavřela dveře.

„Ale vy jste se zbláznil! Co když něco uhodne.“

„A co by měl uhodnout?“

„Že jste v odboji.“

„Tak ať!“

Lea si dupla.

„Už mě fakt štvete! Jak vás mám představit?“

„Řekněte, že jsem obchodník z Paříže, že jsem sem přijel za jedním kolegou z Bordeaux a že jsem toho využil, abych vás navštívil.“

„Ale co když se uvidí s Raphaëlem...“

„Kvůli Raphaëlovi si nedělejte starosti, ten je nebezpečný hlavně sám sobě. Pojd'te rychle, zlato, nemohu se dočkat, až uvidím francouzského gestapáka z Bordeaux.“

U paty schodiště se srazili s Laurou.

„Už přijel! Leo, já nemohu uvěřit tomu, cos mi řekla.“

„Je to pravda. Nezapomeň, že život nás všech i tvůj vlastní závisí na tom, jak se budeš chovat.“

„Tak dobrá,“ vzdychla Laura.

„Kde je Lucien? Camille mi řekla, že včera večer odejel?“

„Já nevím. Přišli pro něj nějací jeho přátelé. Pojd'me za tvým hostem... Jo! Tady ti představuji mého přítele z Paříže: Francois Tavernier.“

„Dobrý den, slečno.“

„Dobrý den, pane Taverniere.“

Společně vešli do salonu, kde už byla Bernadette Bouchardeauová, Camille a Ruth, jež nalévala do sklenek sladké bílé montillacké víno.

„Konečně jste tady!“ zvolala Bernadette s falešnou bodrostí, „už jsme si chtěli připít bez vás.“

„Francoisi, dovolte, abych vám představila Laurina přítele, pana Fiauxe. Maurici... dovolíte, abych vám říkala

Maurici?... Představuji vám pana Taverniera, starého přítele z Paříže. Právě nás potěšil svou návštěvou při příležitosti své cesty do Bordeaux.“

„Dobrý den, pane. Ten černý citroen, co jsem viděl venku, je váš?

„Ano... dá se to tak říct. Můj kolega z Bordeaux mi ho půjčil na cestu sem.“

„Vy pracujete s vínem, pane?“

„Já pracuju se vším, co je na prodej, od vína po různé kovy, přes látky a potravinářské zboží.“

„A nemáte starosti s obstaráváním dodávek?“

„Ne, mám pár známostí ve vládních kruzích. Ve Vichy občas poobědvám s Pierrem Lavalem a v Paříži... s jistými nepsanými přátelskými dohodami... chápete, jak to myslím?... se dají dělat dobré obchody.“

Maurice Fiaux zamyšleně vyprázdnil svou sklenku.

Francois poznamenal s pobaveným úsměvem, že montillacké víno je mnohem lepší na Montillaku než v Paříži.

„Ke stolu,“ zvolala rozjařeně Laura, „nebo mi spadne suflé, které jsem sama našlehala!“

To byl oběd! Lea, známá svou mlsností, si nikdy nepomyslela, že by se jí jídlo mohlo zdát tak dlouhé. Ani nedojedla svou porci kuřete, nechala ho na talíři pořádný kus. Naproti tomu ale hodně pila. Maurice Fiaux také.

Francois Tavernier ho šikovně nechal mluvit o sobě, o tom, co dělá. Zpočátku byl opatrný, ale když mu pak víno rozvázalo jazyk, trochu toho prozradil o své práci na prefektuře.

„Kontroluju, jestli jsou správně uvedené adresy Židů, kteří mají být zatčeni... jestli jsou tam pěkně zapsaní všichni členové rodiny. Ta práce je otázkou důvěry, protože mnozí z policistů, pověřených tímhle úkolem, nechávali některé z nich fouknout,“ řekl samolibě.

Lea málem vykřikla, když ucítila, jak se jí nějaká noha otírá o stehno. Byl to Francois. S úsměvem poznamenal:

„Tahle služební svědomitost vám slouží ke cti. Kdyby tak byli všichni mladí lidé jako vy... Z Francie by se za pomoci Německa znovu stala velká země.“

„Nemusí nás zase nutně být moc. Na vyhubení té židovské verbeže postačí hrstka odhodlaných mužů.“

„Víte, kam je odvážejí?“ zeptala se Laura sladkým hlasem.

„Myslím, že do Drancy, a odtud pak do pracovních táborů v Německu, ale pro mě za mě by je klidně mohli odvážet třeba do pekla, to je mi naprosto jedno.“

„A co děti, ty tam taky pracují?“ zamumlala Camille.

„Ne, paní, ty z lidskosti neodděluješ od jejich matek.“

Když mluvil o „židovské verbeži“, připomněla si Lea popálený obličej a zmučené tělo Sary a znovu zaslechla její chraplavý hlas s lehkým cizím přízvukem:

„Nacisti nás chtějí zabít všechny... včetně žen a dětí.“

Ta úleva, když konečně vstal.

„Omluvte mě, už musím jet, čekají na mě... Důležité záležitosti,“ dodal a lehce se ušklíbl.

Se všemi se srdečně rozloučil. Laura ho doprovodila k autu. Nikdo neřekl ani slovo, až do návratu Laury, jež se s pláčem vrhla do náručí Ruth.

„Já už ho nechci vidět... Já už ho nechci nikdy vidět,“ vzlykala.

Camille, Lea a Francois pomalu sestoupili na terasu a tam v tichosti nechali vlhký a provoněný dubnový vzduch, aby se pokusil zahnat jejich černé myšlenky.

Odpoledne zašel na Montillac doktor Blanchard se zprávami o Lucienovi. Chlapci se dařilo nejlépe, jak to bylo možné. Doktor zatáhl Leu stranou.

„Raoul a Jean Lefèvrovi mi pro tebe dali tenhle dopis.“

Hezký obličej se jí rozzářil radostí.

„Raoul s Jeanem? Vy jste je viděl?“

„Ano.“

„Jak se mají?“

„Moc dobře. Jestli s nimi chceš mluvit, přijď ke mně zítra v ordinální době.“

Lea otevřela dopis a četla:

„Královno našich srdcí, myšlenka na tebe nám pomáhá žít. Sílíme pomyšlením, že tě máme tak blízko nás, a nemůžeme odolat touze popatřit na tebe. Přijď rychle, čekáme tě s netrpělivostí a s úzkostí.

Tví oddaní otroci J. a R.“

Usmála se.

„Nějaká dobrá zpráva?“ zeptal se Francois Tavernier.

„Pamatujete si na toho chlapce, co na mě čekal v kostele svatého Eustacha s *Petite Gironde* pod paží?“

„Na Jeana Lefèvra?“

„Ano, tenhle dopis je od jeho bratra. Jsem tak ráda... Jaký já měla strach, že Raoula při útěku zabili nebo zranili!“

„Jste si jistá, že je to jeho rukopis?“

„Nejenže je to jeho rukopis, ale doktor Blanchard mi řekl, že jsou u něj a že za nimi mohu zítra přijít.“

„Nechod'te tam!“

„Proč?“

„Nevím. Něco mi v tom všem nehraje.“

„To je normální, že mě chtějí vidět. Když se stýkáte s lidmi, jako jsou vaši přátelé z Paříže, vidíte všude jen zrádce a syčáky.“

„Máte nejspíš pravdu. Pojd'te se projít po té nádherné křížové cestě, kde jste si jako dítě hrála.“

Lea se začervenala, když si vzpomněla na méně dětskou hru, které se věnovala v jedné z kaplí s Mathiasem.

Francois si toho všiml.

„Poslyšte, vy nezdárnice, že vy jste si tam hrála i na jiné věci než na schovávanou?“

„Pojd'te přes lesík, tak se vyhneme Bellevue.“

Jakmile se ocitli pod stromy, skrytí před pohledy, oba milenci se objali a pak pomalu sestupovali po svahu křížovou cestou a zastavovali se u každé zastávky, aby si prohlédli kamenné kapličky. Před sedmým zastavením neřekla Lea nic. Přicházeli po velmi strmé pěšině, vedoucí kolem hřbitova. Dveře byly otevřené, vešli dovnitř. Lea už nebyla na hrobě rodičů pořádně dlouho a vyčítala si to. Ale hrob nevypadal, že by trpěl její nepřítomností. Na náhrobním kameni byly položeny krásné bílé bramboříky, jaké mívala ráda matka. Takový kult vzpomínek a přátelství tu pěstovala jedině Ruth.

Pod vědomím nepřítomnosti rodičů Lea poklekla, ale marně hledala slova modlitby.

Zazněl výstřel.

„To je od náměstí,“ zvolala Lea a vztyčila se.

Běžela přes hroby, klouzala po šterku na strmých a rozpukaných pěšinách. Pohybovala se tak rychle, že tím byl její druh překvapen.

„Leo... Počkejte na mě.“

Ani se neohlédla, běžela dál, proběhla bránou a seběhla po schodech, ústících naproti verdelaiskému kostelu. Tam se zastavila. Všude byl klid, příliš velký klid. Náměstí bylo liduprázdné, což bylo v tuto denní dobu neobvyklé. V okamžiku, kdy k ní doběhl Tavernier a uchopil ji za paži, ozvala se druhá rána.

„To je gestapo,“ zašeptal a ukázal prstem dva černé Citroeny zaparkované před nit'ářstvím slečny Blancouové.

Bylo slyšet koňský klus a hrčení káry. Francois odstrčil Leu ke zdi.

„To je kočárek doktora Blancharda...“

„Jste si tím jistá?“

„Tady znají berlín pana doktora všichni.“

„Pane bože!“

Právě v okamžiku, kdy se chtěl Francois postavit do cesty, prohrčel tudy hlučně potah.

„Pane doktore! Pane doktore!...“

Kočárek pokračoval v cestě, objel zezadu náměstí a zastavil před domem vedle nitřařství. V tom okamžiku se otevřela všechna čtyři dvířka jednoho z citroenů. Vyrázili z něj tři muži v oblecích s napřaženými samopaly. Pak vystoupil beze spěchu německý důstojník a zamířil k doktoru Blanchardovi, jenž klidně uvazoval koně k lipce, jak měl ve zvyku.

Francois zvolna postrkoval Leu nazpátek... Vyšli po schodech vedoucích na plácek, kde stál památník mrtvým. Tam si lehli na břicho do písku. Z místa, kde leželi, viděli na celé náměstí i na tu scénu, již jen bezmocně přihlíželi; mladé listoví lip dosud nezakrývalo průčelí domů.

Čas jako by ustrnul, svázaný uzly na kožených opratích kolem kmene stromu. Starý lékař zkontroloval jejich pevnost a otočil se.

Doléhal k nim nejasný štěkot důstojníka. Doktor Blanchard vrtěl hlavou. Nejspíš neodpovídal, jak bylo třeba, neboť se na něj vrhli dva muži a uhodili ho pažbou do hlavy.

Lea chtěla vyrazit kupředu. Francois ji přidržel u země...

Pak dostaly události rychlý spád. Z lékařova domu se ozvaly výstřely. Vyšel z něj mladík s rukama zaťatýma do prsou, udělal pár kroků a padl, zlomený v pase, vedle přítele otce Adriena, jehož bílé vlasy byly zbrocené krví.

„Jean!“ zasténala Lea.

Ozval se dlouhý ženský výkřik: byla to lékařova služebná, jež uviděla, že její pán je zraněný, a běžela k němu. Za ní běžel nějaký muž se zdviženýma rukama, také zraněný v obličeji.

„Raoul!“

Dva ozbrojení civilové se pokusili služebnou odstrčit. Křečovitě se s křikem držela toho, jemuž celý život s láskou sloužila. Vztekly kopanec ji odhodil stranou. Pokusila se vrátit. Zezadu třeskl výstřel. Těžké tělo ochablo. Muž, který vystřelil, měl na hlavě klobouk.

„Ne...“

Lein výkřik zdusil písek.

Dolehl k nim strašlivý výkřik doktora Blancharda.
„Marie...”

Vrhl se jí na pomoc. Rána do zátylku ho omráčila. Dva muži ho zdvihli a odnesli do jednoho z citroenů. Totéž udělali s Jeanem. Do druhého auta strčili Raoula. Dvířka zaklapla, auta se rozjela ve zvířených oblacích prachu. Vyjela směrem na Saint-Maixant. Objevil se malý nákladník plný německých vojáků a vyjel za nimi. Bylo dokonáno. Prach pomalu dopadal na tělo služebné. Kůň se ani nepohnul.

Leželi dál na písku pod pomníkem padlým. Tavernier podepíral Leu, jež zvracela. Doběhl k nim medailér z domu přímo naproti památníku a třeštil oči na všechny strany.

„Viděli jste to?... Viděli jste to?...“

Pomalou vycházeli vesničané.

„Ta dívka je zraněná?“

„Ne. Mohl byste mi přinést trochu vody?“

„Ano, samozřejmě.“

Vrátil se s vědrem, jež si vypůjčil na hřbitově a naplnil u pumpy vodou. Lea byla opřena rameny o strom, už nezvracela. Její obličej, zbrocený slzami smíšenými s pískem, nebyl k poznání.

„Viděli jste to?“ zeptal se medailér znovu a postavil před ně kýbl.

Pak odběhl k domu doktora Blancharda. Francois namočil kapesník ve vodě a omyl ten nebohý obličejíček.

„Mám žízeň.“

Udělal z dlaní kalíšek, který Lea lačně třikrát po sobě vyprázdnila.

„Proč jste nic neudělal? Nechali jsme je zatýkat a zabíjet přímo před našima očima.“

„Nemohli jsme nic udělat... Uklidněte se.“

„Já se nechci uklidnit, naopak, já chci křičet... já se chci bít.“

„Pro tuhle chvíli to nejlepší, co můžete udělat pro náš boj, je zklidnit se.“

„Kdybychom tak byli měli zbraně!“

„Jednak jsme je neměli, a jednak jsme byli dva proti deseti, a možná proti dvaceti. Se zbraněmi nebo bez nich, stejně jsme neměli žádnou šanci je zachránit, ale naopak jsme měli jistotu, že rozpoutáme masakr a chytanou nás.“

Lea s tváří zbrocenou slzami bušila čím dál tím silněji hlavou do kmenu stromu.

„Možná... ale aspoň bychom něco udělali.“

„To stačí! Ještě si ublížíte. Myslete spíš na to, jak varovat ty, kteří by mohli být zatčení. Vaši přátelé by mohli začít mluvit. Pravidlo číslo jedna v konspiraci je okamžitě se přestěhovat, když je někdo ze sítě zatčený...“

Lea vyskočila, jako by ji štípla vosa.

„Lucien! Rychle.“

Ani se neohlédla na náměstí, jež se zaplnilo lidmi, a vyrazila tryskem ke křížové cestě. Doběhla k sedmému zastavení a s Francoisem v patách vešla do kapličky.

„Pomozte mi! Zdvihněte tu prasklou dlaždici.“

Francois poslechl. Pod puklým kamenem se objevila skrýš, v níž byly pušky, revolvery, samopaly, jeden kulomet, granáty a munice, vše zabalené do pytloviny.

„To je tedy arzenál!“ hvízdal Francois obdivně a vzal do ruky jeden samopal.

„To jsou steny, jsou moc dobré pro boj zblízka, ale strašně nebezpečné v ruku nějakého nešiky. Co to děláte?“

„Vždyť vidíte, беру si pušky.“

„Nechte toho! Snad nemáte v úmyslu přinést tyhle zbraně na Montillac za bílého dne?“

„Ale...“

„Žádné ale, dejte si do každé kapsy jeden granát, já si vezmu dva revolvery a tři balíčky nábojů. Když bude třeba, dojdou si pro zbytek v noci. Pojděte tam dát zpátky tu dlaždici.“

Pečlivě přikryli zbraně a znovu zavřeli skrýš. Francois větévkami smazal stopy, které po nich zbyly. Když skončil, vzal Leu do náručí a políbil ji.

„Teď na to není čas, nechte mě.“

„Mlčte, zdálo se mi, že jsem zaslechl nějaký šramot...“
Vestojte před vchodem do kapličky museli být skvělý terč.

„Jdeme... Nejspíš jsem se zmýlil.“

Kopec posetý kapličkami kolem nich se zdál pustý. Ale jak to má člověk vědět? V každé z nich mohl být někdo schovaný a pozorovat je.

Došli až k patě tří obrovských křížů, tyčících se nad krajinou. Při pohledu na dva lotry pronesl Francois, jako by mluvil sám k sobě:

„Vždycky jsem si říkal, jestli je lepší být ukřižovaný pomocí hřebů, nebo být přivázaný...“

Lea se od něj popuzeně odtáhla.

„Nechtěl byste takovéhle úvahy radši odložit na později?“

Při východu z lesíka na Kalvárii, za starými šachtami, se před jejich očima zjevilo celé montillacké panství. Aniž si co řekli, oba se zastavili.

„Všechno vypadá normálně... Co si o tom myslíte?“
zeptala se Lea.

„Jak to mám vědět? Asi na nás čekají v domě. Jdu napřed.“

„Ne! To ne... Pojd'te,“ řekla a vykročila znovu na cestu.
„Stavíme se na Bellevue. Jestli se děje něco nenormálního, Sidonie o tom bude vědět.“

„Sidonie? To je ta, co je u ní schovaný váš bratranec Lucien?“

„Kdo vám to řekl?“

„Paní d'Argilat.“

Přiběhla jim naproti Sidoniina fenka Belle, obskakovala kolem nich a poštěkávala. Když vstoupili do domu, položila Sidonie na stůl starou loveckou pušku.

„Já tušila podle Bellina štěkotu, že jsi to ty, ale něco v jejím hlase mi říkalo, že nejsi sama.“

„To je přítel. Nevšimla sis ničeho zvláštního kolem Montillaku?“

„Ne, ničeho, kromě té vaší návštěvy v poledne. To je tenhle pán?“

„Ne. Tenhle přijel dnes v noci, zatímco jsme byli tady.“

„To je zvláštní, že jsem nic neslyšela... Ale ukaž, snad jsi neplakala?“

„Ach! Sidonie,“ vzlykla a vrhla se stařence kolem krku.

„Ale ty můj drobečku... copak je?“

„Oni... zabili Marii... a... zatkli doktora Blancharda.“

„Pane Bože!“

„...a Raoula... a Jeana.“

„Madam, nesmíme ztratit ani chvíli, Lucien musí od vás pryč, tady už není v bezpečí.“

Sidonie jemně odstrčila Leu a s roztaženým chřípím a se zrychleným dechem sklesla na jednu ze židlí, jednu ruku si tiskla na prsa. Druhou ukazovala na kredenc. Francois pochopil. Otevřel ji a na jedné policičce našel lahvičku, na níž bylo napsáno: deset kapek v případě nevolnosti.

„Přineste mi vodu.“

Lea vzala hliněný džbán na kameni vedle dřezu, nalila vodu do skleničky a podala ji Francoisovi.

„Vypijte to,“ násilím rozevíral Sidonii rty. Venku Belle škrábala na dveře a skučela.

„Neumře?“

„Ne, podívejte, už se jí trochu ulevilo. Co je to za hluk?“

Přiklop nad jejich hlavou mezi dvěma trámy se odsunul.

„Luciene!“ zvolala Lea.

„Dojdi mi ven pro žebřík.“

„Nechte to být,“ řekl Francois Tavernier, „já pro něj dojdu.“

Za chvíli byl zpátky a opřel žebřík o otvor ve stropě. Lucien slezl dolů, aniž si pomáhal rukama.

„Všechno jsem slyšel. Vy jste přítel mého strýce Adriena, vidíte?“

„Ano. Už je vám líp, paní Sidonie? Měla byste si lehnout.“

Sidonie se nechala odvést k posteli, již měla přímo v místnosti. Francois ji opatrně uložil.

„Děkuji vám, pane. Děkuji mnohokrát. Teď se postarejte o toho chlapce.“

Lucien k ní přistoupil a políbil ji na čelo.

„Já nezapomenu, Sidonie. Děkuju za všechno.“

„Ale jdi, prosím tebe... už jdi pryč.“

„Ještě ne, musíme počkat do tmy. S Leou jdeme na Montillac pro auto a zavoláme lékaře.“

„Jestli je to kvůli mně, tak to není nutné. Zeptejte se jen slečny Ruth, jestli by tady nepřespala.“

„Jak chcete, paní Sidonie.“

„Vraťte se brzy. Mně tady je, jako bych byl chycený v pasti a nemohl se nijak bránit,“ ukázal jim Lucien zafačované ruce.

Už deset minut jeli mlčky, reflektory přetřené modrou barvou pátraly tmou po neosvětlené silnici před nimi.

„Kam mě vezete?“

„K přátelům do Saint-Pierre-d'Aurillac,“ odpověděla Lea.

„Patří k odboji?“

„Ano.“

„Kdo to je?“

„Jeden bývalý námořník a jeho bratr... Kde to jsme? Já nic nevidím... Myslím, že jsme v Gaillardu... Ano, jsme tu. Brzy budeme na místě.“

Vyjeli z vesnice a chvíli jeli venkovskou krajinou. Brzy se znovu objevily domy.

„Zaparkujeme na náměstíčku za kostelem. Lafourcadova hospůdka je přes ulici, naproti pomníku padlým. Počkejte na mě, hned jsem zpátky.“

Za pár minut se vrátila.

„Pospěšte si, čekají na nás.“

Přešli přes ulici a vyšli po dvou schodech do hospůdky na rohu postranní uličky. Když se rozkoukali, uviděli ve slabě

osvětlené místnosti dřevěné stoly, židle. Přikročila k nim asi padesátiletá žena oblečená v černém.

„Pojďte dál, mládeži, vítám vás. Ach! Chudák malý... Co se mu stalo?“

„Manipuloval jsem s výbušninami a utrhlo mi to ruku.“

„Takové neštěstí! Pojď, posad' se. Jeannot, dej nám něco k pití.“

Trpké červené víno ve skleničce ze silného skla chutnalo po kamení a zanechávalo na horním rtu lepkavou stopu.

Oba bratři, Jeannot a Maxime, hltali očima tu krásnou dívku, sedící na kraji stolu a pijící víno jejich otce.

Francois Tavernier vyprávěl, co se stalo ve Verdelaish.

„My už o tom víme od jednoho kluka odtamtud, který roznáší poštu... Myslím, že ho dobře znáte, slečno.“

Lea sklopila hlavu a nedokázala zadržet slzy.

„Ano... Znáám ho už dávno... A doktor Blanchard mi pomáhal na svět, a... Raoul s Jeanem byli před válkou mí nejlepší přátelé... Já nechápu...“

„Někdo je zradil. Když doktor Blanchard odjel na návštěvy, přijel tam citroen s jedním německým důstojníkem a třemi civily. Nákladák plný německých vojáků byl schovaný naproti přes ulici... Nemusím vám říkat, že se všichni zabarikádováli doma. Pak přijel ještě jeden citroen, který řídil nějaký mladík. Zazvonil u doktorových dveří. Přišli mu otevřít a pak nevíme, co se tam stalo. Lidé slyšeli nějaké výstřely...“

„My jsme je také slyšeli.“

„...No a dál to znáte.“

„Kam je odvezli?“ zeptala se Lea.

Maxime odvrátil hlavu. Odpověděl jeho bratr Jeannot.
„Do Bouscatu, do sídla gestapa.“

„Všechny tři?“

„Ano.“

„Ale vždyť byli zranění!“

„Na to tihle hnusáci kašlou... Zraněné nechají chcípnout někde v koutě.“

„Nedá se něco podniknout?“

„V téhle chvíli ne.“

„Ach!“

„Exupérance, neztrácejte odvahu, jednou za to za všechno zaplatí,“ řekl Maxime.

„Teď musíme schovat vašeho raněného, ošetřovat ho a pak ho převézt do severní Afriky.“

„Budete s tím mít spoustu vydání,“ řekl Tavernier.

„Vezměte si tyhle peníze.“

„Pane, my to neděláme pro peníze,“ řekla matka.

„To já vím, paní Lafourcadová, to, co děláte, se nedá zaplatit, ale jízdenky na vlak a lékař, to se zaplatit dá... Exupérance, když už jste Exupérance, bylo by neopatrné zůstat tu déle.“

„On má pravdu, jedte, než bude zákaz vycházení.“

Francois se uklonil před paní Lafourcadovou.

„Prokázala byste mi tu čest... směl bych vás políbit?“

„Pocta je na mé straně,“ vlepila mu se smíchem dva hlučné polibky.

„Dobře se o něj postarejte,“ řekla Lea a políbila ji také.

„Nic se nebojte... je v dobrých rukou.“

Jeannot se přesvědčil, jestli je cesta volná, a doprovodil je k autu.

Lea, přitulená k Francoisovi, nemohla usnout. Před očima jí neustále probíhala ta krvavá odpolední scéna. Vyčítala si, že nepomyslela na zbraně. Někdo je zradil... Kdo mohl vědět o přítomnosti bratrů Lefěvrových u doktora Blancharda? Ona sama se to dozvěděla až hodinu před tím dramatem. A co že to říkal Maurice Fiaux?... „Čekají na mě kvůli nějakým obchodům.“ I když měl klobouk, byla si jistá, že právě on zastřelil Marii a zranil Jeana. Takže to byly ty „obchody“, o kterých mluvil s tím spokojeným výrazem. Zabiják, jak řekl Adrien. Její mladší sestra padla do oka zabijákovi... Teď je naprosto nutné dostat nějak Lauru z Montillaku; Lea tušila, že i když Laura teď věděla, co je Maurice Fiaux zač, podlehla

by mu. Napřed Němec, a teď zase gestapák! Táta by se obrátil v hrobě. Konečně usnula.

„Leo... Leo... Nebojte se. jsem u vás. Zase ty vaše noční můry?“

„Ano, pořád mě pronásledují po hořícím Orleansu... volám... a nikdo nepřichází... je jich čím dál tím víc, co mě chtějí zabít, a tentokrát... byl s nimi Maurice Fiaux. Byl to on. Vidíte že ano?“

„Ano, myslím, že byl.“

„Jak je jen možné zabít s takovou lhostejností. Nezdá se vám to divné?“

„Divné?... Ne. Poznal jsem ve Španělsku i teď ve Francii hodně mužů, kteří jsou toho schopní.“

„A co vy sám, vy byste toho byl schopný?“

„Kdyby to bylo nutné.“

„Už jste to někdy udělal?“

Neuniklo jí, jak přes obličej jejího milence přelétl prchavý stín nevole.

„Ano, když to bylo nutné.“

„Taky tak lhostejně?“

„Lhostejně? Ne, ale rozhodně. I vy tenkrát, když...“

„To nebylo totéž!... On by nás byl zabil... Já neměla na vybranou!“

„S tím souhlasím, ale kdyby se to stalo znova, udělala byste to teď s vědomím, že v určitých případech a pro určité osoby je to velmi jednoduché.“

„To je hnusné, co říkáte... Vy mě srovnáváte s tím vrahem.“

„Přiznejte, že kdybyste dnes měla možnost ho zabít, udělala byste to.“

Lea se zamyslela.

„Udělala.“

„A řídila byste se pocitem pomsty, zatímco Fiaux tak jedná z čisté lhostejnosti.“

„To je absurdní!“

„To přiznávám. V téhle noční hodině jsem schopný říct cokoliv, jak jsem ospalý.“

„Vy nemyslíte na nic než na spaní!“

„Já ti ukážu, jestli myslím jen na spaní!“

Camille třikrát vstávala, aby dala napít malému Charlesovi, který už měl tři dny horečku.

Den předtím mu doktor Blanchard určil jako diagnózu „pořádnou chřipku“. Teď spal. Nemohla se na něho vynadávat, jak tam ležel, tak zranitelný ve své důvěře. Jako dítě musel být Laurent stejně roztomilý, stejně blondatý, stejně křehký. Kdy ho asi znovu uvidí? Když byla nemocná, doufala při každém probuzení, že ho uvidí sedět u své postele.

Přecházela sem a tam a snažila se tak zahnat svou úzkost, myslet na něco jiného... Zítra řekne Bernadettě Bouchardeauové o tom, že její syn musel odjet. Čekala křik a slzy a obávala se jich. Tolik by chtěla tu trochu potřeštěnou ženu ušetřit smutku. Lea ji o to požádala a Camille neuměla Lee nic odepřít. „Mám ji ráda stejně jako Charlese,“ říkala si občas. Jako přemýšlivá žena příliš svou náklonnost nechápala. Říkala si, jak ráda sleduje její život. Je to silnější než prožívat vlastní žití. Měla o ni hrozný strach, ještě větší než o Laurenta, možná proto, že je to žena, a ona si teď uměla lépe představit, co všechno by se jí mohlo stát, zvlášť když poznala kobky gestapa a celu v pevnosti Hâ. Jakmile Lea nebyla na Montillaku, obávala se Camille nejhoršího. Francois Tavernier je jako ona, bojí se, že o ni přijde!

Z myšlenek ji vytrhl kamínek, hozený na okenici, o niž si opírala čelo. Zhasla lampičku u synkovy postele, vrátila se k oknu, otevřela ho i s okenicí dokořán. A tam dole... na dvoře... jakási mužská postava.

„Camillo,“ zašeptal ten neznámý.

Co je to za hlas? Zatočila se jí hlava a s bušícím srdcem odstoupila od okna. Vyhublýma rukama se vši silou křečovitě přidržovala parapetu.

„Camillo,“ opakoval ten neznámý muž.

Už nebylo pochyb... Je to on! Všechny její nepokoje vyprchal, vrhla se ke dveřím, tryskem seběhla po schodech, proběhla temnou jídelnou, otevřela dveře a odstrčila těžké okenice za vchodem. Laurent se jí vrhl do náručí.

Poprvé po téměř třech letech se ocitli Laurent d'Argilat a Francois Tavernier tváří v tvář. To setkání rozrušilo Lea víc, než si uměla představit. Vidět ty dva muže pohromadě jí náhle připadalo pohoršující. Laurent se svými vousy, přerostlými vlasy a vytahanými šaty vypadal jako vandrák vedle Francoise, příliš elegantního ve svém obleku ze známého krejčovského salonu. Teď vypadal jako dobrodruh Laurent. No to je vrchol, pomyslela si.

Potichu spolu hovořili v koutě dětského pokoje, který Lea zamkla na klíč. Camille se s Leou hned shodly na tom, že bude lepší, když se Bernadette s Laurou o jejich přítomnosti na Montillaku nic nedozvědí.

Počasí bylo pochmurné a chladné. Počasí, jaké bývá na Velký pátek.

„Kde je Charles?“ zeptala se Lea.

„Hraje si s Laurou,“ odpověděla Camille.

„Kdybys viděla, jak se tvářil, když ho otec bral do náručí! Tentokrát už ho poznal.“

Oba muži se vraceli.

„Pokusili jsme se s Tavernierem rozebrat situaci. Naprosto s ním souhlasím: musíte na nějaký čas odejet z Montillaku a vzít Lauru s sebou.“

„A co Charles?“ zvolala Camille.

„Charlese samozřejmě taky.“

„I já si to myslím, jenže kam bychom měly jet?“

„Do Paříže.“

„Do Paříže...,“ vyhrkly obě zároveň.

„Ano, tam vám toho teď hrozí nejmíň; jednak kvůli Francoise, a jednak kvůli Tavernierovi, který vás může trochu chránit.“

„Ale co ty, Laurente, kam ty půjdeš?“ zeptala se Lea.

„Já dnes v noci zmizím. Přiletí pro mě letadlo, které mě odveze do Londýna a pak do severní Afriky.“ Camille zavravorala. „Vždyť tě tam zabijí,“ vzlykla.

„Stejně tak mě mohou zabít, když zůstanu tady. Mám dokonce větší šanci na přežití, když odjedu.“

„No tak... jed’.“

Lea si sedla mezi polštáře a zamračila se.

„No tak, aspoň jeden úsměv, miláčku, jinak si budu myslet, že jste pořád ještě zamilovaná do toho romantického hrdiny,“ zašeptal jí Francois.

„Dejte mi pokoj!“

„Přestaňte trucovat, nebo si nás každý všimne.“

„To je mi jedno!“

„Nebud’te jako malé dítě, to se teď vůbec nehodí. Posloucháte mě? Dobrá. Zatelefonujete slečnám de Montpleynet...“

„A proč bych to dělala?“

„...a požádejte je, jestli u nich můžete nějaký čas zůstat.“

„Všechny tři! A k tomu mimino?“

„Ano. Hned zítra, jestli gestapo nepřijde všechny zatknout, odjedeme do Bordeaux a odtud s vámi pojedeme vlakem do Paříže.“

„Ale Laura možná nebude chtít odjet.“

„Budete ji muset přesvědčit. Hlavně ona bude muset pryč z Montillaku. Už se nesmí vidět s Fiauxem.“

„Chápu... Jdu telefonovat.“

„Řekněte vašim tetám, že Camille musí navštívit nějakého lékaře specialistu a že ji vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu doprovodíte.“

„A co s Laurou?“

„Řekněte, že se tu nudí, a nebudete lhát.“

„Budeme se v Paříži vídat?“

„Tak často, jak jen to bude možné, má lásko.“

„Dobrá, jdu telefonovat. Jdete se mnou?“

„Ne, musím ještě promluvit s Laurentem, než odjedu do Bordeaux.“

„Vy jedete do Bordeaux?“

„Ano. Pokusím se zjistit něco o vašich přátelích a postarám se o jízdenky na vlak.“

Celý zbytek dne musela Lea pečovat o Lauru. Nemohla se vyplakat, schoulená v křesle v salonu.

„Ale no tak, proč vlastně pláčeš?“

Tato otázka ještě znásobila Lauřin proud slz a zůstala bez odpovědi.

Francois Tavernier zatelefonoval, že se vrátí až zítra poránu a že mají být připraveny k odjezdu. Řekly o tom Ruth a ta odjezd schválila a přesvědčila Lauru, že je to nezbytné.

„Neboj se,“ řekla Lee, „já se o všechno postarám. Přijde sem bydlet Sidonie, než se zase postaví na nohy. Slib mi, že mi budeš často psát, že budu o všem vědět.“

Bernadette Bouchardeauová, celá smutná, že znovu ztratila syna, to nijak nekomentovala. V deset hodin se Laurent vytrhl z Camillina náručí a po posledním polibku na čelo svého spícího syna vyšel s chlebníkem nacpaným čistým prádlem do noci. Lea ho doprovodila až k silnici po pěšině pod terasou, aby se vyhnuli domu Fayardových. Z příkopu se vynořil nějaký muž a posvítil jim přímo do obličeje elektrickou baterkou.

„Jsi to ty,“ řekl a zhasl. „Musíme si pospíšet, letadlo nepočká.“

Z křoví vytáhl dvě kola. Laurent políbil Leu na čelo.

„Dávej na sebe i na ně dobrý pozor,“ řekl a odstrčil paži, jež se ho snažila zadržet.

19. KAPITOLA

Sto devadesát pět mrtvých!... Spojenecké bombardování usmrtilo v Bordeaux 17. května 1943 sto devadesát pět lidí.

S jakou radostí to Herold Paquis říkal a stále opakoval na Rádiu Paříž. Zase to postihlo čtvrt' kolem nádraží, vlaky nemohly jezdit. Ještě štěstí, že jsme odjeli včas, pomyslela si sobecky Lea.

To byl shon! Tu sobotu před Velikonocemi se dav ověšený balíky, košíky a dětmi vrhl útokem na vlaky odjíždějící do Paříže. Jak se mohlo Francoisi Tavernierovi podařit, aby měli pro sebe kupé první třídy? To musel být zázrak, protože i chodbičky v první třídě byly nacpané. Camille odmítla jít s nimi do jídelního vozu pod záminkou, že se musí postarat o malého Charlese.

Když vešli do vagonu, Lea zalitovala, že nezůstala v kupé a nedala si radši občerstvení, které jim připravila Ruth. Většina lidí, kteří tam jedli, byli němečtí důstojníci a vojáci a příliš blahobytně vypadající muži a ženy. Když tudy procházely dvě hezké dívky, několik hlav se zdvihlo od jídla. Dali své jízdenky vrchnímu číšníkovi a dostali jedno z nejhorších jídel od začátku války. Při pohledu na Leino zklamání se Francois musel zasmát. Laura, sledovaná vyhladovělým pohledem mladého vojáka, nechala prakticky všechno na talíři.

Radost ze shledání s Albertinou, Lisou, Francoise a jejím miminkem částečně Lauře její dobrou náladu vrátila.

Lee připadalo, že tetičky i Estelle zestárly a jsou unavené.

Od té doby, co přijely, přišel Francois Tavernier jen jedinkrát na večeri do Univerzitní ulice a hned po jídle zase odešel.

Ruth jim v jednom dopise napsala, že doktor Blanchard spáchal sebevraždu. Stejně jako pan a paní Debrayovi se neváhal zabít, aby nepromluvil. Jean a Raoul Lefěvrovi byli v pevnosti Há. Byli tam mučeni.

V autě, které je odváželo do Bordeaux, jim Francois Tavernier vyprávěl, co se dozvěděl o jejich osudech. Zavezli je na routě du Médoc číslo 197 a tam je čím dál tím brutálněji

vyslýchali, i Jeana, kterého strašně bolelo zranění na prsou. Když nechtěli mluvit, hodili je do sklepení a tam je soustředěně bili.

Nakonec museli jejich mučitelé přestat, protože se obávali, že je zabijí. Dovolili doktoru Blanchardovi, aby Jeana ošetřil. Podařilo se mu vytáhnout kulku, která, jak se zdálo, nezpůsobila příliš velkou škodu. V noci se pak doktor Blanchard otrávil kapsulí kyanidu, což se Tavernier dozvěděl o pár dní později.

Laura už o Maurici Fiauxovi nepromluvila nikdy ani slovo.

Regály v Gallimardově knihkupectví na bulváru Raspail skýtaly už jen pár ošuntělých titulů. Lea listovala knížkou se zažloutlými stránkami, jejíž autor jí nic neříkal. Přistoupil k ní tentýž prodavač jako na počátku války. Měl na sobě golfové šortky a boty se silnými podešvemi.

„Tuhle knihu si neberte, slečno, za nic nestojí.“

„Já už nemám co číst, nevím, co si koupit... Jak to, že jsou poličky poloprázdné?“

„Teď se moc neprodává. Prodáváme, co je. Prodali jsme už skoro všechny naše zásoby. Nestačíme je doplňovat.“

„Ale proč?“

„Protože Francouzi se pustili do čtení. A co mají taky dělat? Chodit do kina se každý den nedá, a tak čtou.“

„A co čtou?“

„Všechno možné. Homéra, Rabelaise, Spinózu, Církevní otce, co já vím?... Ale pro vás něco mám. Novinky si schováváme jen pro naše staré a velmi dobré klienty. Co byste řekla poslednímu románu Marcela Aymého?“

„Vy fakt máte toho spisovatele rád.“

„A moc. Tumaťe, dám vám ho zabaleného, aby to ostatní neviděli.“

„Jak se to jmenuje?“

„Muž, který prochází zdí.“

Odešla a tiskla si vzácnou knížku na hrud'. Konečně se rýsuje jeden příjemný večer! Všechno, co měly tetičky v knihovně, už přečetla několikrát. Ještě nikdy se Lea v Paříži tolik nenudila jako teď, s Camillou, která věnovala veškerý čas svému synovi, tetičkami, jež nemluvily o ničem jiném než o jídle, s Laurou, která trávila celé dny a někdy i noci u sestry Francoise a chodila po barech a čajovnách, a s Estelle, která čím dál víc hudrala na své nohy...

Montillac jí scházel. Obávala se, že co bude pryč, udělá si Fayard navzdory Ruth i Sidonii své. Blížil se červenec a Lee se vůbec nechtělo strávit tu léto. Člověk se tu dusil. A jaké to asi musí být v srpnu. Kdyby se alespoň Francois Tavernier trochu postaral o její rozptýlení... Ale ne!... Pan Tavernier zmizel. Kde může být? U svých přátel z Londýna, nebo u těch z Berlína? Na to by musel být člověk jasnovidec.

Muži se otáčeli za tou hezkou dívkou v pěkných tmavomodrých šatech s červenými puntíky, bohatě odhalujícími její nohy obuté do kotníčkových střevíků z bílého plátna s korkovou podrážkou, jež dostala od Francoise. Zabraná do svých mrzutých úvah si jich ani nevšimla.

Když přišla domů, položila Lea knihu na poličku u vchodu vedle klobouku. Tetičky měly návštěvu.

„Konečně jsi tady! Pan Tavernier už na tebe přes hodinu čeká.“

Potlačila svou touhu rozeběhnout se a vrhnout se mu do náručí.

„Dobrý den, já myslela, že jste umřel.“

„Leo!“

„Nechte ji, slečno, to je jenom žert. Tenhle humor patří k jejímu šarmu.“

„Vy jste k té holce moc shovívavý, pane Taverniere.“

„Tetičko Liso, já už nejsem holka a na shovívavost pana Taverniera kašlu.“

„To je ale svěhlavička! Pařížský vzduch vám nesvědčí.“

„To ne. Nudím se.“

„To jsem se právě obával. Vezmu vás na projížďku na venkov.“

„Tak pozdě! Vždyť bude za chvíli pět hodin!“

„Není to moc daleko... tak čtvrt hodiny.“

„A tomu říkáte venkov... Čtvrt hodiny odtud!“

„Uvidíte, je to nádherné divoké místo, které skoro nikdo nezná.“

Na to, aby dojeli tam, kam chtěl Francois Tavernier, potřebovali o moc víc, než čtvrt hodiny. Klel, když se motal uličkami v Bagneux, ve Fontenay-aux-Roses, ve Sceaux a v Bourg-la-Reine. Zastavil před cedulí Châtenay-Malabry a podíval se do mapy.

„Chateaubriandova ulice, ulice Oběšeného vlka...jo! Vlčí údolí, tam to bude.“

„Řeknete mi konečně, kam to jedeme?“

„Koupit stromy.“

„Koupit stromy!“

„Ano. Slíbili mi odnož ze stromu, který zasadil Chateaubriand.“

„A co s ním chcete dělat?“

„To není pro mě. Jeden můj německý přítel, nadšenec pro francouzskou literaturu a veliký obdivovatel Chateaubrianda, mě požádal, jestli bych mu nemohl opatřit ten řízek...“

„Vy jste se zbláznil!“

„Telefonoval jsem doktorovi Savoureuxovi, který bydlí v bývalém sídle toho velkého spisovatele, a on mi řekl, že nejsem první, kdo ho o něco takového žádá, a že má zrovna pěkný malý modřín.“

„Vy nemáte nic lepšího na práci než opatřovat stromy svým německým přátelům?“ zeptala se Lea s veškerým pohrdáním, jakého byla schopna.

„Můj přítel není jen tak nějaký Němec a ten modřín není jen tak nějaký strom. Jen si to uvědomte... potomek stromu, s láskou zasazeného Chateaubriandem.“

„Mně se zdá, jako bych slyšela Raphaëla Mahla. On se mnou taky mluvil o Chateaubriandovi se slzami v hlase, dokonce mi od toho vašeho velikána daroval knihu...

„*Životopis Rancéův*?“

„Jak jste to uhodl?“

„To není tak těžké, když člověk trochu zná Raphaëla Mahla... Četla jste to?“

„Pokusila jsem se... Připadalo mi to jako strašná nuda! Život nějakého nuzáckého mnicha v sedmnáctém století!“

„Mlčte, nešťastnice! Vjíždíme na pozemky autora *Mučedníků*, a jeho duch by mohl vyletět ze své skály v Saint-Malo a přijít vás vytahat za uši, že jste se mu rouhala.“

Jeli do kopce po široké aleji, lemované vysokými stromy, skrz něž nebylo vidět oblohu. Otevřenými okénky zavál dovnitř teplý vlhký vzduch.

„Tady je to ale pochmurné. Jak tomu říkáte?“

„Vlčí údolí.“

„To je poměrně přiléhavé. Vypadá to jako nějaké dostaveníčko hrdlořezů z románu Ann Radcliffové.“

„Vy jste četla romány od Ann Radcliffové?“ vyhrkl s údivem, až se Lea málem urazila.

„Myslíte si, že jste jediný, kdo umí číst? Má matka zbožňovala anglické romány z té doby, všechny je četla, a já taky. Vám se určitě tahle hrůzostrašná literatura zdá moc sentimentální... moc ženská.“

„Vy jste ale útočná... Já nevěděl, že tolik milujete černé romány. Znáte německé autory z té doby? Někteří jsou zajímaví, půjčím vám je, jestli chcete.“

„Ne, děkuju.“

Přijížděli k domu porostlému psím vínem a břečťanem, zpola zakrytému velikou budovou, podobající se malým kasárnám nebo nemocnici. Jakási nevelká žena je očekávala přede dveřmi.

„Dobrý den. Pan Tavernier, vidíte?“

„Ano. Dobrý den.“

„Já jsem Le Savoureuxová. Manžel moc lituje, zavolali ho do Paříže, a tak mě poprosil, abych vás přijala a požádala vás, abyste ho laskavě omluvili.“

„To je mrzuté!“

„Věřte, že ho to moc mrzelo, ale nemohl jinak. Mohu vás pozvat dovnitř, slečno?...“

„Promiňte... slečna Delmasová.“

„Jste moc hezká, slečno. Manžel bude litovat, že tu nebyl.“

Lea se usmála a vstoupila.

Tak to byl tedy ten dům velkého spisovatele! Vnitřek činil dojem křehkosti. Měla dojem, že stěny jen stěží drží obrazy, že podlaha se zhroutl pod tíhou nábytku.

„Co jste čekala, že tu objevíte?“ zeptal se jí Francois, jenž si všiml jejího zklamaného výrazu.

„Já nevím... něco impozantnějšího... tenhle salon by mohl být na Montillaku... jé, Francoisi! Viděl jste ten trávník... a ty stromy!...“

„Je to krásné, vidíte, slečno? Vynakládáme s manželem veškeré úsilí, abychom to místo udrželi v takovém stavu, jak by si to byl přál... Když budete chtít, můžeme se za chvíli projít po parku a já vám ukážu stromy, které zasadil vlastní rukou. Pane Taverniere, račte za mnou. Omluvte nás, slečno, brzy budeme hotovi.“

Na jednom stole plném papírů zaujal Lein pohled svazek vázaný v kůži, plný záložek z bílého papíru. Vzala ho do ruky: *Paměti ze záhrobí*. Šla se s ním posadit na schod před salonem, čelem k tomu velkému prostoru, celému zarostlému zelení a lemovanému vysokánskými stromy, a otevřela knihu.

„Vlčí údolí u Aulnay, dnes, 4. října 1811“. Země zřejmě již začala být cítit podzimem, pomyslela si a pokračovala v četbě. „Tohle místo se mi líbí, nahradilo mi rodné lány, zaplatil jsem ho z výnosu za své sny a za své probdělé noci; za svou malou poušť v Aulnay vděčím velké Atalově poušti; a abych si stvořil tenhle útulek, nemusel jsem ho vzít indiánům z Floridy jako američtí kolonizátoři. Přilnul jsem ke

svým stromům; psal jsem na ně elegie, sonety, ódy. Není mezi nimi jediný, o který bych vlastníma rukama nepečoval, který bych nezbavil larvy, lpějící na jeho kořenech, kukly, přilepené k jeho listu; všechny je znám jménem jako své děti; je to moje rodina, jinou nemám a doufám, že uprostřed ní zemřu.“

Totéž bych mohla říct o Montillaku. Má skutečná rodina je ta země se svými stromy, vinicemi a loukami. Tak jako on znám stromy jménem a umím léčit jejich choroby. Až se tam vrátím, zasadím cedr na památku dnešního dne.

„Leo, kde jste?“

„Tady.“

„Promiňte mi. Netrvalo to moc dlouho? Co jste to četla?“ Místo odpovědi mu podala knihu.

„To je četba, kterou bych se vám neodvážil doporučit, když jste mi řekla, co si myslíte o *Životě Rancéově*.“

„Ale to není totéž, tady vypráví o svém dětství, mluví o tomhle místě s takovou láskou... Zemřel tady, tak jak si to přál?“

„Bohužel ne, má krásná ignorantko! Chateaubriandovi nebylo dopřáno ukrýt se do stínu stromů, které vysázel. Musel prodat Vlčí údolí, zakoupené za Bonaparta, prodané za Bour-bonů, i se svou knihovnou, ponechal si jen malého Homéra. Tolik trpěl ztrátou toho milovaného místa, že si přísahal, že už nikdy nebude vlastnit jediný strom.“

Večer byl nádherný. Vraceli se lesem zpátky k domu, jenž jako by se ztrácel uprostřed vši té zeleně.

„Tudy radši nepůjdeme,“ řekla paní Le Savoureuxová Lee, jež šla vepředu.

„Proč ne? Pěšina je tu dobrá.“

„To není kvůli tomu, ale přicházíme k místu, kde byli postříleni.“

„Kdo byl postřílen?“ zeptala se Lea a zastavila se.

„Tímhle směrem, na druhé straně zdi postříleli Němci v lese rukojmí... Ještě slyším tu střelbu. Od té doby do téhle části parku už s manželem nechodíme.“

Vrátili se zpátky k domu mlčky a brzy potom se Francois Tavernier s paní Le Savoureuxovou rozloučil. V rukou držel ten vzácný modřín.

Dlouho jeli pokojnými předměstskými ulicemi. Muži tam hráli koulenou, ženy štrykovaly na prahu před domovními dveřmi a děti se s křikem honily na chodníku. Ve vzduchu bylo cítit kouř, polévku a pokosenou travu. Z otevřených dveří hospůdek k nim doléhaly výbuchy smíchu. Po jednu chvíli je doprovázela písnička Edith Piaf, na zahrádkách se sušilo prádlo, psi spali uprostřed ulice, neboť díky válce úspěšně zapomněli, že existují auta. Vstávali s pohrdavým pohledem až v posledním okamžiku. Byla doba po večeři, kdy se všichni oddávají nicnedělání, snění a koukání do nebe. Předměstské domky pozvolna ustupovaly patrovým budovám, hospůdek přibývalo. Z rádia zněla otevřenými okny hudba a odrážela se od protějších zdí. Před nimi přejelo přes ulici na kole pár mladých lidí. Nyní už takřka venkovský poklid zmizel, narušila ho blízkost města. U Porte d'Orléans jim velké bílé cedule s černými gotickými písmeny brutálně připomněly přítomnost Němců. Od chvíle, co vyjeli z Vlčího údolí, spolu pronesli sotva deset slov.

„Kam byste chtěla na večeři?“ zeptal se jemně.

Zmatek v jejím pohledu na něj zapůsobil jako políček. Zastavil vedle chodníku a přitáhl ji k sobě.

„Já vím, na co myslíte, lásko moje. Na nějaký čas na všechno zapomeňte. Váš strach ani vaše slzy už mrtvým nepomůžou... Vyžeňte si z té hezké hlavinky myšlenky na pomstu, čas ještě nedozrál... Plačte, holčičko... To už mám radši vaše slzy než tu němou bolest, před kterou se cítím úplně bezbranný. Ani nevíte, co bych dal za to, vidět vás veselou a bezstarostnou... abyste byla konečně šťastná. Leo,

jste tak silná, tak statečná, nesmíte se tomu poddávat. Perte se, vy jste schopna tomuhle všemu odolávat.“

Lea se nechala kolébat tím vřelým a přesvědčivým hlasem. Co na tom, jestli se mýlí, jestli není ani silná, ani statečná, ale slabá dívka, vržená do bouře, daleko od svých snů, do nového světa, který nechápe a v němž se uvolňují tak prudké pudy, že všechny slabosti přehluší. Od té vraždy při bombardování Orleansu Lea pochopila, jaká síla života v ní je, a věděla, že by zabila znovu, kdyby bylo třeba. Avšak teď, když plakala v mužském náručí, chtěla být jen utěšovaným dítětem.

„Už je líp? Tumáte, vysmrkejte se.“

Lea se vysmrkala decentně jako starý farář.

„Jak to děláte, že jste takhle nešťastná a s červenýma očima ještě krásnější?“

Vyloudila drobný úsměv a zhluboka si vzdychla.

„Já mám hlad.“

Francois Tavernier se hlasitě rozesmál.

„Jak máte hlad, tak o vás nemám žádnou starost. Musíme si pospíšet, abychom byli zpátky před zákazem vycházení. Chcete, abychom zašli k mým přátelům do ulice Svatého Jakuba?“

„Ano. Mám tak ráda Martu a její kuchyni.“

V bytě v ulici Svatého Jakuba byla spousta lidí, ale ložnice, improvizovaná jídelna pro přátele, byla volná. Když je Marta a její snacha uviděly, nadšeně je vítaly.

„Máte zprávy o synovi?“

Marta se rozhlédla kolem, jako by se bála, že je někdo schovaný za nablýskanými kastroly, rozvěšenými po zdech, a zašeptala:

„Je u makistů v dordogneském kraji. Asi je to tvrdé, ale je to lepší, než pracovat v Německu.“

Jídlo bylo jako obvykle navzdory omezeným přidělům skvělé.

„Posílají mi to po troškách zavažené.“

Lea, jež trochu moc pila, se smála při představě husích stehů a křídel, poschovávaných v kufru mezi prádlem. Tavernier, aby si víc užil jejího smíchu, začal vymýšlet ty nejpitvnější šaškárny a různé košilaté slovní hříčky. Vedle ní se znovu cítil jako rozpustilý kluk. Začal vyprávět poslední módní vtipy, bonmoty, připisované Sachovi Guitrymu, mistrovi francouzského humoru, který okupanti velmi oceňovali. A Lea se smála a smála...

„Bezstarostné mládí, to je krása!“ řekla Marta Andrieuová, když přinesla moučník.

Odešli z tajné restaurace jako poslední. Drželi se vzájemně kolem pasu. Ulice Svatého Jakuba byla tmavá a pustá. Zavanula k nim vůně růží z Lucemburské zahrady. Lea zvrátila hlavu a zavřela oči, aby lépe vychutnala tu prchavou vůni. V jejím postoji bylo takové odevzdání, že Tavernierovy ruce zabloudily do jejího výstřihu, pak pod sukni. S důvěrou se mu poddala. Když se jeho prsty dotkly jejího vlhkého pohlaví, zavřela oči.

Francois Tavernier, aniž o tom informoval Leu, zanechal Ruth pořádnou sumu peněz, aby jí umožnil vyrovnat Fayardovu mzdu a zaplatit pět zemědělských dělníků, kteří nepřetržitě pracovali na vinicích. Čestná vychovatelka napřed odmítla, ale Francois dokázal být velmi přesvědčivý. Ubezpečil ji, že to umožní Lee, aby si trochu odpočala od momentálních starostí, které má s Montillakem. Půjčil peníze i Laurentovi a domluvil se s ním, že mu je vrátí po válce.

Camille chodila každý den s chlapečkem na procházku do Tuilleries nebo do Lucemburské zahrady, někdy i s Françoise a s jejím miminkem. Dvakrát nebo třikrát s nimi šel také Otto

Kramer, a to se Camille od nich pokaždé oddělila pod záminkou nějakých nákupů nebo schůzky. Z pohledu na německou uniformu se jí dělalo špatně. V případě majora Kramera to bylo ještě horší: když nechtěla zranit Françoise, nemohla odmítnout podat důstojníkovi ruku. Byl velmi

taktní, pochopil to a už nikdy za Francoise nepřišel, když věděl, že je s ní Camille.

Dozvěděla se z Rádía Londýn, že se Laurent šťastně dostal do severní Afriky.

Lea byla od toho výletu do Vlčího údolí veselejší, uvolněnější. Ležela v *Pamétech ze záhrobí* a mluvila jen o Chateaubriandovi, čímž vždy pobavila Francoise Taverniera, který nyní chodil do Univerzitní ulice téměř denně.

Pokud jde o Lauru, ta byla k nepoznání. Vyzývavě se oblékala, veřejně kouřila anglické cigarety, chodila do *Pam-Pam* a do *Colisée* a v tajných tančárnách tančila v rytmu Alexe Combella a Django Reinharta, jejichž obrané desky se točily na gramofonech tanečních kursů a swingových barů, do nichž se slušelo chodit. Od nějaké doby se díky ní rodinný život trochu vylepšil. Jednou přinesla máslo, další den kávu, nebo cukr, nebo brambory. Kde brala peníze? Když člověk věděl, že kilo másla na černém trhu stojí 350 franků a káva 1000 nebo 2000 franků. Na otázky tetiček odpovídala:

„Dělám obchody. Dávám dohromady toho, kdo shání hedvábné punčochy a má na zaplacení máslo, s tím, kdo shání metrák másla a má dvacet párů punčoch. Dostávám provizi, je to jednoduché.“

Laura se rozhodla, že začne znovu studovat, a požádala slečny de Montpleynet, jestli by u nich mohla zůstat. Samozřejmě souhlasily.

Představila Lee své nové přátele. Byli zábavní, cyničtí, nevychovaní a... velmi mladí. Nejstarší z nich byl o dva roky mladší než Lea, jejich rodiče byli lékaři, učitelé, advokáti nebo zámožní obchodníci. Celá skupinka ji mezi sebe dobře přijala, připadala jim krásná. S nimi znovu našla svou bezstarostnost. Nepřipadalo v úvahu mluvit o válce, to téma bylo tabu. Hitler, de Gaulle, gestapo, odboj, nic z toho neznali, to nebyla jejich věc. To byla vina jejich rodičů, ať si s tím poradí. Je třeba říci, že to s nimi ti chudáci staří neměli lehké, když jim kritizovali jejich příliš dlouhá saka, příliš krátké kalhoty, vlasy přes límec, pokleslá nebo naopak

přehnaně vycpaná ramena, proužkované podkolenky, humpolácké nenaleštěné boty a k tomu nezbytný deštník, který nikdy neotevírali, a přitom byli schopní udělat cokoliv za balíček cigaret nebo za hedvábné punčochy. Prohráli válku i tvář, už do toho neměli co mluvit: hlavně nesnášeli řeči o velikosti Francie nebo Německa, podle okolností. Hlas Maurice Schumanna jim byl stejně lhostejný jako hlas Philippa Henriota, bývalého poslance za liberální pravici z Libourne, odvěkého odpůrce komunistické strany, z něhož se po německé invazi do Sovětského svazu stal mluvčí ochránců křesťanské civilizace před bolševismem. Na Champs Élysées i na Saint-Germain-des-Prés zvysoka přehlíželi okupanty a když některého z nich potkali, nikdy jim neuhýbali: prostě pro ně neexistovali. Naštěstí mohli až dosud díky svému mladému věku využívat shovívavosti německých vojáků.

Válka u Lisy de Montpleynet vypěstovala potřebu být informovaná o všem: o ústupu německých vojsk v Rusku, o uzavření některých stanic metra, o počtu mrtvých za posledního spojeneckého bombardování, o zvýšení ceny másla, o posledním módním popěvku, stejně jako o jmenování nového generálního guvernéra Francouzské západní Afriky Francouzským výborem národního odboje, o demisi Mussoliniho, o chystajícím se vylovení nebo o svědectví jednoho Poláka o masakru Židů, čteném Jacquesem Duchesnem v pořadu „Francouzi hovoří k Francouzům“ – toto svědectví ji pronásledovalo a jeho hrůzu až do konce odmítala přijmout.

„...Tábor leží patnáct kilometrů jižně od města Belzec. Je obehnaný plotem, táhnoucím se ve vzdálenosti asi deset metru podél železniční trati. Z tábora k trati vede úzký, ani ne metr široký průchod. Fred desátou hodinou ráno se vedle tábora zastaví nákladní vlak. V temže okamžiku strážé na opačném konci tábora začnou střílet do vzduchu a poroučejí Židům, aby nastoupili do vlaku.

Vyvolají tak u vězňů paniku, aby zabránili jakémukoliv zaváhání nebo pokusu o odpor. Židé, tlačení k úzkému průchodu, o němž jsem hovořil dříve, seženou do prvního dobytčáku, stojícímu za průchodem. Je to obyčejný vagon, takový, na nichž je napsáno „6 koní nebo 36 mužů“. Podlaha je pokrytá silnou, asi pěticentimetrovou vrstvou nehašeného vápna; avšak Židé ho ve svém spěchu a hrůze nevidí. Nastoupí jich tak do vozu asi padesát, až se tam už prakticky nikdo další nemůže vejít. Nato strážní uchopí další Židy za ruce a házejí je do vagonu na hlavy těch ostatních; jejich úloha je usnadněna hrůzou vyděšených Židů z výstřelů, ozývajících se jim za zády. Biřící jich tak nahází do vagonu ještě asi třicet, muže i ženy; byla to strašlivá podívaná; několik Žen si zlomilo vaz. Představte si hrůzu té scény. Do prvního vagonu tak bylo nastrkáno a naházeno sto třicet osob. Pak byly posuvné dveře zavřeny a uzamčeny. Vlak se dal pomalu do pohybu.

Předjel další vagon a opakovala se tatáž scéna. Napočítal jsem celkem jednapadesát vagonů, do nichž bylo nacpáno všech šest tisíc vězňů tábora. Jakmile byl tábor prázdný a vagony naplněné, vlak se rozjel.

Zastavil uprostřed polí, asi čtyřicet kilometrů od tábora. Vagony tam zůstaly stát, hermeticky uzavřené, asi šest nebo sedm dní. Když četa hrobníků konečně otevřela dveře, byli všichni uvnitř mrtví a často v pokročilém stadiu rozkladu. Zemřeli udušením. Jednou z vlastností nehašeného vápna totiž je, že ve styku s vodou uvolňuje chlorové výpary. Lidé nacpaní do vagonu si samozřejmě musejí ulevit. Výsledkem toho je okamžitá chemická reakce. Židé jsou tedy vzápětí zadušeni chlorovými výpary, zatímco nehašené vápno jim sežere nohy až na kost.“

„To je strašné,“ vykřikla Lise a zacpávala si uši.

„Jak může Pánbůh něco takového připustit?“ řekla dobrák Estelle s vytřeštěnými očima, jež by za jiných okolností byly komické.

„Jak si mohl polský odbojář navléknout uniformu těch vrahů a nečinně sledovat ty lidi odsouzené k smrti?“ zašeptala Albertině jakoby sama k sobě.

„Prý proto, aby přinesl civilizovanému světu nezvratné svědectví,“ zašeptala Laura.

„Nechápu důvod toho nehašeného vápna,“ přemýšlela Lea nahlas. „Za šest nebo sedm dní by se tak jako tak zadusili.“

Hlasatel z Rádía Londýn pokračoval:

„...Někdo si možná myslí, že má Francie výhodu nějakého přednostního režimu, někdo si možná pomyslí, že u nás, na našem území, se něco takového nikdy nestalo. Takové masakry. A přitom si stačí připomenout režim, jakému byli podrobeni Židé, namačkaní v táboře Drancy nebo Compiègne, nebo i na zimním stadionu. Stačí si připomenout srdceryvné scény, jež se odehrály zvláště v Lyonu, když byly židovské ženy odtrženy od svých dětí a zavřeny do vlaků, aniž mohly dát sbohem svým rodinám. Stačí si připomenout mlčení, jež následovalo po zatčení tak velkého počtu Židů, abychom pochopili, že žádný z nich nebyl ušetřen.

Co se stalo se všemi těmi muži, ženami, starými lidmi a někdy i dětmi? Také on i odjeli, na východ’ podle eufemismu, jaký používají Němci? Každý francouzský úředník, pověřený židovskými záležitostmi, musí pochopit, že plněním rozkazů, které dostává, se stává spolupachatelem zločinu a činí ze sebe pomocníka německých vrahů ze Lvova a z Varšavy.“

Ticho, jež se rozhostilo, svědčilo o jejich hanbě a zmatku.

„To je snad protiněmecká propaganda,“ řekla Lea, když mohla promluvit. „Žádný národ není schopný páchat taková zvěrstva.“

„Vzpomeň si na doktora Blancharda, na Jeana a Raoula,“ odsekla Laura.

„To není totéž. Na jedné straně zatýkají lidi, kteří proti nim bojují, a na druhé straně muže, ženy a děti, kteří se v jejich očích provinili jen svou existencí... Bud’ je to tak, nebo něčemu nerozumím. Proč?“

„Protože jsou to Židé, samozřejmě.“

„A to ti připadá jako dostatečný důvod, aby je posílali do koncentráků a vraždili?“

„Jasně že ne.“

„Kdo jim zítra zabrání, aby pozabíjeli všechny zrzavé, protože jsou zrzaví, všechny hrbaté, protože jsou hrbatí, a všechny staré, protože jsou staří?“

„Ubohé děti, jsme v rukou Božích,“ řekla Lisa třaslavým hlasem.

„Židovský bůh asi teď zrovna nemá velké slovo,“ ušklíbala se Lea k velkému pohoršení tetiček.

Lisa a Estelle to nepřiznávaly, ale příkládaly mnohem větší věrohodnost informacím z Rádía Paříž než Rádiu Londýn, které se tak obtížně poslouchalo kvůli rušení.

I přes zákaz prodávat radiopřijímače darovaly tety jeden Estelle za její dvacetiletou dobrou a věrnou službu. Od té doby by si ve své kuchyni za nic na světě nedala ujit každodenní kroniku Jeana-Hérolda Paquise hned po zprávách v osm hodin večer.

I když jí její paní neustále opakovaly, že je placený Němci, že jeho proklínání Židů, komunistů a gaullistů jsou ohavná a že je nesmírně zlovolný, nemohla se ubránit, aby byla „celá dojatá“, když svým frenetickým hlasem končil vysílání zvoláním „Anglie bude zničena jako Kartágo!“ Všichni věděli, že jeho projevy jsou přímo diktovány okupanty, avšak mnoho posluchačů bylo pohnuto, když hřímal proti „bolševické hrozbě“ nebo šikovně využíval spojeneckých náletů.

Měla-li Estelle slabost pro Paquise, pak Lisa zase pociťovala velkou slabost pro Philippa Henriota, jenž „tak pěkně hovořil“ a jenž „byl tak kultivovaný“. Ach! Ten neuvěřitelný hlas, vážný, znělý, pěstěný, spojený s mimořádným řečnickým talentem, vzdouvající se a pochechtávající se v záchvatu malo-buržoazní samolibosti, skutečný vzdělanec, dokonalý Pařížan ovládající výrazy, svědčící o jeho latinském vzdělání. Bývalý poslanec za

Libourne se smyslem pro ironii a pro obrazy, dotýkající se představitosti na venkově i v pařížských kruzích. S jakým cynismem, s jakým uměním otáčí nožem v ráně poražených! Svědčí o tom tento proslov, pronesený 4. července 1943 tím, jež mnozí považovali za duchovního rádce svého svědomí:

„Naši krajané gaullisté a jim blízcí jsou pro mé vždy znovu předmětem nového obdivu a překvapení. Každý ví, že jsou jedinými nositeli vlastenectví, z něhož neslevují. Mají monopol na smysl pro francouzskou důstojnost. (...)

Německo okupuje Francii po svém totálním vítězství. Nezapomínám, že ti pánové říkají, že nikdy nebyli poraženi, že maršál Pétain neměl podepsat příměří. Nechrne ty směšné řeči v ústech lidí, kteří se ve svém vzrušení v roce 1940 mezi Garonnou a Fyrenejemi jen třásli, aby jim Němci neodmítli přistoupit na příměří, které dnes odmítají. Je po vojsku, po zbraních, po letadlech; Němci jsou v Angoulême a ve Valence; silnice plné vojenských i civilních uprchlíků, všude zděšení... To v té chvíli se měly ozvat jisté hlasy, jež do té doby nebyly slyšet. Naši opoždění chvastouni dnes marně pozdvihují hlas. Ostatně s překvapivou nelogičností.

Neboť proč nalézají ti lidé, jimž připadá nepřijatelná okupace jejich země protivníkem, který je porazil, vzpruhu v invazi do jeho Říše, a to v invazi národů, které jim slíbily, že jim pomohou, a přitom jich jenom chtějí využít? Proč je v jejich očích tak pobuřující pohled na Německo, jejich nepřítelé, odčerpávající naše prostředky, což je pro něj nezbytností, a proč si mnou ruce, když vidí, jak se Anglie s Amerikou, jejich přátelé, zmocňují našich severoafrických zdrojů potravin? (...)

...Já už tomu nerozumím. Trpím osudem své země. Trpím jím tak, jako každý poražený trpí svou porážkou. Avšak tato zkouška, jakkoliv je bolestná, je alespoň, bohužel, normální!

Ale vy, kteří přijímáte od těch, co považujete za přátele, to, co na nás vítěz nikdy nepožadoval, nejste z toho trochu nesví? (...)

Takže je to Američan, kdo soudí konflikty mezi francouzskými veliteli; je to anglický král, kdo si ke své koruně přidal další kolonii; Churchill a Roosevelt odmítají uznat francouzskou suverenitu na francouzském území; dnes, čtvrtého července, ve svátek americké nezávislosti, jenž připomíná pomoc Francie poskytnutou při vyhnání Angličanů, jsou oba někdejší rivalové zajedno, aby nás zotročili; Francouzi jsou natolik zbavení svobody, že se mezi nimi neozval jediný hlas, který by protestoval proti vraždění krajanů v hlavním městě. (...)

...takže jestli nás ti pánové prohlašují za nehodné, protože jsme rozhodnutí vrátit naši zemi ve světě místo, které si zaslouží, my nezačneme popírat porážku. Avšak vám, pánové, vaši přátelé určili stokrát potupnější osud, než je ten, který nám určil vítěz. Nám říkají poražení, ale vám říkají lokajové. Je pravda, že pokud nás Němci porazili, vás Auglosasové ponížili, což dokazuje, že jste byli hloupější. Můžeme mít soucit se slabým; nemůžeme mít soucit s pitomcem.

Tak jen se dál plazte před svými okupanty; líbejte ruce těm, kdo vás zbavují funkcí a vyhánějí; poděkujte za každý kopanec, jenž z Londýna nebo Washingtonu posílá zpátky do nicoty generála, který z ní nikdy neměl vyjít. Avšak poproste své pány, aby si laskavě ještě nějaký čas uchovali ty velké hlavní role. Protože to svět ještě neviděl. De Gaulle s Giraudem budou pít alžírské víno u stolu Jiřího VI. Vyměňují si blahopřejné telegramy se Stalinem. (...)

Vojenská porážka byla jen zkouška, kterou, podle doznání samotného vítěze, čest nebyla dotčena. Ta čest, s níž kupci muži, považující se za její strážce.“

Z těch jeho každotýdenních proslovů bývala Lisa celá bez sebe a její sestra musela vynaložit všechnu přesvědčivost, aby jí dokázala, že Philippe Henriot mohl s tak očividnou svobodou mluvit o „provizorní okupaci“ pouze se souhlasem týchž okupantů a že neznamena být komplicem „teroristů“ nebo gaullistů, když člověk odmítá věřit tomu, co hluboce pronacističtí Francouzi pod dohledem říkají o jiných

Francouzích, kteří nepřijali porážku své země. Po hodiny trvajících diskusích na to Lisa přistoupila – až do příštího projevu Philippa Flenriota. Naštěstí byl vliv Albertině de Montpleynet silnější než hlas, kázající porobu z Rádía Paříž.

„Rádio Paříž lže, rádio Paříž lže, rádio Paříž je německé...“ prozpěvovalo se potichu.

Jako většina Francouzů Lisa podléhala tyranii rádia, jež bylo dosud nové a záhadné. Ty hlasy, přicházející bůhví odkud, našeptávající kuchařské rady, různá doporučení, informace z celého světa nebo nadávající, urážející, lichotící, tak účinně masírovaly mozek a mohly do něj stejně snadno vtisknout nenávist jako naději. Posluchači jim ve svých křeslech naslouchali se stejnou nábožností, s jakou Jana z Arku naslouchala těm svým.

Lea, Laura ani Camille této otravě vlnami z éteru neunikly. Přes výčitky Lisy a Estelle, které se obávaly udání špatně smýšlejících sousedů, poslouchaly Lea s Camillou téměř denně Londýn a Laura poslední módní popěvky. Ani jedna z nich však nebrala za bernou minci, co slyšely na té nebo oné stanici, v čemž se podobaly mnoha chlapcům a dívkám svého věku.

20. KAPITOLA

Upřímná sympatie, pojící Francoise Taverniera a Camillu d'Argilat, se změnila ve spiklenectví, které Lea těžko snášela. Ne že by na Camillu žárlila, zdála se jí příliš málo svůdná, aby s ní mohla soupeřit, ale nesnášela, že je vyloučena z některých rozhovorů, které při jejím příchodu přerušili. Co znamenalo to skrývání? Lea se domnívala, že našla odpověď toho dne, kdy po návratu z procházky vyndávala malého Charlese z kočárku a všimla si kusu papíru, který tiskl v ručičce. Lea mu ho jemně sebrala a narovnala ho. Byla to část *Liberation*, gaullistických ilegálních novin. Co dělaly

v rukou toho dítěte? Charles chtěl na zem a zmítal se jí v rukou. Chtěla ho postavit, když se jí zazdalo, že mu kalhotky nějak divně šustí. Rychle mu rozeplula knoflíky. Chvatně vytáhla výtisky novin, uchopila Charlese za ruku a odvedla ho do pokoje. Zadýchaná, jako by běžela, padla Lea na postel; klouček se vyhoupl vedle ní a pohladil ji po vlasech.

„Tvoje máma se zbláznila, úplně zbláznila! Co kdyby ti sebrala ten kus novin Francoise... Uvědomuješ si to?! To by nás všechny deportovali a tebe s námi,“ vydechla, objala ho a políbila.

„Á, Charles je u tebe. Takže jsem vás načapala, jak spolu flirtujete,“ řekla Camille a vešla do pokoje.

„To je tedy flirt!... Zavři dveře. Když si pomyslím, že sis dovolila ho do toho zatáhnout!“

„Nechápu, o čem to mluvíš?“

„Tak ty nechápeš? Tobě se zdá normální dávat dítěti takovéhle plínky?“ řekla a zdvihla balíček novin.

„Jak jsi je našla? Ale byla to dobrá skrýš, ne?“

Taková drzost! Lea by nikdy nevěřila, že Camille dokáže být tak sebejistá,

„Dobrá skrýš!... Vždyť ti ho mohli zabít!“

Mladá matka zbledla.

„Ale... on s tím neměl nic společného.“

„A co?“

Camille dodatečně dostala strach. Přisedla na postel a přitiskla syna k sobě.

„Aspoň jsi mi o tom mohla říct. Madam si chce hrát na osamělou hrdinku. Pomyslela jsi na Laurentovu úzkost, kdyby věděl, že roznášíš podzemní tiskoviny?“

„On o tom ví.“

„Jak to ví?“

„To přes něj jsem navázala kontakt s odbojem.“

Lea na ni nevěřičně hleděla.

„To ti nevěřím.“

„Ale je to pravda. Potřeboval někoho spolehlivého. A tak si úplně přirozeně vzpomněl na mě.“

„To je blbost, máš dítě. Měl se obrátit na mě.“

„Možná si myslel, že máš sama starostí dost.“

„Od té doby, co jsem tady, nemám žádný kontakt s lidmi odtamtud a moc mi to vyhovuje. Nechci být zatčena jako Raoul a Jean nebo umřít jako doktor Blanchard nebo před popravčí četou. Snažně tě prosím, už sem nenos ilegální noviny. Do tohohle bytu chodí moc lidí.“

„To, co se stalo dneska, je výjimečné. Obyčejně je hned předám.“

„A proč jsi to neudělala?“

„Moje spojka nepřišla. Neodvážila jsem se je hodit do koše na odpadky.“

„A co Francois?“

„Jaký Francois?...“

Camille neuměla lhát. její odpověď zněla falešně, ale Lea dělala, jako by jí uvěřila. Měla jít s Tavernierem na večeři a usmyslela si, že si s ním všechno vyjasní. Nejdůležitější teď bylo, jaké si vezme večer šaty.

Lea se chtěla bavit, přestat myslet na své mrtvé nebo zmizelé přátele, na ty, kteří bojovali, i na ty, kteří kolaborovali. Její rozhodnutí neovlivnila žádná zvláštní událost, bylo to jednoduše znechucení, veliká touha žít, touha po malicherných věcech. Hrál v tom snad roli příklad jejích sester, které žily přítomným okamžikem? Francoise láskou ke svému milenci a dítěti, Laura americkou hudbou, černým obchodem a flirtováním.

Francois byl trochu překvapený změnou, z níž mu potají spadl kámen ze srdce. Od té doby, co ji znal, žil v obavách. Když viděl, nakolik se zapletla do odboje ve svém kraji a jak je Montillac a jeho obyvatelé hlídáný, jaký postoj zaujímá Mathias a po návštěvě Raphaëla Mahla a zatýkání jejích přátel, dostal Francois strach. A proto uspíšil jejich odjezd do Paříže. Naneštěstí musel na celý měsíc odjet. Teď, když už byl několik dnů zpátky, si na ni konečně bude moci udělat čas. Tavernier pociťoval obrovskou radost, když mohl

pozorovat, jak žije. Od jejich prvního setkání se její osobnost vyhranila a její krása potvrdila. „Typ ženy, před kterou je lepší hned utéct, když se nechceme dostat do průšvihů.“ Toho se, jak se zdálo, nebál, dokonce je sám přivolával. Dneska například souhlasil, že ji vezme na večeři k *Maximovi*, i když napřed odmítal a neměl jiné důvody, než:

„Už se tam tak dobře nevaří a je to plné Němců.“

„To je mi jedno,“ odpověděla. „Já chci jít někam, kde je na lidech vidět, že se baví.“

Nic ji od toho nemohlo odradit. Přestala se starat o Camilliny ilegální noviny a připravovala se na večeři. Díky Lauře sehnala nádherné mušelínové šaty, krásně temně rudé, s utrženou etiketou. Když je ukázala Francoise a tetičkám, usoudily, že se musí jednat o šaty z nějakého velkého salonu, Chanel nebo Fath. Což se vzhledem k relativně rozumné ceně zdálo nemožné. Elegantní toaleta byla doplněna dlouhou černou šerpou a skoro novými večerními střevíčky.

„Jsi nádherná!“ zvolala Camille, jež jí pomáhala v oblékání.

„Muži z tebe nespustí oči.“

Lea si vzala jeden výtisk ilegálních novin.

„K čemu to?“ zeptala se Camille.

„Pro legraci. Dám *Liberation* mezi *Le Matin*, *Paris-Soir*, *l'Oeuvre*, *la Gerbe*, *le Pilon* a *Nouveaux Temps*. Chtěla bych vidět, jak se ti pánové budou tvářit, až na to přijdou.“

Camille se usmála.

„Jsi blázen!“

„Ale jdi! Musejí se cítit ohrožení i v prostředí, kde si myslí, že jsou nejbezpečnější. A to je právě *U Maxima*.“

„Já ti nerozumím. Myslela jsem, že už nechceš o ničem ani slyšet.“

„No a co! Nemohu změnit názor?“

Lea zastrčila noviny do černé semišové kabelky. Vtom vstoupil velice elegantní Francois Tavernier. Tvářil se starostlivě.

„Skutečně trváte na té večeři *U Maxima*?“

„Samozřejmě.“

„Dobrá,“ vzdychl. „Tak jdeme...“

„Člověk by málem řekl, že jdeme na smrt.“

Podíval se na ni podivným, lehce pobaveným pohledem.

„Je tam stejně jako jinde. Ale dá se najít ošklivější místo na umření.“

„To nebyla moc velká legrace.“

„Já se taky o legraci nesnažil... Máte nádherné šaty. Na těch nebude krev vidět.“

„Nechte toho, Francoisi, nekažte jí radost.“

„Na to by bylo třeba víc než černý humor našeho přítele, Camillo. Tu já si zkazit nenechám.“

„Tak zítra po ránu na shledanou! Nenechte se otrávit. Jsem si jistý, že strávíme příjemný večer. Dobrou noc, Camillo. Dejte za mě pusu malému Charlesovi.“

„Nashledanou! A dobře se bavte.“ Venku na ně čekal vůz se šoférem.

U vchodu do baru slavného restaurantu byly deníky a týdeníky zavěšené na dlouhých bambusových tyčkách, visících na tabuli z tmavého dřeva. Lea vyndala z kabelky své ilegální noviny, pečlivě je uhladila a ledabyly je zastrčila mezi listy posledního čísla *Je suis partout*, mezi články Roberta Brasilla-cha, Francoise Vinneuille (Luciena Rebateta), Alaina Laubreuxe, Clauda Janteta a Georgese Blonda. Pak se spokojeně rozhlédla kolem sebe a vrátila se k Francoisi Tavernierovi, jenž na ni čekal u jejich stolu. Nějaký německý důstojník jí galantně ustoupil z cesty, zatímco Albert ji spěšně uvedl ke stolu.

„Tenhle stůl vám vyhovuje, pane Taverniere?“

„Dokonale, Alberte.“

Lea si s lehkým úsměvem na rtech šťastně a uvolněně sedla.

„Vypadáte jako kočka, která tajně vypila mléko, nebo jako zlobivá holka, která něco provedla.“

„Já?“ zeptala se s tak dokonale nevinným pohledem, že pocítil jakýsi záchvěv znepokojení.

„Jsem prostě nadšená, že jsme tady. Vy taky, vidíte? Musíte tu mít spoustu přátel. Nebo se mýlím?“

Vrchní číšník jim přinesl objednané šampaňské.

„Připijme si na vaši krásu...“

„Drahý příteli, dovolte mi, abych se k tomu přípitku na vaši slečnu přidal.“

Lea okamžitě poznala muže, kterého už s Francoisem jednou potkala v restauraci. Dnes na sobě neměl vytahané tvídové sako, ale smoking, tu a tam posypaný popelem tlustého doutníku, který kouřil. Nebylo možné mu uniknout. Francois s ledovým úsměvem pozdvihl svou sklenku.

„Pane Taverniere, má žena je přesvědčená, že se jí vyhýbáte.“

„Jak si paní Szkolnikoff může něco takového myslet?“

„Pořád jste k nám ještě nepřišel na večeři.“

„Čekal jsem na oficiální pozvání.“ Szkolnikoff se hlučně rozesmál.

„Dneska se přece všechno dohaduje bez velkých cavityků. Čekám vás zítra v sedm večer, se slečnou, samozřejmě... Je kouzelná.“

„Obávám se, že se těžko budu moci uvolnit.“

Úsměv „pana Michela“ na okamžik zmizel.

„Jsem si jistý, že se vám podaří se uvolnit. Počítám s vámi. Napevno... v sedm hodin.“

Pak znovu s úsměvem dodal:

„Helène bude moc ráda! Tak zítra.“

Francois Tavernier pod stolem zuřivě zatínal pěsti.

„Žena vašeho přítele je kouzelná, podívejte, mává na vás.“

Hélène Szkolnikoff, ověšená šperky, máchala jejich směrem rukou obtíženou prsteny.

„Přestaňte tomu praseti říkat můj přítel,“ zasykl s přemáháním a také pohnul prsty směrem k paní Szkolnikoff.

„On třeba ne, ale jeho žena?“

„Nechtěla byste toho nechat?“

„A kdo je to s nimi?“

„Kapitán Engelke se svou milenkou.“

„Přítelkyní krásné Heleny? No tak se přece uvolněte. Snad se nechcete takhle tvářit a zkazit mi celý večer. Já za to nemohu, že potkáváme lidi, které byste radši neviděl.“

Když Lea zahlédla Francoisův výraz, myslela, že zapomene, kde jsou, a vlepí jí políček. Opatrně ucouvla a požádala tím nejmazlivějším hlasem:

„Nehádejme se. Mně je tu tak dobře. Pojd'te se napít.“

Vzal svou sklenku šampaňského a vyprázdnil ji. Číšník si pospíšil, aby mu ji opět naplnil. Mnoho mužů i žen zaujalo Leino mládí a krása i její nenucenost a hluboce vystřižená toaleta a pohlíželi jejich směrem. Žádný šperk, pouze její zářící odhalená ramena. Nějaká krásná dívka v úchvatných bílých večerních šatech se na ni dívala napůl spiklenecky a napůl posměšně. Její tvář nebyla Lee neznámá.

„Kdo je to?“

„Corinne Luchaire.“

„Je hezká a sympatická. S kým to je?“

„Se svým otcem Jeanem Luchairem a s nějakými novináři.“

„Vy ji znáte?“

„Ne.“

„Škoda, mně se docela líbí.“

Lea se nonšalantně otočila.

„Slečna si vybrala?“ zeptal se vrchní číšník.

„Chtěla bych něco hodně drahého.“

Ta dětinská věta vrátila Tavernierovi do zamračeného obličeje úsměv.

„Dejte si kaviár. Nevím, jak to dělají, ale mají ho tu pořád.“

„Výborně, dám si kaviár.“

„Momentálně máme pouze ocietre nebo sevrugu.“

„Který je dražší?“

Vrchní číšník drobným pohybem vyjádřil, jak ho ta otázka šokuje. Odpověděl lehce vyčítavým hlasem:

„Ocietre, pane.“

„Tak si dáme ocietre.“

„Dobrá, pane. A dál...“

„Dala bych si rybu,“ řekla Lea.

„Máme mořské jazyky, pražmu a lososa nadívaného šťovíkem. Je velmi dobrý, velmi jemný, dovoluji si ho slečně doporučit.“

„Dejte mi mořský jazyk.“

„Dobrá, slečno. A pro pána?“

„Já rád ochutnám vašeho lososa.“

„Pán nebude litovat.“

„Řekněte sklepníkovi, že budeme pokračovat v šampaňském. Souhlasíte, Leo?“

„Výborně.“

Od vchodu k nim dolehly zdušené výkřiky a pak vstoupil nějaký starý pán s bradkou, podobný Alphonsi de Chateaubriand, mával jakousi stránkou novin a šel se posadit ke stolu

Jeana Luchaira. Novinář se ho zřejmě zeptal na důvod jeho podráždění. Stařec mu vztekle odpovídal. Útržky vět doléhaly až k nim.

„...doupě teroristů... jsou všude... komunisti a gaullisti... jedni jako druzí... pakáž rudá... všechny je postřílet... tenhle hnusný plátek... slušnými novinami... hanba.“

Lidé se ho pokoušeli uklidnit. Stařec vstal a podal stránku papíru nějakému tlustému důstojnému muži.

„Tumáte, podívejte se, jestli mi nevěříte.“

Tlustý muž nechápavě obracel tiskovinu z jedné strany na druhou.

„To, co držíte v ruce, pane, jsou gaullistické noviny, které nějaká kriminálnická ruka zasunula mezi počestné tiskoviny.“

„Jacquesu,“ zakřičela hysterickým hlasem společnice toho tlustého pána, „hned to pusť!...“

Celý vyděšený upustil noviny a ty se v ladných křivkách snesly k nohám kapitána Engelkeho. Veškerý hovor umkl. Orchestr neochvějně pokračoval ve svém pomalém valčíku. Lea stěží potlačovala smích. Pohrdavě hleděla na ty lidi, kteří byli ještě minutu před skandálem samý úsměv, nenucenost a důvěrnost s německými důstojníky a nyní ukazovali svou pravou tvář, v níž se zbabělost svářela s ochablostí. Bylo to odpuzující.

Engelke, jež očividně těšilo úzkostné očekávání okolních hostů, pomalu zdvihl noviny.

„*Liberation*“ řekl nahlas.

Přečetl několik řádek, lhostejný k napětí, vládnoucímu v sále.

„Velmi zajímavé. Znáte to?“ zeptal se a podal papír Michelu Szkolnikoffovi.

Lea ze svého místa viděla, jak se obchodníkovi chvěje ruka. Hudba přestala hrát.

„Dolili byste mi sklenku?“ pronesla se smíchem v hlase, jenž se rozlehl ztichlou místností.

Všichni se k ní otočili, jako by je píchl špendlíkem. Corinne

Luchairová se na ni pobaveně dívala. Rozesmála se a napráhla k ní svou sklenku. Lea s vítězným pohledem zdvihla svou a kývla na ni hlavou.

Opovázlivost obou mladých žen uvolnila atmosféru a z různých koutů se ozval také smích. Engelke se k němu jako dobrý hráč k velké úlevě Szkolnikoffa přidal.

„Ty mladé dívky jsou kouzelné, pravý pařížský esprit,“ pronesl kapitán SS a zmuchlal noviny do kuličky. Francois Tavernier nemohl přemoci své veselí.

„To vy jste tomu chudákovi starému vyvedla ten kousek?“ zeptal se.

„Nevím, o čem to mluvíte.“

„Jste potvůrka, ale líbíte se mi taková, jaká jste. To, co jste udělala, je šíleně neopatrné. Zatýká se za menší věci. Tumáte, tady je váš kaviár.“

Sám šéf podniku před ně za asistence dvou číšníků uctivě položil vzácné kuličky na stříbrných miskách, obložených ledem.

Lea se do toho beze studu pustila s tak mlsným výrazem, že každý jiný než Tavernier by se zastyděl. Jeho naopak tato dívčina nezakrytá smyslnost vzrušovala a bavila.

„Zatracená potvůrko,“ řekl vřele a vzal si také velkou lžičku kaviáru.

Lee se líbilo, jak ho teď vzrušoval každý její pohyb, i ironie, jež ho zřídka opouštěla. Cítila se vedle něj zároveň znepokojená i bezpečná, ale hlavně svobodná. Byl to jen dojem, nic víc, ale velmi silný. Když byla vedle něj, nevnímala omezení silnějším pohlavím, ale spíš oslavu své ženskosti jako hodnoty samy o sobě, a nepřipadala si vůbec jako předmět podmanění nebo vypočítavosti. Dalo se mu všechno říct, věděl lépe než ona, co jí vyhovuje. V tom záhadném muži byl jakýsi zvláštní a přitom silný smysl pro čest. Lea se domýšlela, že je velmi tolerantní ke svým bližním, i když jejich názory nesdílel nebo s nimi i bojoval. Není v něm žádná nenávist, pomyslela si. Připomínalo jito rozhovory, které slýchala při setkáních svého otce se strýcem Adrienem. Ten říkával o válce ve Španělsku: „Viděl jsem tolik pustošivé nenávisti v jednom i ve druhém táboře, že jsem jí málem sám podlehl. Pak bych nenáviděl všechny lidi. Nakonec jsem v jejich zločinech uviděl znamení ďábla a je mi jich líto, vrahů i obětí.“

V té době na Leu, tehdy ještě dítě, mocně zapůsobilo ono „znamení ďábla“, nesmazatelná značka, jež činila lidi nenapravitelně špatnými. Ve Francoisovi byla tatáž vystřízlivělá shovívavost, jako v dominikánovi. Shovívavost, kterou nesdílela, dokonce pociťovala touhu některé lidi rafinovaně a krutě zničit. Teď však zkrásněla růžovým světlem stínítek a rozpálená bohatým jídlem i šampaňským, chtěla žít jen tímto okamžikem a přála si, aby ji ten muž naproti ní vzal do náručí.

„Pojďte si se mnou zatančit.“

„Jak by mohl člověk odolat takové nyvé výzvě?“ usmál se a vstal.

Cestou kolem stolu kapitána Engelkeho pozdravil Tavernier pokývnutím madam Szkolnikoffovou, jež jeho pozdrav opětovala.

Lea se naprosto odevzdala pažím svého milence a ne jeden host pocítil při pohledu na ně záchvěv rozkoše.

Venku vládlo naprosté ticho. Měsíc zaléval jemným svitem obelisk na náměstí Svornosti. Navzdory zákazu vycházení Lea trvala na tom, že se vrátí domů pěšky. Ze zahrad Tuileries a z Champs-Élysées bylo cítit noční vůni trávy a květin. Ozval se nějaký noční pták, jiný mu odpověděl. Pomalu přešli obrovské prázdné náměstí, na němž se rozléhaly jejich klidné kroky. Na mostě, naproti Poslanecké sněmovně, kde bylo vidět velké V německé propagandy, se zastavili, aby se podívali na tekoucí Sein, takřka nehybnou třpytivou stuhu mezi kamennými břehy. Zavanula k nim vůně řeky.

Opření o zábradlí, se rty přitisknutými k sobě, s opilými smysly se oddávali iluzorní ochraně noci a nechávali se unést vlnami své touhy.

Dlouho se kymáceli nad onou tolik opěvovanou řekou. Bohové byli s nimi: ani jedna patrola, ani jedno nepřátelské auto nenarušilo jejich blaženost.

Druhý den ráno vyprávěla Lea Camille, jak zastrčila ilegální noviny mezi výtisky deníků U Maxima. Camille tak rozesmál Lein popis výrazů hostů, že se ani nepokoušela jí vyhubovat.

„Včera telefonovala teta Bernadette, že Lucien dobře dojel a že se má, jak nejlépe to jde. Četníci přivedli otci Pierra Delmase. Zdá se, že ho chce dát do jednoho velmi přísného penzionu, vedeného jezuity.“

„Já vím, bratranec Philippe mi o tom řekl. Chudák Pierrot. Říkala teta Bernadette něco o Raoulovi a o Jeanovi?“

„Ano, jejich matka o nich neví. Pronajala si malý byt v Bordeaux a každý den chodí do pevnosti Há. Ale právo na návštěvu jí vždycky odmítli. Ani si není jistá, jestli jsou v pevnosti. Vkládá veliké naděje do své intervence u prefekta. Slíbil jí, že se bude informovat o osudu jejích synů a že se přimluví u okupačních úřadů.“

„Udělala by líp, kdyby šla rovnou za okupačními úřady než za mužem, který přijímá rozkazy z Vichy.“

„Ano, možná... je to tak složité, prefekt si určitě myslí, že jedná loajálně...“

„Loajálně?... Ke komu?“

„Já nevím... je to úředník.“

„Úředník... který pečlivě vede účty o Židech, poslaných do deportace, včetně dětí.“

„Já vím. Když jsem byla v táboře Mérignac, ženy tam o ničem jiném nemluvíly. Kde asi teď jsou?“

Zůstaly smutně potichu sedět.

„Vždyť vám říkám, že tam jít nechci.“

„Tak znovu, Leo. Já nemohu nic jiného dělat a prosím vás, abyste mi prokázala službu a šla tam se mnou.“

„Zase vidět ksichty těch darebáků, zlodějů a vrahů, ze kterých mi je na zvracení. To nesnesu.“

„Výborně. Tak když to nechcete udělat pro mě, udělejte to pro sebe.“

„Co tím chcete říct?“

„Že ti pánové vědí o aktivitách vašeho strýce a některých vašich přátel. Na gestapu by vás rádi vyslechli...“

„Ale vždyť jste mi říkal...“

„To bylo před několika měsíci. Situace se vyvíjí každý den a nedivil bych se, kdyby jednoho dne došlo i na mě.“

„Proč?“

„Protože mě podezírají, že s nimi nejednám úplně korektně.“

„Francoisi... Snad se mi nepokoušíte říct, že budete zatčený!“ vykřikla Lea a zbledla úzkostí.

„Bolelo by vás to, drahoušku?“

„Přestaňte si se mnou hrát! Dobře víte...“

„Co dobře vím?“

„Nic! Jste nesnesitelný... Půjdu s vámi.“

Přitáhl ji k sobě. Ucítla pod svými prsty jeho pevné a napjaté tělo, jeho svaly. Tiskl ji tak silně, že ji to téměř bolelo.

„Děkuji. Když vás uvidí, miláčku, nebudou si myslet, nebo aspoň doufám, že byste se přišla vrhnout do vlčí tlamy, pokud máte sebemenší styk s odbojem.“

„A když si budou myslet pravý opak?“

„Pak bude vhodné se pomodlit a velmi rychle zmizet.“

„Jak chcete, abych se oblékla?“

„Velmi jednoduše. Nechci, abyste se podobala těm luxusním koketám. Vemte si ty úplně jednoduché dlouhé šaty, co jste si tuhle přešívala. Už jsou asi hotové, ne?“

„Ano, díky Camille. Pomohla mi s podsazením. Já na šití nejsem moc šikovná. Jdu se převléct, nebude to trvat dlouho.“

„Tumáte, vemte si tuhle orchidej.“

„Je nádherná! Děkuju.“

„Skvěle! Vypadáte skvěle! Vidíte, Hélène?“

„Slečna je v těch prostých šatech okouzlující. Proč nenosíte žádné šperky, má drahá?“

„Protože žádné nemám.“

„Cože! Taková hezká dívka! Ale co to nosíte v hlavě, drahý Taverniere? To na vás nevypadá, vy že byste šetřil na ženách? Měl byste se stydět.“

„Máte pravdu. Budu potřebovat vaše rady, máte tak dokonalý vkus.“

„To je pravda. Zítra za mnou přijde jeden klenotník z rue de la Paix, chce mi ukázat nějaké vzorky. Přijďte, budete velmi vítáni,“ zašeptala mazlivě.

„Ale! Co je vám?“

„Nic, trochu mě pobolívá ruka. Nic vážného, památka na staré zranění.“

Příchod nových hostů donutil paní domu, aby se od nich odpoutala.

„Fritzi. Tebe vždycky tak ráda vidím.“

„Potěšení je vždy na mé straně, drahá Hélène. Dovolil jsem si přivést generála Oberga, který má v živé paměti tu nádhernou večeři, kterou jste s Michelelem uspořádali na počest mého přítele Heinricha Himmlera.“

Oberg se uklonil a cvakl podpatky.

„Madam.“

„Vítám vás, pane generále.“

Lea se rozhlížela kolem a nesnažila se skrýt své ohromení.

Francois Tavernier vzal dvě sklenky šampaňského z tácu, který mu podával jeden ze sloužících.

„Připíjím na vaše zdraví. Jste neodolatelná.“

Lea chvíli zamyšleně točila sklenkou mezi prsty. Pak ji vyprázdnila na ex.

„Rychle, dejte mi ještě jednu.“

Podal jí ji.

„Tady je skutečně skvělá společnost... Schází už jen Raphaël Mahl. Podívejte, kdo přišel.“

V luxusním salonu, přecpaném vzácným nábytkem a obrazy předních mistrů, s podlahou pokrytou nádhernými starožitnými koberci, s dlouhými hedvábnými závěsy, byla shromážděna zvláštní čeládka. Krásné nápadné ženy, příliš nalíčené, obtížené cennými šperky, němečtí důstojníci, velmi důstojní a strnulí ve svých černých nebo zelených uniformách, dva či tři krásní mladíci s obličejem ničemy nebo gigola oblečení podle poslední módy, obchodníci s blahobytnými obličejí, individua pochybného chování, navzdory smokingu s podezřeले vybouleným sakem, a mezi nimi přecházel od jednoho k druhému Michel Szkolnikoff, jenž vypadal, že svůj smoking od včerejška nesvlékl, jak byl zmačkaný. Teď zrovna klábosil s nějakým mužíčkem s

tmavými vlasy pečlivě ulízanými pomádou. Oba kouřili tlusté doutníky. Mužíček se ohlédl a spočinul šedo zeleným pohledem na Lee, jež bezděky ucouvla.

„Kdo je to?“ zeptal se Tavernier.

„Masuy,“ vydechla.

Klouby na Francoisově ruce zbělely. Když ale promluvil, byl jeho hlas klidný.

„A! To je on! Já ho neznal. Dost odpovídá mým představám.“

„Mám strach, jde k nám.“

„Nebojte se.“

„Drahá slečno Delmasová! To je radostné překvapení, že vás tu zase vidím! Já myslel, že jste odjela z Paříže! Neviděla jste našeho přítele Mahla? Víte, že mi provedl svinský kousek?“

„Ne... Hned jsem tenkrát odjela... už jsem se s ním neviděla.“

„Říkali mi, že je někde kolem Bordeaux. Vy jste tam odtud, jestli se nemýlím?“

„Ano...“

„Až ho zase uvidíte, řekněte mu, že na něj myslím. Pokud jde o vás, slečno, jestli bych vám mohl být nějak užitečný, neváhejte. Víte, kde bydlím. Bohužel, kdybyste chtěla něco prodat, bylo by to těžké. Jak jistě víte, nákupčí úřad byl zrušený, tedy... skoro...“

„Prosím madam ke stolu.“

Ohlášení večere ušetřilo Leu dalšího vysvětlování.

Tabule se třpytila křišťálem a stříbrem. Byla servírována ta nejrafinovanější jídla a nejvybranější víno teklo proudem. Většina stolovníků nejedla, ale cpala se. Při moučníku všichni propadli hotovému obžerství: za potlesku hostů přinášelo procesí číšníků koše přetéající ovocem, stříbrné tácy plné nejrůznějších cukrovinek, různé druhy zmrzliny a ledové tříště. Leu obřadně usadili na čestné místo, to jest vedle Peggy, Szkolnikoffovy milované fenky, jež s

ubrouskem kolem krku dostávala od všech chodů, obřadně servírovaných vrchním číšníkem. Fenka obědvala denně u stolu se svým pánem ve společnosti lidí, kteří se jí snažili všemožně vlichotit, aby se zalíbili svému okázalému hostiteli. Lea se tam nudila tak, že zapomněla na svůj strach.

Zpočátku se jí společnost psa příliš nelíbila, ale brzy ji začala oceňovat; s fenkou aspoň nebyla nucená vést konverzaci. To však neplatilo pro jejího druhého souseda, nějakého hejska, který mluvil jen o módě a střihu obleků, o známých barech a o těžkostech se sháněním anglických cigaret...

Francois Tavernier, usazený vedle paní domu, nespouštěl z Ley oči a odpovídal madam Szkolnikoffové jednoslabičně, až si toho nakonec všimla.

„Zdá se, že jste pořádně roztržitý, příteli. To vám tak zamotala hlavu ta malá? Není špatná, ale chybí jí úroveň.“

Tato poznámka vyvolala na Francoisových rtech prchavý úsměv. „Je ještě tak mladá.“

„Oh! Tak zase ne!“ řekla rozmrzele a obrátila se ke svému sousedovi zprava, generálu Obergoví.

Všichni tam mluvili jen o nakupování a prodávání. Kdo komu nabídne největší množství nejrozumnějšího vzácného zboží: měď, olovo, obilí, koňak, hedvábí, zlato, obrazy, vzácné knihy... Někaký průmyslník z Roubaix nabízel, že sežene najednou padesát tisíc metrů česané vlněné látky „jako před válkou“... někaký Belgičan zase deset kilometrů plachtoviny... někaká žena z Alsaska nabízela parfémy... kloboučník z Troyes zase celou svou produkci hedvábných punčoch „jako obvykle“, někdo z Antil dva vagony tvrdého sýra... Michel Szkolnikoff vypočítával hotely, které získal do vlastnictví na Azurovém pobřeží: *Savoy*, *Rubl* a *Plazza* v Nice, *Martinez*, *Bristol* a *Majestic* v Cannes; domy, vily, společnosti a továrny, které skoupil, už ani nepočítal. Mluvil o svém zámku v Aisne Azé v departementu Saône-et-Loire, kde byly právě dokončeny nákladné úpravy. Jeho přátelé tam samozřejmě budou srdečně vítáni.

Lea přes svou mlsnost prakticky nic nesnědla. Čekala se vzrůstající netrpělivostí, až večeře skončí, až si toho všiml i hejsek vedle ní.

„Mám dojem, že se tu nudíte. Kdybyste chtěla, zavezu vás pak do jednoho kabaretu, jaký jste ještě neviděla. Platí?“

„Ne, děkuji, pro dnešek je toho na mě už dost.“

„Ach! Chápu. Vy se bojíte, že lidé tam se budou podobat těm tady. Žádný strach, tam je to pro mladé. Komu je přes třiaadvacet, toho tam nepustí. Poslouchají se tam poslední americké desky.“

„Já myslela, že je to zakázané.“

„Je to zakázané, ale my si pomůžeme. Já dodávám desky a cigarety. Tady u Szkolnikoffa jsem si jistý, že potkám někoho, kdo bude mít zboží, jaké potřebuju. A vy? Co vy děláte? Kdo si vás vydržuje?“

„Já,“ ozval se hlas za jejich zády.

Chlapec sebou trhl a chvatně vstal.

„Promiňte mi, pane, já nevěděl.“

„To nic. Jdeme, drahoušku?“

Lea celá rudá a vzteklá vstala také.

„Co vás to napadlo brát mě sem?“

„Proč jste tomu hulvátovi nedala facku?“

„Tak mě překvapil, že mě to ani nenapadlo.“

„Je to moje vina. Neměl jsem vás brát někam, kam chodí takovíhle lidé. Odpusťte, už se to nestane.“

„Já myslela, že moje přítomnost tady byla nutná?“

„Zase ne tolik, abyste musela snášet takovou společnost. Někdy zapomínám, že oni skutečně neznají než individua, zkažená válkou.“

„Ale to, že jsem sem přišla, vám k něčemu bylo?“

„Ano. Szkolnikoffa uklidní, když mě vidí s hezkou dívkou. Víc to odpovídá představě, kterou si o mně udělal. Když člověk ‚jede v obchodech‘, krásná žena muži dodá na váze... Je to hloupé.“

„Už budeme moct jít?“

„Ano, po kávě, kterou podávají v salonu; řeknu, že jste nedostala povolení být venku po půlnoci.“

„A budou vám to věřit?“

„Řekl jsem jim, že jste dívka z dobré rodiny, která žije u svých tet, velmi úctyhodných dam. Stoupnou ve svých očích, když k nim přijde někdo slušný.“

Brzy nato se se svými hostiteli rozloučili.

„Nezapomeňte... zítra dopoledne... v jedenáct,“ podala Hélène Francoisovi ruku k políbení.

„Děkuju za nádherný večer, drahá přítelkyně.“

„Vy se s ní zítra máte setkat?“ zeptala se Lea, když nastupovali do auta.

„Ano, abych vám koupil šperky.“

„Ale já žádné nechci!“

„Postupně by jim to připadalo podezřelé, že žena, do které jsem zamilovaný, nemá žádné šperky.“

„To je mi úplně jedno. Umíte si mě představit, jak se ověřuju šperky jako ty stařeny, pokryté kameny, jedním větším než druhý?“

„Nebudeme nic přehánět, krásný šperk ještě nikdy hezké mladé ženě neuškodil.“

Před Poslaneckou sněmovnou je zastavila patrola. V temže okamžiku začaly houkat sirény na poplach. Důstojník rychle mrkl na jejich *ausweiss* a poradil jim, aby zamířili do nejbližšího krytu. Bulvár Saint-Germain, ještě před chvílí liduprázdný, se zaplnil stíny, běžícími ke vchodům do metra, jež sloužilo za kryt. Lea se radši chtěla vrátit do Univerzitní ulice. Na domovním dvoře se setkali se slečnami de Montpleynet, Camillou a jejím chlapečkem, Laurou a Estelle v županech. V dálce začínaly padat první bomby.

„Je to někde u Boulogne,“ řekl soused ze třetího patra. Seděli přímo na zemi na skládacích židličkách. Každý v polospánku čekal na konec poplachu. Lea, schoulená vedle

Francoise, se nechávala v polotmě hladit. Konec poplachu ukončil i její potěšení.

Ne na dlouho. Albertině nabídla Tavernierovi, aby přespal na divanu v salonu, a on to s vděčností přijal. Když šli všichni spát, přišel za Leou, jež se na něj vrhla s lichotivou horlivostí. Odpověděl na ni, jak se patří.

Slunce již stálo vysoko, když se Francois vrátil na divan, na němž upadl do hlubokého spánku.

Té noci bylo za spojeneckého bombardování zabito jen asi dvacet osob. 14. července zahynulo při bombardování pařížského předměstí asi sto lidí. Na vlnách Rádía Paříž se Jean-Hérolde Paquis odvázel víc, než kdy předtím.

Lea měla dojem, že je zajatcem města, přehřátého letním sluncem. Francois Tavernier musel znovu odjet z Paříže. Snášela jeho nepřítomnost čím dál hůř.

Dvakrát nebo třikrát týdně s Camillou nebo sama roznášela letáky, podzemní noviny nebo falešné papíry na adresy, které jim dávaly spojky, jež byly zřídka stejné. Aby unikla případnému sledování, nebylo jí brzy rovno v umění, jak se ztratit v davu v obchodním domě, zmizet v metru, které používala, jak mohla. Nastupovala do prvního nebo do posledního vagonu, aby z boku jedním pohledem viděla, jestli ji někdo nesleduje, a když měla pochyby, vyskakovala v posledním okamžiku. Radši ovšem jezdila na kole i přesto, že na ni občas pokřikovali drzí mladíci.

Jednoho dne do ní vrazil na stanici Opera nějaký chlapec, za nímž se okamžitě zavřely dveře vagonu. Za sklem běželi dva muži a hrozili pěstmi. Jak metro nabývalo na rychlosti, zmizeli cestujícím z očí. Ve voze všichni dělali jako by nic. Lea pohlédla na chlapce a musela vyvinout všechnu svou energii, aby nevykřikla. Naproti ní, bledý, udýchaný, čpící potem a strachem, se třásl její bratranec Pierre. To už souprava zpomalovala a vjížděla do stanice Chaussée-d'Antin. Tam měla Lea vystupovat. Když metro zastavilo, uchopila

bratrance za ruku a vytáhla ho ven. Překvapeně zdvihl ruku na obranu, a vtom ji konečně poznal.

„Ty!“

„Neutíkej, dej mi ruku, půjdeme do Galeries Lafayette. Odkdy po tobě jdou?“

„Nemám ponětí. Už mě zkusili dostat na stanici Châtelet.“

„Tys jim utekl dvakrát!... To není špatné na někoho, kdo nezná metro. Kdy jsi přijel do Paříže?“

„Včera večer. Zkoušel jsem jít za tvými tetami.“

„Já myslela, že jsi v jezuitské koleji.“

„Byl jsem, ale utekl jsem. Nechci čekat nečinně na konec války...“

„Pozor, nemluv tak nahlas! Tvůj otec se vzteky zjeví.“

„To je mi fuk. Je mi z něj i z bratra nanic. Úplně se tomu starému a skopčácké holínce podrobuje!“

„Co chceš dělat?“

„Nemám potuchy. Protože ta kolej byla blízko Paříže, vzpomněl jsem si na tebe. Z tátových řečí jsem pochopil, že máš známé v odboji...“

„To jsou moc silná slova. S tím je lepší jít za strýcem Adrienem.“

„Já na to myslel, ale nikdo neví nebo nechce říct, kde je.“

„Co s tebou... Mám nápad.“

Během řeči vyšli z obchodního domu Galeries Lafayette a vydali se ke stanici metra Havre-Caumartin. Bylo v něm příšerné horko, a tak s úlevou vystoupili na náměstí Étoile a dali se pěšky po Champs-Élysées.

„Ještě štěstí, že jsi slušně oblečený.“

„Táta si dal péči, aby mi obnovil šatník.“

„To je klika. Dobře mezi Lauřiny přátele zapadneš.“

Toho krásného letního odpoledne Pařížané i okupanti posedávali na chodníku před kavárničkami a dělali, jako by jeden o druhém nevěděl. Pierre s Leou vstoupili do Pam Parnu. V podzemí baru postávala asi dvacítko mladíků a děvčat se zasněným pohledem kolem pianisty a klepali do

taktu prsty nebo nohama. Trpělivě počkali na konec skladby. Lea vykročila ke skupince.

„Ty tady! To se musí zapít,“ zvolal jeden hezký chlapec, sotva vyrostlý z dětských střevíčků, a políbil ji.

„Nazdar, Rogere. Neviděl jsi Lauru?“

„Co chceš?“ ozval se hlas z přítmí v koutě s lavicí, kterému parta říkala koutek zamilovaných.

Laura vstala, celá zmazaná růží na rty.

„Utři se,“ řekla jí sestra a podala jí kapesník.

„Děkuju.“

„Podívej, koho jsem přivedla.“

„Pierrote!“ zvolala Laura a rozběhla se k bratranci. Ten se na ni díval tak ohromeně, že to všechnu mládež kolem nesmírně pobavilo.

„Lauro?...“

„No ano, jsem to já.“

„Já bych tě nepoznal,“ řekl Pierre a políbil ji.

Lea odvedla sestru stranou a vysvětlila jí situaci.

„Strýc Luc musí být bez sebe vzteky,“ prskala Laura smíchy.

„Pochopila jsi, co máš udělat: přijdete všichni kolem osmé do Univerzitní ulice, budete se smát a povykovat jako obvykle. Jestli hlídají dům, vás si nebudou všímat. Já se teď vrátím domů, abych o tom řekla tetě Albertině a podívala se, jestli je všechno v pořádku. Kdyby něco, otevřu dokořán okno v salonu, což bude znamenat: otočte se a jděte zpátky.“

„...a půjdu k Rogerovi. Jasně.“

Všechno dopadlo dobře. Camille se podařilo sehnat falešné papíry na jméno Philippe Dorieux, student, bytem v Libour-ne. Měl odejet do Poitiers; tam si ho vezme na starost místní síť. Schůzka byla smluvená před portálem chrámu Notre-Dame-la-Grande v den, kdy tam bude trh, a heslo bylo: „Znáte kostel svaté Radegondy?“, na což měl Pierre odpovédět: „Ne, ale znám svatého Hilaria.“

Už počtvrté v jednom týdnu byla Paříž probuzena sirénami a její obyvatelé se ocitli ve sklepích nebo v metru. Lea už toho měla po krk a odmítla odejít ze svého pokoje, navzdory varováním, opakovaným v novinách a v rádiu. Pořád se stávalo, že byl někdo zabit, protože odmítl odejít do krytu.

Bylo strašné dusno, bouře, jež celý den hrozila, se kamsi vzdálila. Lea si stoupla k oknu a lhostejným zrakem sledovala světelné kužele, pátrající po obloze po letadlech, jejichž přidušený hukot bylo slyšet. Náhle pocítila nenávist k vysokým budovám, které jí zakrývaly oblohu, ne proto, že ji připravovaly o případnou podívanou, ale protože jí omezovaly prostor jako zdi vězení.

„Já se tu udusím,“ zašeptala.

Tehdy si představila obrovská prostranství kolem Montillaku, moře za obzorem, ticho vládnoucí tam v noci, mocnou vůni rozehřáté půdy, když z ní první velké kapky deště osvobozují jednu po druhé všechny její vůně. Lea slastně zavřela oči.

O tři dny později nastoupila do vlaku na Bordeaux. O týden později za ní přijela Camille se synem.

21. KAPITOLA

Bylo velmi teplo. Každý den, když slunce začalo klesat k obzoru, braly si Lea s Camillou kola a chráněné širokými slaměnými klobouky se sjížděly koupat v Garonně naproti Langonu. Charles jezdíval s nimi: cítil se úplně bezpečně na proutěném sedátku za „tetou“ Leou. Camille zase vezla košík se svačinou, láhví pěkně vychlazené limonády, ubrousky a knihami.

Obě mladé ženy, stejně dobré plavkyně, rády závodily, která dřív doplave na druhý břeh řeky. Někdy si hru zkomplikovaly: bylo třeba se potopit a vylovit nějaký

oblázek, zůstat co nejdéle pod vodou nebo obeplavat mostní pilíře tam, kde byl nebezpečný proud. Na hladině vítězila vždycky Lea, pod vodou zase Camille. Charles plaval jako pejsek. Bývalo to každý den hotové divadlo, než se jim podařilo odtrhnout ho od jeho her.

Po koupeli se vždycky natáhly na slunci a zaplavené blahem spolu pronesly sotva pár slov. Z ospalosti je vytrhl až vytrvalý křik dítěte. Kromě skřehotání racků, štěbetání vlaštovek a smíchu dětí, přehlušeného občas duněním vlaku, přejíždějícího po blízkém viaduktu, byl všude dokonalý klid.

Aniž si řekly slovo, od svého návratu nemluvily ani o odboji, ani o Pierrově odjezdu. Ty prosluněné dny na břehu řeky byly jako jakýsi dočasný únik, který by si jedna i druhá přály prodloužit. Zprávy o Laurentovi, jenž konečně dojel ke generálu Leclerkovi a tvrdě cvičil v Sabratě, byly dobré. Pokud jde o Francoise, dal jim vědět, že přijede na pár dní v září. Lucien, jenž byl ve Švýcarsku, nepsal nic o svém strašném zranění. Adrien pendloval mezi Toulouse a Bordeaux a pomáhal tam, kde to bylo zapotřebí; Jean a Raoul Lefěvrovi byli pořád vězněni v pevnosti Ha, ale jejich matka za nimi mohla každých čtrnáct dní chodit. Ještě neviděly Mathiase, z něhož se podle jeho rodičů „stal pán“. Lea se toho shledání velmi obávala, Ruth, Sidonie a dokonce i Bernadette udělaly během jejich nepřítomnosti pěkný kus práce a tvrdě zápolily s Fayardem, jenž znovu začal naléhat. Přál si víc než kdy dřív koupit celý statek. Ruth mu řekla, že jestli o tom ještě začne mluvit, vyhodí ho. Rýsovalo se dobré vinobraní a válka brzy skončí.

Lea, opřená o lokty, mechanicky sledovala nějakého plavce, který právě skočil do řeky na straně Langonu. Jeho kraul byl pružný a rychlý. Vylezl z vody a kousek od nich sklesl do trávy na břehu. Zůstal chvíli bez hnutí, trochu zadýchaný, a pak se pomalu otočil.

Nebe naráz potemnělo a Leu zamrazilo.

„Dobrý den,“ řekl Maurice Fiaux.

Camille se zachvěla. Se zlou předtuchou zdvihla hlavu.

„Dobrý den,“ odpověděly hluchým hlasem.

„Krásné léto, vidíte? Chodíte sem často? Já jsem tu letos poprvé... mám tolik práce v Bordeaux, to si neumíte představit... Kdy jste se vrátily? Dvakrát jsem byl na Montillaku, nikdo... Ptáčekové odlétli...“

„Byly jsme v Paříži u mých tet.“

„Já vím,“ řekl stroze.

Camille odvrátila hlavu.

„Laura se s vámi nevrátila?“ dodal mírněji.

„Radši zůstala v Paříži. Je tam pro ni víc zábavy. Laura nikdy neměla ráda venkov a na Montillaku se vždycky nudila,“ řekla Lea.

„Já ji chápu. Mohla odjet do Bordeaux ke svému strýci, advokátu Delmasovi, ne? Pozoruhodný muž, má spoustu přátel, známosti...“

„Ale je trochu přísný a potrpí si na konvence, určitě by jí nenechal tolik volnosti, jako má v Paříži.“

„Víte, Leo, od nějaké doby se mravy v Bordeaux hodně změnilly. Je z něj teď město, kde se lidé baví. Měla byste si tam zajet, to by zdvihlo náladu vašemu příteli Raphaëlu Mahlovi...“

„On tam pořád je? A proč nemá náladu?“

„No, vždyť ho znáte!... Zamiloval se do takového grázlíka z Mériadeku, který ho podvádí, bije ho a bere mu všechny peníze. A tak udělal pár hloupostí...“

„Jakých?“

„Zašel trochu daleko v podloudných obchodech. Policie ho zatkla. Díky našim stykům ho pustili, ale policajti ho mají v merku. Nebylo by to tak vážné, kdyby se nepokusil nám fouknout.“

Lea nedokázala potlačit úsměv. Zatracený Raphaël!

„Vám je to k smíchu? Na tom nic k smíchu není. Mně je to jedno, na jeho místě bych to udělal taky, aspoň bych to zkusil, to za to stálo, ale mí kamarádi jsou jiného názoru. Chtěli ho oddělat. Dalo mi práci je přesvědčit, že by nám

mohl být užitečný a poskytnout nám nějaké služby, aby si zachránil kůži.“

„Ale to je odporné!“ zvolala Camille.

„To víte, madam, je válka. Myslím, jakou roli jistě osoby hrají v odboji, jak pomáhají teroristům a Židům. Když jsme řešili případ jednoho odbojářského truhláře, byl nám hodně užitečný.“

„Jakého truhláře?“

„Vy o tom nevíte? Všichni o tom tady v kraji mluví. Gestapu se podařil pěkný zátah v La Réole. Napřed kapitán Levák, zatčený na nádraží, když převážel v kufru vysílačku, a pak, za pár dní nato, 19. srpna, Adois... To vám nic neříká?“

„Ne.“

„To je válečná přezdívka jednoho truhláře z La Réole...“
Lea začala nehty do hlíny, aby nevykřikla. Přinutila se k otázce:

„Jaký je vztah mezi Raphaëlem Mahlem a truhlářem z La Réole? Náš přítel se nezajímá o rukodělnou práci!“

„Ne, ale zajímá se o svobodné zednáře.“

„To jsem nevěděla.“

„Beckmanna, pobočníka doktora Hanse Luthera, šéfa K. D. S. v Bordeaux, který má na starost sledování církevních činitelů a svobodných zednářů, napadlo, že ho zaměstná, když se dozvěděl, že patřil k jedné pařížské lóži. Před válkou ho vyloučili za zpronevěru, ale uchoval si styky s několika bratry. Odtud jeho vztahy s lóží v La Réole. Což mu umožnilo poznat činnost truhláře Jacquesa.“

„Raphaël ho udal?“

„To nebylo nutné, jiní to už udělali před ním.“

„Zatkli ještě další osoby?“

„Ano, ale zapomněl jsem jejich jména. Jestli vás to zajímá, mohu se informovat.“

„Ale vůbec ne.“

„Zastřelili je?“ zeptala se Camille.

„Ne, mohou nám dát spousty informací o síti, která chránila parašutistické výsadky, skladovala zbraně, vydávala

falešné papíry, shromažďovala informace, organizovala ubytování pro Židy a zběhy z totálního nasazení.“

„Kde jsou teď?“

„Ve vězení Saint-Michel v Toulouse.“

To zatýkání proběhlo před dvěma dny a ony se o tom dozvídají teprve teď z úst tohohle ničemy. Společně se odvrátily, aby skryly svůj odpor k němu.

Na věži v Langonu odbilo sedm hodin.

„Proboha! Přijdu pozdě... Sbohem... Někdy za vámi zajdu.“

Když skočil, stříklo na ně pár kapek vody. Ani se nepohnuly. „Mami... mami... můžu se jít koupat jako ten pán?“ Camille přitiskla chlapečka k sobě. Snažil se jí vymknout. „To bolí...“

Políbila ho na opálenou tvářičku. „Ano, miláčku... můžeš se jít koupat.“

Aniž se domluvily, druhý den po setkání s Mauricem Fiauxem ani další dny neopustily Montillac. Léto i koupání v Garonně pro ně skončily. Byly jako zbité a nějaký čas nedokázaly ani mluvit o tom, co se dozvěděly. Unavovaly se na zeleninové zahradě. Bylo třeba sklídit brambory, otrhat zelené fazolky, zalévat, okopávat.

Večer se vracely utahané, se sedřenýma rukama, vděčné za tu únavu, jež trochu uklidňovala jejich úzkosti.

Po večeri Lea bloudila po vinicích v čase, kdy slunce zalévá bordeauxskou krajinu růžovým a zlatým světlem. Celým svým srdcem, celou svou duší milovala tu bohatou půdu, na níž bylo všude znát lidskou ruku: pokaždé se jí zmocnil šťastný pocit rovnováhy a harmonie. Od toho prokletého setkání kouzlo přestalo působit. Bloudila po pěšinkách a hledala místo, kde by si ulevila od paniky, jež ve vlnách zaplavovala její zmučenou duši. Všechna známá místa ale ztratila svou kouzelnou moc. Mír jí nedokázala navrátit ani křížová cesta na Verdelaiském kopci, ani chatrč na slámu, napůl zapuštěná do země, ani kříž u Borde, odkud bylo vidět

do celého kraje, ani kostel v Saint-Macaire se svou námořnickou madonou. Vyčerpávala se dlouhými vyjížděkami na kole do míst, kde ji nikdo neznal, směrem k Langoiranu, Targonu, nebo na druhý břeh, k Villandrautu či Bazasu... nic nepomáhalo. V hlavě se jí neustále ozýval hlas agenta gestapa, jehož podoba se mísila s Mathiasovou:

„Při případu toho truhláře nám byl moc užitečný... Adois... to vám nic neříká? Je to jméno jednoho truhláře z La Réole...“

I když Maurice Fiaux dal najevo, že Raphaël Jacquesa neudal, nemohla se Lea ubránit myšlence, že při tomto zatčení nebyl bez viny, jako nebyl bez viny při zatčení Sáry Mülsteinové. Nemohla překonat ohavný strach, jenž se jí neustále zmocňoval a zaléval ji potem, způsoboval jí nevolnost a podlamoval jí kolena. Příště udá gestapu ji. Znal nebo uhodl dost věcí, aby ji mohl poslat do sklepení na route du Médoc a do cel v pevnosti Hâ. A snad i před popravčí četou. Lea viděla namířené pušky... slyšela se, jak škemrá před svými katy...

V tomto stavu ji našel Francois Tavernier. Ani únava z vinobraní nedokázala potlačit její děs.

Lea s Francoisem v objetí pozorovali východ slunce nad zlatavou krajinou, tu a tam již lehce přecházející dozrzava.

Už pět dní každé ráno vstávali, vyčerpání a šťastní, a stále se stejným nevěřicným vytržením sledovali onen příslib štěstí, stoupající za svítání. S tím ohavným strachem byl konec, přítomnost muže a jeho laskání ho zahnaly. V jeho náruči se mohla smát různým Raphaëlům Mahlům, Mauricům Fiauxům i gestapu. Lea čerpala ze slasti novou sílu.

Válka odvála všechny předsudky. Ani Bernadette Bouchardeauová nebyla překvapená, že Lea sdílí pokoj s mužem, který není jejím manželem. Byla pravda, že dívčin postoj jim nedával na vybranou. Z jejího vzezření každý pochopil, že nepřijme sebemenší výtku. A tak se všichni zdrželi jakýchkoliv projevů.

Za onoho podzimního rána, jež se tak krásně ohlašovalo, Tavernier oddaloval chvíli, kdy bude muset Lee oznámit svůj brzký odjezd. Znepokojovalo ho pomyšlení, že ji zanechá samotnou. Věděl, že je gestapo na stopě Adrienu Delmasovi. Dominikán zrovna jen tak tak unikl z Toulouse před muži, kteří se mu pověsili na paty. Dohse jistě dříve nebo později pošle své agenty, aby ji zadrželi a dovedli k výslechu, jako to dělal u všech blízkých příbuzných lidí podezřelých z příslušnosti k odboji. To, že k tomu dosud nedošlo, byla shoda neuvěřitelného štěstí a celé řady jemných protekcí. A navíc to, že na Montillaku žila Camille d'Argilat, jež byla předtím zadržena kvůli svému manželovi, i svazky, existující mezi doktorem Blanchardem a obyvateli zámku, to vše muselo nutně dovést šéfa gestapa v Bordeaux k tomu, že ji bude chtít vyslechnout.

Francois předešlého dne předal oběma mladým ženám falešné papíry, které, jak jim řekl, by se jim mohly hodit, a důrazně jim doporučil, aby navázaly kontakt s Francoise, s níž se může pravidelně vídat. Naléhal na ně, aby se držely trochu víc stranou od odboje. Třeba už jsou sledované. Nejvyšší opatrnost byla nutností. Dodal, že by možná bylo vhodné, aby měly nějaké zbraně, za podmínky, že bude nějaké bezpečné místo, kam je schovat...

Večer oznámil, že odjíždí.

Lea Francoisovi z hrdosti neřekla nic o narůstajících potížích, doléhajících na panství, ani o Mathiasově postoji a jeho přesvědčení, že jestli chce zachránit Montillac, nemá jinou možnost, než si ho vzít za muže. A ježto mlčela, pomyslel si, že peníze od notáře s těmi, které dal na jaře Ruth, nakonec stačily. Nechtěl ji zranit, a tak o tom radši nemluvil.

Teple zabalení a schovaní pod velikým deštníkem vykonali poslední procházku po vinicích a cestou zašli pozdravit Sidonii na Bellevue. Cestou zpátky na Montillac

zrychlovali krok, aby unikli před poryvy větru a drobným chladným deštěm, jenž jako by pronikal všudy.

Nad domem se kupila těžká černá mračna, sbírající se po celé obloze a vypadající tak hrozivě, až se Lea schoulila. Ošklivé počasí přišlo toho roku hodně brzy. Vypadalo to na časnou a tuhou zimu.

Na zeleni trávníku se vrtěla jakási červená skvrna, blížila se k nim a postupně dostávala tvar běžícího dítěte. Byl to Charles, jenž unikl z dohledu své matky a běžel k nim, co mu jeho malé nožky stačily.

Se smíchem se vrhl Lee do náručí.

„Málem jsi mě porazil, ty lumpíku,“ zvolala a zatočila se s ním v dešti.

Smích a výskot malého chlapce se zdály Francoisovi pod tím pochmurným nebem naprosto nemístné, a zároveň jako by říkaly: podívejte, život jde dál. Ano... život měl pokračovat. Dnes prší, ale zítra... Jak byli oba krásní, dokonce i Lea znovu našla svůj dětský smích!

Lea měla dojem, že od Francoisova odjezdu nepřestalo pršet. Nebyla zima, ale celý kraj se topil ve vlhké a vlezlé mlze, v níž vinice plesnivěly.

Seděla v otcově kanceláři a aby se rozptýlila od účtování, jež pro ni bylo opravdovým trestem, opisovala si slova písně Pierra Dacca, kterou vysílalo Rádio Londýn 5. prosince večer a kterou Mireille, žena řezníka Alberta ze Saint-Macaire, zaznamenala těsnopisem a pak přepsala a darovala své mladé přítelkyni. Když Lea dopsala, vstala a dala se do zpěvu na nápěv Lily Marlen:

*Tam před kasárny
brána široká
a před ní stojí
lucerna vysoká.
Tam chtěl bych se s tebou setkat
a pod lucernou s tebou stát
jednou. Lily Marlen!*

*Stíny naše zdály
se jak jediný,
když jsme spolu stáli
tam celé hodiny.
A já se ptal jí zas a zas,
proč je tak smutná, nešťastná,
co je, Lili Marlen?*

*Stráž už volá na mě,
večerku troubili,
počkej, kamaráde,
já přijdu za chvíli.
Nevěříš už ve Führera,
co sliboval, je chiméra,
že jo, Lili Marlen?*

*Tvoje kroky slýchá,
když tam přecházíš,
když zaplane z ticha,
už Německu nevěříš.
Německo už je na hrnci,
bombardujou ho Spojenci,
pláče Lili Marlen.*

*A co dělá ten váš
neporazitelný val,
kterým se váš Führer
tolik vychloubal?
Rus nás žene zpět od Moskvy,
jsme ztracení, hladoví psi,
pláče Lily Marlen.*

„Bravo!“ řekla Camille a zatleskala.
„Já tě ani neslyšela přijít.“

„Byla jsi celá zabraná do té písničky. Za chvíli porazíš Suzy Solidorovou na její vlastní půdě.“

„Budu o tom uvažovat. Co je nového?“

„Nic. Pořád ten déšť... Zkontrolovala jsi Fayardovy účty?“

„Ano, ale nevidím na nich nic nenormálního, nebo tomu moc nerozumím.“

„Zeptej se pana Rabiera.“

„Tátova účetního? Ale ten je úplně senilní! Vzpomeň si na všechny ty chyby, které vloni nadělal v daňových přiznáních, a co jsem ztratila času s pokladníkem v Langonu, který nechtěl o ničem slyšet.“

„Nemohly bychom si na nějaký čas najmout nějakého odborníka na účetnictví z Bordeaux?“

„Nemám peníze... Podívej se na tenhle svazek účtů. Nemám na ně ani centim. Od pondělí už dvakrát volali z banky.“

Lea se zmořeně sesula do pohovky za psacím stolem. Camille k ní přistoupila a pohládila ji po vlasech.

„Kdybys věděla, jak mě mrzí, že pro tebe nemohu nic udělat.“

„Prosím tebe, mlč.“

Obě ženy na okamžik zmlkly.

„Už jsi myslela na vánoční dárky?“ zeptala se Lea a zdvihla hlavu.

„Ano. Ale tyhle Vánoce budou nejchudší, co kdy byly. Ruth našla na půdě staré šlapací autíčko...“

„To je moje!“ zvolala Lea majetnický. Camille se nemohla ubránit smíchu.

„Nedala bys ho Charlesovi?“

„Samozřejmě,“ zasmála se také a trochu se začervenala.

„Ruth koupila červenou barvu, kterou ho přelakujeme.“

Někdo zaklepal na dveře. Byl to Albert, řezník ze Saint-Macaire, se ztrhaným obličejem, celý zadýchaný.

„Co se stalo?“ vykřikly zároveň Camille i Lea. Dal si chvíli na čas s odpovědí a snažil se popadnout dech.

„Váš syn?“ zeptala se Camille. Zavrtěl hlavou.

„Tak co?... Mluvte.“

„Zatkli pátera Delmase.“

„Panebože,“ vydechla Camille a opřela se o knihovnu.

Lea pocítila, jak jí proniká veliký chlad.

„Jak jste se to dozvěděl?“

„Dnes přišel do řeznictví brzy ráno jeden soudruh, učitel od La Réole, který patří k Buckmasterově síti, aby mě varoval, a požádal mě, abych vám o tom řekl.“

„A jak se o tom dozvěděl on?“

„Od jednoho četníka z La Réole. Podle něj gestapo neví, jak velkou rybu dostalo. Vašeho strýce zatkli náhodou při jedné šťáře v Bordeaux. Nejspíš by ho byli pustili, kdyby u sebe neměl nevyplněné průkazy totožnosti. Tomu četníkovi z La Réole o tom řekl jeden jeho kolega, který byl u zatčení otce Delmase, patří ke stejné síti.“

„Když ho poznal jeden četník, mohou ho poznat i jiní a udat ho.“

„Hodně se fyzicky změnil, ale riziko tu je. Jakmile se bude vědět, kde je, pokusíme se ho odtud dostat. Do té doby musíme prosit nebesa, aby nepromluvil. Hned dnes večer začneme se stěhováním zbraní, které máme schované v sušárnách tabáku v Barie a v Belle-Assise; bratři Lafourcadovi nám přijdou zítra pomoci.“

„Můžeme vám být nějak užiteční?“

„Ano, máme dva anglické piloty, kteří by se měli do dvou dnů vrátit. U Viotu už nejsou v bezpečí. Mohly byste je schovat?“

„Budou tady víc v bezpečí?“ zeptala se Camille.

„Máme všechny důvody nevěřit Fayardovi.“

„Je třeba to risknout, paní Camillo. Dnes večer vám je přivedeme přes Bellevue. A já se mezitím nechám pozvat na skleničku k mému starému kamarádovi Fayardovi. Co vy na to?“

„Tak dobře, Alberte. Dáme je do toho pokojíku vedle kanceláře. Tam nikdo nikdy nechodí, slouží jako kramárna.“

Je v přízemí, což je praktické, kdyby museli rychle opustit dům,“ řekla Lea.

„Děkuju. Kdybyste si všimly něčeho podezřelého, zavolejte mi do Saint-Macaire a řekněte mi: ‚Vaše maso bylo dnes pěkně tuhé,‘ já pochopím a Angličany si necháme.“

„A jak se dozvíme o strýci Adrienovi?“

Řezník pokrčil rameny.

„Od té doby, co v srpnu zatkli Grand-Clémenta a pak ho zase pustili, byla spousta našich lidí pozatýkána. Přišli jsme o naše informátory z tábora Mérignac i z pevnosti Hâ. S nabíráním nováčků musíme být velmi opatrní. Jediné spojení, které teď máme, je ten četník z Bordeaux. Jakmile se něco dozví, zavolá do La Réole.“

„A co kdybych zajela do Bordeaux?“ řekla Lea. „Jen to ne! Z téhle rodiny už zatkli lidí dost.“

„Třeba by mohl zaintervenovat advokát Delmas,“ napadlo Camillu.

„To je kolaborant, pro bratra nic neudělá. Vzpomeň si, co mi řekl: pro něj je Adrien mrtvý.“

22. KAPITOLA

Tak vidíš, jací jsme dobráci... vyber si: buď mezi normální kriminálníky, nebo mezi politické... rozuměj komunisty, sabotéry a jiné teroristy!“

„Já myslel, že jsou všichni pohromadě.“

„To bylo na začátku. Pak jsme si uvědomili, že malí přístavní pasáci a šmelináři z černého trhu by nám mohli být užiteční. Aby se nenakazili od rudých nebo od gaullistů – to byl Poinsovův nápad –, držíme si jich pár stranou a nasadíme je do cely mezi politické, když se potřebujeme něco dozvědět. To bys nevěřil, co se toho napovídá v cele, kde je zavřených šest nebo sedm chlapů. To si neumíš představit...“

„Moc dobře si to představuju. Je to všechno děsně lákavé. Nemáte, co jiného byste mi nabídli?“

„Brzy tu budeme mít transport Židů do Německa... jestli se k nim chceš přidat, budeš mezi svými...“

„To mě taky zrovna neláká... cesty bez návratu mi moc nesedí...“

„No tak, rozhodni se.“

„Nemohl bych mít celu jen pro sebe?“

„A co bys ještě nechtěl! S koberečkem, telefonem a koupelnou?“

„Jo! To by se mi docela líbilo.“

„Přestaň si z nás dělat srandu... Šéf je až moc hodnej... Ode mě můžeš dostat tak akorát dvě kulky do týla... nebo do zadku. Takovému zvrhlíkovi jako ty by se to možná líbilo...“

„Tak daleko zase moje záliba ve velkých kalibrech nejde.“

Tvrdý pravý hák odhodil Raphaëla Mahla na kovové registrační skříň v kanceláři, kde ho jeho bývalí kamarádi od rána vyslyšeli a dokončovali přeměnu jeho rtů na karfiol. Nejurputnější byl Maurice Fiaux, jenž do něj bušil tak, jako by si s ním vyřizoval nějaký osobní účet. Kupodivu Raphaël, jenž o sobě věděl, jak je zbabělý, snesl tenhle nářez s klidem. A přitom se s ním jeho kamarádíčkové od gestapa vůbec nepárali. Jediný Mathias Fayard se té zábavy neúčastnil. Byl divný... Od nějaké doby si krásný Mathias, zasmušilý a vznětlivý, vždycky našel nějaký dobrý důvod, aby se neúčastnil zatýkání a hlavně výslechů. Raphaël Mahl se s námahou zdvihl... Ted' ale nebyla vhodná chvíle na starost o duševní stav Leina kamaráda z dětství. Lea... bylo to trochu také kvůli němu, že jí měl pořád plnou hlavu.

„Myslím, že bych šel radši mezi obyčejné kriminálníky,“ vydechl předtím, než omdlel.

Otřesy vozu ho přivedly zpět k vědomí. Řídil nějaký německý voják a vedle něj seděl důstojník. Vzadu měl po jedné straně Maurice Fiauxe a po druhé dalšího vojáka. Právě

naproti majestátnímu vjezdu do pevnosti Hâ zrovna zavíral svůj krámek bukinista, u kterého ještě včera nakupoval...

Předali ho německým strážným. Maurice Fiaux odešel a ani se neohlédl. Pro přijímací formality ho zavedli do prvního patra. V místnosti, kam ho přivedli, byli úředníci, pověřeni příjmem, oddělení od vchodu zábradlím. Nápis ve francouzštině, španělštině a němčině poučovaly příchozího, že si má stoupnout čelem ke zdi a nemluvit. Místnost za přehradou byla vybavena třemi velikými psacími stoly a několika skříněmi.

Ze sousední místnosti se ozýval klapot psacích strojů. Ten monotónní zvuk vyvolal u Raphaëla Mahla pocit nudy; vždycky nenáviděl kancelářské prostředí. Už u Gallimarda se pečlivě vyhýbal sekretariátu. Byrokracie mě pronásleduje, pomyslel si. Za zábradlím se vojenští úředníci zabývali vykreslováním gotických písmen. Raphaël, jenž se navzdory rozkazům na ceduli díval do místnosti, se zachvěl při vzpomínce na hodiny psaní u klášterních otců a na rány pravítkem, kterým dostával přes prsty. Nikdy se mu nedařilo tak krásně vykroužit své jméno ani titul úlohy, jak to vyžadovali jeho učitelé.

Jeden úředník vstal a ospale ho požádal o papíry. Nezdálo se, že by si všiml, v jakém stavu má obličej.

„Máte nějaké peníze, pane?“

Strážný, který ho nespustil z očí, ho postrčil k zábradlí.

„Musíte mi je dát, a také vaše šperky, hodinky a kravatu. Všechno vám bude vráceno při propuštění, pane.“

Do dotazníku pečlivě vyplnil údaje o novém vězni, spočítal peníze v portmonce a zaznamenal celkovou sumu.

„Zlaté hodinky, zlatý náramek... zlatý prsten s diamantem...“

„Napište: s *velkým* diamantem.“

„...s velkým diamantem... zlatý řetízek... zlatý řetěz s medailí...“

Raphaëla bodlo u srdce, když pokládal na stůl medaili. Dostal ji ke křtu a zvláštním způsobem na ní lpěl. Rád si

připomínal některé scény ze svého dětství, kdy byl hýčkaný bláznivou babičkou, kterou zbožňoval, a zhýralým strýcem, jenž měl veliké osobní kouzlo.

„Kravatu.“

Měl potíže rozvázat uzel slepený krví.

Úředník to všechno dal do papírového sáčku a podal mu seznam k podpisu.

Otevřely se dveře a do místnosti byli hrubě strčeni tři muži v ještě v horším stavu, než byl on. Jeden z nich, s rozdrcenými prsty a obličejem plným podlitin, tápal poslepu dál.

„Wir bringen Ihnen Terroristen. Sie haben das Auto eines Offiziers gesprengt, einer von den beiden muss wohl Engländer sein... alles was er bei dem Verhört sagte, war: ‚Piss off filthy huns, go and fuck you‘.“¹

1 Privádíme vám teroristy. Vyhodili do vzduchu auto jednoho důstojníka, jeden z nich je nejspíš Angličan... Když ho vyslýchali, jedině, co uměl říct, bylo „seru na vás, skopčáci, jděte se vycpat“.

Raphael se nemohl ubránit úsměvu.

„...dem Leutnant, der English versteht, hat es absolut nicht gefallen und er hat ihn daraufhin selbst verhört.“¹

„Hat er geantwortet?“²

„Nein, wenn er nicht schrie, machte er schlechte Witze.“³

Ten Angličan byl Raphaělu Mahlovi čím dál sympatičtější. Normálně to musel být spíš hezký chlapec, to se dalo uhodnout i přes jeho rozbitý obličej a nateklé rty.

„Hat er Papiere?“⁴

„Nein. Alles, was er bei sich hatte, ist das.“⁵

Německý četař hodil na pult fotografii nějaké velmi hezké ženy. Raphael si zhluboka vzdychl.

Zase jeden heterosexuál! pomyslel si a odvrátil se.

Angličanovi a dalšímu zatčenému nemohlo být víc než dvacet. Třetí byl starší. Prokvetlé vlasy a velký knír, v oné

chvíli zakrvácený, hluboké vrásky na čele a pytlíky pod očima. Nebýt jeho pohledu, měl by ho člověk za venkovana z Lot-et-Garonne. Na jednom oku měl monokl.

Nejspíš dostali rozkaz nám vyrazit oko nebo nás oslepit, pomyslel si Raphaël.

„*Los, kommen Sie. Beeilen Sie sich, alles ist zu ende.*“ 6

Strážný, jenž byl stále vedle něj, ho popostrčil k východu.

„Vaše jméno, pane?“ zeptal se úředník toho falešného venkovana.

„Alain Darenne.“

Raphaël Mahl se zastavil. Ten hlas mu kohosi připomínal. Německý voják mu položil ruku na rameno. „*Vorwärts.*“

1 Poručíkovi, který umí anglicky, se to vůbec nelíbilo a trval na tom, že ho vyslechne sám.

2 Vypověděl něco?

3 Ne, když nenadával, dělal si jen legraci.

4 Má nějaké dokumenty?

5 Ne, všechno, co měl u sebe, je tohle.

6 Rychle, jdeme... pospěšte si... skončili jsme.

Zavedli ho do vedlejší místnosti, podobné té předchozí, kde se ho zeptali, jestli je komunista, svobodný zednář, odbojář nebo gaullista. Na všechny otázky odpověděl ne. A je Žid?... Ano, poloviční. Po matce?... Ne, po otci. Úředník, jenž byl tak podobný tomu předešlému, že to bylo k smíchu, byl očividně spokojený s jeho odpověďmi, vrátil mu doplněný dotazník a řekl mu s výrazným přízvukem:

„Na schlédanou, páne.“

Raphaël Mahl, popostrkáváný svým strážným, musel sejít po točitém schodišti s nepravidelnými stupni. Stále postrkovaný, takřka v běhu se dostal přes strážnici a pak do úzké chodbičky s vysokým stropem, podél níž bylo dvanáct

dveří. To byly „přijímací“ cely... Strážný otevřel celu s číslem 5 a zbytečně brutálně do ní vězně strčil...

Mahl zůstal dlouho stát se sklopenou hlavou. Když ji zdvihl, rozhlédl se kolem a rozesmál se. Tím smíchem se mu bolestně zkrivila tvář: zapomněl na svou oteklou čelist a rozbité rty. Uzoučká místnost, asi metr třicet, vypadala vysoká, ale mohla mít do výšky sotva tři metry. Ze dvou dřevěných lůžek nad sebou, vybavených flekatými slamníky, se linul pach vlhké slámy a zvratků.

Raphaël se natáhl na to spodní, zabalil se do chatrné přikrývky a usnul s myšlenkou: „Tak oni ho nakonec dostali.“

Po dva dny nedostal Raphaël k jídlu nic než vodu, chutnající po rzi. „Při téhle životosprávě se mi hodně brzy spraví linie,“ pomyslel si.

Třetí den pro něj přišli v šest ráno.

„Vypadni.“

Strážný ho zavedl na jakousi strážnici, kde se musel svléknout donaha. Vyprázdnili mu kapsy a pak mu vrátili jeho šaty i boty a poručili mu, aby si je zase oblékl. Nic... Neměl už nic... Ani papíry, ani peníze, ani zápisník, ani kousíček tužky. Dali mu roztrhanou přikrývku, misku na mytí i na jídlo, otlučený plecháček a cínovou lžici a k tomu stvrzenku na zkonfiskované věci, malou cedulku s jeho jménem, s jeho povoláním, jeho číslem a číslem jeho cely. Byl teď číslo 9793.

Raphaël si se strážným v patách odnášel svůj skrovný majeteček. Vyšli do rozlehlé oválné haly. První věc, které si všiml, byla ohromná kamna, trůnící uprostřed, jejichž roura vycházela ven skrz prosklený strop, kterým sem padalo světlo. Kolem haly byly ve třech poschodích nad sebou cely, na jejichž silných dveřích, rozmístěných po dvou metrech za sebou, byla veliká černě namalovaná čísla a desky, na kterých byly upevněny cedulky různých barev – červené, zelené,

žluté – s pořadovými čísly vězňů uvnitř. Na všech dveřích bylo zamřížované okénko.

„Stůjte.“

Strážný znehybněl před číslem 85. Jiný strážný mohutným klíčem odemkl dveře. Uvnitř bylo dost temno. Po obou stranách cely stáli muži v pozoru. Bylo jich šest, Raphaël byl sedmý. Jakmile se dveře zavřely, vrhli se k němu.

„Teda kámo, ty tě zřídili, hajzlové...“

„Já sem Kéradec Loïc z Bretaně... z Pont-Aven... námořník.“

„Já jsem Španěl... Jmenuju se Fernando Rodriguez.“

„A já Dédé Desmotte z Bordeaux.“

„Georges Rigal, já jsem taky z Bordeaux, jsem student.“

„A já jsem Marcel Rigaux... dělník z přístavních doků.“

„Doktor Lemaître, lékař z Libourne. Dovolte, já vás prohlédnu... Nevypadá to na nic vážného.“

Všichni kromě lékaře, kterému bylo asi kolem čtyřicítky, byli mladí, velmi mladí.

„Raphaël Mahl, spisovatel a novinář z Paříže.“

„Páni, ty nás tady rozmazlujou, vrzli nám sem spisovatele... bude nám moct vyprávět různé historky,“ zaráčkoval Dédé.

„Velice rád vás poznávám. Podívejte, tady si můžete odložit věci,“ řekl lékař a ukázal mu koutek za dveřmi. Byl tam záchod s puklým umývadlem, nad kterým na malé poličce byly srovnány plecháčky, lžíce, mýdlo, pasta na zuby a velká krabice insekticidu.

Raphaël si uložil plecháček a lžíci vedle ostatních. Neměl ani pastu na zuby, ani kartáček.

Vězni se zase nečinně a tiše rozesadili na dvě postele. Posunuli se, aby mu udělali místo. Mahl se rozhlédl kolem sebe. Cela, zaklenutá ve výši asi dva a půl metru křivým stropem, musela mít tak čtyři krát dva metry. Osm čtverečních metrů na sedm osob... Na konci cely byla za

mříží jakási špehýr-ka, opatřená zvenčí stejnými vypouklými mřížemi, jako okna v přijímacích celách.

„Jsou tu jen dvě postele?“

„Jo,“ odpověděl Rigaux. „Večer se srazí k sobě a slamníky se dají na zem... Už v šesti nám tu bylo dost těsno... Budeme se muset stlačit ještě víc.“

Raphaël se na něj za tu vstřícnost usmál.

„No tak, vyprávěj... Co máš za zprávy?“ zeptal se mladý Loïc.

„Jaké zprávy?“

„No přece zprávy zvenčí, ty moulo...“ řekl Dédé Desmotte.

„Promiňte, já na to nejsem zvyklý. Co chcete vědět?“

„No... vo válce... jak to s ní vypadá?“

„Pro Němce žádná sláva...“

„To jsme věděli,“ utrl se Španěl.

„Nech ho mluvit.“

„Popravili Ciana, Mussoliniho zetě...“

„Hurá!“

„De Gaulle se setkal s Churchillem v Marrákeši...“

„Hurá!“

„Spojenci se vylodili v Anziu...“

„Hurá!“

„Berlín byl víc než stokrát bombardovaný...“

„Hurá!“

„V Kolíně popravili francouzské odbojáře...“

Po této informaci zavládlo tíživé ticho.

„Dovolíš, abychom to oznámili ostatním?“

Raphaël na ně překvapeně pohlédl.

„No, co myslíš... my taky máme rádio. Říkáme mu ‚Rádio Mříže‘.“

„A jak to funguje?“

„Uvidíš večer, až zhasnou světla. Jeden po druhém si stoupáme k oknu a posloucháme. Ti z přízemí volají ty z prvního patra, ti zase ty ze druhého, a ti pak ty ze třetího. Zdi dvora tvoří skvělou rezonanční skříň. Zprávy, ne vždycky

přesné, dostáváme od nových, co přišli zvenčí, sem tam od nějaké návštěvy, na kterou má někdo nárok, a od kamarádů, které odvázejí na výslechy. A pak je koncert.“

„Koncert?“

„Jo... To bys neřek, máme tu i profesionály. Je to lepší než Rádio Paříž. Jsou tady zpěváci odevšad. Portugalci, Poláci, Španělé, Češi, Angličani a dokonce jeden Rus.“

„A Němci vás nechají?“

„Nudí se stejně jako my, a tak je hudba aspoň trochu rozptýlí. Jednoho dne jsem dokonce viděl škvírkou nějakýho poddůstojníka na stráži, jak brečel, když poslouchal nějakéj cajdák. Zmlknem, když hlídka začne kopat do dveří.“

„Je jich tu v noci hodně?“

„Ne, tři hlídky, na každým patře jedna, a ty celou noc obcházejí, a jeden poddůstojník sedí u stolu právě naproti naší cele.“

„Mluvil jsi o návštěvách... Na ty má právo každý?“

„V podstatě ano, deset minut jednou za měsíc, ve čtvrtek.“

„Už jste byl odsouzený?“ zeptal se ten lékař.

„Ne.“

„Tak na ni právo nemáte. Návštěvy mohou mít jen odsouzení, ne obžalovaní.“

„A jak je to s poštou?“

„Ta je samozřejmě cenzurovaná. Můžeš ji dostávat, ale málokdy nějakou poslat. Takže já o sobě nemohl vůbec dát vědět své ženě... neví, jestli žiju, nebo jsem mrtvý.“

„Aufstehen! Aufstehen!“

Noční stráž doprovodila svůj rozkaz prudkým kopancem do dveří. Cestou otočila vypínačem, umístěným na vnější straně každé cely. Žárovka zašroubovaná u stropu počala vydávat slabé světlo. Muži začínali s mručením vstávat.

Raphaël se celý rozklepaný nadzdvihl na lokti, řídké vlasy měl rozčepýřené na všechny strany.

„Co se děje?“

„Je čas vstávat. Pospěš si, světlo zase brzy zhasne.“

„A proč?“ zeptal se Raphaël a drbal se na zádech.

„Jen aby nás srali. Dělej... hejbní kostrou.“

Mahl s mručením vstal, byl celý otláčený. Slamník položený přímo na podlahu nebyl moc nacpaný.

„Uhni, ať můžeme dát postel na místo.“

Strčili do něj, a tak zalezl za ostatními do jednoho kouta, zatímco Loïc a Dédé přistrkávali postele ke stěně a házeli na ně slamníky, které pečlivě zakryli příkrývkami. Před vchodem složili do komínku svrchní saka a příkrývky, jež jim donesly jejich rodiny, a přes ně přehodili starý květovaný přehoz na postel. Ta květovaná látka působila v tomto prostředí jaksi nepatřičně.

Na chodbě bylo slyšet pomocné dozorce, přinášející „kávu“... Loïc, jenž byl toho dne sluhou, položil na práh cely dvě misky. Všichni se postavili do pozoru a čekali, až poddůstojník odsune tři závory a otočí klíčem. Němec si rychlým pohledem ověřil, že jsou všichni na místě, zatímco hlídka na ně mířila puškou. Spokojeně ustoupil a uvolnil místo ohromnému kastrolu, taženému dvěma vězni. Jeden z nich ponořil naběračku do tekutiny a nalil ji do misky, jeho kolega dal do druhé misky bochníček už nakrájeného chleba. Sotva se dveře zavřely, nastavili všichni Loïcovi plecháčky a ten je naplnil. Jako téměř vždycky, zbyl nášup. Loïc rozdál krajíčky chleba; přibližně dvacet deka pro každého. To byla denní dávka. Raphaëlovi společníci lačně pili nápoj, jehož jedinou předností bylo, že byl teplý. Nalámali si do něj trochu chleba. Chuť i vůně té tekutiny vzbuzovaly odpor.

„Zpočátku se do toho člověku nechce... ale uvidíte... zvyknete si,“ řekl lékař Raphaëlu Mahlovi, jenž nemohl šlichtu polknout navzdory tomu, že se mu žaludek kroutil hlady.

„Určitě si na to zvyknu. Budu muset. Ale dnes nemohu... jestli někdo z vás chce...“

„Dejte to Loïcovi. Je nejmladší, má pořád hlad,“ řekl doktor Lemaître.

„On dostává nášup pokaždý, to je nespravedlivý,“ zvolal Déde.

„Neřvi... rozdělíme se,“ šťouchl do něj Loïc.

Nikdy by si Raphaël Mahl nepomyslel, že je život ve vězení tak tvrdý. A to přitom padl na tzv. „dobrou celu“. Už nemohl snést ten těsný prostor plný chlapů, hmyz, chlad, hádky, které propukaly kvůli všemu možnému, páchnoucí polévku z řepy, a hlavně to, že nemohl číst ani psát. Byl čím dál vzteklejší a začínal být vznětlivý. Kdyby se tak ještě mohl se svými společníky bavit. Od té doby, co tři dny po Raphaělovu příchodu odešli lékař i student, prý je poslali do Německa, a místo nich k nim dali dva komunistické dělníky, úroveň diskusí značně poklesla. Naivita těch lidí ho zarážela. Měli všichni naprosto neskutečné představy o válce. Za dva týdny požádal, aby mohl hovořit s velitelem vězení, jenž proti všemu očekávání souhlasil.

Napřed ho dovedli do sprch a nechali oholit (neslýchaný luxus!), a pak ho přivedli před velitele. Byl tam Maurice Fiaux a jeden z jeho přátel.

„Udělám, co budete chtít, ale dostaňte mě odsud.“

„Pán není spokojen s hotelovou službou? Nedostatek pohodlí?...“

„Je mi velmi líto, ale budu si stěžovat na ředitelství.“

„Můžeš si stěžovat, jsme tady, abychom tě vyslechli... vid', Raymonde?“

„Samozřejmě.“

„Hodně scházíš těm buchtám od Quinconces. Jedna z nich mi říkala, snad zrovna včera...“

„Nech těch šaškáren! Dostaneš mě odsud, nebo ne?“

„To nezáleží jen na mně... Pan ředitel k tomu taky má co říct. Že ano, pane řediteli?“

„Přirozeně. Pan Mahl jistě od té doby, co je tady, zaslechl spoustu věcí...“

„No tak vyprávěj, to musí být úžasně zajímavé.“

„Dobře, ale slibte mi, že mě odsud pustíte dřív, než mých informací použijete.“

Maurice Fiaux dal řediteli hlavou znamení.

„Máte mé slovo, pane Mahle. Posloucháme vás.“

Během těch dvou týdnů v cele i během procházek nasbíral Raphaël informace o jistých uvězněných osobách, zejména o přítomnosti odbojářů a anglických pilotů, jejichž totožnost německé úřady neznaly. Chladně sdělil jména, pod nimiž byli zapsáni ve vězení.

„Neviděl jsi náhodou strýce tvé přítelkyně, té krásné Ley Delmasové?“

„Zahlédl jsem ho jen jednou před válkou v Paříži, při jedné mši v Notre-Dame. Byl jsem daleko od oltáře, a pak... jistě se změnil.“

„Škoda... Máme dobrou odměnu pro toho, kdo umožní jeho zatčení.“

„Jo, to je škoda.“ Ředitel si spokojeně mnul ruce.

„Bravo, pane Mahle. Je mi líto, že nás opustíte... mohlo se nám spolu dobře spolupracovat.“

Raphaël ho pozdravil a vstal. Fiaux za ním šel ke dveřím a položil ruku na kliku.

„Když se to tak vezme, náš přítel nás vlastně neopustí teď hned...“

„Cože?... Ale tys mi to slíbil.“

Raphaël se pokusil protlačit ven, Maurice Fiaux ho stroze vrátil doprostřed místnosti.

„Já ti vůbec nic neslíbil. To pan ředitel ti dal ten slib...“

„A ty jsi souhlasil... Dal jsi mu znamení... já to viděl.“

„Tos asi špatně viděl.“

Raphaël se vymrštil, chytil Maurice Fiauxe za krk a pokoušel se ho uškrtit.

„Ty hajzle!“

Ten druhý, kterému říkali Raymond, vytáhl revolver a úderem pažby ho omráčil. Velké pohublé Mahlovo tělo se zhroutilo na podlahu, kde bylo zasypáno kopanci.

„To stačí,“ řekl Fiaux zadýchaně, „nesmíme ho moc zmlátit, šéf ho bude potřebovat.“

Pokuřovali cigarety v důvěrném rozhovoru s ředitelem a trpělivě čekali, až vězeň přijde k sobě. Asi po deseti minutách se vztyčil a sáhl si rukou do zátylku. Mezi prsty mu protékalo cosi teplého a mokrého. S hrůzou pohlédl na svou ruku.

„Raymond to vzal trochu zhurta, ale to byla jediná možnost, abys mě pustil. Moc nescházelo, ty lumpíku, a byl bys mě uškrtil... A ani by ses nedozvěděl můj návrh.“

„Jdi se vycpat!“

„Bud' laskavě zdvořilý. Nemáš na to, dělat ze sebe haura... bud' uděláš, co ti řeknu, nebo se octneš někde v Polsku, leda že bych... že bych po domě pustil drb, že ty piloty jsi prozradil ty...“

„To by sis nedovolil?!“

„A mám se žinýrovat? Kvůli takovému syčákovi, co mě chtěl uškrtil!“

Raphaël s námahou vstal a sklesl do židle. „Co chceš, abych udělal?“

„No to je dost! Takhle tě mám rád... hodného a chápavého. Dej mu cigaretu... Dobrá... a teď poslouchej. Dohse si myslí, že jsme možná náhodou zatkli nějaké velké zvíře z odboje, snad pátera Delmase. Gestapo z Toulouse a z Bordeaux by dalo cokoli za to, aby ho dostalo. Takže ti navrhuju tohle: vrátíš se na svou celu...“

„Ne! Snažně tě prosím...“

„Počkej. Já chtěl říct: vrátíš se do své cely na tři nebo čtyři dny. Při procházce budeme postupně pouštět ven všechny vězně. Ty a ostatní z tvé cely budete při všech vycházkách.“

„To by se jim mohlo zdát divné.“

„To je nám jedno... důležité je, aby sis pozorně prohlédl všechny vězně. Tady jsou fotografie těch, kteří nás zajímají.“

Maurice Fiaux položil na ředitelův psací stůl asi dvacet více či méně ostrých a více či méně starých portrétních fotografií. Raphaël Mahl poznal dvě tváře, jednou byl Loic

Kéradec. Neřekl nic. Poslední byla fotografie Adriena Delmase, hladce oholeného, oblečeného v dominikánské sutaně. Ten se ale změnil, pomyslel si Raphaël.

„Dobře se na ně podívej... Šéf si je jistý, že někteří z nich jsou tady. Kam se dá líp zašít než do vězení, ne?...“

Mahl neodpověděl, dělal, že je zabraný do prohlížení fotografií.

„Poznáš je?“

„Jestli jsou tady, nebude to problém.“

„Já věděl, že je na tebe spoleh.“

„A co já? Mohu se spolehnout na vás? Jak mám vědět, že mě tu potom nenecháte hnít?“

„Chápu. Dáš nám je, jakmile budeš venku.“

„To by šlo... Kam mě zavezete potom?“

„Napřed do tábora v Mérignaku s nárokem na návštěvy, dopisy, balíčky a všechny knihy, které budeš chtít. A pak si vybereš. Buď budeš pokračovat s námi, nebo půjdeš pracovat do Německa jako dobrovolník.“

„Je opravdu nutné, abych prošel táborem v Mérignaku?“

„Je, protože je to logické. Vysvětlím ti to: nemáme toho na tebe dost, abychom tě drželi v pevnosti Ha, ale protože ti moc nevěříme, dáme tě pod dohled do Mérignaku; tomu mohou tví kamarádi z cely docela dobře rozumět. Kdyby se dozvěděli, že jsi práškač, nedal bych za tvou kůži ani vindru. Chápeš to?“

Raphaël místo odpovědi pokrčil rameny. „Přijdeme si pro tebe za čtyři dny. Pan ředitel podepíše tvůj propouštěcí protokol.“

„Mohli by mě zavést na ošetřovnu?“

„Jen to ne... Tyhle modřiny jsou tvoje nejlepší ochrana.“

Strážný do něj strčil tak prudce, že se svalil k nohám svých společníků z cely, stojících v pozoru. Když se dveře zavřely, sklonili se k němu.

„Surovci... Ti ho zřídili.“

Loïc mu namočeným ubrouskem otřel obličej a ránu na hlavě.

„Musíme ho poslat na ošetrovnu... Fernando, zavolej strážného.“

„To je zbytečné... oni nechtěli...“

„Ty dobytci!“

„To je blbý, že už tu nemáme doktůrka.“

„Máš pravdu, tlust'ochu... Podej mi ještě jeden čistý ubrousek.“

Loïc uvázal kolem rány jakýsi turban a uložil Raphaela na jednu z postelí.

„Děkuju,“ řekl Raphael, než upadl do mátožného spánku.

Z letargie ho vytrhly rány na dveře, oznamující čas večere. Příšerná migréna ho držela na špinavém slamníku.

„Vstát!“ zařval poddůstojník. „Ve dne je zakázáno si lehat.“

Raphael se pokusil poslechnout a podařilo se mu sednout si. Všechno se s ním točilo.

„Vždyť vidíte, že je nemocný.“

„On ne nemocný... on líný... Vstát!“

Za cenu nesmírné námahy – ani nevěřil, že by jí byl schopen – se Raphaël postavil.

„Vy vidíte... vy ne nemocný.“

Sotva se dveře zavřely, zraněný Raphaël omdlel.

Druhý den bylo Raphaělovi trochu lépe. Zavedli ho na ošetrovnu a tam mu obvázali hlavu. Takhle musím vypadat jako Apollinaire, pomyslel si, když se vrátil do cely. Odpoledne šlo celé jeho patro na vycházku.

Bylo krásně, ale chladno. Vězni skákali, vřeštěli jako děti, vypadalo to jako na školním dvorku. Bylo tak vzácné dostat vycházku. Strážní párkrát zahulákali a opět zavládlo relativní ticho. Vrátili se za deset minut, Raphaël nepoznal nikoho.

Na pozítří brzy po poledni uslyšeli z chodbičky:

„Kuřba... kuřba...“

To znamenalo, že vězni, jejichž štítek nebyl žlutý ani červený, budou moci vyjít na chodbičku, postavit se do řady za sebou a jít na dvůr, kde si budou moci zakouřit. Tam stáli v půlkruhu s nastavenýma rukama a četař jim házel každému jednu cigaretu, dar od Červeného kříže, a pak dal jednomu vězni oheň. Ten pak připaloval ostatním. To byl okamžik, kdy se předávaly zprávy a novinky.

Raphaël Mahl se opíral o zeď a rozkošnický potahoval z cigarety. Ostrý kouř z černého tabáku ho štípal do očí, ale kupodivu mu ulevil od bolesti hlavy. Vychutnával tu krátkou chvíli klidu a cítil, jako by byl náhle lehčí.

Sotva vstoupil na dvůr, hned si ho všiml. To je zvláštní, pomyslel si, já si myslel, že má červený štítek.

Falešný venkovan kouřil jako on, stranou ostatních. Jeho zbrzděný obličej zase vypadal normálně, jako by svá zranění už necítil. Raphaël k němu pokročil blíž, jejich pohledy se střetly.

„Konec... konec...“, zařval strážný.

Kuřáci lačně naposledy zatáhli z cigarety, zahodili vajgly do plecháčku s vodou a začali se poslušně stavět do řady. Kuřba trvala šest minut. Mahl ustoupil, aby nechal projít falešného venkovana.

„Až po vás, otče“, zašeptal.

Muž nemohl potlačit zachvění.

Takže to, čeho se obával, přišlo. Byl odhalen. Když Adrien Delmas v „přijímací kanceláři“ uviděl Raphaëla Mahla, připravoval se na nejhorší. Když se nic nedělo, řekl si, že ho spisovatel nepoznal. Jenže to tak není... Nechápal to; proč ho neudal, když jiné udával, v Paříži i v Bordeaux? Jako ty dva komunistické odbojáře a ty dva anglické piloty, které vytáhli z cel a odvezli na routě du Médoc 197, kde je měl vyslýchat Dohse se svými policajty. A proč mu dal jasně najevo, že ho poznal? Bylo to ze sympatie? Aby ho varoval před nějakým nebezpečím? Nebo jednoduše, aby ho zradil... Ta poslední možnost se mu zdála nejpravděpodobnější.

Během pauzy na kouření dostal vzkaz, že se připravuje jeho převoz do tábora v Mérignaku a že odtamtud se zorganizuje jeho útek. Páter Delmas celou noc nezamhouřil oko.

Raphaël Mahl také nespál. Kromě bolesti hlavy ho žral hmyz a Raphaël se drbal až do krve. Navzdory tomu měl dobrou náladu. Brzy ho odsud propustí. Dobrá, pak bude ještě nějakou chvíli tábor v Mérignaku, ale to ho příliš neznepekovovalo, tam to znal a znal i ředitele, tam už si poradí.

Loïc ve spánku zamručel.

Raphaëlovi bylo z toho mladého smutno, zvláště když k němu byl vždycky takový příjemný, až láskyplný. Jenže neměl na vybranou. A navíc byl přesvědčený, že to nebyla náhoda, že se Loíkova fotografie objevila mezi ostatními.

O dva dny později si pro něj přišli. Ještě téhož večera odvezli také Loíka Karadeka na gestapo na route du Médoc. Když se ostatní divili, že je úlovek tak chabý, řekl jim Raphaël Mahl, že jim poprvé vydal všechny, kteří je mohli zajímat. Kromě toho Bretonce už nepoznal nikoho. O otci Delmasovi neřekl ani slovo.

V táboře v Mérignaku ho ředitel Rousseau dal do písárny, to znamená do místnosti s táborovým registrem přijímaných a propouštěných, protože na francouzského četníka, který to měl na starosti, toho bylo moc. Dostal zvláštní výhodu, že tam mohl zůstat až do večera.

Barák s přijímací místností byl jedním z mála, jež byly trochu slušně vytopené. Když měl Raphaël Mahl po práci, odtáhl si židli do kouta co nejdál od hlučných a hovorných četníků a nořil se do četby knih, které mu dával Maurice Fiaux. Jakou to šťastnou a neuvěřitelnou náhodou ten hajzlík natrefil zrovna na některé jeho nejmilejší spisovatele: Pepysovy *Paměti*, jež si léta dával pod polštář. Ta radost, mít je znovu u sebe! Měl tam i Stendhala a jeho *Luciena Leuwena*, Balzakovy *Ztracené iluze*, Rousseauova *Vyznání*...

a *Dělníky moře*. A *Devadesát tři* od Victora Huga. K dokonalému štěstí už mu scházel jenom Chateaubriand. Ale toho měl zažraného v duši i v srdci... Netrpělivě čekal na kapesní atlas a na Bibli, o které Maurice Fiauxe požádal, a také na malý poznámkový blok, aby si zaznamenal plán románu, který v něm zrál. Jakmile se odsud dostane, bude psát portréty podle způsobu, jakým psal La Bruyère. Už si představoval, jak je třídí podle typů: lidé velkého světa, módní světáci, lidé od divadla, literáti, politici, obchodníci, a proč ne taky lidé od policie, požitkáři a lidé církve... Byl to dobrý nápad. Jakmile bude mít svůj zápisník, bude ho moci prohloubit. Být velkým spisovatelem! Všemi uznávaným a milovaným! Viděl se jako nositel Nobelovy ceny za literaturu, elegantní a svůdný ve svém akademickém hábitu... Požádal by Jeana Cocteaua, aby mu nakreslil návrh na držadlo a končíř jeho meče. To by byla příležitost, jak se s drahým Jeanem usmířit. Konec s nočními bary, s alkoholem, s povětrnými chlapci.

Jeho milostný osud byl úplně prostý. Nedalo se mu odolat, nikdo ho neodmítl, ale nikdy ho nikdo opravdu nemiloval. Pokaždé, když si to přál, dokázal každého okouzlit, že si k němu lehl do postele; bral si polibky i těla, někdy dokázal vyvolat slastné vzdechy, ale nikdy neslyšel dětinský a naivní zpěv slepé lásky. Dokázal fascinovat, ale nikdy nebyl milován. Když odcházel, kouzlo bylo zlomeno. Někdo, koho vášnivě miloval, ho opustil po půl roce miliskování a řekl mu zasněně: „V podstatě jsi nenahraditelný.“ To byl jeho nejlepší kompliment. Vší tou potlačovanou láskou se mu nadouvalo srdce. Možná to bylo potlačovanou a tajnou strašlivou hořkostí, kterou se užíral a kterou všechna ta povrchnost nedokázala rozptýlit. S tím vším byl dnes konec, bude se věnovat svému dílu. Jakmile se odtud dostane, najde si nějaké krásné tiché místo, vhodné k tvorbě. Okamžitě pomyslel na Montillac... Viděl se, jak medituje mezi vinicemi nebo na terase... Proč by nenapsal Lee? Ta maličká měla dost citlivé srdce na to, aby mu

neodmítla pohostinnost. Ostatně si ji také zasloužil. Stačilo jeho slovo, a její strýc dominikán a odbojář mohl být na gestapu... Raphaël moc dobře nechápal, proč neudal toho muže, kterého koneckonců ani neznal. Bylo to vlastně kvůli těm druhým... Metody Maurice Fiauxe a jeho kamarádků se mu vůbec nelíbily... ať si pomohou bez něj. Měl v ruce trumf, který může v případném okamžiku vynést. Věděl o činnosti toho dominikána věci, o kterých komisař Poinsoť ani gestapo neměly tušení. Uvidíme, až přijde vhodná chvíle. Mezitím může napsat Lee a požádat ji o knihy a nějaké jídlo, a aby ho přišla navštívit, jestli může.

Z jeho snění ho vytrhl příchod nových vězňů. Vstal, aby si vzal seznam příjmů. Cetník ve službě mu podával jeden po druhém průkazy totožnosti vězňů. Moreau Pierre, bytem v Langonu... Lagarde Jacques, bytem v Bordeaux... Dardenne Alain, bytem v Dax... Raphaël Mahl zdvihl hlavu. Oči obou mužů se střetly. Na tváři se jim nepohnul ani sval.

„Další.“

Raphaël se znovu pustil do práce.

O několik dní později ho přišel navštívit Maurice Fiaux s požadovanou Biblí a s atlasem.

„Tumáš, přinesl jsem ti dýmku a tabák. Cigarety se teď těžko shánějí...“

„Děkuju.“

„Jak ti to jde?“

„Celkem dobře. Už začínám pomalu mít dost všech těch prostěáčků. Mají všechny naše chyby, ale chybí jim naše kvality.“

„Zapomínáš, že moje matka byla posluhovačka.“

„Možná, ale vychoval tě tvůj pán. Máš vkus přesahující tvé poměry, a dobře děláš. Francouzský lid se mi hnusí, jeho nedostatek zvědavosti, jeho hloupost, jeho vlastnický duch tady kvetou jako květiny na mršině. O lidu se mluví, jen když chceme vystavit na odiv ctnosti, které nemáme. Je to absurdní, nemá ani ty ctnosti, ani naše kvality. Naopak, má

skoro všechny naše chyby. Věř mi, mezi čeledínem na statku a krávou, kterou pase, je malý rozdíl.“

„To je hezky řečeno. Všiml sis něčeho zajímavého, co jsi tady?“

„Ničeho, co bys nevěděl. Hodně se šmelí, denně přicházejí tajně balíčky a dopisy díky spoluúčasti četníků. Někteří vězni dokonce některý den na pár hodin zmizí na schůzku se ženou nebo s přítelkyní.“

„Jo, to všechno se ví... Nedožvěděl ses něco o stycích s podzemní odbojářskou sítí, nebo o tom, že by tu byli nějakí odbojáři?“

„Tábor je veliký, ještě jsem neměl příležitost vidět všechny baráky. Kdybys mi to chtěl usnadnit, mohl bys mi přinést víc knih. Já bych je půjčoval a tím bych měl důvod navíc ke vstupu na světlice.“

„To není špatný nápad... uvidím, a jestli s tím bude souhlasit Poinot, pošlu ti každý týden krabici knih.“

„Žádné moc těžké věci, úroveň tady za moc nestojí. A když už budeš u toho, můžeš tam přidat jeden nebo dva svetry a pár pořádných bot, můžu tady chcípnout zimou. A nějaký salám, sušenky a koňak by se taky hodily.“

„Pomalu! Tohle všechno by sis musel zasloužit. Za každou informaci něco dobrého nebo svetříček. To je korektní... ne?“

„Dobrá... dobrá... Vy jste ale držgrešle.“

„Nejsme držgrešle, jsme jen opatrní. Měj oči i uši otevřené. Po hospodách i po salonech v Bordeaux se vypráví o tom, že jsme údajně dostali nějakou velkou rybu z odboje.“

„A kterou?“

„Kdo ví? Všude jsme nasadili očka, ale nikdo nezískal pořádnou informaci.“

„Má to být někdo z kraje?“

„Šéf o tom neví, ale nemyslí si to. Kdyby to byl někdo známý jako otec Delmas, už by ho byl dávno někdo udal.“

„To nepochybně.“

„Dobrá, to není hlavní. My tady kecáme a kecáme a mezitím práce stojí. Brzy na shledanou. Jo, ještě jsem zapomněl: nevím, co to se mnou dneska je, pořád něco zapomínám... to bude asi únavou. Pamatuješ se na toho námořníka, co byl s tebou na cele?“

„Na Loíka?“

„Jo... ten chudák nevydržel výslech... slabá nátura... za tři dny ten blbeček umřel, a neřekl ani slovo. Jestli chceš vědět můj názor, neměl toho moc co říct... Neumíš si představit, co to způsobilo za brajgl v pevnosti Hâ! Ti řvali a nadávali... Tak, že musel ředitel přivolat posily. Ty, co nejvíc vyváděli, zavřeli do sklepa; nebylo tam pro ně dost samotek. Jen si představ, kdyby se dozvěděli, že jsi ho udal ty? Nechtěl bych být na tvém místě...“

Celou dobu, co Maurice Fiaux mluvil, nepohnul Raphaël Mahl ve tváři ani brvou. Stálo ho velikou námahu, aby se udržel a nevrhl se na toho hajzlíka, až se mu na čele navzdory chladu zaperlil pot; pořád cítil, že ten na nic jiného nečeká.

„Já bych na tvém místě taky být nechtěl.“

Mahl se k němu obrátil zády a vydal se ke svému baráku.

Během dne bylo pod přísným trestem zakázáno ležet na posteli. Za nesouhlasných pohledů svých společníků, sedících kolem kamen nebo hrajících karty na dece na zemi, se natáhl a zavřel oči.

Adrien Delmas pomalu zavřel knihu, kterou četl, sundal si brýle, vstal ze židle a z jakéhosi náhlého popudu šel k ležícímu muži.

Raphaël svíral rukama okraje postele, těžce dýchal a nohy se mu zachvívaly slabými záškuby. Na zsinalem obličej se mu dělaly červené skvrny. Dominikán k němu přistoupil –

Z lůžka stoupal kyselý pach, stejný, jakým byli cítit někteří odsouzenci na smrt ve Španělsku večer před popravou. Pach strachu. Co mu kdo řekl? Čím mu pohrozili, že je v takovémhle stavu? Za ten týden, co byli spolu na jednom baráku, ho otec Adrien ještě nikdy takhle neviděl.

„Je vám něco? Potřebujete něco?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou a otevřel oči, ale hned je zase zavřel.

Ať jde pryč!... Ještě slovo, a zavolá četníka na hlídce a řekne mu, aby došel pro ředitele, aby ho mohl udat. Adrienův život i smrt závisejí jenom na Raphaělově rozhodnutí. Tato myšlenka u něj vyvolala slabou erekci. Všiml si, že pokaždé, když měl moc někoho zničit, ztopořil se mu úd. Kupodivu, i když byl hluboce perversní, nikdy se nepokusil těchto představ využít, a vždycky sledoval to napětí ve svém pohlaví s pobaveným nezájmem. Sotva pětkrát nebo šestkrát využil strachu, který budil v mladých chlapcích, začínajících v barech kolem Montmartru s teploušskými praktikami, aby je podřídil svým rozmarům, jež mu nyní připadaly hrozně banální. Jednou v semináři, kde strávil několik let, donutil jednoho mladšího seminaristu, aby mu to udělal pusou výměnou za mlčení o jeho zakázané četbě. Tenkrát cítil k lidem od církve směs přitažlivosti a odporu: chtěl se stát jedním z nich, ale zároveň se pokoušel odvrátit je od jejich poslání tak potměšilými činy a řečmi, že otci opatovi trvalo léta, než si jeho pletich všiml a vyloučil ho. Ten otec opat se dost podobal Adrienu Delmasovi v dobách, kdy kázal v Notre-Dame: stejná postava, vysoký a silný, pohled, který jako by viděl až do vás, krásný hlas a velké ruce... Raphaël cítil, že dominikán stojí vedle něj. Proboha! Ať jde pryč...

„Mohu vám nějak pomoci?“

„Dejte mi pokoj!“ zařval.

Ten výkřik přerušil okolní hovor. Adrien na to nedbal a pokračoval potichu:

„Myslím, že vím, co vás trápí... Neřeknu vám nic z toho, co by se za takových okolností dalo říct... Řeknu vám jen tolik, že ať děláte cokoli, já vám odpustím, a že v pochybách, kterými jsem zmítán, se za vás budu modlit.“

Raphaël se vztyčil, chytil toho nepravého venkovana pod krkem za límec a vyštěkl mu do tváře:

„Drž hubu, ty fráterníku... ty své modlitby i odpuštění si můžeš strčit do prdele.“

„Ovládněte se, všichni se na nás dívají.“

„Tak ať se dívají, ti sráči, ti ubožáci!“

„Mlčte, nebo zažijete ošklivou chvíli.“

„Jen ať sem jdou... No tak... pojd'te, milánkové... pojd'te se podívat na tátu Raphaëla... já vás jebu, všechny, jak tu jste...“

Dva z nich vstali.

Raphaël neviděl ránu pěstí, která mu rozbila nos, ani tu, která ho omráčila.

Když přišel k sobě, dominikán mu omýval obličej.

„Zase vy,“ vzdychl zemdleně.

„Odpočiňte si, zavedou vás na ošetrovnu.“

„A je to nutné? Promiňte mi, byl jsem před chvílí směšný... Dozvěděl jsem se jednu zlou zprávu.“

Z té rvačky měl Raphaël Mahl rozbitý nos a vykloubené rameno; Maurice Fiaux společně s Mathiasem Fayardem za ním přišli na ošetrovnu. Každý nesl krabici knih.

„Tady máš ty své knížky.“

„Děkuju.“

„Rousseau mi řekl, že ti rozbili hubu a že nebyť nějakého velkého křupaná, tak ti dali sežrat vlastní rodný list.“

„Jenom kdyby nepřeháněl.“

„Co ses dozvěděl nového?“

„Nic moc. Na baráku číslo 3 si nějak nechali přinést rádio a poslouchají každý večer Londýn. Komunisti z tábora se zorganizovali a dali tu do oběhu tajné noviny.“

„Podařilo se ti jedny dostat?“

„Jo, támhle, v kapse saka.“

Fiaux vytáhl z kapsy nějaký cyklostylovaný papír a rychle ho přelétl

„Pořád ty samý blbosti! Nic jiného?“

„Ne. Ještě jsem nezjistil žádného odbojáře, jen samé bezvýznamné chlápky. Měli byste se spíš rozhlédnout po pevnosti Ha.“

„Jsi si jistý, že před námi nic neskrýváš? Šéf si myslí, že nám neříkáš všechno.“

„Jaký bych měl zájem od chvíle, co s vámi kolaboruju, něco před vámi skrývat. Nemohu vám ale vymyslet nějakého falešného velitele odboje.“

„Ale přitom se pověsti šíří pořád dál. Dostaneš tu společnost. Marcel Rigaux a Fernando Rodriguez... Říká ti to něco? Byli jste spolu na jedné cele v pevnosti Hâ...“

Raphaël se zachvěl.

„Nenechávejte mě tady, chlapci.“

Fiaux dělal, jako by neslyšel. Návštěvníci velmi brzy zase odešli. Mathias neřekl ani slovo. Byl čas večere, už byla tma. Mahl se vrátil na svůj barák.

První osoby, kterých si všiml, byli Rigaux a Rodriguez. Rigaux k němu přišel.

„Nazdar, Mahle, nečekali jsme, že tě tady najdeme.“

Dveře se prudce otevřely. Vstoupil ředitel tábora doprovázený Dohsem a asi deseti vojáky, kteří na vězně namířili zbraně.

„Pánové, poručík Dohse k vám chce promluvit.“

„Děkuji, pane řediteli. Pánové, řeknu vám v krátkosti, o co jde. Víme, že se mezi vámi skrývá nebezpečný terorista. Vaší povinností je ho odhalit, že ano? Pokud ne, budeme nuceni brát rukojmí. Doufám, že mluvím dost jasně. Máte na to tři dny. Po této lhůtě zastřelíme každý druhý den pět rukojmí. Dobrou noc a... dobrou chuť, pánové.“

Po odchodu Němců a Rousseaua padlo na shromážděné vězně tíživé ticho. Bylo přerušeno příchodem pojízdné kuchyně. Pro jednou se kolem káp, pověřených rozdělováním polévky, netvořila tlačence. Nikdo nenadával na její kvalitu, ani si nedělal legraci z jejího složení. Každý se v tichosti najedl ve svém koutě. Po jídle kolem sebe Marcel Rigaux a Fernando Rodriguez shromáždili několik vězňů.

Raphael nespouštěl Adriena z očí. Věděl, že v domuukáno-vě nitru se odehrál strašlivý boj: má se vydat, aby zabránil popravám nevinných rukojmí? Vydat se s rizikem, že při mučení začne mluvit? Mahl věděl, že on by na

jeho místě nehnul prstem; jeho kůže byla důležitější než kůže těch ubožáků, kteří tu byli zavření s ním. Ať chcípnou. K čemu ostatně jsou?... To je otázka.

Oči obou mužů se setkaly. „Neříkejte nic,“ přikazoval Raphaëlův pohled. „Udejte mě,“ žadonil Adrienův.

Spisovatel vstal a vykročil směrem k němu. Klopýtl o nastavenou nohu... kopanec do brady ho opět napřímil a druhý kopanec do zad ho srazil do prostřední uličky na břicho... hlava mu narazila do drsné přepážky, na čele se objevil škrábanec... Rodriguez ho chytil za paži... Raphaël zařval... bolest ve vykloubeném rameni byla ostrá, jako by jím projelo žhavé železo...

„Drž hubu, ty buzíku!“

„Jsi změkčilý jako baba!“

Rána do žaludku ho zlomila ve dvě...

„Chlapi... chlapi... přestaňte...“

„Vy, starej, se do toho neplet'ťe.“

„Proč ho bijete? Mám právo to vědět.“

„Dobrá,“ řekl Marcel Rigaux, „tak my vám řekneme, proč bude krvácet jako prase. Byli jsme v jedné cele v pevnosti Hâ... měli jsme tam dobrého kámoše... námořníka... Bretonce... jmenoval se Loïc. Zeptejte se toho neřáda, jakej byl malej Loïc? Díky němu se vězení nezdálo tak těžké... Vždycky měl nějaké veselé slovo, pořád s písni na rtech, a navíc...“

Rigauxovy oči byly plné slz. Jeho pěst nezadržitelně vyrazila kupředu a rozdrtila Mahlovi jeho rozbitý nos... na dominikána stříkl cákanec krve...

Rigaux pokračoval:

„Měl srdce na dlani... o všechno se dělil... utěšoval nás... ošetřoval nás... A on... tenhle... co se ho chcete zastávat... toho ten malej ošetřoval... dával na něj pozor... a on... on ho udal... udal ho gestapu.“

Barákem to zahučelo.

„Tři dny... tři dny ho mučili v Bouscatu...“

Adrien Delmas s hrůzou hleděl na zhroucenou Raphaëlovu postavu.

„Ve vězení se dozvěděl spoustu věcí... a nepromluvil... nic... nic jim neřekl... vráželi mu rozžhavené jehly pod nehty... stáhli mu kůži ze zadku a pak mu na něj sypali sůl... holí mu zlámali nohy...“

„Přestaňte!“ zařval Raphaël.

Rodriguez ho zdvihl za svetr, smýkl jím a praštil mu hlavou o pažení.

„Proč? Proč jsi to udělal?“

„Jak jste se to dozvěděli?“ breptl.

„To ti řeknem, abys viděl, že jsou taky jiní takoví hnusáci jako ty. Je to jeden tvůj kámoš... Takovej vysokej krasavec, co nás sem přivezl. Řekl nám, že jsi práskač, že jsi udal Loíka a ostatní kluky a že tady taky budeš dál pokračovat v tom svém hnusném udavačském díle.“

„Ale proč to říkal?“

„Myslí si, že už jim k ničemu nebudeš... že všechny, které jsi mohl udat, už jsi udal.“

Raphaëla Mahla se zmocnila ohromná ochablost a narůstala v něm touha se vším skončit. Blbečkové... nechali se sebou orat stejně jako on, nechali se manipulovat takovým hajzlíkem jako Maurice Fiaux... Byl si jistý, že ten nápad byl jeho: předhodit ho napospas vězňům. Mizera Maurice! Byl svým způsobem docela schopný. Ale Raphaël taky nebyl špatný: podařilo se mu přesvědčit ho, že v táboře nejsou žádní členové odboje. Dobrá práce. Musel se usmát.

„On si z nás ještě bude dělat srandu!“

„Svině!“

„Hajzl!“

Ze všech stran na něj pršely rány...

Za okamžik měl obličej na kaši. Adrien Delmas se několikrát pokusil zasáhnout. Avšak nenávist dav ohlušila. Někdo ho omráčil... Když přišel k sobě, táhl se po baráku pach spáleného masa. Přes smích a výkřiky bylo slyšet táhlé vytí... Dominikán vstal... Na kamnech seděl Raphaël Mahl,

podpíraný asi deseti rukama, a pekl se... Někteří přitom s obscénními gesty komentovali jeho trest.

„Koukejte, jak se kroutí... jemu se to líbí!“

„Ta kurva má orgasmus... poslouchajte, jak řve!“

„Bylo by to ještě lepší, kdybychom mu vrazili rozžhavenou tyč do zadku.“

„Víš, co by to pro takovýho teplouše muselo být! Hotový sen!“

„Jo... ale že takový teploušský maso pěkně smrdí!“

„To nesmrdí jeho maso... to jsou jeho hovna, všude to tu posral.“

„Neměj starost, teď už srát nebude, ani nikoho nasírat.“

Hrůza znásobila páteru Delmasovi síly. Odstrčil mučitele a serval Mahla z kamen. Kus masa zůstal připečený na rozžhavené plotně. Svalili se k nohám hloučku, jenž se rozestoupil. Nastala chvíle ticha. Raphaël v Adrienově náručí otevřel jedno oko a to, co bývalo ústy, utvořilo náznak úsměvu, jenž byl pouhým šklebem. Na tom rozbitém obličejí to vypadalo příšerně. Pokusil se promluvit. Po bradě mu stekl pramínek krve.

„Nic neříkejte.“

„To je hloupé... já měl jeden dobrý nápad... na román,“ podařilo se mu vyslovit. Do ohromení, s nímž Adrien Delmas hleděl na toho, jenž snil, že bude velkým spisovatelem, a jenž na prahu smrti nacházel sílu žertovat, se mísil obdiv.

„Řekněte... řekněte Lee... že já... že jsem... ji měl moc rád...“

„Řeknu jí to.“

„Uhněte někam, ať to s tou mršinou skončím.“

„Prosím, moc vás prosím! Nechte ho! Neublížili jste mu už dost?“

„Ne,“ řekl Fernando Rodriguez a oderval ruce, jež se snažily Raphaëla chránit.

„Ne,“ pokračoval Fernando, „to musí být lekce pro všechny bonzáky, pro všechny kolaboranty, ať jsou tady v táboře, nebo jinde. Jdem, chlapi... skoncuju to.“

Všichni ti muži, kteří se na něj vrhli... to hemžení rukou na jeho těle... ty obličej, tisknoucí se k němu, které vidí jen skrz clonu krve... jsou jako v páře... připomíná mu to parní lázeň v Amelu, známé místo tajných orgií, kde se lidé hledají, osahávají a objímají všichni společně. Strašné místo, kde paže a ruce jsou vlhké jako pijavice... sestup do pekel v tom hrozu mužů, zmítaných jedinou křečí, jediným hlubokým dechem, jenž jako by mezi těmi tisknoucími se k sobě rozechvělými trupy stoupal přímo z vnitřností země... To je ono... neznámé ruce, mačkající, drtící, zkušené a odporné, se pokoušejí mu působit bolest... zabít ho... obrazy mu brzy vymizí z paměti... přetrvávají jen divoké barvy jako elektrické výboje... krásná zelená... krásná modrá... červená... černá... v černé se blyští stříbrné hvězdičky... černá... černá...

Vzadu v baráku, na konci chodbičky, se zdvihla ruka a udělala znamení kříže.

Muže za chvíli omrzelo tlouct do té rozměklé beztvaré masy, z níž dosud prýštila krev. Mrtvola jim vadila.

„Co kdybysme hodili to, co z té svině zbylo, do smetí?“

„Dobřej nápad.“

Potmě hodili mrtvolu Raphaëla Mahla na smetiště a zahrabali ji odpadky. Za svítání vězni, kteří měli službu, sebrali tělo a hodili ho do mělkého hrobu.

Strážní ani četníci neudělali nic.

23. KAPITOLA

Dva dny po vraždě Raphaëla Mahla Adrien Delmas díky své dokonalé znalosti tamního prostředí a zvyků strážných uprchl.

Vklouzl pod plachtu nákladáku, který přivezl chleba na příští týden. Šofér dostal tučnou sumu, aby zastavil a předstíral poruchu poblíž místa, kde se skrýval. Jakmile byli venku, zavezl ho do Bègles na okraji Bordeaux, kde na něj čekali Albert a Lea se třemi mladými makisty, ozbrojenými samopaly. Všichni se vecpali do staré řeznické dodávky.

„Otče, dnes večer pro vás má přiletět letadlo,“ řekl Albert.

„Já odsud nechci. Musím tu zůstat, tady jsem užitečnější.“

„Londýn je jiného názoru. Na vašem místě bych odletěl. V téhle chvíli jste v hrozném nebezpečí a vaše přítomnost v kraji představuje nebezpečí pro všechny. Je třeba poslechnout.“

Adrien mlčel a zavřel oči. Všichni jeho mlčení respektovali, vždyť vypadal tak unaveně. Lea, přitisknutá k němu na předním sedadle, mu položila hlavu na rameno a za chvíli usnula.

Vzbudila se, když přejížděli přes zvláště se svažující náměstí v Bazasu. Projeli potom kolem katedrály svatého Jana a sjeli dolů ke staré prádelně, pak jeli nějakou chvíli směrem na Casteljalloux, a konečně zabočili na malou silničku vpravo a zastavili před vjezdem do osady Sauviac. Z nízkého domku, před nímž se popelily slepice, vyšel nějaký starý muž a jeho žena. Albert jim řekl pár slov, oni přikývli, dali jim znamení, aby šli za nimi, a zašli dovnitř.

„Otče, u Laforgueů budete v bezpečí. Letadlo pro vás přiletí dnes večer v osm hodin. Děda vás zavede na přistávací plochu, která je u Beuve,“ řekl Albert.

„Tam to znám.“

„Zatím si odpočiňte. Přijedu pro Leu kvečeru.“

„Děkuji za všechno, Alberte. Jak se má Mireille?“

„Dobře, otče. Je to statečná ženská, vždyť víte.“

„Já vím... Máte nějaké zprávy od syna?“

„Je v horách v kraji Cantal, u skupiny Odplata, někde u Chaudes-Aigues. Chlapi jsou v lesích kolem Tuyre. Je to dobré místo, těžko by se na něj útočilo, nehrozí, že by si tam skopčáci troufli... Už musím jít. Nemějte strach, otče, do dvou měsíců budete zpátky. Sbohem...“

„Sbohem, Alberte, dáte pozor na Leu?“

„To mi nemusíte říkat. Dcera paní Isabelly, to je pro mě svaté.“

Strýc s neterí strávili den společně v důvěrném hovoru u ohně. Společně s manželi Laforgueovými, kteří byli naprosto mlčenlivými hostiteli, se skromně naobědvali.

Adrien vyprávěl opatrnými slovy o strašném konci Raphaëla Mahla. Když Lee vyřídil, že jeho poslední myšlenka patřila jí, rozplakala se.

„Já ho taky měl docela rád,“ řekl.

Dominikán respektoval její smutek. Když se trochu utišila, zeptala se ho:

„Ale proč tě neudal?“

„Nevím. To je otázka, kterou si kladu od té strašlivé noci. Proč mě neudal? Ty jsi ho znala. Nenapadá tě něco?“

„Ne... Anebo... Bylo to přesně v jeho povaze... Věděl, že po tobě jdou, možná ho dokonce požádali, aby tě identifikoval mezi ostatními vězni, ale jako věčný opozičník si naschvál řekl ne.“

„Ale člověk se přece nenechá zmasakrovat naschvál!“

„Raphaël?... Ten ano.“

„Koneckonců možná že ano. Důvody, proč člověk přijme smrt, jsou někdy tak zvláštní. Ale ten jeho pohled, když do něj bušili! Když se setkal s mým, jako by mi chtěl říct: Tohle jste nečekal, co?! To jsem vás dostal.“

Lea se nemohla vymanit z náručí svého strýce. Bylo to, jako by jí podruhé umíral otec.

„Přeju ti krásné Vánoce, drahoušku. Jdi za mě na půlnoční mši a pozdravuj ode mě svatou Exupérance. Líbám

všechny v Montillaku. Řekni jim, že se za ně modlím. Bůh tě opatruj... Buď moc opatrná.“

Byly to smutné Vánoce i přes radost malého Charlese z červeného šlapacího autíčka a přes jeho smích! Noc z 31. prosince se všem zdála nekonečná. Každý si s úzkostí říkal, jestli se v roce 1944 konečně dočká konce války.

2. ledna Leu překvapil příjezd Francoise Taverniera. Jeho auto bylo zablácené až po střechu a jeho obličej svědčil o tom, že jel celou noc.

Popřál v chvatu celému domu šťastný nový rok, objal malého Charlese a vylovil z kapsy náčrtník, který mu věnoval. Charles byl v sedmém nebi. Pak odvedl Leu do kanceláře.

„Přijel jsem, jakmile jsem dostal vzkaz od vašeho strýce. Proč jste mi neřekla o Mathiasovi a o jeho otci?“

„Nechtěla jsem vás tím obtěžovat.“

„Vy mě nikdy neobtěžujete, to dobře víte. Pojd'te, mám moc málo času, musím dnes večer zase odjet...“

„Už! Vy jste se zbláznil!“

„Můj čas mi nepatří... Ani jsem tu neměl být.“

Lea běžela do kuchyně ohřát kávu a uvařit vajíčka.

Dvě hodiny prohlížel účetní knihy, hypotéky, bankovní účty. Pak dlouze vysvětlil Lee, jak to všechno může být zfalšované a zašmelené. Viděl, že panství je prakticky v rukou Fayarda, ale neřekl nic.

„Není to skvělé. Předně potřebujete nějakého dobrého účetního, abyste si s tím vším poradila. Někakého vám najdu.“

„Ale já nemám peníze!“

„Buďte tak laskavá a nechte to na mně. O to se postarám. Tady máte šek. To na nějaký čas uklidní vaši banku. Mathiase je třeba si za každou cenu nějaký čas držet od těla. Jeho práce ho plně zaměstnává, ale brzy přejde k činům. A teď, zlatíčko, už musím jet... Ne... prosím vás... jen žádné slzy. Chci si odvážet vzpomínku na váš úsměv.“

Vstal a ona ho naposledy objala a přejížděla rukou sem a tam po jeho neoholené tváři.

Lea s Francoisem vyšli před dům. Černý citroen byl zaparkovaný v platanové aleji před vchodem. Začínalo se stmívat, vinice i stromy se utápěly v temnotě.

Celou noc bude řídit do Paříže. Vzduch byl na tu roční dobu vlhký, ale Lea se zachvěla. Pomyšlení, že tu zůstane sama s Camillou, jí nahánělo strach. Choval se tak vesele a byl tak něžný, když v kanceláři žongloval s čísly, že si ani neuvědomila, jak ji bude jeho odjezd bolet.

Malý Charles se tiskl k zaskleným dveřím v předsíni a měl rozplácly nos na skleněné tabulce; rukou prudce mával na Francoise. Tavernier se naposledy otočil a zasalutoval mu. Charles radostí skákal a smál se. Přes sklo nebylo jeho smích slyšet.

Lea si přitáhla šál kolem ramen. Bude třeba vyplít vinice.

Francois ji vzal za ruku a letmo ji políbil, jako by se měl za pár okamžiků zase vrátit. Nepřestával se usmívat. Sedl si za volant a přibouchl dvířka. Bouchnutí se rozlehlo ve večerním tichu. Nastartoval, aniž spustil oči z Ley.

V okamžiku, kdy odjížděl, prohodil staženým okýnkem:

„Myslím, že by bylo opatrnější, abyste přijela bydlet ke mně.“

Auto odjíždělo po šterkové aleji, na chvíli se zastavilo před vjezdem na silnici a zmizelo do noci. Lea se ani nepohnula.

KONEC DRUHÉHO DÍLU

Régine Deforges Modrý bicykl/2, V Paříži
Z francouzského originálu 101, Avenue Henri Martin, La
Bicyclette Bleue 2 (Editions Ramsay, 1983) přeložil Hugo
Sohor.

Obálka Jana Šťastná.

Redigovala Hana Kotyková.

Vydala Euromedia Group k. s., v Praze roku 2001 jako
svou 1254. publikaci.

Odpovědná redaktorka Jana Fousková.

Technický redaktor David Dvořák.

Počet stran 352.

Sazba SF SOFT, Praha.

Tisk Finidr, spol. s r. o., Český Těšín.

Vydání první.